

లూకా సుబుమ్ కబుర్ లూకా రెగిడ్లి సుబుమ్ కబుర్

1 యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె అయ్లీసి, జో ఇన్నె తిలి పొది అమ్చితె ఎత్తి జర్గు కెర్ల కమొ ఎత్తి మొదొల్ తెంతో *సగుమ్జిన్, సొంత దెక సాచుల్ జా, జా ఎత్తిచి రిసొచి సుబుమ్ కబుర్ నూనయ్త సేవ కెర్లస జల.

2 జలె, జో యేసుక్రీస్తు అయ్లీసి తెన్ †నెరవెర్కుప జలిసి ఎత్తిచి రిసొ జేవ్ సాచుల్ అమ్క జాన కెర అస్తి, అమ్చి అత్తి జా సుబుమ్ కబుర్ దా అస్తి, చి యేసు తెన్ జర్గు జలిన్ ఎత్తిచి మత్తెలితెచ బెదవ ఒగ్గర్జిన్ రెగ్ల అస్తి.

3-4 జలె, ఓ వెల్లో దెయ్యిపిలా, ఈంజ ఎత్తి నూన ఆవ్ సరిగా పరిచ్చ కెర అస్తి, చి తుక 'జో నూన్లీన్చి రిసొ సత్తిమ్ చినున్' మెనయ్, తుచి రిసొ ఈంజ ఎత్తి వర్చ తెన్ ఆవ్ రెగుడుక అంక చెంగిల్ డీస్తయ్, చి ఇన్నె రెగ్లితసి.

క్రీస్తు రిసొ సాట్పు కెర్తో యోహాను జెర్రెదె

5 హేరోదు రానో ‡ యూదుల్చి ఒండి దేసిమి ఏలుప కెర్తె తిలి పొది, సిదేముడుచి గుడితె జోచి సేవ కెర్తో పూజరి జలొ జెకర్యా మెలొ ఎక్కిలొ

---

* **1:1 1:1** జోచ బారజిన్ బారికుల్ చి అన్నె ఒగ్గర్జిన్. † **1:2 1:2** 'నెరవెర్కుప జలిసి' మెలి కోడు కిచ్చొక ఒత్త అస్తి మెలె, పూర్ణమ్ తెంతో 'దొర్కు జలొ రచ్చించువ కెర్తొసొ జతో క్రీస్తుక తుమ్తె తెద్రయిందె, ఇసి దస్సి కెరెదె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు నంగ తిలన్, చి దేముడుచి కొడొతె రెగ్లవ తిలన్, చి యేసు అయ్లీసి, బులిలిసి, మొర్లిసి, అన్నె జలిసి చి పరలోకుమ్తె అన్నె వెగ గెలిసి తెన్ జా ఎత్తి నెరవెర్కుప జలి. ‡ **1:5 1:5** నెంజిలె 'ఒండి యూదయ దేసిమి' మెనుక జయెదె, రోమ్ దేసిమిచి ప్రబుతుమ్చి నావ్ తెన్ జో హేరోదు ఏలుప కెర్తె తిలన్. 4:44చి ఎట్టొచి కోడు దెక. § **1:5 1:5** ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక ఈంజ లోకుమ్తె ఎక్కి దేముడుచి గుడి తయెదె. కేన మెలె; యెరూసలేమ్తె, యూదుల్చి వెల్లి పట్టుమ్తె. యెరూసలేమ్ యూదయ ప్రదేసిమి తిలి.

తిలన్. పూజర్లుతెచొ అబీయా పూర్గుమ్చొచి *తెగచొ జో. జోచి తేర్ని,
 †అహరోసు పూర్గుమ్చొ జలో యూదుల్చొ తొలితొచొ ఎత్కిక వెల్లో
 పూజరిచి సెకుమ్తెచి తేర్బోద జా తిలి. జాచి నావ్ ఎలీసబెతు.

6 జేవ్ దొగుతెర దేముడుచి కోడు తెన్ సత్తిమ్ ఇండితె తిల. నే
 పిట్టయ్తె నెంతె దేముడు దిల ఆగ్గుల్ ఎత్కి తెన్ నాయిమ్ ఇండితె
 తిల.

7 గని ఎలీసబెతు గొడ్డు జా తిలి రిసా జోవయింక బోదల్ నాయ్.
 జేవ్ ఒగ్గర్ వెర్పుల్ వయసుచ మంత్రో మంతిరి జా తిల.

8 జెకర్యా తిలి తెగచ పూజర్లు దేముడుచి గుడితె సేవ కెర్తె కాలుమ్
 జా తిలి, చి జెకర్యా దేముడుచి జా సేవ కెర్తె తిలి పొది,

9 దేముడుచ పూజర్లుతె కీసి కెర్తతి గే, దస్సి జొయ్యి జో ప్రబు జలో
 దేముడుచి గుడితెచి దూపుమ్ డయింక మెన చీట్లు గల్క జోచి నావ్
 ‡సేడ్డి.

10 దూపుమ్ డయిలి పొది ప్రెజల్ ఒండిజీన్ దేముడుచి గుడిచి
 కోటచి తెడి బయిలె ప్రార్దన కెర్తె తిల.

11 తెదొడి దేముడు ప్రబుచొ దూత ఎక్కిలో జా దూపుమ్ డయితి
 టాన్చి ఉజెతో పక్క టీచ దీసిలన్.

12 జెకర్యా జో దూతక దెక కెర బేగి బమ్మ జా బియఁ గెలన్,

13 గని దూత జోక, “జెకర్యా, తుయి బి నాయ్. తుయి కెర్లి ప్రార్దన
 దేముడు సూన అస్సె. చి తేర్ని ఎలీసబెతు తుక పుత్తు పాయ దెయెదె.
 జోక ‘యోహాను’ మెన నావ్ తిస్తె.

14 జో బోద జెర్మిలె తుయి సర్దనంతోసుమ్ జస్తె. అన్నె ఒగ్గర్జిన్ కి జా
 సర్ద జవుల.

15 వడ్డె, ప్రబుచి కామ్ కెర్తనతె జోక ‘వెల్లో’ మెన ప్రబు దెకెదె. అంబడ్డి
 ద్రాచ రస్సుమ్ కి, కిచ్చొ మచ్చితి సూరు కి

* **1:5 1:5** పూర్గుమ్ జా అలవాట్ దిలి తెంతో, యూదుల్చ పూజర్లుతె విస్కె చెత్తర్జిన్
 తిల. జోవయింతె ఏక్ జట్టుచొ వెల్లో చూస్సు అబీయా. † **1:5 1:5** అహరోసు మోసె
 పూర్గుమ్చొ అన్సె. ‡ **1:9 1:9** కేన్ పూజరిచి జిచితుమ్తె ఎక్కి సుట్టుచి సేవతె జో జా
 దూపుమ్ డయింక జయెదె. జేక జా సమయుమ్ జెకర్యాక ఒగ్గర్ ముక్కిమ్చి.

జో పియె నాయ్. చి జో దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మ
 జోచి పెట్టి బెర తయెదె; అయ్యన్చి పెట్టి జో తిలి మొదోల్ తెంతో కి.
 16 ప్రబు జలో జో జోక దేముడుక జేవ్ అన్నె సత్తిమ్ కెరుక దెర్తి రితి
 జో యోహాను ఒగ్గర్ జిన్ ఇస్రాయేలుల్క దేముడుచి పక్క పస్లయెదె,
 17 చి ఏలీయా పూర్లుమ్చొక తిలి ఆత్మసెక్తి,
 ప్రబుచ కబుర్లు సంగితి ఆత్మసెక్తి, యోహానుచి పెట్టి తయెదె చి, ప్రబుచి
 పురై జో గెచ్చెదె.

పురై గెచ్చు
 అబ్బదింసి జోవయించ బోదల్క అన్నె చెంగిల్ దెకిత్ రితి
 జోవయింక పసులవెదె, అన్నె
 బుద్ది నుదల్చి గ్యానుమ్ జేవ్ నూన్తి రితి
 దేముడుచి నీతి కోడు తెన్
 అగ్గె నెసీలనక పసులవ దెయెదె.
 కిచ్చొక మెలె, ప్రబుచి సేవ జేవ్ కెర్తి రితి మాన్సుల్క తెయార్ కెర్తి
 రిసాయి”
 మెన దూత జెకర్యాక సంగిలన్.

18 గని, “ఈంజ కోడుచి సత్తిమ్క అంక కిచ్చొ రుజ్జు? ఆవ్ మంత్రో
 మాన్సు, చి అంచి తెర్ని ఒగ్గర్ వెర్పుల్చి మంతిరి” మెన జెకర్యా
 అన్మానుమ్ సంగిలన్.

19 దూత జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో
 దేముడుచి పురైతో టీవ్తో జోచి సేవ కెర్తొసా ఆవ్. అంచి నావ్
 గబ్రియేలు. తుక ఈంజ కోడు ఆవ్ సంగుక మెన, తుక ఈంజ సర్లచి
 కబుర్ ఆనుక మెన, దేముడు అంక తెద్దయ్లో.”

20 ఈందె, నూను, ఆవ్ సంగిల కొణొ తుయి నంప కెర్లది నాయ్
 చి రిసా, జా ఎత్తి జర్గు జతి ఎద తుయి గుల్లో జా తస్సె. జేవ్
 కొణొ కచితుమ్ దేముడు దిలి కాలుమ్కయ్ ఎత్తి జర్గు జయెదె” మెన
 దూత జబాబ్ దిలన్.

21 జలె, మదెనె, జెకర్యా అన్నె బార్ జతిన్క పైజల్ రకితె తిల.
 దేవులుమ్తె జో ఆల్సిమ్ తా గెలి రిసా ఆచారిమ్ జల.

22 జలె, జో బార్ జలె, జోవయింతెన్ లట్టబుక నెతిర్లి రిసా, 'దేముడుచి గుడితె కిచ్చొ జవున్ డీసన్ సేడ్లిన్ దెకిలన్' మెన చినిల, అన్నె, గుల్లో జా తా అత్తో తెన్ జోవయింక సయనల్ కెర్లన్.

23 అన్నె, జోచి సేవచ దీనల్ బెర జోచి సేవ కెర కీడవ కెర, గెరి ఉట్ట గెలన్.

24 సగుమ్ దీనల్ గెలి వడ్డొ, జోచి తేర్ని ఎలీసబెతు అంగి జలి, అన్నె పాచ్ జొన్నొ ఎద లుంకిల్ రితి జా గెరి తాఁ గెలి.

25 "అచ్ మంతిర్ జా అయ్లి పొది ప్రబు అంక చెంగిల్ దెక చెంగిల్ వరుమ్ దా అస్సె. అంక 'గొడ్డు జా అస్సె' మెన మాన్సుల్ అగ్గె ఆస్సె తిల, గని అప్పె అంగి జా అస్సిచి మరియాద అయ్లి. దేముడుచి దయక అంక మరియాద దిలో. అంచి అవమానుమ్ కడ గెలో." మెన ఎలీసబెతు సర్ల తెన్ తిలి.

యేసుచి జెర్నున్ రిసా దూత మరియక సంగిలిసి

26 ఎలీసబెతు అంగి జా సొప్పు జొన్నొ జతికయ్, దేముడు జో గబ్రియేలు మెలో దూతక గలిలయ ప్రాంతుమ్చి నజెరేతు మెలి గఁవ్వి కబుర్ తెద్రయ్లన్.

27 యూదుల్చొ * దావీదు పూర్గుమ్చొచి సెకుమ్చొ యోసేపు మెలో ఎక్కిలోక పెండ్లి కెరుక మెన అయ్యునీసి సంగ తిలి విడ్డి బోదతె తెద్రయ్లన్. జా విడ్డి బోదచి నావ్ మరియ.

28 జలె, జో దూత జాతె జా కెర, "ఓ మరియ, తుక జోబర, తుయి సంతోసుమ్ జా. ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తుక చెంగిల్ దెక అస్సె. తుక చెంగిల్ వరుమ్ దెతయ్. జో తుక తోడు అస్సె" మెన సంగిలన్.

29 గని జా నాడి ఈంజ కోడు సూన బలె ఆచారిమ్ జా ఇదిల్ బాద సేడ కిచ్చొ కెరుక గే నేన కెర, "ఈంజ కోడుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ?" మెన ఉచరన బియఁ గెలి.

---

§ 1:23 1:23 సత్తరెక్ చి సేవ, బెర్రె, కెర తయెదె. * 1:27 1:27 పూర్గుమ్ పొది జేవ్ యూదుల్క దావీదు ముక్కిమ్చొ రానొ జా తిలన్.

30 “మరియ, తుయి బి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తుక దయ దెక అస్సె.

31 ఈందె, సూను, తుయి అంగి జస్తె. పుత్తు పాయితె, చి జో బోదక ‘యేసు’ మెన నావ్ తిస్తె.

32 జో ముక్కిమ్ జయెదె, చి ‘ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలోసాచొ పుత్తుసి’ మెన

జోచి రిసా సంగుల. అన్నె,

దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్తెదె,

చి జో ఒగ్గర్ పూర్గుమ్ తిలో ముచ్చొతాతోన్ జలో రిసా †దావీదుచి

సింగాసనుమ్తె జో వెనయెదె

జోచి రాజిమ్క జో ఏలుప కెర్తి రితి

ప్రబు జలో దేముడు దెయెదె.

33 †యాకోబు పూర్గుమ్చొచి సేకుమ్చచి ఉప్పిరి జో

కెయెడ కెయెడ ఏలుప కెరెదె.

జోచి రాజిమ్ కెయెడ కి అంతుమ్ జయె నాయ్”

మెన మరియక జో దూత సంగిలన్.

34 దూత దస్సి సంగితికయ్, మరియ జోక, “ఈంజ కిసి అంక జర్గు

జయెదె? ఆవ్ మున్సుక నే గెలి మాన్సు, గెద” మెన సంగిలన్.

35 దూత జాక,

దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తి

తుచి పెట్టి జెయెదె.

జో ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలోసాచి ఆత్మసెక్తి

తుచి సుట్టునంత జోచి నీడ సెక్తి డంక తయెదె.

† 1:32 1:32 యూదుల్క ఒగ్గర్ పూర్గుమ్ సొంత రానల్ తిల, చి జేవ్ రానల్తె దావీదు ముక్కిమ్చొ జలో. “తుచి సెకుమ్తె దొర్కు జలో రభించుప కెర్తొసాక జెర్తయిందె” మెన జో దావీదుక దేముడు సంగ తిలన్. దావీదుచి సెకుమ్తె జో జెర్త ఏలుప కెరుక తిలిన్చి రిసా ‘మాములుమ్ ఈంజయ్ లోకుమ్చి అప్పెచి రగుమ్చి రాజిమ్తె ఏలుప కెరెదె’ మెన యూదుల్ ఉచ్చర్తె తిల, గని ఆత్మయి రగుమ్చి రాజిమ్చి అర్దుమ్ ఇన్నె ముక్కిమ్ తయెదె. ఆకర్కయ్, దేముడు ఈంజ లోకుమ్క మార్పుప కెర్తి పజ్జొకయ్, జోచి రాజిమ్ డీనెదె.

‡ 1:33 1:33 యాకోబు పూర్గుమ్చొచి కి యేసు జెర్తిలి వంసుమ్చొ జయెదె జోక ‘ఇస్రాయేలు’ మెన అన్నెక్ నావ్ తయెదె, చి జోచి సెకుమ్చక ‘ఇస్రాయేలులు’ మెన కి యూదుల్ సంగుల.

జాచి రిసా, తుచి పెట్టి జెర్దుక తిలో బోదక
 “పూర్తి దేముడుచి సుద్ది తిలోసా,
 జోచొ సొంత పుత్తుసి”

మెనుల.

36 అన్నె, “ఈందె, అన్నెక్ కోడు కి సూను. తుమ్చి కీమాన్సు జతి
 ఎలీసబెతు కి మంతిరి జలి పొది అంగి జా అన్నె, చి పుత్తు పాయెదె.
 జా అగ్గె గొడ్డు జా తిలిసి అంగి జా అప్పె సొవ్వు జొన్నొ జా అన్నె.

37 జలె, *కిచ్చొచి రిసా కి ‘జో జర్గు కెరుక నెత్తె’ మెన అమ్చొ
 దేముడుచి రిసా సంగుక నెంజె, గెద. జో ఎత్తి తెరె” మెన దూత
 సంగిలన్. సంగితికయ్,

38 మరియ, “ఆవ్, ప్రబుచి సేవ కెర్తొ సుది, తుయి సంగిలిసి అంక
 జర్గు జవున్” మెన సంగిలి చి దూత జాచి తెంతో బార్ జా ఉట్ట గెలన్.

మరియ ఎలీసబెతుతె గోత్ గెలిసి

39 జలె, ఒగ్గర్ దీసల్ నే గెతె అగ్గె ఏక్ దీసి, మరియ బార్ జా, బే
 బేగి గెచ్చు యూదయ ప్రదేసిమ్చి ణెంగుర్ దేసిమ్ పక్కచి ఏక్ గవ్వి
 పావ్లిలన్.

40 జెకర్యాచి గెరి గెచ్చు ఎలీసబెతుక దస్సుల్ జా జొకర్లన్.

41 మరియ జొకర్లి కోడు ఎలీసబెతు సూన్లి బేగి, జాచి పెట్టి తిలో బోద
 డేవిలన్. తెదొడి జాచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ బెర్తికయ్,

42 జా ఆత్మసెక్తిక కిచ్చొ మెన గట్టిజ అవాడ్ తెన్ ఎలీసబెతు కేక్
 గలిలన్ మెలె,

“తేర్బోదల్ ఎత్తిచి కంట
 దేముడు తుకయ్ దీవెన దిలన్ అన్నె, చి
 తుచి పెట్టి జెర్మితో బోద చెంగిల్చొ!

43 అంచొ ప్రబుక పాయితి అయ్యసి అంచితె జెంక
 దేముడు కిచ్చొక వరుమ్ దా అన్నె?

44 ఈందె,

---

§ 1:36 1:36 అప్పసి జయెదె గే, అత్తన్ జయెదె గే, పాపన్ జయెదె గే, కిచ్చొ జయెదె గే
 నేన్తి. * 1:37 1:37 నెంజెలె, జో సంగిలి కోడుక ‘జో జర్గు కెరుక నెత్తె’

తుయి జొకర్లి కోడు అంచి కంగ్డల్ సూన్లి బేగి
 అంచి పెట్టి తిలో బోద సర్దక
 అంచి పేట్ తెడి డేవిలన్.
 45 బహా, దేముడు
 జాక సంగ తెద్దయలి కోడుక
 'నిజుమి జర్గు జయెదె' మెన
 నంప కెర్లి తేర్బోదక చెంగిలి!"
 మెన ఎలీనబెతు కేక్ గల్తికయ్,
 46 మరియు జా ఇసి మెలి.

దేముడుచి గవురుమ్ మరియు గాయిలిసి
 అంచి జీవు ప్రబు జలో దేముడుచి గవురుమ్ కెర్తసి.
 47 అంచొ రచ్చించుప కెర్తొసా జలో దేముడు జర్గు కెర్లిన్చి రిసా
 అంచి ఆత్తుతె సర్ద జతసి.
 48 ఆవ్ జోచి సేవ కెర్తొ సుది ఒగ్గర్ దాకు జలెకి,
 అంక జో చెంగిల్ దెక అస్సె.
 మెలె, ఈందె, "జాక చెంగిలి" మెన
 అప్పె తెంతొ యుగల్చి ఉప్పిరి యుగల్చ మాన్సుల్
 అంచి రిసా దీవెన పాయిలిసి మెన సంగుల.
 49 ఒండి సెక్తి తిలో దేముడు జోచి దయక
 అంక గొప్ప కామ్ కెర అస్సె,
 జోచి నావ్ పరలోకుమ్చి సుద్ది తిలిసి.
 జో సుద్ది తిలిన్క జోచి నావ్ కెర్ది గవురుమ్ కెరుక జయెదె!
 50 యుగుమ్చి ఉప్పిరి యుగుమ్చ జోక బిత మాన్సుల్క
 జో కన్కారుమ్ దెకితె తయెదె.
 51 †జో అప్పె జర్గు కెర్లిన్ తెన్ కచితుమ్
 జోచి ఆతుచి ఒగ్గర్ సెక్తి కమొ కెర కెర,

† 1:51 1:51 51-53 ఈంజీవ్ కొడొ ముక్కిమ్క జర్గు జంక తిలిన్చి రిసాచ కొడొ జవుల,
 గని జా ఎత్తిక 'కచితుమ్ జర్గు జయెదె' మెలి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోచి సెక్తిక
 దిలి దయిమ్కయ్ జా ఎత్తిక అప్పెకి జర్గు జలి రితి సంగితయ్.

జోచి సెక్తి దెకవ అస్సె.

వెల్లో మెనన్లసచి పెట్టిచ ఆలోసుమ్లు పాడ్ కెర,
జోవయింక చెదుర్ప కెర అస్సె,

52 ఏలుప కెర్తసక జోవయించ సిజాసనల్ తెంతో

సేడవ గెల కెర,

విలువ నెంజిల రిత మాన్సుల్క

జో విలువ దా అస్సె.

53 చూ జలసక చెంగిల్ అన్నిమ్ దొర్కు కెర అస్సె, చి

సామ్సార్లుక కిచ్చో నే దెతె

రితి తెద్రవ దా అస్సె.

54-55 అమ్చ పూర్గుల్క, ముక్కిమ్క అబ్రాహామ్ పూర్గుమ్చొక,

“తుక, చి యుగుమ్చి ఉప్పిరి యుగుమ్చ తుచి సంతానుమ్ జతసక

తోడు తయిందె” మెన

జో ప్రమానుమ్ సంగిలన్, గెద,

జలె, జా రచ్చనచి రిసాచి ప్రమానుమ్చి

జోవయించి కన్యారుమ్ నే పచ్చితె.

56 మరియ ఎలీసబెతు తెన్ తిన్ని జొన్నొ తా కెర గెరి అన్నె ఉట్ట గెలి.

57 జలె, ఎలీసబెతుచి కంట్టు పావ అయ్లి, చి మున్నుబోద జెర్మిలన్.

58 జెర్మితికయ్, దేముడు జాచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ జా అస్సె మెన, జేవ్చి గేర పాసిచ గెరల్చ మాన్సుల్చి జేవ్చ అన్నొబావొ చి బందుగులు ఎత్తిజిన్ నూన కెర, జేవ్ తెన్ ఒగ్గర్ సర్దనంతోసుమ్ జల.

59 జలె, బోద జెర్మ అట్టు పొదుల్ జతికయ్, యూదుడు కెర్తి సున్నతి జో బోదక కెరుక చి, జోక నావ్ తింక మెన ఎత్తిజిన్ బెద అయ్ల. ‘జెకర్యా’ మెన అబ్బొన్చి నావ్ జో బోదక తిల.

60 గని అయ్యసి కిచ్చొ మెలి మెలె, “పోన. జోక ‡ ‘యోహాను’ మెన నావ్ తింక అస్సె” మెలన్.

61 దస్సి మెంతికయ్, “జేవ్ తుమ్చ మాన్సుల్తె కక్కయ్ జా నావ్ నాయ్. జా నావ్ కిసి తితె!” మెన ఒత్త బెర్లన సంగ కెర.

62 “బోదక కిచ్చొ నావ్ తింక?” మెలి రితి అబ్బొన్క సయ్న కెర్ల.

63 రెగిడ్డి ఏక్ బల్ల జో నజన, “జోచి నావ్ యోహాను” మెన జా బల్లయ్ రెగ్గ దెతికయ్, జేవ్ ఎత్కిజిన్ ఆచారిమ్ జల.

64 జా నావ్ జెకర్యా రెగ్గ దెకయ్లి బేగి, జోక చోడి పుట్టి చి జిబు బులిలి, లట్టబుక దెర తొలితొ దేముడుచి గవరుమ్ సంగిలన్.

65 జలె, జా జర్గు జలిసి ఎత్కిచి రిసా జా పల్లెల్చ మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్ బియిఁ గెల, చి జర్గు జలిన్ ఎత్కిచి రిసా, జా యూదయ ప్రదేసిమ్చి డొంగుర్ దేసిమ్చ మాన్సుల్ గావ్వొ ఎత్కితె లట్టబై తిల.

66 అన్సె, జర్గు జలిన్చి రిసాచ కొడొ నూన్లన ఎత్కిజిన్ మెన్సు చెంగిల్ ఉచర, ‘జో నాడు దేముడుచి అత్తి అస్సె. జొయ్యి జోక తోడు’ మెన చిన కెర, “ఈంజొ బోద వడ్డిలె కిచ్చొ కామ్ కెరెదె, కిసాచొ జయెదె?” మెన ఉచరై తిల.

67 జలె, యోహానుక నావ్ తిలి గడియ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జెకర్యాచి పెట్టి బెర, దేముడు దెతి రచ్చన తెదొడి తెంతొ ఎత్కి జర్గు జంక దెరుక తిలిన్చి రిసా చోడి పుట్టవ జెకర్యా ఇసి మెలన్;

68 “ప్రబు జలొ అమ్చ ఇస్రాయేలుల్చొ

దేముడుక జొబర!

కిచ్చొక మెలె,

జోచయ్ ప్రెజల్ జల అమ్చ ఇస్రాయేలుల్క

‡ 1:60 1:60యోహాను మెలి నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ప్రబు దయ కెర్లొసా జయెదె’ మెలి అర్దుమ్ తయెదె.

అన్నె కేగినన రచ్చించుప కెర్తి రిసా

జో ఉత్త జా అస్సె.

69 జోచొ సేవ కెర్తొసా జలో దావీదు పూర్ణుమ్చొచి సెకుమ్తె

సెక్తి తిలో రచ్చించుప కెర్తొసాక జో జెర్తువ అస్సె;

అమ్క రచ్చించుప కెర్చు మెన.

70 దస్సి కెరిందె, మెన

దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్ణుల్చి చోడి పుట్టవ

సంగిలన్, గెద.

71 అమ్క విరోదుమ్ జల మాన్సుల్ తెంతో

అమ్క విరోదుమ్ కెర్తస ఎత్కిజిన్చి అత్తి తెంతో

అమ్క రచ్చించుప కెరుక మెన

జో సంగ అస్సె.

72-73 ఒగ్గర్ అగ్గెచ అమ్చ పూర్ణుల్క ప్రమానుమ్ సంగిలి కోడు

జర్చు కెరుకయ్ మెన,

జేవ్ పూర్ణుల్తె అమ్చొ అబ్రాహామ్ పూర్ణుమ్చొక ఒట్టు గలన

దేముడు సంగిలి నిజుమ్ కోడు

నే పచ్చితె జర్చు కెరుకయ్ మెన

జో ఒప్పన అస్సె, జర్చు కెరెదె!

74-75 ప్రమానుమ్ జర్చు కెర్తినతె అమ్క జో కిచ్చొ గుర్తు దెతయ్ మెలె.

§ 1:68 1:68 ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు కక్క డబ్బుల్ గట్ట దెంక నాయ్, గని కేన్ జవున్ మాన్సు గొతిమాన్సు జా తిలె, కో జవున్ డబ్బుల్ దా, జో గొతిమాన్సుక విడ్డల్ కెరవుక జయెదె. దస్సి, 'ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు రచ్చించుప కెర్తొసాక తెర్తవ అమ్క అమ్చ బాదల్ తెంతో, అమ్క ఆక్రమించుప కెర్తస తెంతో విడ్డల్ కెరెదె' మెన యూదుల్ ఆన జా నంప తెన్ అస్సి. 'క్రీస్తు జలో రచ్చించుప కెర్తొసాక తెర్తయిందె' మెన ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు నిజుమి పూర్ణుమ్ తెంతో ప్రమానుమ్ సంగ తిలో, గని 'జా రచ్చన ముక్కిమ్క అమ్ కెర్త పాపల్చి సిచ్చ తెంతె చి రచ్చన' మెన అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్. ఆకర్కయ్, ఉగుమ్ జో మార్చుప కెర్తి పొదికయ్, గర్చి ఎత్కి బాదల్ ఎత్కి పూర్తి గెచ్చవ గెల కెర, నొవి ఆగాసుమ్ నొవి బూలోకుమ్ జతి రితి ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు మార్చుప కెరెదె. జలె, పాపుమ్ గెచ్చయ్ తి రిసా, ఆకర్క గర్చి ఎత్కి బాదల్ ఎత్కి గెచ్చయ్ తి రిసా, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దిలిసి కిచ్చె మెలె, యేసు అర్చితుమ్ జలిన్ తెన్ చి జో నువడ్డి లోయి. జో అస్సె గెనంతిసి, జలె, ఈంజ ఎత్కిక టాలి జయెదె.

అమ్మక విరోదుమ్ సుదల్ జలనచి అత్తి తెంతో అమ్ ములవుక జలె,
 బయిమ్ నెంతె పూర్తి జోచయ్ జా జో దెతి సుద్ది సత్తిమ్ ఇండ
 అమ్చి జివితుమ్ పూర్తి జోచి సేవ అమ్ కెరై తంక
 వాటు జెయెదె.

76 తుయి, పుత్త, తుయి వడ్డిలె

తుకయ్ కిచ్చొ మెనుల మెలె,
 ఎత్తిచి కంట వెల్లో తిలోసాచి కబుర్ నంగితోసా జో
 మెన నంగుల. కిచ్చొక మెలె,
 ప్రబు జెతికయ్ జోక వాటు తెయార్ కెరవుక
 తుయి జోచి పురైతో బులై తన్నె;

77 జోచ పైజల్క జో ప్రబు రచ్చన దెతిన్చి కోడు

జాన కెర, కేన్ రచ్చన మెలె,
 జోచ పాపల్ చెమించువ కెర్తిసి.

78 దేముడుచి పెట్టిచి కన్కారుమ్చి

జోచి దయచి రిసాచి రచ్చన. ఈంజ రచ్చనచి రిసా,
 పరలోకుమ్ తెంతో ఉజిడి అమ్చి ఉప్పిరి లగిలి,
 నొవి దీసి అయ్లి రితి అమ్క ఉజిడి దెయెదె.

79 అందర్తె వెసిల, మొర్నుచి నీడతె వెసిల రిత మాన్సుల్క
 దొర్కు జలి ఉజిడి దెతి రిసాయి.

జో దెతి రచ్చనచి సేంతుమ్ వాటు అమ్ ఇండితి రితి

అమ్క వాటు దెకయ్తి రిసాయి
 అమ్చొ దేముడు ఈంజ ఉజిడి అమ్చి ఉప్పిరి దెకయెదె.”

మెన జెకర్కా దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ చోడి పుట్టవ నంగిలన్.

80 జలె, జో బోద యోహాను వడ్డ ఆత్మక డిట్టుమ్ జలన్ అన్నె, జోచ
 ఇస్రాయేలుల్తె జో బార్ జా, జోక దిలి కామ్ మొదోల్ కెరుక మెన
 దేముడు నంగిలి కాలుమ్ ఎద జో బయిలు దేసిమి తాఁ గెలన్.

2

యేసు జెర్మిలిసి
 (మత్త 1:18-25)

1 జేవ్ పొదులె, ఔగుస్తు మెలో *కైసర్ రానో రోమ్ దేసిమ్ తెంతో ఒగ్గర్ దేసిమ్లు ఏలుప కెరై తిలి పొది, “ఒండి లోకుమ్తె కెత్తిజిన్ పైజల్ జవుల గే తుమ్ లెక్క కెర రెగుడ” మెన మాన్సుల్క ఆడ్ర దిలన్.

2 జేవ్ పొదులె కురేనియు మెలోసా సిరియ దేసిమి అదికారి జా తిలి పొది జా పైజల్ లెక్క కెర్ల. ఇస పైజల్ లెక్కల్ రెగుడుక ఈంజ తొలితో చి.

3 జలె, పైజల్ ఎత్తి కేనెచ మాన్సుల్ ఒత్త జేవ్చ సొంత టాన్లుతె జేవ్చ నవ్వో రెగ్గవనుక గెల.

4 దస్సి, యోసేపు దావీదు పూర్గుమ్చొచి వంసుమ్చొ జోచి తెగచొ మాన్సుచి రిసా, గలిలయ ప్రాంతుమ్చి జో జితె తిలి నజరేతు గవ్వె తెంతో బార్ జా, యూదయ ప్రదేసిమ్చి బేత్లెహేమ్ మెంతి గవ్వె ఉట్ట గెలన్.

5 తేర్ని జతి మరియ తెన్ పైజల్ లెక్కతె ఒత్త జోవయించ నవ్వో రెగ్గవనుక మెన గెల. జా జలె, అంగి జా తిలి.

6 జలె, జేవ్ ఒత్త తిలి పొది జాచి కంట్లు పావ అయ్లి, చి

7 తొల్పుర్ మున్సుబోద లడెన్ జలన్. జోక పాలల్ గుడియవ, జేవ్ తిలి సామ్ముల్ సాడె తిలి సామ్ముల్ దొవ్నొ పితి దోనెతె పెటెతె నిజవ తిల. ఒత్తయ్ కిచ్చొక మెలె, జా గవ్వె జేవ్ తంక, కేనె టాన్ విడి నాయ్.

గొవుడ్డుక దూతల్ డీన యేసు జెర్మిలిన్చి రిసా సంగిలిసి

8 జలె, జా రాతి జా గావ్క పాసి, మెండల్ రకిత గొవుడ్డు సగుమ్జిన్ బయిలె మెండల్ రకితె తిల.

9 రకితె తిలె, దేముడుచొ, దూత ఎక్కిలో జోవయింక డీసిలన్, చి జో ప్రబుచి పరలోకుమ్చి ఉజిడి జోవయించి సుట్టునంత లగిలి, చి ఒగ్గర్ బియఁ గెల.

* 2:1 2:1 ‘కైసర్’ మెలె, గ్రీకు బాస తెన్ బెదితయ్. నెంజలె ‘సీజరు’ కి మెనుల. ‘సీజరు’ మెలె, ఇంగ్లీస్ తెన్ బెదితయ్. తెలుగు తెన్ ‘వెల్లో రానో’ మెన అస్తి.

10 తెదొడి దూత జోవయింక, “తుమ్ బియఁ నాయ్. తుమ్క చెంగిల్ కబుర్ ఆన్తసి. ప్రెజల్ ఎత్కిక ఒగ్గర్ సర్దనంతోసుమ్ ఆన్తి కబుర్, ఈంజ.

11 ఆజి దావీదు పూర్గుమ్చొచి గవ్వి తుమ్చొ రచ్చించువ కెర్తొసా జెర్మ అస్సె. కొన్సొ మెలె, †క్రీస్తు జలో ప్రబుయి.

12 జోక తుమ్ చినితి రిసా తుమ్క కిచ్చొ గుర్తు దెతసి మెలె, జో బోదక పాలల్ గుడియవ తా జోక ఏక్ సొమ్ముల్ సాడె తిలి సొమ్ముల్ దొవ్నొ పితి దోనెతె నిజవ తవుల” మెన దూత కబుర్ సంగిలన్.

13 సంగిలి బేగి, పరలోకుమ్ తెంతో ఒగ్గర్జిన్ దూతల్ ఉత్ర జా కిచ్చొ మెన దేముడుచి గవురుమ్ గాయిల మెలె,

14 “పరలోకుమ్తె దేముడుక జొబర!
చి బూలోకుమ్తె జో దయ దెకిత మాన్సుల్తె
జో దెతి సేంతుమ్ ఏలువ కెర్సు!”

మెన గనుమ్ గాయిల.

15 జలె, దూతల్ జా గనుమ్ గాయ ఉట్ట గెల. చి మెండల్ రకిత జేవ్ గొవుడ్లు “బేత్లెహేమ్తె గెచ్చుమ, చి ‘జర్గు జలి’ మెన దేముడు అమ్క జానయ్లిసి దెకుమ. జొమ్మ!” మెన ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సంగన్.

16 గవ్వి బే బేగి నిగ గెచ్చ, మరియక, యోసేపుక, చి సాడెచి సొమ్ముల్ దొవ్నొ పితి దోనెతె నిజ తిలో బోదక చజ దెకిల.

17 జా రుజ్జు దెకిల్ రిసా, జో బోదచి రిసా దూత జేవ్క జానయ్లి కోడు ఎత్కి కక్క కక్క,

18 జేవ్ గొవుడ్లు సంగిలిసి సూన్ల ఎత్కిజిన్ ఆచారిమ్ జా గెల.

19 మరియ మాత్రుమ్ ఈంజేవ్ కొడొ ఎత్కి జాచి పెట్టితె తియఁ జోచి అర్దుమ్ కిచ్చొ జయెదె గే ఉచర్తె తిలి.

20 జలె, మెండల్ రకితసక దూత సూనయ్లిసి చి జేవ్ సాడె దెకిలిసి ఎక్కి రితి బెదిలి రిసా దేముడుక జొకర, గవురుమ్ గాయ గాయ, జేవ్ రకిత మెండల్తె అన్నె ఉట్ట గెల.

† 2:112:11 ‘క్రీస్తు’ మెలె ‘తెద్రయిందె’ మెన ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ప్రమాసుమ్ సంగ తిలో రచ్చించువ కెర్తొసా.

యేసుక నావ్ తిలిసి

21 బోద జెర్మ అట్టు పొదుల్ జతికయ్, జోక యూదుడు కెర్తి సున్నతి కెర దిల, చి జోక ‡‘యేసు’ మెన నావ్ తిల. అయ్యసి అంగి నే జతె అగ్గె ‘యేసు’ మెన నావ్ తిత్తు మెన దూతచి అత్తి దేముడు ఈంజ నావ్ దా తిలన్.

యేసుక దేముడుచి గుడితె కడ నిలిసి

22 మోసే పూర్ణుమచొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచి ఆగ్గుల్ రితి మరియక అన్నె సుద్ది కెర్తి కామ్చి కీదీసి అయ్లి పొది, జా కామ్క మెన అన్నె యేసుక దేముడుచి టాన్తె జోవయించి పురై టీచడుక మెన యోసేపు జోక యెరూసలేమ్తె దేముడుచి గుడితె కడ నిలన్.

23 కిచ్చొక మెలె, మోసే పూర్ణుమచొచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్ల
*ఆగ్గుల్చి రిసా,

“తోల్పుర్ బోద పుత్తు జలె, జోక ‘ప్రబుకయ్ †అర్పితుమ్ దిలోసా’ మెనుక అస్సె”

మెన రెగిడ్లి కోడు.

24 జలె, మోసే పూర్ణుమచొచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్ల ఆగ్గుల్తె రెగ్డయ్లి రితి,

“పూజరిచి అత్తి దొన్ని వన్కొ పిట్టల్ జలెకు, దొన్ని పార్వ పిట్ట పిల్లల్ జలెకు దెంక”

మెన రెగిడ్లిసి జర్గు కెరుక మెన, అయ్యస్క సుద్ది కెర్తి రుజ్జుక దనచ దెంక జేవ్ దేముడుచి గుడితె గెల.

‡ 2:21 2:21 జా నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె. యెహోవ రచ్చించుప కెర్తొసా జా అస్సె.

‘యెహోవ’ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి నావ్. § 2:22 2:22 బోద జెర్మ

దొన్ని విసా పొదుల్ జలె జా సుద్ది కామ్క దేముడుచి గుడితె గెచ్చుల. * 2:23 2:23

తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రగ్డయ్లి ఆగ్గుల్ మెన అమ్

జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పాచ్ పుస్తకుమ్తె రగ్డయ్ జా అస్సె. ఈంజ

దెకవుక మెన కుపియ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ణుమచొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ

ఆగ్గుల్ మెన రగ్డవ అస్సె. † 2:23 2:23 తోల్పుర్ పుత్తుక దేముడుక దిలోసా. అమ్ అన్నె

గెనసుక మెనయ్, బోదచ అయ్యసిసి దేముడుచి గుడితె ఇదిల్ డబ్బుల్ దెవుల.

25 జలె, జా కాలుమ్ యెరూసలేమ్తె ఏక్ మాన్సు తిలన్. జోచి నావ్ సుమెయోను. జో మాన్సు సత్తిమ్ ఇండితొసా. దేముడుక నిదానుమ్ బక్తి కెర్తొసా. ‘అమ్చ ఇస్రాయేలుల్చొ రచ్చించుప కెర్తొసా కెయక జెయెదె గె,’ మెన జో దెకితె తిలన్. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జో తెన్ తిలి.

26 “దేముడుచొ క్రిస్తుక తుయి దెకిలెకయ్ మొర గెతె” మెన జో దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జో సుమెయోనుక సూనవ తిలన్.

27 జలె, ‘క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా జా అస్సె’ మెన జో జాన్లి రితి, జయ్యి దీసి జో సుమెయోను దేముడుచి గుడితె గెతి రితి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోక పెలవ నెతికయ్, ఒత్త గెలన్. ‘తొల్పుర్ బోద’ మెన మోసే పూర్ణమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్లయల ఆగ్గుల్తె రెగిడ్లి రితి యేసుచి రిసా కెరుక మెనయ్, జోక అయ్యసిసి దేముడుచి గుడి తెడి పాయ ఆన్తికయ్,

28 జో సుమెయోను జోక దెర పాయ దేముడుచి గవురుమ్ సంగ ఇసి మెన జోబర కెర్లన్:

29 “ఓ ప్రబువ, ఆవ్ తుచొ గొత్తి సుదొ, అప్పె సేంతుమ్ తెన్ మొర గెతి సెలవ్ తుయి దెతసి, తుయి అంక సంగిలీసి ఎత్తి జర్గు కెర అస్సిన్,

30 తుయి తెద్రయ్లో రచ్చించుప కెర్తొసాక దెక అస్సి.

31 ఈంజ లోకుమ్ ఎత్తిచ ప్రెజల్ దెకిత్ రితి

ఈంజ రచ్చన తుయి తెయార్ కెర్లది.

32 యూదుల్ నెంజిలస సత్తిమ్ ఇండితి రితి

ఈంజొ రచ్చించుప కెర్తొసాచి ఉజిడి వాట్ దెకయెదె, చి

తుచయ్ ప్రెజల్ జల అమ్చ ఇస్రాయేలుల్చొ జోవయించి ఉజిడి

‡అన్నె గవురుమ్ ఆనెదె.”

మెన, సుమెయోను దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మనెక్తిక చొండి పుట్టవ సంగిలన్.

‡ 2:32 2:32 నెంజిలి, ‘తుచి ఉజిడి అన్నె సొస్టుమ్ దెకయెదె’.

33 జలె, యేసుచి రిసా సంగిలిన్చి రిసా అయ్యన్ కీఅబ్బొన్ ఆచారిమ్ జా గెల.

34 తెదొడి “దేముడుచి దయ తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్” మెన సుమెయోను జేవ్క దీవెన సంగిలన్, చి దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ యేసుచి అయ్యన్ మరియక జో సుమెయోను అన్నె ఇసి మెలన్. “ఈందె, ఈంజో బోదచి రిసా అమ్చ ఇస్రాయేలుల్తె ఒగ్గర్జిన్ నంపజా రచ్చించుప జవుల.

గని ఒగ్గర్జిన్ అన్మానుమ్ జా పాడ్ జవుల, దేముడుచి గుర్తుక ఈంజో టీవ్దె, చి ఇన్నెచి ఉప్పిరి ఒగ్గర్జిన్ విరోదుమ్ లట్టబుల,

35 ఒగ్గర్జిన్చి పెట్టిచి బుద్దిక ‘కీసిచి గే’

చినుక జయెదె.

ఈంజ ఎత్కిచి రిసాయి జో ఈంజ లోకుమ్తె జా అస్సె,

తుచి పెట్టి ఏక్ కండా బూసి జయెదె

తుక దుకుమ్ జెయెదె,”

మెన సుమెయోను మరియక సంగిలన్.

అన్నా మెలి మంతిరి కి యేసుచి రిసా ఒత్త నర్ల లట్టబ్బిసి

36 జలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగితి ‘అన్నా’ మెలి మంతిరి దేముడుచి గుడితె తిలి. జా ఆసేరు పూర్ణుమ్చొచి తెగచి మాన్సు. పనూయేలు మెలోసొచి దువిసి జయెదె. జా ఒగ్గర్ వెర్సుల్ వయసుచి మంతిరి. జా బాల తతె పెండ్లి జా సత్తు వెర్సుల్ మున్నున్ తెన్ తిలన్,

37 చి రండెలి జా అప్పె చెత్తర్ విస్సొ చెత్తర్ వెర్సుల్ జా తా, దేవులుమ్ నే ముల్తె, చువ్వె తా, రాతి మెద్దెనె ప్రార్దన కెరె తా బక్తి కెరె తయెదె.

38 తెదొడి జయ్యి గడియయ్ మరియయింతె జా కెర, యేసుచి రిసా దేముడుక “ఇన్నెక తెద్రవ తుయి దయ కెర్లది” మెన ప్రార్దన కెర్లన్.

కీ 2:33 2:33 యోసేపు నిజుమి అబ్బొసి నెంజ. ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సొంత అబ్బొసి జయెదె, గని మరియ యోసేపుక పెండ్లి జా అస్సె చి దస్సి మెన్తయె.

అన్నె తెదొడి *‘రచ్చించుప కెర్తొసొ కెయఁక జా కెర యెరూసలేమ్ క విడ్డల్ కెరెదె’ మెన రకిత మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ క “ఈంజొయి జో” మెన యేసుచి రిసొ సంగిలి.

39 మోసే పూర్ణుమ్ చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల ఆగ్గుల్ తె రెగ్గయలిన్ తెచ జేవ్ కెరుక తిల కమొ ఎత్తి కెర కేడవ కెర, గలిలయ ప్రాంతుమ్ చి జోవయించి సొంత గావ్ జలి నజరేతు గవ్వి మరియయింసి అన్నె ఉట్ట గెల.

40 జో బోద వడ్డ డిట్టుమ్ జలో, ఒగ్గర్ బుద్ది సుదొ జలో, దేముడుచి దయ జోచి ఉప్పీర్ తిలి.

యేసు యెరూసలేమ్ తె పండుగ క గెలిసి

41 యేసుచ అయ్యసిని వెర్పు వెర్పు †పస్కా పండుగ క యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తె దేముడుచి గుడితె గెచ్చుక అలవాట్.

42 జలె, యేసుక బార వెర్పుల్ జా తిలి పొది జోవయించి అలవాట్ క పండుగ క ఒత్త గెల.

43 జలె, పండుగు కేడ జేవ్ గెరి గెచ్చుక బార్ జలె, యేసు యెరూసలేమ్ తె తా గెలన్, గని అయ్యసిని నేన్ తి.

44 ‘యేసు అమ్ చి తెన్ జెతన తెన్ అస్సె’ మెన ఉచర తా, ఏక ఒండి మెద్దెన్ చి ఎదిలి ప్రయానుమ్ గెలి పడ్డొ, జోవయించ మాన్సుల్ తె చి గోతుసుదల్ తె చజిల.

45 గని డీసె నాయ్, చి జోక చజన చజన యెరూసలేమ్ తె అన్నె గెల.

* **2:38 2:38** యూదుల్ మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్ చ బాదల్ తెంతొ చి రచ్చనక రకితె తిలి, చి ఆకర్ క జయి ఎత్తి కి మార్పుప జయెదె, గని అప్పెచి మట్టుకచి రచ్చనక ‘అత్తయి రగుమ్’ మెన నేన కెర, యేసుక ‘ఈంజ లోకుమ్ తె ఎదార్డుమ్ ఏలుప కెర నాయ్’ మెన, జోవయింక ‘జొయ్యి దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసొ’ మెన జోవయింతె ఒగ్గర్ జిన్ చినితి నాయ్. ‘యెరూసలేమ్’ మెలె, ఇన్నె యూదుల్ ఎత్తిచి రిసొచి టాలి జయెదె. జా మదెనె, రోమ్ దేసిమ్ చి ప్రబుతుమ్ జోవయింక ఏలుప కెర్తె తిల, చి ‘జా బాద తెంతొ కి రచ్చించుప కెర్తొసొ అమ్ క విడ్డల్ కెరెదె’ మెలి రితి ఉచరై తిల. † **2:41 2:41** ‘పస్కా పండుగు’ మెలె, పూర్ణుమ్ యూదుల్ ఐగుప్తు (ఐగుప్తు) దేసిమి గొతిమాన్సుల్ జా విడ్డల్ జా జా దేసిమ్ తెంతొ బార్ జా సొంత దేసిమి అయేలిసి ఏద కెర్తె పండుగు.

46 ‡ ఒత్త పావిత్రే, అన్నెక్ దీసి యేసు దేముడుచి గుడితె ఒత్త పండితులచి నెడిమి పెన తిలొ డీసిలన్. జో జేవ్చ కొడొ సూన, జేవ్చ ప్రస్తుల్ కి పుసితె తిలన్.

47 ఒత్త తిలస ఎత్కిజిన్ యేసుచ కొడొ, చి జోచ ప్రస్తుల్ సూన, జోచి బుద్ది గ్యానుమ్చి రిసొ పండితుల్క జో దెత జబాబుల్చి రిసొ బలే ఆచారిమ్ జతె తిల.

48 జలె, దస్సి జతె తతికయ్, అయ్యసిసి జోక దెక, జేవ్ కి బలే ఆచారిమ్ జల, చి అయ్యసి జోక కిచ్చొ పుసిలి మెలె “కిచ్చొక, పుత్త, అమ్క ఇసి అల్లర్ కెర్లది? ఈందె, అబ్బొది ఆవ్ గొప్ప దుకుమ్ నేడ ఒండి చజితె తిలమ్” మెన సంగిలన్.

49 యేసు జేవ్చ కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “అంచి రిసొ కిచ్చొక చజుక? ఆవ్ అంచొ అబ్బొచి గెరి తంక మెన తుమ్ నేన్పు గె?” మెలన్.

50 జలె, జో సంగిలి కోడు జేవ్చ అర్దుమ్ జయె నాయ్.

51 జలె, జోవయింతెన్ యేసు నజరేతు గవ్వొ అన్నె ఉట్ట గెలన్. చి జోవయింతెన్ జియ జేవ్ సంగిల్ కోడు రితి ఇండితె తిలొ. అయ్యసి, జలె, దేముడుచి గుడితె జో సంగిలిసి పెట్టి తియన, ఒత్త జర్గు జలిసి ఎత్కిచి రిసొ జాచి పెట్టి ఉచర్తె తిలి.

52 జలె, యేసు ఆగ్క కి బుద్దిక కి వడ్డిలన్, చి మాన్సుల్ జోక మెన్సితె తిల, చి దేముడుచి దయ జోచి ఉప్పీర్ తిలి.

3

దేముడు దెతి రచ్చనక యోహాను సాట్టు కెర్లిసి

(మత్త 3:1-12; మార్కు 1:1-8; యోహా 1:19-28)

1 తిబెరియ మెలొ కైసర్ రానొ పనర వెర్సుల్ రోమ్ పట్టుమ్ తెంతొ ఒగ్గర్ దేసిమ్లు ఏలుప కెర్తె తిలి పొది, జోవయించి తెడి పొంతి పిలాతు యూదయ ప్రదేసిమి అదికారి జా తా, హేరోదు

‡ 2:46 2:46 నెంజెలి, ‘తిర్రతి గతికయ్, డీసిలన్’. ఇసి మెన ఒగ్గర్జిన్ ఉచర్తె: జేవ్ అయ్యసిసి దేముడుచి గుడి తెంతొ బార్ జా ప్రయానుమ్ గెలిసి ఏక్ దీసి దెర్లి. దేముడుచి గుడితె జేవ్ అన్నె గెచ్చుక చి అన్నెక్ దీసిచి ప్రయానుమ్ తెన్ దొరతి జలి, చి అన్నెక్ దీసి డీసిలన్.

మెలోసా గలిలయ ప్రాంతుమ్తె అదికారి జా తా, జోచో బావోసి పిల్వ్ ఇతూరయ అన్నె త్రకోనీతి మెల ప్రాంతుమ్లుతె అదికారి జా తా, లుసానియ అబిలేనే ప్రాంతుమ్తె అదికారి జా తా,

² అన్నా మెలోసా ఎత్కిక వెల్లో పూజరి జా తా, దూజాంవోస్ జలో కయప తెదోడి ఎత్కిక వెల్లో పూజరి జా తిలి పొది, జెకర్యాచో పుత్తుసి యోహాను బయిలు దేసిమి *బుల్తె తిలి పొది, దేముడుచి జో సంగుక తిలి కబుర్ జోక అయ్లి.

³ జలె, జోచి కబుర్ జో సంగుక దేముడు తియార్చికయ్, “తుమ్చి పాపల్చి రిసా తుమ్ దుకుమ్ జా, అమ్చో దేముడు తుమ్చి పాపుమ్ చెమించుప కెర్తి గుర్తుక తుమ్ బాప్తిసుమ్ నజన” మెన యోర్దాను గాడు పాసి ఒండి బుల బుల సాట్టు కెర్తె తిలన్.

⁴ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెసయాచ కోడు రెగిడ్లి పుస్తకుమ్తె రెగిడ్లి రితి;

“ఎక్కిలో అంచో బారికి జా, అంచి అవాడ్ రితో జా, ప్రబు జెతికయ్ వాటు తిన్నగ కెర్లి రితి తుమ్ ఎత్కిజిన్ బుద్ది జా మెన, బయిలె ప్రదేసిమి తా కేక్ గల సాట్టు కెరెదె.

⁵ ఎత్కి డొంగుర్, ఎత్కి మెట్ట, ఎత్కి లోయ నదూనుమ్ జవుల, వంకుడ వట్టో తిన్నగ జవుల, చి గర్కు తిల వట్టో మిన్న జవుల,

⁶ దేముడు మాన్సుల్క కీసి రచ్చించుప కెరెదె గే ఎత్కిజిన్ దెకుల.”
మెన రెగిడ్లి కోడు.

బాప్తిసుమ్క అయ్లనక యోహాను గోల కెర బుద్ది సంగిలిసి

⁷ జలె, జోచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజనుక మెన బార్ జల ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్క దెక కెర, యోహాను జోవయింక ఇసి మెలన్: “అయివోచి రితి విస్సుమ్ పెట్టి తిలన, తుమ్! దేముడు కెర్తి సిచ్చ పిట్టవనుక ఉచరుక మెన తుమ్క సికడ్లెసా కొన్సో?

⁸ తుమ్ కెర్తె పాపల్ ముల దా, చెంగిల్ బుద్ది ఇండ, ఆత్మపలితుమ్ దెర. వడ్డె, ‘అబ్రాహామ్ అమ్క అబ్బో జయెదె చి రిసా, దేముడు తెన్

* 3:2 3:2 1:80 దెక.

బెద అస్సుమ్' మెన తుమ్క తూమ్ ఉచరన సొంత గవురుమ్ సంగుక నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుక ఇన్నెచ పత్రల్ తెన్ అబ్రాహామ్చి రిసొ బోదల్క జెర్మవుక తెరె, మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి.

9 ఈందె, అప్పె ప్రబు కురాడు వాండి కెర, రూకుక బుంది కండుక, కుర్తడి దెర టీదె అస్సె, జలె, చెంగిల్ పలితుమ్ నే దెర్తో ఎత్తి రూకుక కండ కెర ఆగితె గలుల," మెన యోహాను జాగర్త బుద్ది సంగిలన్.

10 జో ఇసి సంగితికయ్, "దస్సి జలె, అమ్ కిచ్చొ కెరుక గే అమ్క సంగు" మెన జనాబ్ పుసిల,

11 జో జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "కక్క దొన్ని సొక్కల్ తవుల గే, ఎద్దరె సొక్క నెంజిలోసొక ఏక్ దెంక. కక్క అన్నిమ్ తిలె, జో అన్నిమ్ నెంజిలోసొక అన్నిమ్ దెంక." మెలన్.

12 జలె, బాప్తిసుమ్ నజనుక మెన సిస్తు నజిత సుంకర్లు కి యోహానుతె అయ్ల, చి "గురుబాబు, అమ్ కిచ్చొ కెరుక?" మెన పుసిల.

13 జో జోవయింక, "తుమ్ కెద్ది సిస్తు నజుక నాయిమ్ తయెదె గే, తెద్దిలి నజ. అన్నె ఒగ్గర్ నజ నాయ్" మెలన్.

14 "అమ్, జలె, కిచ్చొ కెరుక?" మెన సయ్న్యమ్ సుదల్ పుసిలె, యోహాను జోవయింక, "బియడ జవున్, ఆరిచ నిందల్ కెర జవున్, కచి ఆస్తి దొర్కు కెరన నాయ్. దస్సి కెర్లె చోర్లి రితి జయెదె. జా పొన, గని తుమ్చి నాయిమ్ తెన్ చి జీతుమ్ నజన, 'సాలు' మెన సర్ల తెన్ జియ," మెన యోహాను సంగిలన్.

క్రీస్తుచి రిసొ యోహాను బోదన కెర్లసి

15 'జెతో క్రీస్తు జా తయెదె' మెన ప్రెజల్ ఎత్తి అజ్జ కెరన, యోహానుచి రిసొ "ఈంజో ఏక్ వేల క్రీస్తు జా తయెదె" మెన పెట్టి ఉచరంతె తతికయ్,

16 జో ఇసి మెన జబాబ్ దిలన్. "ఆవ్ పానితె తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెతసి, గని అంచి కంట అదికారుమ్ తిలోసొ జెతయ్. జోచ చట్టోతెచ జోట్లచ వాలివొ యిపుక జలెకు అంక విలువ నాయ్. జో, జలె,

దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్, †ఆగి తెన్ తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెయెదె.

17 జోచి పునితి నూపు జోచి అత్తి అస్సె. జోచి కెల్ని సుబ్రుమ్ కెర జోక కామ్క జెతి పంటో గుడ్డ కెర కొట్టుతె కుడవ, కో విజవుక నెత్తిరి ఆగితె పోటు గల డయ గెలెదె,” మెన యోహాను సంగిలన్.

18 ఒగ్గర్ దస దయిరిమ్ కొడో సంగిత జాగర్త సంగిత కొడో తెన్ ప్రెజల్క దేముడు దెతి రచ్చనచి రిసా యోహాను సుబ్రుమ్ కబుర్ బోదస కెర్లన్.

19 గలిలయ ప్రాంతుమ్చో అదికారి జలో హేరోదు, జలె, బావోన్చి తేర్పి హేరోదియక ఆనన తిలన్, చి అన్నె కిచ్చో కిచ్చో గర్లు కమొ ఒగ్గర్ కెరె తిలన్. జాచి రిసా యోహాను జోవయింక గోల కెరె తిలన్, చి రిసా

20 అన్నెక్ పాపుమ్ కి కెర్లన్. కిచ్చో మెలె, యోహానుక జేలి కెర జేల్తె గలిలన్.

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

21 జా నే జతె అగ్గె, జలె, ప్రెజల్ ఎత్కిజిన్ బాప్తిసుమ్ నజన్తికయ్, యేసు కి బాప్తిసుమ్ నజన ప్రార్దన కెరె తతికయ్, పరలోకుమ్ ఉగ్డి జలి.

22 దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ పార్వ పిట్టచి రితి ఉత్త జా, జోచి ఉప్పిరి టీచిలి, చి “తుయి అంచో ప్రేమ తిలో పుత్తు. తుచి రిసా అంక సర్దసంతోసుమ్” మెన, పరలోకుమ్ తెంతో అవాడే అయ్లి.

యేసుచి వంసుమ్ వర్చ తెన్ రెగిడ్డిసి

23 యేసు సేవ మొదోల్ కెర్లి పొది, జోచి వయసు పాసి పాసి ముప్పయ్ వెర్పుల్ జా తిలి. ‡యేసుక యోసేపుచో పుత్తుసి మెంతె తిల.

† 3:16 3:16 బారికుల్ 2:3-4 దెక. అన్నె అన్నె కిచ్చో అర్దుమ్ తయెదె మెలె, ఆగిక బజార్ గల్ల సుబ్రుమ్ కెరుక జయెదె, నెంజలె, ఆగితె అర్పితుమ్ దెతిసి సుబ్రుమ్ జయెదె. దస్సి, ఆగిచి బాప్తిసుమ్ మాన్సుచి అత్తక ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సుబ్రుమ్ కెర్లిన్క టాలి గుర్తు జయెదె. ‡ 3:23 3:23 గని ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి పరలోకుమ్చి సుద్ది ఆత్మకయ్ మరియ యేసుక అంగి జా తిలి, గెద.; 1:26-38.

యోసేపు హేలీచో పుత్తుసి,

24 హేలీ మత్తతుచో పుత్తుసి,

మత్తతీయ లేవీచో పుత్తుసి, లేవీ మెల్కీచో పుత్తుసి,

మెల్కీ యన్నచో పుత్తుసి, యన్న యోసేపుచో పుత్తుసి,

25 యోసేపు మత్తతీయచో పుత్తుసి, మత్తతీయ

అమోసుచో పుత్తుసి, అమోసు నాహాముచో పుత్తుసి,

నాహాము ఎస్లిచో పుత్తుసి, ఎస్లి నగ్గయిచో పుత్తుసి,

26 నగ్గయి మయతుచో పుత్తుసి, మయతు మత్తతీయచో పుత్తుసి,

మత్తతీయ సిమియచో పుత్తుసి, సిమియ యోశేకుచో పుత్తుసి,

యోశేకు యోదాచో పుత్తుసి,

27 యోదా యోహాన్నచో పుత్తుసి,

యోహాన్న రేసాచో పుత్తుసి, రేసా జెరుబ్బాబెలుచో పుత్తుసి,

జెరుబ్బాబెలు సయల్తీయేలుచో పుత్తుసి, సయల్తీయేలు నేరిచో

పుత్తుసి,

28 నేరి మెల్కీచో పుత్తుసి, మెల్కీ అద్దిచో పుత్తుసి,

అద్ది కోసాముచో పుత్తుసి, కోసాము ఎల్మదాముచో పుత్తుసి,

ఎల్మదాము ఏరుచో పుత్తుసి,

29 ఏరు యెహోసువచో పుత్తుసి,

యెహోసువ ఎలీయెజెరుచో పుత్తుసి, ఎలీయెజెరు యోరీముచో

పుత్తుసి, యోరీము మత్తతుచో పుత్తుసి, మత్తతు లేవీచో పుత్తుసి,

30 లేవీ సిమ్యోనుచో పుత్తుసి, సిమ్యోను యూదాచో పుత్తుసి,

యూదా యోసేపుచో పుత్తుసి, యోసేపు యోనాముచో పుత్తుసి,

యోనాము ఎల్యాకీముచో పుత్తుసి,

31 ఎల్యాకీము మెలెయాచో

పుత్తుసి, మెలెయా మెన్నచో పుత్తుసి, మెన్న మత్తతాచో పుత్తుసి,

మత్తతా నాతానుచో పుత్తుసి, నాతాను దావీదుచో పుత్తుసి,

32 దావీదు యెస్సయిచో పుత్తుసి, యెస్సయి ఓబేదుచో పుత్తుసి,

ఓబేదు బోయజుచో పుత్తుసి, బోయజు సల్యానుచో పుత్తుసి,

సల్మాను నయస్సోనుచో పుత్తుసి,

33 నయస్సోను

అమ్మినాదాబుచో పుత్తుసి, అమ్మినాదాబు అరాముచో పుత్తుసి,

§ అరాము ఎస్రోనుచో పుత్తుసి,

ఎస్రోము పెరెసుచో పుత్తుసి, పెరెసు యూదాచో పుత్తుసి,

34 యూదా యాకోబుచో పుత్తుసి, యాకోబు ఇస్సాకుచో పుత్తుసి,

ఇస్సాకు అబ్రాహామ్చో పుత్తుసి, అబ్రాహామ్ తెరహుచో పుత్తుసి,

తెరహు నాహోరుచో పుత్తుసి,

35 నాహోరు సెరూగుచో పుత్తుసి,

సెరూగు రయూచో పుత్తుసి, రయూ పెలెగుచో పుత్తుసి,

పెలెగు హెబెరు పుత్తుసి, హెబెరు షేలహు పుత్తుసి,

36 షేలహు

కేయినానుచో పుత్తుసి, కేయినాను అర్పక్షదుచో పుత్తుసి,

అర్పక్షదు సేముచో పుత్తుసి, సేము నోవహుచో పుత్తుసి,

నోవహు లెమెకుచో పుత్తుసి,

37 లెమెకు మెతూసెలచో పుత్తుసి,

మెతూసెల హనోకుచో పుత్తుసి, హనోకు యెరెదుచో పుత్తుసి,

యెరెదు మహాలలేలుచో పుత్తుసి, మహాలలేలు కేయినానుచో

పుత్తుసి,

38 కేయినాను ఎనోషుచో పుత్తుసి,

ఎనోషు సేతుచో పుత్తుసి, సేతు ఆదాముచో పుత్తుసి,

ఆదాము దేముడుచో *పుత్తుసి.

4

సయ్తాన్ యేసుక పరిచ్చ కెర్లిసి

(మత్త 4:1-11; మార్కు 1:12-13)

§ 3:33 3:33 నెంజెలె, అరాముచి కోడు సగుమ్ పుస్తకల్తె తయె నాయ్.

* 3:38

3:38 మెలె, మాస్సుల్ ఎత్తితె జోకయ్ దేముడు తొలితొ జెర్చయ్లన్.

1 దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ యేసుచి పెట్టి బెర తా, జో యోర్దాను గాడు పక్క ముల దా, జా ఆత్మ జోక పెలవ నెతికయ్, ఒత్తలతోచి బయిలు దేసిమి గెచ్చు, ఒత్త బుల్తె తిలన్.

2 జా డొగుర్ దేసిమి దొన్ని విస్సా దీసల్ తిలన్క సయ్తాన్ జోక పాపుమ్ కెరవుక మెన ఉచర, జా దొన్ని విసా దీసల్ అల్లర్ కెర్తె తిలన్. జేవ్ దొన్ని విసా పొదుల్ గెతికయ్, యేసుక చూ కెర్లి.

3 తెదొడి సయ్తాన్ యేసుతె జా కెర జోక, “తుయి దేముడుచొ పుత్తుసి జలె, ఈంజొ పుత్తురు పొడియె జతి రితి సంగు” మెలన్.

4 యేసు జోక ఇసి సంగిలన్,
 “*మాములుమ్ పొడిచి సెక్కితెన్ మాన్సుల్ జతి నాయ్. †#దేముడుచి కొడెతె రెగ్గ అస్సె.”

మెలన్.

5 తెదొడి సయ్తాన్ యేసుక ఒగ్గర్ డొకుతె కడ నా కెర, ఎక్కి నిమ్ముమ్కయ్ జోక ఒండి లోకుమ్చ రాజిమ్లు దెకవ కెర,

6 “ఈంజ ఎత్కిచి ఉప్పిరి ఏలుప కెర్తి అదికారుమ్, ఈంజేవ్ రాజిమ్లు ఎత్కితె తిలిన్చి గవురుమ్ తుక దెయిందె. ఈంజ ఎత్కి అంచి అత్తి అస్సె, కక్క దెయిందె గే అంచి ఇస్టుమ్.

7 జాక, తుయి అంక జొకరెగిన, తుకయ్ దెయిందె” మెన సయ్తాన్ సంగిలన్.

8 దస్సి సంగితికయ్, యేసు ఇసి మెన జబాబ్ దిలన్,
 “ప్రబు జలొ తుమ్చొ దేముడుకయ్ తుమ్ జొకర. జో ఎక్కిలొచి సేవ తుమ్ కెరుక అస్సె.

మెన కిదేముడుచి కొడెతె రెగ్గ అస్సె.”

9 తెదొడి సయ్తాన్ యేసుక యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె కడ నా కెర, దేముడుచి గుడిచి వెన్గొపుచి ఉప్పిరి జోక టీచడ కెర, ఇసి మెలన్,
 “తుయి దేముడుచొ పుత్తుసి జలె, ఎట్టొతో డేవు.

* 4:4 4:4 మత్తయి 4:4 దెక. † 4:4 4:4 ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి కొడు రితి ఇండితిసి. ‡ 4:4 4:4 ద్విత్వీయాపదేశ కాండుమ్ 8:3. § 4:8 4:8 ద్విత్వీయాపదేశ కాండుమ్ 6:13.

10 కిచ్చొక మెలె,

తుయి ప్రమాదుమ్ నే జతి రితి

జోచ దూతల్క దేముడు ఆడ్ర దా తెద్రయెదె

11 తుచ చట్టొ పత్రె నే లయితి రితి జేవ్ దూతల్

జోవయించ అత్తో చంపొ కెర తుక ఉక్కులనుల,

మెన *దేముడుచి కొడొతె రెగ్గ అస్సె” మెన సయ్తాన్ సంగిలన్.

12 యేసు జోక,

“ప్రబు జలొ తుమ్చొ దేముడుక పరిచ్చ కెరుక నాయ్

మెన †దేముడుచి కొడొతె సంగ అస్సె” మెన యేసు జబాబ్ దిలన్.

13 జలె, సయ్తాన్ జేవ్ అల్లర్ కెర్త, పరిచ్చ కెర్త కొడొ సంగ కేడవ కెర, ‘అన్నె కెయచ గే అవ్కాసుమ్ అయ్లె, అన్నె దస్సి అల్లర్ కెరిందె’ మెనయ్ ఉచర, ఉట్ట గెలన్.

యేసు తొల్లితొ గలిలయతె బోదన కెర్గిసి

(మత్త 4:12-17; మార్కు 1:14-15)

14 జలె, అబ్బొన్చి జోచి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ వెలవ నెతికయ్ యేసు జో వడ్డిలి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె అన్నె గెలన్, చి జా ప్రాంతుమ్ ఎత్కితెచ సుట్టునంతచ గవ్విలె జోచి రిసొ ఎత్కిజిన్ సూన్ల.

15 అన్నె, జా ప్రాంతుమ్చ యూదుల్చ సబ గెరల్ ఎత్కితె బోదన కెర్తె తిలన్, చి ఎత్కిజిన్ జోచి గవురుమ్ సంగితె తిల.

* 4:11 4:11 కీర్తనలు 91:11, 12. † 4:12 4:12 ద్వివీయోపదేశ కాండుమ్ 6:16.

16 జో బాల తతె తెంతో వడ్డిలి ఒత్తచి నజరేతు గవ్వె యేసు అయ్లన్, అన్నె, †సెలవ్ కడన్లి దీసి యూదుల్చి సబ గెరలె గెలన్. రోజుక సెలవ్ కడ దీసి దస్సి సబగేరి గెచ్చుక జోక అలవాట్. జలె, జయ్యి దీసి ఒత్తచి సబగేరి గెచ్చ కెర, దేముడుచి కొడె సదు కెరుక మెన టీవెలన్.

17 జలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెనయా పుస్తకుమ్తెచి కొడె సదు కెర్పు మెన జోచి అత్తి దిల, చి జా ఉగ్గ కెర, సదు కెర సూనయ్లన్.

18 “దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అంచి పెట్టి అస్సె.

బీద సుదల్క సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సూనయ్తి రిసా జో జోవయించి ఆత్మసక్తి అంచి బోడి సువ దా

అదికారుమ్ దా అస్సె.

జేలి జలస విడ్డల్ జతిసి

ఆవ్ సాట్పు కెర్తి రితి, పడ్డె

గుడ్డి జలస అన్నె దెకితినీచి రిసా

ఆవ్ సాట్పు కెర్తి రితి,

అన్నె మాన్సుల్ నిస్కారుమ్ కెర్త మాన్సుల్చ బాదల్

ఆవ్ పిట్టవ దస బాదల్ తెంతో విడ్డల్ కెర్తి రిసా,

19 ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ప్రబు

జోచి దయ మాన్సుల్క దెకయెదె’ మెన

ఆవ్ సాట్పు కెర్తి రిసాయి

జో అంక తెద్రవ అస్సె”

† 4:16 4:16 యూదుల్చి అలవాట్ తెన్, సత్తరెక్క సత్తు దీసల్ కిచ్చొ కామ్ నే కెరె దేముడుక జోకర్తి దీన్. సెలవ్ కడన్లి దీసి-తెలుగు. ఎత్తి సెన్వర్ యూదుల్క బక్తి కెర్తి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయించ సబ గెరలె గెచ్చ, దేముడుచి కొడె సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక ‘యెహోవ’ మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి ‘కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్’ మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రెజల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్తినీచి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ అవ్వె ఉచర అస్సి. ఇన్నె, టొన్ని ఎన్నులు కోడ్లినక ‘కామ్’ మెన నింద కెర్తితి.

మెన దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెసయాచి అత్తి రెగిడ్లి కోడు యేసు సదు కెర సూనవ కెర,

20 జా పుస్తకుమ్ డంప కెర, జా సబగేర్చొ సేవ కెర్తొన్క అన్నె దా కెర, అన్నె వెసిలన్. జా సబగేరి తిలస ఎత్కిజిన్ జోక చెంగిల్ దెకితె తిల.

21 తెదొడి జోవయింక, “దేముడుచి కొడతెచ ఆవ్ అప్పె తుమ్క నూనయ్ల కొడొ ఆజి ఎత్కి జర్గు జంక దెర అస్తి” మెన సంగిలన్.

22 తెదొడి, “చెంగిలో మాన్సు, ఈంజొ సంగిల కొడొ నిజుమి సత్తిమ్చ” మెన జేవ్ ఆచారిమ్ సంగ తా, “గని ఈంజొ యోసేపుచొ పుత్తుసి, నెంజె గె?” మెన అన్నె ఇదిల్ అన్మానుమ్ జా సంగిల.

23 జలె, యేసు జోవయించి బుద్ది జాన కెర, జోవయింక అన్నె, “డాక్టర్, తుకయ్ తూయి చెంగిల్ కెరను” మెంతె అంక, అన్నె కి “కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె ఇస దస వెల్లెల కమొ కెర్లన్ మెన తుచి రిసా సూన అస్సుమ్. ఇన్నె కి తుచి సొంత దేసిమి దస కమొ కెరు మెన అంక సంగితె, కిచ్చొగె?”

24 అన్నె, “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగితొ కేన్ మాన్సుక కి జోచి సొంత దేసిమ్చ మాన్సుల్ ఇస్టుమ్ జతి నాయ్” మెలన్.

25 గని తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఏలీయా పూర్గుమ్చొ తిలి పొది, తిన్ని వెర్సుల్ నర పూర్తి కిచ్చొ పాని పెటె నాయ్. చి ఒండి దేసిమి ఒగ్గర్ కరు జా గెలి. జలె, అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ అమ్ యూదుల్ మొత్తుమ్తె జా పొది ఒగ్గర్జిన్ రండెలివొ తిల.

26 గని జేవ్ మొత్తుమ్జిన్తె ఎక్లితె కి దేముడు ఏలీయాక తోడు తెద్రయె నాయ్. సీదోను ప్రాంతుమ్చి సారెపతు గవ్విచి *రండెలి ఎక్లితె జోక తోడు తెద్రయ్లో.

§ 4:23 4:23 కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్ కి జోవయించి దేసిమ్చి పట్టుమ్, దస్సి లట్టబ్తతి.

* 4:26 4:26 జా రండెల్ మాన్సుక కతిసి నెంజతికయ్, ఏలీయా ప్రార్దన కెర్లొ, చి నరిపుచువ జతిసి ఒత్త తెంతొ జేక దొర్కు. జతె తిలి, చి పుత్తుసి మొర్తికయ్, ఏలీయా ప్రార్దన కెర్తికయ్, జిలన్. 1 రానల్ పుస్తకుమ్ 17 అద్యయిమ్.

27 పడ్డొ, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో ఎలిషాచి కాలుమ్ అమ్చ †ఇస్రాయేలుల్తె వెల్లి రోగుమ్ దెర్ల మాన్సుల్ ఒగ్గర్జిన్ తిల. జలె, జోవయింతె కోకి చెంగిల్ జతి నాయ్. గని సిరియ దేసిమ్చో అమ్చో యూదుడు నెంజిలో ‡నయమానుయి చెంగిల్ జలో; యేసు సంగిలన్.

28 జలె, యూదుల్క నాయ్, గని వేర దేసిమ్చక దేముడు చెంగిల్ కెరయ్లిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి సూన కెర, జా సబ గెరితె తిల యూదుల్ ఎత్కిజిన్క ఒగ్గర్ కోపుమ్ అయ్లి.

29 జేవ్ ఉట్ట జా, యేసుక పట్టుమ్ తెంతో ఉదడ కెర, జోవయించి పట్టుమ్ టీవిలి మెట్టచి కొసా ఎద ఉదడ; ‘ఒత్త తెంతో గలి జవున్’ మెన సేడయ్తి రిసా,

30 గని యేసు ప్రమాదుమ్ నే జతె జోవయించి నెడిమి తెంతో బార్ జా జో గెచ్చుక ఉచర్లి వాట్క గెలన్.

**కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్చి సబగేరిత యేసు
(మార్కు 1:21-28)**

31 తెదొడి జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చి కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె యేసు ఉట్ట గెచ్చు, సెలవ్ కడల్లి దీసి మెన, సబగేరి గెచ్చు జా పట్టుమ్చ యూదుల్క బోదన కెర్లన్.

32 దేముడు దిలి అదికారుమ్ కొల్లి బోదన కెరె తతికయ్, జనాబ్ ఆచారిమ్ జల.

33 జలె, జేవ్ తిలి సబ గెరి బూతుమ్ దెర్లొ ఎక్కిలో తిలో. జో జలె, గట్టిజ అవాడ కెరన కిచ్చొ మెన కేక్ గలన్ మెలె,

34 “ఓ నజరేతు గవ్వెచొ యేసుప్రబు, అమ్చి తెన్ తుక కిచ్చొ? అమ్క పాడ కెరుక జా అస్సిన్ గె? తుయి కొన్సొ గే ఆవ్ జాని. తుయి దేముడుచి కీసుద్ది తిలోసా తుయి, అమ్క ములు” మెన కేక్ గల సంగిలో.

35 యేసు, జలె, “తుక్కె తా ఇన్నెక ముల దా గో!” మెన జో మాన్సుక దెర్లి బూతుమ్క గోల కెర్లన్. గోల కెర్లికయ్, ఎత్కిజిన్చి

† 4:27 4:27 మెలె ‘యూదుల్తె’. ‡ 4:27 4:27 రానల్ దొన్నిచి వుస్తకుమ్ 5 అద్యయిమ్. § 4:34 4:34 దేముడు తెద్రయ్లో క్రిస్తు, రచ్చించుప కెర్లొసా

నెడిమి బూతుమ్ జో మాన్సుక సేడవ దా, జోక ప్రమాదుమ్ నే కెరై జోతె తెంతో బార్ జలన్.

³⁶ జర్గు జలిసి ఎత్కిజిన్ దెక ఎక్కిలోక ఎక్కిలో, “ఇన్నెచి కోడు కిచ్చొ అదికారుమ్చి? బూతల్క గో! మెన ఆడ్ర దెతయ్, చి జేవ్ బార్ జా గెతతి” మెన ఆచారిమ్ జా సంగిల.

³⁷ జా దీసి తెంతో ఒండి ప్రాంతుమ్తె జో కెర్ల కమొచి రిసా జాన్ల.

**పేతురుచి అత్తన్క యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 8:14-17; మార్కు 1:29-34)**

³⁸ జలె, యేసు ఉట్ట నబ గెరి తెంతో బార్ జా సీమోనుచి గెరి గెలన్. జలె, సీమోనుచి అత్తన్క జోర్ణొ తా ఆగ్ ఒగ్గర్ తాత్ తతికయ్, జాక “చెంగిల్ కెరు” మెన జేవ్ బతిమాల్పా జా సంగిల, చి

³⁹ యేసు జాచి పాసి టీవ జోర్ణొక గోల కెర్లికయ్, జోర్ణొ చట్టున గెలి, చి బేగి జా ఉట్ట కెర, జేవ్క సవైచన కెర్లి.

⁴⁰ జా సజె పొద్దు గెతె తతికయ్, కచ మాన్సుల్క కిచ్చొ కిచ్చొ జోర్ణొల్ తిల గే, యేసుతె జోవయింక కడ ఆన్ల, చి జోవయింతె ఎత్కి మాన్సుక చడ, చెంగిల్ కెర్లన్.

⁴¹ అన్నె, ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ తెంతో బూతల్ బార్ జా, “తుయి, దేముడుచొ పుత్తుసి.” మెన కేక్ గల. గని జేవ్ బూతల్క యేసు గోల కెర్లన్, అన్నె జేవ్ లట్టబుక సెలవ్ దెయె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జోక *‘క్రీస్తుయి’ మెన జేవ్ జాన్లి రిసా.

**యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్ ములిలిసి
(మార్కు 1:35-39)**

⁴² రాత్ పాయితికయ్, యేసు బార్ జా కోయి నెంజిలి టాన్తె గెలన్, గని ప్రెజల్ జోక చజన జోతె అయ్ల, చి “అమ్క ముల దా గో నాయ్” మెన జో ఉట్ట గెచ్చుక అడ్డు కెర్క దెకిల.

* **4:41 4:41** ‘క్రీస్తు’ మెలె, ‘దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్లొసాక తెద్రయిందె’ మెన ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు పూర్ణమ్ తెంతో సంగ తిలొసా.

43 జో జోవయింక, “దేముడుచి †రాజిమ్చి రిసాచి ‡సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ అన్నె తిల పట్నాల్తె కి సూనపుక అస్సె. ఈంజయ్ కామ్కయ్ దేముడు అంక తెద్రవ అస్సె.” మెన జబాబ్ దిలన్.

44 జలె, కియూదయ దేసిమ్చ సబ గెరలె బుల బుల యేసు బోదన కెరె తిలన్.

5

యేసు ప్రెజల్క బోదన కెర్సి

(మత్త 4:18-22; మార్కు 1:16-20)

1 జలె ఏక్ దీసి కిచ్చొ జలి మెలె, యేసు *గెన్నేనరెతు మెంతి గాడు పాసి టీచ తతికయ్, దేముడు దిలి †కోడు సూనుక జోవయింక ఇస్టుమ్ అయ్లి రిసా, ప్రెజల్ బెర జా జోచి ఉప్పిరి డంకి జల.

2 జలె, గాడు సాడి దొన్ని దోనివొ తిలిసి యేసు దెకిలన్. జాలర్లు జోవయించ జేవ్ దోనివొ తెంతొ ఉత్రజాఁత జోవయించ వలల్ దోవితె తిల.

3 జేవ్ దోనివొతె ఏక్ సీమోను మెలోసాచి, జో సీమోనుచి దోనితె యేసు వెగ కెర, జోక “బడ్డ తెంతొ దోని ఇదిల్ పెలవ దేసు” మెన

† 4:43 4:43 ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్’ మెలె, ‘పరలోకుమ్’ ఏక్ అర్లుమ్, గని అన్నె కిచ్చొ మెలె, జో పరలోకుమ్ తెంతొ ఏలుప కెర్సి. జో ఏలుప కెర్సి మెలె, ఉగుమ్ మార్కుప జలెకయ్ ఎదార్లుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఏలుప కెరెదె, గని మదెనె కి 1. జోక నంపజల మార్కుల్చి పెట్టి ఏలుప కెర్తయ్, చి 2. జోచి నెక్కి ఈంజ లోకుమ్తె కామ్ కెర్తయ్.

‡ 4:43 4:43 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్చి రిసాచి మెలె, జోచి రాజిమ్ పాచ జా అయ్లిన్చి కబుర్, మత్తయి 12:28, మార్కు 1:15, పడ్డె జో పాపల్ చెమించుప కెర్తెన్చి కబుర్, యేసుయ దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసా జలిన్చి కబుర్, పడ్డె పరలోకుమ్తె

గెతి అవ్కానుమ్ జో దొర్కు కెర్లి రచ్చనచి రిసాచి కబుర్. § 4:44 4:44 ఇన్నె ‘యూదయ దేసిమ్’ మెలె, యూదుల్చి ఒండి దేసిమ్. మెలె యూదయ ప్రదేసిమ్ కి, సమరయ ప్రదేసిమ్ కి, గలిలయ ప్రాంతుమ్ కి మొత్తుమ్ బెదయ్లిసి. జా మొత్తుమ్ బెదయ్లిన్కయ్ ‘యూదయ దేసిమ్’ మెన ఇన్నె సంగితయ్ మెన నగుమ్జిన్ ఉచర్తతి. మత్తయి 4:23-25 దెక, చి మార్కు

1:39, 3:7-10 * 5:1 5:1 ఈంజ గాడుక మత్తయి చి మార్కు రెగిడ్డిన్తె ‘గలిలయ ప్రాంతుమ్చి గాడు’ మెంతతి. † 5:1 5:1 నెంజలె ‘సుబుమ్ కబుర్’; మార్కు 1:14. నెంజలె ‘యేసుచి బోదన’; మత్తయి 4:7.

సంగిలన్, చి పెలవ దెతికయ్, యేసు వెన కెర, దోని తెంతో ప్రెజల్క బోదన కెరుక మొదోల్ కెర్లన్.

సీమోనీసి ఒగ్గర్ మొస్సు దెర్తి రితి యేసు కెర్లి వెల్లి కామ్

4 యేసు బోదన కెర కేడయ్లి పడ్డో, “దీగు తిలిస్తె తుమ్చ వలల్ గల చి మొస్సు దెర్తి” మెన సీమోనుక సంగిలన్.

5 దస్సి సంగితికయ్, “గురుబాబు, ఒండి సరారాతి వలల్ గల తిలమ్, గని కిచ్చొ దెరుమ్ నాయ్. గని తుయి సంగిలె, అమ్చ వలల్ గలుమ్దె” మెన సంగ

6 గలిల, చి ఒగ్గర్ మొస్సు వలతె సేడ్తికయ్, వలల్ కుట్టిత్ రితి జల.

7 అన్యెక్ దోనితె తిల జోవయించ గోతుసుదల్క “తుమ్ తోడు జా” మెన సయ్న కెర్ల. జేవ్ తోడు అయ్ల, చి జేవ్ దొన్ని దోనివొ బెర్తు బెరయ్ల, చి దోనివొ బుడ్డుక దెర్ల.

8 జర్గు జలిసి జో సీమోను పేతురు దెక కెర, యేసుచి చట్టె సెర్పు సేడ, “ప్రబువ, అంక ముల దా ఉట్ట గో, ఆవ్ పాపుమ్ సుదొ” మెన సంగిలన్.

9 కిచ్చొక మెలె, జేవ్ దెర్ల మొస్సుచి కొట్టె ఎదివాట్ మెన దెక కెర, జో కి, జో తెన్ తిలస ఎత్కిజిన్ కి ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జల.

10 దస్సి సీమోను మొస్సు దెర్తి జట్టుచ జెబెదయిచ పుత్తర్లు యాకోబు చి యోహాను కి, జో తెన్ ఆచారిమ్ జల. యేసు, జలె, “తుమ్ బియఁ నాయ్. అప్పె తెంతో, మాన్సుల్ అంక నంపజతి రితి జోవయింక కడ ఆన్త జాలర్లు తుమ్ జస్తె” మెన సీమోనుక సంగిలన్,

11 జలె, దోనివొ ఒడ్డుతె ఒగ్గడ ఆన కెర, ఎత్కి ముల దా, యేసుచ సిన్సుల్ జంక జోచి పట్టి గెచ్చ, జో తెన్ బులుక దెర్ల.

వెల్లి రోగుమ్ తిలొసాక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

(మత్త 8:1-4; మార్కు 1:40-45)

12 యేసు ఏక్ గెవ్వి తిలి పొది, వెల్లి రోగుమ్ బెర్తు తిలొ ఎక్కిలొ ఒత్త అయ్లొ, అన్యె, యేసుక దెక సెర్పు సేడ, “ప్రబు, తుక ఇస్టుమ్

తెలి, †తుయి అంక చెంగిల్ కెర సుద్ది కెరుక తెర్చి” మెన బతిమాల్పా జా సంగిలన్.

13 దస్సి సంగితికయ్, యేసు ఆతు చంపొ కెర జోక చడ, “తుయి చెంగిల్ జంక, అంక ఇష్టుమి. తుచి వెల్లి రోగుమ్ గెచ్చ సుద్ది జా” మెన సంగిలన్, చి బేగి జోచి వెల్లి రోగుమ్ గెలి.

14 యేసు జోక కిచ్చొ ఆడ్ర దిలన్ మెలె, “కక్క సంగు నాయ్, గని దేముడుచి గుడితె గెచ్చ, ఒత్త సేవ కెర్తొ వూజరితె గెచ్చ, తుచి ఆంగ్ చెంగిల్ జలిసి జోక దెకవ, మోసే పూర్గుమ్ సంగిలి రితి, తుయి చెంగిల్ సుద్ది జలిసి ఎత్కిజినక రుజ్జు దెకయ్తి రితి, ఒత్త కానుక దేను.”

15 “కక్క సంగు నాయ్” మెన జో మాన్సుక యేసు సంగ తెలి కి, అగ్గెచి కంట అప్పె అన్నె ఒగ్గర్జిన్ యేసుచి రిసా కీసూన్ల, చి ఒగ్గర్జిన్ “యేసుచి బోదన సూనుమ్దె” మెన, “అమ్చ జొర్జొల్ గెచ్చవెదె” మెన బెర జెతె తిల.

16 గని ఎక్కెక్ సుట్టు యేసు కో నెంజిలి టాన్తె గెచ్చ * ప్రార్దన కెరెదె.

**ఉట్టుక నెతిర్లొ రోగిక చెంగిల్ కెర్చిసి
(మత్త 9:1-8; మార్కు 2:1-12)**

17 ఏక్ దీసి యేసు బోదన కెర్తె తతికయ్, పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన పాసి వెన తిల. ఈంజేవ్ గలిలయ ప్రాంతుమ్చ చి యూదయ ప్రదేసిమ్చి గావ్వొ ఎత్కి తెంతొ చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతొ జా తిల. అన్నె, మాన్సుల్చ జొర్జొల్ బాదల్ జో గెచ్చవుక మెన యేసు దేముడుచి సెక్తి తెన్ తిలొ.

‡ 5:12 5:12 జా దేసిమి వెల్లి రోగిచి వెల్లి రోగుమ్ గెలె, సుద్ది జలన్ మెన తెబొడచ యూదుల్ సంగితె తిల. కిచ్చొక మెలె, ఏక్ మాన్సుక వెల్లి రోగుమ్ తిలె, ‘జో గవ్వొ తంక గారు’ మెలి రితి ‘జోచి జబ్బు డేచ అమ్కయ్ దెరెదె’ మెలి రితి బియ కెర, గవ్వొ తెంతొ ఉదడుల. దేముడుచి దయచి రిసా వెల్లి రోగుమ్ పూర్తి గెలె, ‘అన్నె సుద్ది జలొ’ మెన గవ్వొ అన్నె వెనడుల. 17:14 చి ఎట్టొచి కోడు కి దెక. § 5:15 5:15 జొయ్యి మాన్సు సూనయ్తె తిలొ. మార్కు 1:45.

* 5:16 5:16 దేముడు అబ్బొన్చి ఇష్టుమ్ సూనుక మెన, జోచి సెక్తిక అన్నె సెక్తి జంక మెన.

18 జలె, కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, ఓదె, వాతుమ్ జొర్ణొ తెన్ తిలోసా ఉట్టుక నెతిర్ణొ మాన్సు ఎక్కిలోక అన్నె మాన్సుల్ అంతుర్నొ తెన్ వయ ఆన, యేసుతె ఆన కెర జోచి చట్టె తియ దెంక మెన వాట్ చజిల.

19 గని జనాబ్ ఒగ్గర్జిన్ బెర తిలి రిసా యేసు తిలి గెరి పెనుక వాట్ నాయ్ మెన, ఒర్నె వెగ కెర, జో తిలి గదిచి ఉప్పిర్ ఒర్నెచి వెల్లి బొరొ కెర, జా బొరొ వాట్ ప్రెజల్చి నెడిమి యేసుచి పుర్రెతోక జో మాన్సుక అంతుర్నొ తెన్ ఉత్రవ దిల.

20 జలె, జేవ్ కడ ఆన్ల మాన్సుల్చి జో ఉట్టుక నెతిర్ణొ మాన్సుచి నముకుమ్ యేసు దెక కెర, “నేస్తము, తుచి పాపల్ చెమించుప జా అస్తి” మెన జో ఉట్టుక నెతిర్ణొ మాన్సుక సంగిలన్.

21 జో దస్సి సంగితికయ్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరినయుర్ణల్ బమ్మ జా, “ఈంజొ మాన్సు కొన్సొ? ఇసి లట్టబ దేముడుచి విలువ కడ పాపుమ్ కెర్తయ్. దేముడుక పిట్టవ కోకి పాపల్ చెమించుప కెరుక నెతిర్తి!” మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబన్.

22 జలె, జేవ్ అన్మానుమ్ జా లట్టబంతె తిలిసి యేసు పూర్తి జాన కెర, జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొ దస్సి అన్మానుమ్ తియంతసు?

23 ‘తుచి పాపల్ చెమించుప జా అస్తి’ మెనుక సుల్లు గే, ‘ఉట్ట ఇండు’ మెనుక సుల్లు గే తుమ్ ఉచర.

24 జలె, †మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లయ్ అంక, ఈంజయి లోకుమ్తె కి పాపల్ చెమించుప కెర్తి అదికారుమ్ అస్సె మెన రుజ్జు దెకయిందె, మెన జేవ్క సంగ కెర, ఉట్టుక నెతిర్ణొ జో మాన్సుక అన్నె దెక కెర, అల్లె, తుయి ఉట్ట, తుచి అంతుర్నొ వయన ఇండ గెరి గో మెన తుక ఆవ్ సంగితసి!” మెన యేసు సంగిలన్.

† 5:24 5:24 ‘మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లొసా’ మెన బయ్బిల్తె రెగ్గ తిలె, జేవ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు తెద్రయ్లొ క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్తెసా. పూర్గుమ్ పొది క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్తెసొక తెద్రవుక జో సంగ తిలొ, చి నగుమ్తె జయి టాలిక జోవయింక ‘మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లొసా’ మెన పూర్గుమ్ తెంతొ రెగ్గ అస్తి. దానియేలు 7:13 దెక.

25 బేగి జో మాన్సు, జో ఎంగ్ల తిలిసి ఉక్కుల వయన, దేముడుచి గవురుమ్ సంగ, సంగ గెరి ఉట్ట గెలన్.

26 దస్సి జర్లు జతికయ్, ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జేవ్ ఎత్తిజిన్క దెర్లి, చి “అజి బలే ఆచారిమ్చి కామ్ దెకిలమ్” మెన దేముడుక గవురుమ్ కెర్ల, చి జోచి సెక్తిచి ఉప్పిర్చి బయిమ్ జోవయించి పెట్టి బెర్లి.

లేవీ మెలోసొక యేసు బుకార్తిసి
(మత్త 9:9-13; మార్కు 2:13-17)

27 ఇన్నెచి పడ్డో, యేసు బార్ జా ఒత్త తెంతో గెచ్చు, సిస్తు నజితో సుంకరో ఎక్కిలోక దెకిలో. జోచి నావ్ †లేవీ. జో సిస్తు నజితె టాన్తె వెన తిలన్, చి “అంచి పట్టి జా అంచో సిస్సుడు తుయి జా” మెన యేసు జోక బుకార్లన్.

28 బుకార్తికయ్, సుంకరో జలో జో లేవీ, ఉట్ట జోచి కామ్ ఎత్తి ముల దా, యేసుచి పట్టి ఉట్ట గెలన్.

29 లేవీ యేసుక గెరి కడ ఆన కెర, జోక వెల్లి విందు దిలన్. సిస్తు నజితన చి వేర మాన్సుల్ ఒగ్గర్జిన్ జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కంక వెసిల.

30 జలె, పరిసయ్యుల్ చి జోవయింతెన్ బెదిత మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తన జా దెక కెర, “సిస్తు నజితన తెన్ *పాపుమ్ కెర్ల సుదల్ తెన్ తుమ్ కిచ్చొక వెన అన్నిమ్ కత్తను?” మెన యేసుచ సిస్సుల్క గోల కెర్ల.

† 5:27 5:27 మార్కుతె కి జోక ‘లేవీ’ మెన రెర్ల అస్సి. జోచి అన్నెక్ నావ్ ‘మత్తయి’;

మత్తయి 10:3. § 5:30 5:30 సిస్తు నజితనక, అన్నె యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకితె తిల. కిచ్చొక మెలె, జోవయింక ఆకమిండుచ కెర్లి రోమ్ దేసిమ్చి ప్రముతుమ్చి సేవ కెర్లె తిల, పడ్డో సిస్టుచి డబ్బుల్ నజితె పొది, నాయిమ్చి కంటు అన్నె నజితె తిల. తెదొడవ యూదుల్ ‘అమ్క నీతి, చి వేర జాతివొక నాయ్’ మెనుల. రోమ్ దేసిమ్చ మాన్సుల్ యూదుల్ నెంజితి, చి సిస్తు నజిత సుంకర్లు యూదుల్ నెంజిలనచి సేవ కెర్లె తిల. జాకయ్ యూదుల్ జోవయింక నిస్కారుమ్ దెకితె తిల.

* 5:30 5:30 ‘పాపుమ్ సుదల్’ మెన కిచ్చొక సంగిల మెలె, జేవ్ పండితుల్ సికడ్డి నీతి నే కెరంతనక దస్సి నిస్కారుమ్ దెకుల. జోవయింతె నగుమ్జిన్ నిజుమి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ‘పాపుమ్’ మెంత కమొక అలవాట్ జా తవుల, గని నగుమ్జిన్ ఎక్కి పండితుల్చి కోడు పిట్టయతతి.

31 దస్సి జతికయ్, యేసు జేవ్ కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “జబ్బు తెన్ అస్సుమ్ మెన చినన్లన డాక్టర్ అవ్ సురుమ్, గని జబ్బు నెంజిలనక డాక్టర్ అవ్ సురుమ్ నాయ్.

32 జలె, ‘పాపుమ్ కెర్లొసా అమ్’ మెన చినంతనక ‘జోవయించి పాపుమ్ చి రిసా దుకుమ్ జా ముల దెతు’, మెన జోవయింకయ్ బుకారుక మెన అయ్ లయ్ గని ‘పాపుమ్ కెర్లొసా నెంజుమ్, అమ్ క పున్నిమ్’ మెన ఉచరంతనక బుకారుక నాయ్” మెన జోవయింక యేసు సంగిలన్.

చువ్వె తతిన్ చి రిసా యేసుక పుసిలిసి
(మత్త 9:14-17; మార్కు 2:18-22)

33 జలె, సగుమ్ జిన్ మాన్సుల్ యేసుక, “యోహానుచ సిన్సుల్ చువ్వె తా ప్రార్దన కెరుక అలవాట్. పరిసయ్యుల్ చ సిన్సుల్ కి దస్సి కెరుల, గని తుచయ్ సిన్సుల్ కంక పింక జతతి” మెన అన్మానుమ్ తెన్ పుసిల.

34 యేసు జోవయింక ఇసి సంగిలన్. “కేన్ పెండ్లితె, జోవయించి నెడిమి పెండ్లిఉబేడో తిలె పొది పెండ్లి విందుక బుకార్దన చువ్వె తతి రితి కెరుక జయెదె గె?

35 జలె, పెండ్లిఉబేడోచి పచ్చెన జలసచి నెడిమి తెంతో జోక †దెర వేరతె కడ నిలె, జేవ్ దీసల్ క జోచ మాన్సుల్ ఏడ ఏడ చువ్వె తవుల” మెలన్.

36 యేసు జోవయింక అన్నెక్ టాలి కి సంగిలన్. కిచ్చొ మెలె, “నొవి పాలుమ్ తెంతో గండ చిర పొర్ని పాలుమ్ తె మాసిక గల్తి నాయ్. దస్సి కెర్లె, జా నొవి పాలుమ్ చిరి జా తయెదె, చి జా గండ పొర్ని పాలుమ్ తెన్ బెదె నాయ్.

37 పడ్డె జలె, ఒత్త నొవి ద్రాచ రస్సుమ్ పొర్నిచి కాయ తెన్ కో సువితి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జా కాయ పొర్ని జలి రిసా దస్సి తె నొవి ద్రాచ రస్సుమ్ సువిలెగిన, జా కాయ పులుక నెత్తెచి రిసా జా రస్సుమ్

† 5:35 5:35 ‘పెండ్లిఉబేడో’ మెన జోవయించి రిసా జోయ్యి టాలి సంగితయ్. జోవయింక పడ్డెక విరోదుమ్ సుదల్ దెర మారుల, గెద.

పొంగువ జలె పొది జా కాయ పుట్టెదె. పుట్టిలె, జా రస్సుమ్ నూయి జయెదె, చి కాయ కి పాడ్ జా గెచ్చెదె.

38 నొవి ద్రాచ రస్సుమ్ నొవి కాయల్తె నువుక అస్సె.

39 అన్సె, తొలితొ పొర్ని ద్రాచ రస్సుమ్ పియ తిలె, నొవి ద్రాచ రస్సుమ్క కోర్ప జతి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ‘నొవిచి కంట పొర్నిచి చెంగిలి’ మెనుల” మెన యేసు టాలి సంగ బోదన కెర్తన్.

6

విస్త్రాంతి దీసి సిస్సుల్ కెర్లెన్చి రిసా పండితుల్ గోల కెర్లెసి
(మత్త 12:1-8; మార్కు 2:23-28)

1 ఏక్ సెలవ్ కడన్లి దీసి, *యేసు జోచ సిస్సుల్ తెన్ పంటొ పికిలి బుయి వాట్ గెతె తా, వాట్ సొడి తిల ఎన్నులు దొన్ని జోవయించ సిస్సుల్ కోడ అత్తో తెన్ రెగ్గ చొప్ప జేడవ కతె తిల.

2 జలె, పరిసయుల్ సగుమ్జిన్ పాసి తా యేసుచ సిస్సుల్ కెర్లెసి దెక కెర, “జేవ్ దన్సి కెర్లెసి ‘కామ్ కెర్లి రితి జతయ్’ మెన, ఈందె, సెలవ్ కడన్లి దీసి కెరుక నాయిమ్ నెంజిలిసి తుమ్ కిచ్చొక కెర్తను?” మెన జోవయింక గోల కెర్లె.

3 జలె యేసు జేవ్ కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “పూర్గుమ్ తిలో దావీదు రానొ, జోక, చి జో తెన్ తిలసక కి చూ కెర్లికయ్, జాచి రిసా కిచ్చొ కెర్లె గే, కెయ తుమ్ సదు కెర్పు నాయ్ గే?

4 కిచ్చొ కెర్లెసి మెలె, దావీదు దేముడుచి గుడితె పెస కెర, ఒత్త తిల పూజర్లు దేముడుక అర్పితుమ్ దిల పొడియె వెంటన, జేవ్ పొడియె

* **6:1 6:1** యూదుల్చి అలవాట్ తెన్, సత్తరెక్క. సత్తు దీసల్ కిచ్చొ కామ్ నే కెర్తె దేముడుక జొక్క దీన్. విస్త్రాంతి దీసి-తెలుగు. ఎత్తి సెన్వర్ యూదుల్క బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయించ సబ గెరలె గెచ్చ, దేముడుచి కోడో నూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరల. జోక ‘యెహోవ’ మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి ‘కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్’ మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రెజల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్లెన్చి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ అవ్వె ఉచర అస్తి. ఇన్సె, దొన్ని ఎన్నులు కోర్లెన్క ‘కామ్’ మెన నింద కెర్తతి.

పూజర్లుయి కంక జయెదె గని అన్నెకో కంక జయె నాయ్ మెన జాన్లె కి, జేవ్ పోడియె వంట దా, దావీదు కి జో తెన్ తిలస కి నాయిమ్ నెంతె కి కయ్ల.” మెలన్.

⁵ తెదొడి జోవయింక అన్నె, “సెలవ్ కడన్లి దీసిచి ఉప్పిరి †ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసొక అదికారుమ్ అస్సె” మెన జేవ్ పరిసయుల్క సంగిలన్.

**ఆతు లంబ గెలో మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 12:9-14; మార్కు 3:1-6)**

⁶ అన్నెక్ సెలవ్ కడన్లి దీసి యేసు జా పట్టుమ్తెచి యూదుల్చి సబ గెరి గెచ్చు పెన బోదన కెర్తె తతికయ్, ఒత్త ఉజిల్ ఆతు లంబ గెలో మాన్సు ఎక్కిలో తిలో.

⁷ జలె, మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరిసయుల్క యేసుక చెంగిల్ దెకితె తిల. కిచ్చొక మెలె, “సెలవ్ కడన్లి దీసి యేసు జో మాన్సుక చెంగిల్ కెరెదె గే నాయ్ గె” మెన దెకుక మెన, రకితె అస్తి. “జోక చెంగిల్ కెర్లెగిన, సెలవ్ కడన్లి దీసి కామ్ కెర్లె రితి జయెదె, చి యేసుక నేరిమ్ వయడుక జయెదె” మెన ఉచర అస్తి.

⁸ గని జేవ్చి మెన్సుతె ఉచర్లిసి యేసుక ఎర్కె, చి ఆతు లంబ గెలో జో మాన్సుక కిచ్చొ మెలో మెలె, “ఇత్తల్ జా ఎత్కిజిన్ దెకిత్ రితి నెడిమి టీవ.” మెలన్, చి జో ఉట్ట ఒత్త టీవిలన్.

⁹ తెదొడి యేసు జేవ్క, “సెలవ్ కడన్లి దీసి ఎక్కిలోక చెంగిల్ కెరుక గే కస్టుమ్ కెరుక నాయిమ్? జోవయించి ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరుక గే పాడ్ కెరుక నాయిమ్?” మెన సంగిలన్.

¹⁰ సుట్టునంత అంకి గల జోవయింతె ఎత్కి మాన్సుక చెంగిల్ దెక కెరె, ఆతు లంబ గెలో మాన్సుక దెక, “తుచొ ఆతు చంపొ కెరు” మెన సంగిలన్, చి యేసు సంగిల్ రితి జో మాన్సు కెర్తికయ్, జోచొ ఆతు చెంగిల్ జలి.

† 6:5 6:5 5:24చి ఎట్టాచి కోడు దెక.

11 పరిసయుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తన జర్గు జలిసి దెకిలె, జోవయింక ఒగ్గర్ కోపుమ్ అయ్లి, చి “యేసుక కీసి ‡కెరుమ?” మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబన్ల.

యేసు బారజిన్ సిస్సుల్క నిసాన్లిసి
(మత్త 10:1-4; మార్కు 3:13-19)

12 జలె, కిచ్చొ జలి మెలె, జేవ్ పొదులె ఏక్ దీసి, ప్రార్దన కెరుక మెన యేసు బార్ జా డొగై గెలన్. జో ఒండి సరారాతి ఒత్త ప్రార్దన కెరై తిలో.

13 జలె, రాల్ పాయితికయ్, యేసు జోవయించ సిస్సుల్క బుకారా కెర, జోవయింతె బారజిన్క నిసాన, ఈంజేవ్ బారజిన్క ‘సీబారికుల్’ మెన నావ్ తిలన్.

14 జేవ్ కోకో మెలె, ఎక్కిలో సీమోను మెలోసా. జోక ‘పేతురు’ మెన యేసు అన్నెక్ నావ్ తిలన్. పడ్డొ పేతురుచొ బావొసి అంద్రెయ్. ఒత్త తెంతో యాకోబు చి యోహాను. ఒత్త తెంతో పిలివ్ చి బర్తోలోమయి.

15 పడ్డొ *మత్తయి చి తోమా. ఒత్త తెంతో అల్పయిచొ పుత్తుసి యాకోబు, పడ్డొ †సాంత దేసిమ్ ఏలుప కెరంతి ఆస తిలో సీమోను మెలో అన్నెక్కో,

16 యాకోబుచొ పుత్తుసి యూదా, పడ్డొ ఇస్కరియోతు మెలి గెవ్వెచొ యూదా మెలోసా. ఈంజొ యూదా పడ్డొ యేసుక దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి దిలో.

యేసు బోదన కెర కక్క చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 4:23-25; 5:1-12)

17 జలె, యేసు జో నిసాన్ల బారజిన్ తెన్ డొగై తెంతో ఉత్త జా, నదూనుమ్ తిలి ఏక్ టాన్తె టీవిల. చి జోచ అన్నె సిస్సుల్ జో

‡ 6:11 6:11 నెంజిలె ‘మారుమ’. మార్కు 3:6, చి మత్తయి 12:14 దెక. § 6:13 6:13 నెంజిలె ‘అవ్ తెద్రయలన’. గ్రీకు మెలి ఈంజ ఎత్తి తొలితో రెగిడ్లి బాస తెన్ ‘తెద్రయలన’ మెలి అర్దుమ్ తయెదె. * 6:15 6:15 జోవయించి అన్నెక్ నావ్ ‘పేవి’ గెద. 5:27 దెక. † 6:15 6:15 రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్ తెదొడి జోవయింక ఏలుప కెరై తిలన్, గెద.

తెన్ తిల, చి †బండి యూదయ దేసిమ్చ మాన్సుల్, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ మాన్సుల్, వెల్లి సముద్రుమ్చి పాసి తిల తూరు చి సీదోసు పట్టల్చ మాన్సుల్ ఒగ్గర్జిన్ ఒత్త తిల. ఈంజేవ్ జోచి బోద సూనుక చి “అమ్చ జొర్జొల్ గెచ్చవెదె” మెన జా తిల.

18 యేసు బూతల్ ఉదడ, బూతల్ దెర్ల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్లొ.

19 ప్రైజల్ ఎత్తి యేసుక చడుక మెన అత్తో చంపొ కెర్లె తిల. కిచ్చొక మెలె, జోక చడిలె, జోతె తెంతో సెక్తి జెయెదె, చి జా సెక్తిచి రిసా చెంగిల్ జవుల. జోక చడ్లన ఎత్తిజిన్ దస్సి చెంగిల్ జల.

కీస బుద్దుల్చ మాన్సుల్క చెంగిల్ తయెదె

20 యేసు జోచ సిస్సుల్ జల మాన్సుల్క చెంగిల్ దెక ఇసి మెన సంగిలన్.

“బీద సుదల్ తుమ్క చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె,

దేముడుచి రాజిమ్తె తుమ్క నీవాట తయెదె.

21 తుమ్ అప్పె చూ జలసక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, పడ్డొక

తుమ్క సరిపుచుప జతిసి దొర్కు జయెదె.

తుమ్ అప్పె ఏడ్లసక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె,

పడ్డొక సర్లక ఆస్తె.

22 “పడ్డొ, *అవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసొక తుమ్ నంప కెర్లి రిసా మాన్సుల్ తుమ్క విరోదుమ్ దెకిలె, తుమ్క అమ్చి తెన్ బెదుత్ నాయ్ మెన సంగిలె, తుమ్క దూసుప కెర్లె, పడ్డొ జోవయింక నంపజా గార్ జల, చి జోవయించి నావ్ కి సంగుక నెంజె, మెన తుమ్చి రిసా మాన్సుల్ సంగిలె, తుమ్క చెంగిలి.

23 దస్సి జర్లు జతి దీసిక సర్ల సంతోసుమ్క తుమ్ నచ్చు. కిచ్చొక మెలె, ఈందె, పరలోకుమ్తె తుమ్క వెల్లి బవుమాసుమ్ దొర్కు జయెదె. తుమ్కయ్ మాన్సుల్ కీస అల్లర్ కెరుల గే అగ్గెయ్ దేముడుచ

† 6:17 6:17 ఇన్నె ‘బండి యూదయ దేసిమ్’ మెలె, ఏకవేల యూదుల్చి ఒండి దేసిమ్క సంగితయ్. మెలె, గలిలయ ప్రాంతమ్, సమరయ ప్రదేసిమ్, చి యూదయ ప్రదేసిమ్ మొత్తమ్ బెదయ్లిసి. § 6:20 6:20 లూకా 22:29, 30 దెక. * 6:22 6:22 5:24చి ఎట్టొచి కోడు దెక.

కబుర్లు సంగిలసక కి, జేవ్క అబ్బదింసి దసయ్ అల్లర్ కెర్ల.” మెన యేసు సంగిలన్.

ఆకర్క కక్క నస్తుమ్ తయెదె గే యేసు సంగిలిసి

తెదొడి యేసు అన్నె,

24 “అబ్బవోమ్మ! తుమ్ అప్పె సొమ్మారుమ్ తిలసక కెద్ది నస్తుమ్ జెయెదె!

కిచ్చొక మెలె, ఈంజయ్ లోకుమ్చి రగుమ్చి సుక్కుమ్

పూర్తి దొర్కు కెరన అస్సున్

ఈంజయ్ లోకుమ్తె.

25 అబ్బవోమ్మ, తుమ్ అప్పె ఈంజ లోకుమ్తె పెట్టి బెరవన్లన,

తుమ్ కెద్ది నస్తుమ్ జస్తె!

తెదొడ్క చూ జస్తె.

అబ్బవోమ్మ, తుమ్ అప్పె ఈంజ లోకుమ్తె ఆన్లన,

తుమ్ కెద్ది నస్తుమ్ జస్తె!

తెదొడ్క ఏడ్తె, ఏడుకుడు జస్తె.

26 అబ్బవోమ్మ,

ఈంజేవ్ చెంగిల మాన్సుల్ మెన తుమ్చి రిసొ ఎత్తిజిన్ సంగిలె,

తుమ్క కెద్ది సంతోసుమ్ జెయెదె! కిచ్చొక మెలె,

తుమ్క ఈంజేవ్ కిసి అప్పె దస్సి సంగితతి గే,

దేముడుచ కబుర్లు సంగితసుమ్

మెన అబద్దుమ్క సంగిల పూర్గుల్క

ఇనయించ అబ్బదింసి దస్సి కెర,”

మెన సంగిలన్.

విరోదుమ్ సుదల్క ప్రేమ కెర్తినచి రిసొచి తీర్పు

(మత్త 5:38-48; 7:12)

27 ఒత్త తెంతో యేసు అన్నె, “తుమ్ సూన్తసక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చ విరోదుమ్ సుదల్క తుమ్ ప్రేమ కెర్తె తా, చి తుమ్క విరోదుమ్ కెర్తసక చెంగిల్ దెకితె తా.

28 తుమ్క సాపెనల్ దెతసక, దేముడు జోవయింక చెంగిల్ దెకున్.” మెన తుమ్ ఇస్తుమ్ జా, చి తుమ్క దూసుప కెర్తనచి రిసా ‘చెంగిల్ తత్తు’ మెన తుమ్ ప్రార్దన కెర.

29 తుమ్చితె ఎక్కిలోక జవున్ కో జలెకు అన్నెక్లో గలి పెల్లెగిన, దెబ్బ కయ్లోసా తుక్లె తా, జోచి అన్నెక్ గలి కి జో అన్నెక్లో పెటతి రితి, జోచి పక్క పసులవున్. అన్నె, తుమ్చితె ఎక్కిలోచి కోటు జవున్ కో జలెకు అన్నెక్లో దెరన గెలె, జోచి సొక్క కి ఈంజొ అన్నెక్లో దెర గెతి రితి జో అడ్డు కెర్పు నాయ్.

30 తుమ్చితె కో జలెకి కిచ్చొ జవున్ నజీలె, దెంక. అన్నె, తుమ్చితెచొ కేన్ జవున్ మాన్సుచి సామన్ అన్నెక్లో దెర గెలె, జో సంతోసుమ్ జలోసా “అంచి వస్తువ అంక దె” మెన జోచి సామన్ అన్నె నజన్సు నాయ్.

31 మాన్సుల్ తుమ్క కిసి కెరుక మెన తుమ్ ఇస్తుమ్ జస్తె గే, తూమ్ కి జోవయింక దస్సి చెంగిల్ కెర.

32 “ఎక్కి తుమ్క ప్రేమ కెర్తనకయ్ తుమ్ ప్రేమ కెర్లెగిన, అన్నె మాన్సుల్క నాయ్ మెలె, తుమ్క కిచ్చొ పున్నిమ్ జా? పాపుమ్ సుదల్ కి జోవయింక ప్రేమ కెర్తనక ప్రేమ కెరుల.

33 తుమ్కయ్ చెంగిల్ దెకితసకయ్ చెంగిల్ కెర్తనక, అన్నె వేర మాన్సుల్క నాయ్ మెలె, జయి తుమ్క కిచ్చొ పున్నిమ్? పాపుమ్ సుదల్ కి దస్సి కెరుల, గెద.

34 తుమ్క పూర్తి అన్నె దెంక సెక్తి తిలసకయ్ తుమ్ కిచ్చొ జవున్ తోడు దిలె, అన్నె మాన్సుల్క నాయ్ మెలె, జయి తుమ్క కిచ్చొ పున్నిమ్? తెద్దిలి అన్నె నజీతి రితి పాపుమ్ సుదల్ కి ఒప్పున పాపుమ్ సుదల్క తోడు దెవుల.

35 “తూమ్, జలె, తుమ్చ విరోదుమ్ సుదల్క ప్రేమ కెర, చి ఎత్తిజినక చెంగిల్ దెక, చి కిచ్చొ అన్నె దొర్కు కెరనుక ఆస నే జతె, మాన్సుల్క తోడు దాన. తుమ్ ఇసి బుద్ది ఇండిలె, తుమ్క వెల్లి బవుమానుమ్ దొర్కు జయెదె, చి ‘ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలో దేముడుచ పుత్తర్లు ఈంజేవే’ మెన తుమ్చి రిసా రుజ్జు జెయెదె. కిచ్చొక మెలె,

ఎక్కి జోచి దయ ఒప్పున్తసకయ్ మెన నాయ్, గని అన్నె జో కెర్లి దయ నే ఒప్పున్తసక కి, ఏక్ జోవయింకయ్ జెవ్వి దెకన్తసక కి, జో ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సొంత దయ దెకితయ్.

36 జో పరలోకుమ్ తిలో అబ్బోసి జలో దేముడు మాన్సుల్క కిసి కెద్ది కన్కారుమ్ దెకితయ్ గే, తుమ్ కి అన్నె మాన్సుల్క కన్కారుమ్ దెక.

మాన్సుల్క తీర్పు కెర్తిచి రిసా సంగిలిసి
(మత్త 7:1-5)

37 “అన్నె మాన్సుల్క కుస్సిదుమ్చ తీర్పుల్ తుమ్ ఉచర నాయ్, చి దేముడు తుమ్కయ్ తీర్పు కెర సిచ్చ కెరుక నాయ్. అన్నె మాన్సుల్క నేరిమ్లు వయడ నాయ్ చి, దేముడు తుమ్కయ్ నేరిమ్ వయడుక నాయ్. అన్నె మాన్సుల్క చెమించుప కెర చి, దేముడు తుమ్కయ్ చెమించుప కెరెదె.

38 అన్నె మాన్సుల్క తోడు దాస చి, దేముడు తుమ్కయ్ తోడు దెయెదె. కిసి దెయెదె మెలె, చెంగిల్ మీన, గట్టిజ పెల, దున్నొవ, పూర్తి బెరవయ్, తుమ్చి ఒట్టే సువ దెయెదె. తూమ్ అన్నె మాన్సుల్క కిసి మీన తన్న గే, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తుమ్కయ్ దస్సి మీన దెయెదె.” మెన యేసు ఒత్త బెర తిలసక సంగిలన్.

39 తెదొడి యేసు ఈంజ టాలి సంగిలో. కిచ్చో మెలె, “కేన్ జవున్ గుడ్డి సుదో అన్నెక్లో గుడ్డి సుదోక వాట్ దెకవుక నెత్రె, గెద! వాట్ దెకవుక దెర్లె, జేవ్ దొగుల కి కేన్ జవున్ గొయితె సేడుల.

40 సిస్సుడు జోచో గురుచి కంట వెల్లో నెంజె, గని జో గురుచి లెక పూర్తి సికిలో సిస్సుడు, జోచో గురుచో రితో జా తయెదె.

41 “తుమ్చితె ఎక్కిలోచి అంకితె ఏక్ చిల్ప బెర తిలెగిన, బావొచి అంకితె ఇదిలిదిల్ తొక్కు సేడ తిలెగిన, అంకితె చిల్ప తిలోసా కిచ్చొక జోచి బావొచి అంకితె తిలి ఇదిలిదిల్ తొక్కు దెకితసి, గని సొంత అంకితెచి చిల్పక ‘అస్సు’ మెన దెకిన్ నాయ్?

42 నెంజెలె, అంకితె చిల్ప తిలోసా కో జలెకు, జోచి సొంత అంకితెచి చిల్ప నే దెకిలె, బావొ, తుచి అంకితెచి తొక్కు కడిందె మెన తుచో బావొక తుయి కిసి సంగుక జయెదె! తుయి ఉప్రమెస్సుచో, తొలితొ తుచి

సొంత అంకితేచి చిల్ప కడను, చి తెదొడకయ్ తుచో బావోచి అంకితేచి తొక్కు కడితి రితి టేంట దెకితె.

చెంగిలో రూకు మెన చి గర్చో రూకు మెన టాలి

43 “కేన్ చెంగిలో రూకు జలెకు గర్చ పండ్లు దెరె నాయ్, చి గర్చో రూకు చెంగిల్ పండ్లు దెరె నాయ్.

44 రూకుక చెంగిలోచో గే గర్చో గే చినుక జలె, జో దెర్త పండ్లుక దెకిలె డీసెదె. కంట రూకెత్† అంజూరుమ్ పండ్లు కోడుక నెంజె, దుబ్బుల్తె ద్రాచ పండ్లు కోడుక నెంజె, గెద!

45 చెంగిలో మాన్సు జోవయించి పెట్టిచి చెంగిల్ బుద్ది బెర్తుచి కెద్ది చెంగిల్ బుద్దిచ కొడో లట్టబెదె. గర్చో మాన్సు, జలె, జోచి పెట్టిచి విస్సుమ్చి బెర్తుచి గర్చ కొడో లట్టబెదె. జోచి పెట్టి కేన్ రగుమ్చి బెర్తు జా తిలె, జయ్యి జోవయించి చోడి లట్టబెదె.

చెంగిల్ పునాదితె బందిలో గేరుక టాలి
(మత్త 7:24-27)

46 “ ‘ప్రబు, ప్రబు’ మెన అంక కిచ్చొక సంగితను? అంక దస్సి సంగితను, గని అంచి కోడు రితి ఇండున్ నాయ్.

47 కో అంచితె ‡జా కెర అంచ కొడో సూన అంచి కోడు రితి ఇండుల గే కీస జవుల గే ఏక్ టాలితె సంగిందె.

48 దసా మాన్సు కీసా జయెదె మెలె, గేరు బందిలో ఏక్ మాన్సు దీగుక గొయి కూన కెర, రెంగ్గిచి ఉప్పిరి పునాది గల కెర జా పునాదిచి ఉప్పిరి గేరు బందిలో. జలె, పాని గట్టిజ పెట, బూరుమ్ జా జో గేరుచ కుడ్డెలె జా బూరుమ్ కెర్టల్ జా గట్టిజ లయితె తిలె కి, జా గేరు చెంగిల్ డిట్టుమ్చి పునాదితె తిలి రిసా, ఎదిలి కి కదుల్ జయె నాయ్.

49 గని అంచి కోడు సూన్లె కి కో కెర్తి నాయ్ గే కీసి జవుల మెలె, జో మాన్సు పునాది నే కెర్తె, రితి మత్తిచి ఉప్పిరి గేరు బందిలో, చి పాని పెట బూరుమ్ జా అయ్లె, గేరుచి కుడ్డి బూరుమ్ కెర్టల్ జా అయ్లి

† 6:44 6:44 అంజూరుమ్ పండ్లు బొడ్డ పండ్లు రిత జవుల ‡ 6:47 6:47 మెలె, ‘కో అంక నంప కెర....’

బేగి జా గేరు సేడ్డి, చి జా గేరు పూర్తి నాసెనుమ్ జా గెలి” మెన యేసు బోదన కెర్లన్.

7

*పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లోచొ గొత్తి సుదొక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి (మత్త 8:5-13; యోహా 4:43-54)

¹ ఈంజేవ్ కొడొ ఎత్కి ప్రెజల్ నూన్తి రితి సంగ కేడయ్లి పడ్డొ, యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె అన్నె గెచ్చు పెసిలన్.

² జలె, ఒత్త రోమ్ దేసిమ్చి పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో ఎక్కిలో తిలో. జోక ఒగ్గర్ ప్రేమ తిలో గొత్తి సుదొ ఎక్కిలో తిలన్. జో గొత్తి సుదొ గట్టిజ జొర్ణొ సేడ మొర్తి రితి జా తిలన్.

³ జలె, జో పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో యేసుచి రిసా సూన కెర, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్తె సగుమ్జిన్క యేసుతె తెద్రయ్లన్; యేసుక “జెవున్ చి అంచొ గొత్తి సుదొక చెంగిల్ కెర్చు” మెనయ్ జోవయించి అత్తి కబుర్ తెద్రయ్లన్.

⁴⁻⁵ జలె, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుతె జాఁ కెర, “జో పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లోచొ గొత్తి సుదొక తుయి చెంగిల్ కెరుక జో తగుప జలోసా. కిచ్చొక మెలె, అమ్ యూదుల్చ ప్రెజల్క జో ప్రేమయ్ అస్సె, చి అమ్చి సబగేర్ జొయ్యి బందిలో” మెన, యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిల.

⁶ జలె, యేసు జోవయింతెన్ బార్ జా గెలాఁచి. జో గెరి నే పాఁవితె అగ్గ ఇదిల్ దూరి తిలి పొది, జో పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో మాన్సు, జోచ మితర్సుల్ సగుమ్జిన్క యేసుతె కబుర్ తెద్రయ్లన్. కిచ్చొ మెలె, “ప్రబు, అమ్చి రిసా తుయి అన్నె అల్లర్ సేడు నాయ్. తుయి అంచి గెరి జెంక మెలె, ఆవ్ తగుప జలోసా నెంజి.

⁷ అంక విలువ నాయ్ చి రిసా తుచితె సొంత జా దస్సుల్ జంక నిసాని నాయ్. గని ఒత్త తెంతొ కి తుయి సెలవ్ కోడు సంగిలె, అంచొ గొత్తి సుదొ చెంగిల్ జయెదె.

* 7: 7:1 పుంజెక్జీన్ చి ఉప్పిర్ అదికారి జా తిలోసా

8 ఆవ్ కీసి జాని మెలె, అవ్ కి అదికారుమ్క బితోసా, అంచి తెడి జమాన్లు అస్తి. ఆవ్ ఎక్కిలోక 'గో' మెలె, గెచ్చెదె. అన్నెక్లోక 'జె' మెలె, జెయెదె. అంచో గోతిమాన్సుక 'ఈంజ కామ్, జా కామ్ కెరు' మెలె, కెరెదె" మెన. జో పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లో జేవ్ వెల్లెల మాన్సులచి అత్తి సంగ తెద్రయలన్.

9 జలె, ఈంజ కోడు సూన కెర, జో పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లోచి నముకుమచి రిసా యేసు ఆచారిమ్ జలన్. అన్నె జోచి పట్టి జెత పైజెల్చి పక్క పసుల జోవయింక, "తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, అమ్చ ఇస్రాయేలుల్తె ఎదిలి నముకుమ్ తిలనక అప్పె ఎద కి ఆవ్ దెక్కుక నాయ్" మెన్న సంగిలన్.

10 తెదొడి, కబుర్ అయ్లస జో పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లోచొ గెరి అన్నె కిచ్చొ దెకిల మెలె, జో గొత్తి సుదొ చెంగిల్ జా చెంగిల్ తిలిసి.

రండెల్ మాన్సు ఎక్కిలోచొ మొర గెలో పుత్తున్క యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

11 ఒత్త తెంతో అన్నె కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, యేసు నాయీను మెలి పట్టుమ్తె గెచ్చుక మెన బార్ జలన్, చి జోవయించ సిస్సుల్ చి ఒగ్గర్జిన్ పైజెల్ జోవయింతెన్ గెల.

12 జా పట్టుమ్చి కోటచి గుమ్ముమ్ పాసి పాచిలె, ఈందె, ఒత్త మాన్సుల్ ఏక్ పీనుమ్ జా గుమ్ముమ్ వాట్ బయిలె వయ నెత్తె తిల. జా పీనుమ్ కచి మెలె, రండెల్ మాన్సు ఎక్కిలోచి ఎక్కిలో పుత్తుసి. జా పట్టుమ్చ ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ జా రండెలి తెన్ ఒత్తె తిల.

13 జలె, ప్రబు జా రండెలిక దెక జాచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ జలొ, చి "ఎడు నాయ్, అమ్మ" మెన సంగ కెర,

14 పీనుమ్క పాసి జా, పీనుమ్ వయిలి కట్కి చడిలన్, చి ఒత్త జేవ్ వయ నెత్తె తిలన టీచిల. తెదొడి "నాడు, ఉట్టు మెన తుక ఆవ్ సంగితసి" మెన్న సంగిలన్.

15 జలె, జో మొర్లో †ఉబెడొ జివ్ జా వెన కెర లట్టబుక మొదొల్ కెర్లన్,

† 7:15 7:15 జోవయించి వయసు విస్కెక్ చెత్తర్ వెర్కుల్క తకు నాయ్, డొన్ని విసా వెర్కుల్క ఒగ్గర్ నాయ్ బెర్తె.

చి యేసు అయ్యనక బుకారా కెర, “ఈందె, తుచొ పుత్తుది” మెన జోక జాచి అత్తి అన్నె దిలో.

16 ఇసి జర్గు జతికయ్, ఒత్త తిల జనాబ్ ఎత్కిజిన్ బియఁ, యేసుచి రిసా “అమ్చి నెడిమి దేముడుచ కబుర్లు సంగితో గొప్ప కమొ కెర్తొసా బార్ జా అస్సె. వెల్లొచొ, ఈంజొ” మెన, అన్నె “ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు అమ్తె ఉత్త్ర జా అస్సె” మెన, దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల.

17 ఒత్త తెంతో, జా దీసి యేసు జర్గు కెర్లిన్చి రిసా †యూదుల్ జితి ఒండి దేసిమి, చి సుట్టునంతచ ఎత్కి గవ్వెలై ఎత్కిజిన్ నూన్ల.

బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను యేసుతె కబుర్ తెద్రయ్లిసి (మత్త 11:2-19)

18 జలె, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహానుచ సిస్సుల్ జోతె గెచ్చ, యేసు జర్గు కెర్ల కమొ జోక సంగిల.

19 యోహాను, జోచ సిస్సుల్తె దొగులక బుకారా కెర, “దేముడు తెద్రవుక సంగ తిలో రచ్చించుప కెర్తొసా నిజమి తుయి గే, అమ్ అన్నెక్లొక రకుక గె? తుమ్ పుస” మెన కబుర్ తెద్రయ్లన్.

20 జలె, జేవ్ మాన్సుల్ యేసుతె జాఁ కెర, “దేముడు తెద్రవుక సంగ తిలో రచ్చించుప కెర్తొసా నిజమి తుయి గే, అమ్ అన్నెక్లొక రకుక గె?” మెన సంగ మెన “బాప్తిసుమ్ ఏదెతో యోహాను అమ్క తుచితె తెద్రవ అస్సె.” మెన జా కబుర్ సంగిల.

21 జలె, జయ్యి గడియయ్ ఒగ్గర్జిన్ జబ్బుల్ బాదల్ తిలసక చి బూతల్ దెర్లసక యేసు చెంగిల్ కెర్లన్, చి ఒగ్గర్జిన్ గుడ్డి జలసక చెంగిల్ కెర్లన్.

22 తెదొడి యేసు జేవ్ కబుర్ అయ్లసక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “తుమ్ యోహానుతె గెచ్చ కెర, తుమ్ దెకిలిసి, నూన్లిసి ఎత్కి జోక సంగ. గుడ్డి జా తిల మాన్సుల్ దెకితతి, సొట్ట జా తిల మాన్సుల్

† 7:17 7:17 నెంజిలె ‘ఒండి యూదుయ దేసిమి’. § 7:20 7:20 గని జా మదెనె యోహాను జేలతె తిలన్. మత్తయి 11:2 దెక.

ఇండితతి, వెల్లి రోగుమ్ సేడ తిలస చెంగిల్ జతతి, బోయ్‌రల్ జా తిల మాన్సుల్ నూన్‌తతి, మొర గెలస జివ్ జతతి, చి నుబుమ్ కబుర్ బీద మాన్సుల్‌క ఆవ్ సూనయ్‌తసి.

23 జలె, కో జలెకు అంచి రిసా అన్మానుమ్ నెంతె తవుల గే, జోవయింక చెంగిలి.” మెన యేసు యోహానుచ సిన్సుల్‌క సంగిలన్.

యోహానుచి రిసా ప్రజల్‌క యేసు సంగిలిసి

24 యోహాను కబుర్ తెద్రవ తిలస ఉట్ట గెలి బేగి, జో యోహానుచి రిసా ఒత్త తిల ప్రజల్‌క యేసు ఇసి మెన సంగుక దెర్లన్. “జేవ్ పొదులె తుమ్ కిచ్చొ దెకుక జా బయిలె గెచ్చ తిలదు? వాదుతె చివ్వర్ పెల్లి జతిసి దెకుక గెచ్చ తిలదు గె?

25 నాయ్ మెలె, కిచ్చొ వేరచి దెకుక గెలదు? సొమ్మార్లు గలంత పాలల్ గలన్లొ మాన్సుక దెకుక గెలదు గె? ఈందె, చెంగిల పాలల్ గలంత సుక్కుమ్ తెన్ జితస రానల్‌చ మేడల్‌తె తవుల.

26 జలె, కిచ్చొ దెకుక గెలదు? దేముడు తెద్రయ్‌లి కబుర్ సంగితొ ఎక్కిలోక దెకుక గెలదు గె? నిజామి, గని జో ప్రబుచ మాములుమ్ కబుర్లు సంగితసచి కంట యోహాను అన్నె ముక్కిమ్‌చొ జయెదె మెన, తుమ్‌క ఆవ్ సంగితసి.

27 కిచ్చొక మెలె,

ఈందె, అంచి కబుర్ సంగితొ బారికి జతి రితి ఎక్కిలోక తుచి పురె తెద్రయ్‌తసి.

తుచి కంట అగ్గె గెచ్చ,
తుయి జెతిసి సాట్పు కెరెదె

మెన రెగిడ్డి కోడు అస్సె. జా కోడుతె ‘అంచి కబుర్ సంగితొసా’ మెన ఈంజ యోహానుచి రిసాయి రెగ్గి జా అస్సె.

28 తుమ్‌క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తేర్‌బోదల్‌క జెర్పిలసతె, యోహానుచి కంట వెల్లొచొ కోయి నాయ్. జలెకి, దేముడుచి రాజిమ్‌తె కో ఎత్కిచి కంట దాక్ జవుల గే, జో యోహానుచి కంట వెల్లొ జవుల” మెన యేసు ప్రజల్‌క సంగిలన్.

29 జలె, ఈంజ కోడు మాములుమ్ ప్రెజల్ ఎత్కిచి సిస్తు నజిత సుంకర్లు సూన కెర, “ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ తీర్పుల్ సత్తిమ్చ” మెన ఒప్పల్ల. జేవ్, అగ్గె యోహానుచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజన తిల.

30 గని పరిసయుల్ చి మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తొసా సికడ్తన జోచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజిత నాయ్. యోహానుచి అత్తి బాప్తిసుమ్ జేవ్ నజుక నెసిలిన్ తెన్ జోవయించి రిసాచి దేముడుచి *ఇస్టుమ్ జేవ్ నెసిలిన్చి రుజ్జు దెకవ తిల. అప్పె కి యేసుచి కోడు నెసిల.

అన్యానుమ్ జతనచి రిసా యేసు గోల కెర్లిసి

31 యేసు అన్నె, “ఈంజ ఉగుమ్చ మాన్సుల్చి బుద్దిక కిచ్చొ టాలి సంగుక జయెదె? జేవ్ కిసి జతతి?”

32 వీదులె వెన కెల్ల బోదల్చ రిత జతతి. జేవ్ బోదల్ ఎక్కిలోచి ఉప్పిరి ఎక్కిలో అన్యానుమ్ జా,

తుమ్క ‘నచ్చుత్’ మెన బచ్చి పుంగిలెకి నచ్చున్ నాయ్.

అమ్ ఏడ్లెకి, తుమ్ బెద ఏడ్పు నాయ్”

మెన దన బోదల్ కిసి సంగుల గే, దస్సి ఆవ్ చి యోహాను కిచ్చొ కెర్లె కి, తుమ్ మెన్సున్ నాయ్.

33 కిచ్చొక ఆవ్ ఇసి టాలి కెర్లిసి మెలె, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను కిచ్చొ అన్నిమ్ నే కతె చువ్వె తతోసా, కిచ్చొ ద్రాచ రస్సుమ్ గట్ర నే పితె తన్నె తతోసా తుమ్తె అయ్లో, చి జోచి రిసా “జోక బూతుమ్ దెర అస్సె.” మెంతను.

* **7:30 7:30** మెలె, “క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్లిసా జెతయ్చి రిసా తుమ్ కెర్లె పాపల్క దుకుమ్ జా ఒప్పన ముల దా బుద్ది జా, చి జా గుర్తుక బాప్తిసుమ్ నజన” మెనయ్ యోహాను బోదన కెర కెర బాప్తిసుమ్ దెతె తిలన్. పరిసయుల్ గట్ర దస్సి దాక్ కెరన బుద్ది జుంక నెసిల. ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెద్రయ్లో రచ్చించువ కెర్లిసాక నంప కెరుక నెసిల.

34 అచ్ జలె, †మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా, మాములుమ్ కతె పితె తతిన్చి రిసా తుమ్ కిచ్చొ మెంతసు మెలె, “ ‘ఆదె, కయ్ రొ మత్వాలో ఈంజొ. సిస్తు నజిత నుంకర్లు తెన్ పాపుమ్ సుదల్ తెన్ బెదితోసా’ మెన, అంచి రిసా సంగితసు.

35 ‡గని కచి కచి పెట్టి దేముడుచి బుద్ది తిలె, జేవ్ ఎత్తిజిన్చ కమొచి పలితుమ్తె రుజ్జు జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

పరిసయ్యుడుచి గెరి యేసు అన్నిమ్ కంక గెతికయ్

36 పరిసయ్యుడు జలో ఎక్కిలో యేసుక అన్నిమ్క బూకార్లన్, చి జో పరిసయ్యుడుచి గెరి గెచ్చు. జా దేసిమ్చ సొమ్నార్లుచ గెరలె అన్నిమ్క కిసి ఒర్లు జా బల్లయ్ కవుల గే, దస్సి, అన్నిమ్ కతన ఎత్తిజిన్ తెన్ యేసు కి ఒర్లు జలన్.

37 జలె, ఈందె, లంజె జితె తిలి జా పట్నమ్చి తేర్బోద ఎక్కి యేసుక ‘జో పరిసయ్యుడుచి గెరి అన్నిమ్ కంక గెచ్చు అస్సె’ మెన నూన కెర, ఏక్ బుడ్డితె †అత్తర్ తేల్ దెరన అయ్లి.

38 యేసుచి పడ్డొ జోచ చట్టొక పాసి టీవ వంపొ జా ఏడుక దెర్లి, చి జాచి ఆనునొ నువి జతికయ్ యేసుచ చట్టొ తిమిలచి, జాచి నెండి తెన్ జా తేర్బోద జోచ చట్టొ పుంచ, జోక చుంబ కెర, జా అత్తర్ తేలు గానిలి.

39 జలె, యేసుక బూకారా తిలో పరిసయ్యుడు జా ఎత్తి దెక కిచ్చొ ఉచర్లన్ మెలె, “ఈంజొ నిజామి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ కబుర్లు సంగితోసా జలె, జోక చడితి తేర్బోద కొన్ని జయెదె, కిసిచి జయెదె గే జాన్తో. ఇన్నెక ‘పాపుమ్ సుది’ మెన జాన్తో.”

---

† 7:34 7:34 దేముడుచి కొడతె అన్నె పూర్ణుమ్ రెగిడ్డిన్తె ‘మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా’ మెన సంగిలె, ‘తెద్రయిందె’ మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలో రచ్చించుప కెల్లొసా మెలి అర్లుమ్ తయెదె. దానియేలు 7:13 దెక. ‡ 7:35 7:35 నెంజిలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి బుద్ది కచి కచి పెట్టి తిలె, జా బుద్ది అన్నె మాన్సుల్తె దెకిలె, జాక జో దిలి బుద్ది మెన ఒప్పునుల. మత్తయి 11:19చి కోడు దెక. § 7:37 7:37 పిరిమ్చి చెంగిల్ వాసిన తేలు, జా.

40 జలె, జో ఉచర్లసి జాన కెర, యేసు జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఓ సీమోను, తుక ఏక్ కోడు సంగిందె” మెన సంగిలన్, చి “కిచ్చొ, గురుబాబు? సంగు” మెన సీమోను సంగిలన్.

41 సంగితికయ్, యేసు ఏక్ టాలి సంగిలన్. “ఏక్ సావుకారితె దొగుల రునుమ్ జా తిల. జేవ్ దొగులతె ఎక్కిలో పాచ్ పుంజో* పొదుల్చి కూలిచి ఎదిలి డబ్బుల్క బాకి జా అస్సె, అన్నెక్లొ యాబయ్ పొదుల్చి కూలిచి ఎదిలిక బాకి జా అస్సె.

42 జేవ్ జోవయించి రునుమ్ కుట్టువుక నెతిర్లి రిసా, సావుకరి దొగులచి రునుమ్కి ముల దా చెమించుప కెర్లన్. జలె, తుయి సంగు, ఈంజేవ్ దొగులతె కేన్ మాన్సు జో సావుకరిక ఒగ్గర్ ప్రేమ జయెదె?” మెన యేసు జో సీమోనుక పరిచ్చ కెర్లన్, చి

43 జో కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఒగ్గర్ బాకి జా తిలోసా, కిచ్చొగె” మెలన్, చి “తుయి సరిగా ఉచర్లది” మెన యేసు జోక సంగ కెర,

44 జా తేర్బోదచి పక్క పసుల సీమోనుక అన్నె ఇసి మెలన్: “ఈంజ తేర్బోదక దెకితసి గె? జలె, ఆవ్ తుచి గెరి అయ్లయ్, గని ఆవ్ చట్టో దొవన్తి రిసా తూయి పాని దెసి నాయ్. ఈంజ, జలె, ఇన్నెచి ఆసునొ తెన్ అంచ చట్టో దోవ అస్సె, చి ఇన్నెచి సెండి తెన్ పుంచ అస్సె.

45 తూయి అంక చుంబిన్ నాయ్, గని ఆవ్ ఈంజ గెరి అయ్లి తెంతో ఈంజ అంచ చట్టో చుంబుక దెర ములె నాయ్.

46 అంచి బోడి తూయి తేల్ కి సువిన్ నాయ్. గని ఈంజ అంచ చట్టెలె అత్తర్ తేలు గాఁస దా అస్సె.

47 జాచి రిసా తుక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఇన్నెచ పాపల్ ఒగ్గర్ జా తిలె కి, చెమించుప జా అస్తి. ఈంజ చెమించుప జలిన్క కిచ్చొ రుజ్జు మెలె, ఇన్నెచి ఒగ్గర్ ప్రేమయ్ జా రుజ్జు దెకయ్తయ్. గని కక్క తొక్కి పాపుమ్ చెమించుప జా తయెదె గే, జోచి పెట్టి తొక్కి ప్రేమ తయెదె” మెన యేసు జో పరిసయ్యుడుక సంగ కెర,

48 జా తేర్బోదక, “తుచ పాపల్ చెమించుప జా అస్తి” మెలన్.

* 7:41 7:41 ఎక్కి దేనారము ఎక్కి పొదుల్చి కూలి

49 జో దస్సి మెంతికయ్, జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కెరై తిలస జోవయించి పేట్ తెడి కిచ్చొ మెల మెలె, “ఈంజొ పాపల్ చెమించుప కెర్తయ్ జలె, ఈంజొ కొన్సొ?” మెన పేట్ తెడి ఉచరన్.

50 జలె, “తుయి అంచి ఉప్పిరి తుచి నముకుమ్ తిలి రిసొ రచ్చించుప జొ అస్సిసి. నేంతుమ్ తెన్ గో.” మెన యేసు జొ తేర్బోదక సంగిలన్.

8

యేసు తెన్ బుల సగుమ్జిన్ కెరై సావైచన

1 ఈంజ ఎత్తి జర్గు జొ ఒగ్గర్ దీసల్ నే గెతె అగ్గె, యేసు బార్ జొ పట్టలె గెచ్చెలె బుల బుల, దేముడుచి *రాజిమ్చి రిసొచి †సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరై తిలొ. జో తెన్ జోచ బారజిన్ సిస్సుల్ బుల్తె తిల.

2 అన్నె కొన్సొ మెలె, యేసు అగ్గె సగుమ్జిన్ జబ్బుల్ తిల తెర్బోదల్చ జబ్బుల్ గెచ్చవ చెంగిల్ కెరై తిలన్, సగుమ్జిన్ తెర్బోదల్క బూతల్ దెర్తికయ్ ఉదడ జోవయింక కి చెంగిల్ కెరై తిలన్. జేవ్ తెర్బోదల్తె సగుమ్జిన్, జలె, యేసు తెన్ సిస్సుల్ తెన్ బుల్తె తిల. జోవయింతె ఎక్కి కొన్సొ మెలె, మగ్గల పట్టుమ్చి మరియ, జొక దెర్ల నత్తు బూతల్క యేసు ఉదడ తిలన్.

3 అన్నె కొన్సొ మెలె, హేరోదు రానొచి గేర్క దెకితో కూజొ మెలొసొచి తేర్చి యోహాన్న, వడ్డొ సూసన్న చి అన్నె ఒగ్గర్జిన్, జోవయింక తిలి సొంత డబ్బుల్క యేసుక చి సిస్సుల్క సావైచన కెరై తిల.

* **8:18:1** ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్’ మెలె, ‘పరలోకుమ్’ ఏక్ అర్దుమ్, గని అన్నె కిచ్చొ మెలె, జో పరలోకుమ్ తెంతొ ఏలుప కెర్తసి. జో ఏలుప కెర్తసి మెలె, ఉగుమ్ మార్పుప జలికయ్ ఎదార్దుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఏలుప కెరెదె, గని మదెనె కి 1. జోవయింక నంపజల మార్పుల్చి పెట్టి జో ఏలుప కెర్తయ్, చి 2. జోవయించి ఆత్మసెక్కి ఈంజ లోకుమ్తె కామ్ కెర్తయ్. † **8:18:1** ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్చి రిసొచి సుబుమ్ కబుర్’ మెలె, జోవయించి రాజిమ్ పావ జొ అయ్లినచి కబుర్, మత్తయి 12:28, మార్కు 1:15, వడ్డొ జో పాపల్ చెమించుప కెర్తినచి కబుర్, యేసుయి దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసొ జలిన్చి కబుర్, వడ్డొ పరలోకుమ్తె గెతి అవ్కాసుమ్ జో దొర్కు కెర్ల రచ్చనచి రిసొచి కబుర్.

ఉంపిలి బీక టాలి

4 బగ్గర్జన్ జనాబ్ కుప్పల్ కుప్పల్ బెర జా, పట్నల్ ఎత్తి గావ్వో ఎత్తి తెంతో యేసుతె అయ్లి. జో ఏక్ టాలి జోవయింక సంగిలన్.

5 “ఎక్కిలో జోచి బీ ఉంపుక బార్ జలన్. ఉంపితె తతికయ్, సగుమ్ బీ బయిలె వట్టె సేడ్లన్, చి వట్టె జెతన గెతన జా బీ నుదిల, చి పిట్టల్ జేవ్ దాన్ వెంట కాఁ గెల.

6 అన్నె సగుమ్ బీ పత్తురు బుయ్యో సేడ్లన్ చి, తెడి సాల్వ నాయ్ చి రిసా గజ్జల్ జలెకి, డడ్డ మొర గెల.

7 అన్నె సగుమ్ బీ కంట దుబ్బుల్తె సేడ్ల చి, కంట దుబ్బుల్ తెన్ వడ్డితికయ్, కంట మొక్కల్ ఈంజేవ్ మొక్కల్క పేల గెల్తికయ్, ఈంజేవ్ మొక్కల్ పలితుమ్ దెర్తి నాయ్.

8 అన్నె సగుమ్ బీ చెంగిల్ బుయ్యో సేడ్లన్ చి, వడ్డ పంటొ పికిలె, పుంజెక్ వంతుల్ పలితుమ్ దిలి” మెన సంగ యేసు అన్నె, “సూన్త కంగ్గొ తిలన సూన!” మెన కేక్ గలన్.

9 జలె, వేర మాన్సుల్ ఉట్ట గెతికయ్, “ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ?” మెన యేసుక సిస్సుల్ పుసిల చి,

10 జోవయింక, “దేముడుచి రాజిమ్చి రిసాచ గుట్టుల్ జాన్సుప మెన, అంచ సిస్సుల్ జతి తుమ్క సెలవ్ దా అస్సె, గని వేర మాన్సుల్చి రిసాయి టాలివొ తెన్ సంగితసి. కిచ్చొక మెలె, పూర్గుమ్ దేముడుచి కొడెతె †రెగిడ్డి రితి.

తుమ్ దెకుతసు, గని అర్దుమ్ చినుతు నాయ్,

ఆవ్ సంగితి బోదన సూన్తు, గని అర్దుమ్ కెరంతు నాయ్.” §

ఉంపిలి బీచి టాలిచి అర్దుమ్ యేసు సంగిలిసి

† 8:10 8:10 యెసయా 6:9. § 8:10 8:10 మత్తయి 13:13, 15 దెక. జేవ్ మాన్సుల్ దెకిలెకి సూన్లె కి జోవయింక ఇస్టుమ్ నాయ్; జోవయించి పెట్టి బేడు బందిల్ రితి, చి “జోవయింక ఇస్టుమ్ నెంజిలె, కిచ్చొక జోవయింక రితి సంగుక?” మెలి రితి సంగితయ్.

11 “జలె, జా టాలిచి అర్దుమ్ సంగిందె. తుమ్ సూన, బీ మెలె, దేముడు దిలి *కోడు.

12 వట్టె నేడ్ల గిడ్డల్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, సగుమ్జిన్చి బోదన సూన అస్తి, గని సయతాన్ జా కెర, జోవయించి పెట్టి తెంతో జా బోదన ఉర్ల కెర, పచ్చుడ్డయ్; ‘నంపజా †రచ్చించుప జతు నాయ్’ మెన.

13 పత్తురు బుయ్యె సేడ్లి బీ జలె, సగుమ్జిన్ సుబుమ్ కబుర్ సూన్లి పొది నర్లసంతోసుమ్ తెన్ సూన్తతి గని, జోవయించి పెట్టి సుబుమ్ కబుర్చ చెర్లె నెంజిలి రిసా గడియ నంపజలి రితి జలెకి, జోవయించి నముకుమ్ పిట్టయ్తి రితి కిచ్చొ జవున్ అల్లర్ అయ్లె, నముకుమ్ ముల దెతతి.

14 జలె, కంట దుబ్బుల్తె సేడ్లి బీ కిచ్చొ మెలె, సగుమ్జిన్ సూన్తతి గని, జేవ్ జోవయించి వట్టె గెతె తా, ఈంజ లోకుమ్చి జివితుమ్చ బాదల్, సొమ్సారుమ్, సుక్కుమ్ జోవయింక పెల్లెతయ్ చి, జోవయించి పంటో పికె నాయ్.

15 జలె, చెంగిల్ బుయ్యె ఉంపిలిన్ కిచ్చొ మెలె, సగుమ్జిన్ సుబుమ్ కబుర్ చెంగిల్ నిదానుమ్ పేట్ తెన్ సూన, దెరన, జా కోడ్ రితి నిదానుమ్ ఇండ బాదల్ ఓర్పుప జా ఆత్మపలితుమ్ దెరుల.

**దీవు లగితిన్క టాలి కెర యేసు సంగిలి బోదన
(మార్కు 4:21-25)**

16 “ఏక్ దీవు లంబడ తిలె, జా దీవుక ఆరి లంబడ్లి రితి నాడిచి తెడి జవున్ కో డంకితి నాయ్, మంచుమ్చి తెడి జవున్ కో లుంకడ్తి నాయ్. జా దీవుకంబుమ్చి ఉప్పిరి తివుల; ‘ఒత్త తిలె, గెరి జెత ఎత్తిజిన్క, జా ఉజిడి కామ్క జెవున్’ మెనయ్.

17 లుంకాడ తిలిసి ఎత్తి పడ్డొక డీసెదె, అప్పె గుట్టు తిలిసి ఎత్తి జాన్తి రితి జా బార్ జయెదె.

* **8:11 8:11** నెంజిలె ‘సుబుమ్ కబుర్’; మార్కు 1:14. నెంజిలె ‘యేసుచి బోదన’; మత్తయి 4:17. † **8:12 8:12** మెలె, సయతాన్ తెంతో, పాపుమ్ తెంతో.

18 “జలె, తుమ్ కిసి నూన్తె గే జాగర్త దెకన. కిచ్చొక మెలె, తిలొసొక‡ అన్నె దెంక జయెదె, గని నెంజిలొసొ జలె, ‘అంక అస్సె’ మెన జొ ఉచరంతిసి కి జొతె తెంతొ కడ నెంక జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

“దేముడు దిలి కోడు నంపజా కో ఇండుల గే జెవ్వి అంచి కుటుంబుమ్”

(మత్త 12:46-50; మార్కు 3:31-35)

19 ఏక్ దీసి యేసుచి అయ్యసి జోవయించ కిబావుడ్డివొ జొతె అయ్ల, గని యేసు తిలి గదితె ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ బెర తిలి రిసొ, జొతె పావుక నెతిర్ల.

20 జలె, “తుచి అయ్యది, తుచ బావుడ్డివొ తుక దెకుక మెన జా కెర, వీదె టీచ అస్తి” మెన కో గే యేసుక సంగిలన్.

21 గని జొ జోవయింక, “అంచి అయ్య, అంచ బావుడ్లు కో జవుల మెలె, దేముడుచి కోడు నూన జయ్యి రితి కెర్తసయ్” మెన సంగిలన్.

దొనితె గెతికయ్ ఒగ్గర్ వాదు కెర్టల్ కెర్లిన్క యేసు సేంతుమ్ కెర్లిసి

(మత్త 8:23-27; మార్కు 4:35-41)

22 ఏక్ దీసి యేసు జోచ బారజిన్ సిస్సుల్ తెన్ దొనితె వెగ కెర, “గాడు ఒత్తల్తో గెచ్చుమ, జొమ్మ” మెన సంగిలన్, చి జీనుక దెర్ల.

23 జలె, నెడిమి గడ్డె పావిలె యేసు నిజ గెలన్. తెదొడి వాదు పాని గట్టిజ కెర, జేవ్ తిలి పక్క ఉడ్డ అయ్లి చి, కెర్టల్క దొనితె ఒగ్గర్ పాని బెర్తికయ్, ప్రమాదుమ్ జతి.

24 జేవ్, యేసుక పాసి జా “*ప్రబు, ప్రబు, అమ్ మొర గెచ్చువదే!” మెన సిస్సుల్ కేక్ గల ఉట్టయ్తికయ్, జొ ఉట్ట వాదుక

‡ **8:18 8:18** ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, అంచితె సిక కో బుద్ది దెరనుల గే, జోవయింక అన్నె ఒగ్గరి సికడిందె. గని నూన్తె కి కో బుద్ది ఆనన్ నాయ్ గే, చి అర్దుమ్ కెరన అస్సి మెన జొ ఉచరె కి, జోవయింక కామక నెంజి మెన, జా కి జొతె తెంతొ కడ నెంక జయెదె.

§ **8:19 8:19** మెలె ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తిక మరియ యేసుక అంగి జా పాయిలెకి, వజ్జొ మాములుమ్ మున్నున్ జలొ యొసేపు తెన్ అన్నె బొదల్ పాయ తిలి.

* **8:24 8:24** నెంజిలె ‘బాబు, బాబు’.

చి కెర్తల్ గోల కెర్లన్, చి వాదు ముల దిల, చి ఎత్తి అన్నె సేంతుమ్ జా గెలి.

25 తెదొడి యేసు జోవయింక, “తుమ్చి నముకుమ్ కేతె?” మెలన్, చి బియఁ గెచ్చ, ఆచారిమ్ జా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కిచ్చొ మెల మెలె, “ఈంజొ కొన్సొ జయెదె, చి వాదుక పానిక ఆడ్రల్ దిలె ఇన్నెచి కోడుక లొంగుప జా కెర్తతి?” మెన జేవ్ ఆచారిమ్ జల.

బూతల్ దెర్లొ మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

(మత్త 8:28-34; మార్కు 5:1-20)

26 జలె, యేసు సిస్సుల్ తెన్ గాడు జిన గలిలయచి మొక్కెచి గాడు ఒత్తల్తోచి గెరాసీనుల్చి ప్రాంతుమ్తె పాఁవిల.

27 యేసు దోని తెంతొ ఉత్త కెర ఒడ్డుతె టీఁవితికయ్, జా గఁవ్విచొ ఎక్కిలో జోవయింక దస్సుల్ జలన్. జో మాన్సుక బూతల్ దెర తిల. ఒగ్గర్ దీనల్ జలి జో కిచ్చొ పాలల్ గలనె నాయ్, చి కేనె జితె తిలన్ మెలె, గెరి నాయ్, గని మెస్సున్తె.

28-29 జో బూతుమ్ జో మాన్సుక ఒగ్గర్ నుట్లు దెర తిలన్, చి అగ్గె గఁవ్విచ జోక చట్టె అత్తిలె గొల్సుల్ బంద రకితె తిల, గని జేవ్ గొల్సుల్ కుట్టవనెదె, చి జో బూతుమ్ జోక బయిలు టాన్తె పెలవ నెయెదె. జలె, బూతుమ్ దెర్లొ జో మాన్సు అప్పె యేసుక దెక కెర, కేక్ గల జోచి చట్టె నెర్ను సేడ్లన్, చి “ఓ బూతుమ్, ఈంజొ మాన్సుచి తెంతొ బార్ జా తుయి ఉట్ట గో!” మెన యేసు ఆడ్ర దిలన్. జో మాన్సు గట్టిజ అవాడ్ కెరన, “ఓ యేసువ్రబు, ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలొ దేముడుచొ పుత్తసి తుయి, అంచి తెన్ తుక కిచ్చొ కామ్? అంచి ఉప్పిరి దయ తిఁయ అంక అల్లర్ కెరు నాయ్!” మెన కేక్ గలన్.

30 తెదొడి, “తుచి నావ్ కిచ్చొ?” మెన యేసు బూతుమ్క పుసిలన్, చి † “ఎతివాట్జిన్” మెలన్. కిచ్చొక మెలె, ఒగ్గర్జిన్ బూతల్ జోక దెర తిల.

31 “జా వెల్లి ‡ గొయ్యితె అమ్క తెద్రవు నాయ్” మెన యేసుక

† 8:30 8:30 నెంజిలె, ‘జమాన్సుచ ఎత్తయ్జిన్’. ‡ 8:31 8:31 డీసయ్లిసి 9:1, 20:3 దెక. ఆగి గొయి తెన్ బెదితి మాటు నెంజిలి గొయి, జా.

బతిమాల్పా జా సంగిల.

32 జలె, జా మెట్టయ్ వెల్లి మంద అండ్రుల్ కతె తిల, చి “అండ్రుల్ చి తెన్ అమ్ పెసిత్ రితి అమ్క సెలవ్ దె.” మెన యేసుక జేవ్ బూతల్ బతిమాల్పా జా సంగితికయ్, జో సెలవ్ దిలన్.

33 తెదొడి జో మాన్సుచి తెంతో బూతల్ బార్ జా ముల దా, అండ్రుల్ తెన్ పెసిల, చి జా అండ్రుల్ మంద మొత్తుమ్ ఒత్తచి గాటిక నిగ ఉత్త గెచ్చు, గడ్డె నేడ డుజ మొర గెల.

34 జా అండ్రుల్ మంద రకితస జర్గు జలిసి దెక కెర, బమ్మ జా నిగ గెచ్చు, ఒండి పట్టుమ్ తెచి సుట్టునంతచ గెవ్వొ ఎత్కితె సూనయ్ల.

35 తెదొడి జర్గు జలిన్ చి రుజ్జు సొంత దెకుక మెన ప్రెజల్ ఎత్కి బార్ జల, చి యేసుతె జా కెర కిచ్చొ దెకిల మెలె, బూతల్ ముల దిలో మాన్సు యేసుచి చట్టె వెన అస్సె. పాలల్ గలన తా అప్పె వెర్రి నెంతె మాములుమ్ చెంగిల్ బుద్ది తెన్ అస్సె, మెన దెక కెర, బియఁ గెల.

36 అన్నె, జర్గు జలి పొది దెక తిల మాన్సుల్, జలె, బూతల్ దెర తిలో మాన్సుక యేసు కిసి చెంగిల్ కెర్లొ గే జేవ్ పడ్డె అయ్లసక సంగిల.

37 తెదొడి జేవ్ గెరాసీనుల్ చి ప్రాంతుమ్ ఎత్కిచ మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్ “అమ్ చి దేసిమ్ తుయి ముల దా ఉట్ట గో” మెన యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిల. కిచ్చొక మెలె, జోవయింక ఒగ్గర్ బయిమ్ దెర తిలి. జాకయ్ యేసు దోనితె వెగ ఉట్ట గెలన్.

38 బూతల్ ముల దిలో మాన్సు, జో నే గెతె “ఆవ్ కి తుచి తెన్ బెద జెంక అంక సెలవ్ దె” మెన బతిమాల్పా జా సంగిలన్. గని యేసు జోక,

39 “తుచి గెరి గో చి, దేముడు తుక చెంగిల్ కెర ఎదివాట్ దయ కెర్లిసి ఒత్త సంగు” మెన యేసు తెద్రవ దిలన్ చి, జో ఉట్ట గెచ్చు, యేసు జోక ఎదివాట్ దయ కెర్లిన్ చి రిసా జా ఒండి పట్టుమ్ తె సూనయ్లన్.

యాయీరు మెలో అదికారి యేసుచి తోడు నజీలిసి

40 యేసు గాడు అన్నె జిన గట్టుతె పాఁచితికయ్, జో అన్నె జెతిన్క రక తిల చి రిసా ప్రెజల్ ఒగ్గర్ జిన్ జోక దస్సుల్ జల.

41 జలె, యాయారు మెలో ఎక్కిలో ఒత్త అయ్లో. జో యూదుల్చి నబగేర్చో అదికారి జయెదె. జో యేసుచి చట్టె సెర్ను సేడ్లన్, అన్నె “అమ్చి గెరి జె” మెన యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిలన్.

42 కిచ్చొక మెలె, జాక బార వెర్పుల్ వయసుచి ఎక్కి దువిసి, మొరెదె గే జయెదె గే, దస్సి జాఁ తిలి.

జలె, యేసు జో అదికారి తెన్ గెల, చి వట్టె ఒగ్గర్జిన్ ప్రైజల్ జోచి సుట్టునంత తా వెలవులి జతె తిల.

43 జలె, బార వెర్పుల్ తెంతో లోయి గెతి బాద తిలి తేర్బోద ఎక్కి ఒత్త తిలి. కో కి జాచి బాద గెచ్చవుక నెత్త గెచ్చ తిల.

44 జా, జలె, యేసుచి పడ్డొ జా పాసి జా, జోచి పాలుమ్చి కొంగు చడిలి చి, బేగి జా లోయి గెతిసి బందు జా గెలి.

45 దస్సి జతికయ్, “కో అంక చడిలన్?” మెన యేసు పుసిలన్ చి, పేతురు యేసుక “గురుబాబు, జనాబ్ ఎత్తి తుచి సుట్టునంత బెర వెలవులి జతతిచి లయడ్ జతతి, గెద” మెలన్,

46 “గని అంక చడుక మెన, కో గే అంక చడిలన్. అంచి తెంతో ఆత్మసెక్తి బార్ జా గెచ్చ అస్సె.” మెన యేసు సంగిలన్.

47 జలె, జా కెర్లిసి గుట్టు తయె నాయ్, మెన జా తేర్బోద చిన కెర, అద్దుర్ జా యేసుచి చట్టె సెర్ను సేడ్లన్, అన్నె “ ‘అంచి బాద గెస్సు’ మెన తుక చడిలయ్ చి, చడిల్ బేగి చెంగిల్ జలయ్” మెన ఎత్తిజిన్ ప్రైజల్చి మొక్కె ఒప్పున్లన్.

48 ఒప్పన్తికయ్, యేసు జాక, “పుత్త, అంచి ఉప్పిరి తుయి నముకుమ్ తిలి రిసా, తుయి సీచెంగిల్ జా అస్సిసి. సేంతుమ్ తెన్ గో” మెలన్.

49 జా తేర్బోదక యేసు దస్సి సంగితె తిలి పొది, దువిన్చి రిసా యేసుతె జా తిలో అదికారిచి గెర్చ సగుమ్జిన్ జా కెర, జో అదికారిక “తుచి నాడి మొర గెచ్చ అస్సె. ఈంజో గురుబాబుక బుకార్లె లాబుమ్ నాయ్. జోక జా బాద పోని” మెన సంగిల.

§ 8:48 8:48 నెంజలి ‘రచ్చించుప జా అస్సిసి’.

50 యేసు ఈంజ కోడు నూన, “జేవ్ సంగిలిన్ క తార నే కెర్తె, తుయి బి నాయ్. నంపజా దయిరిమ్ తెన్ తా చి, తుచి నాడి చెంగిల్ జయెదె.” మెలన్.

51 జలె, యాయారుచి గెరి పావెలె, పేతురుక యోహానుక చి యాకోబుక, చి నాడిచి అయ్యున్ అబ్బొన్ క పిట్టవ, అన్నె కోయి జో తెన్ జా నాడి తిలిన్ తె గెచ్చుక యేసు ఒప్పె నాయ్.

52 నాడి మొర గెలి రిసా ఎత్తి జిన్ ఏడుకుడు జతె తిల, గని “తుమ్ ఏడ నాయ్. ఈంజ మొర గెచ్చె నాయ్. జా నిజ అస్సె.” మెన సంగిలన్.

53 జాకయ్ జా నాడి ‘నిజుమి మొర గెచ్చె అస్సె’ మెన జాన కెర, జోక జేవ్ ఆస గెల.

54 గని జో, జా నాడి తిలిన్ తె గెచ్చె కెర, జాచి ఆతు దెర, “నాడి, ఉట్టు!” మెలన్.

55 జాచి జివ్, జాచి పెట్టి అన్నె అయ్ లిచి, బేగి ఉట్టి. తెదొడి “ఇన్నెక తుమ్ కిచ్చో జలెకు కవడ” మెన యేసు సంగిలన్.

56 జా నాడిచ అయ్యుసిసి బలే ఆచారిమ్ జల, గని “జర్గు జలిసి కక్క సంగ నాయ్” మెన యేసు ఆడ్ర దిలన్.

9

బారజిన్ సిస్సుల్ క యేసు అదికారుమ్ దా బులుక తెద్రయ్ లిసి
(మత్త 10:5-15; మార్కు 6:7-13)

1 పడ్డె, యేసు జోచ బారజిన్ సిస్సుల్ క ఎక్కితె బుకారా కెర, ఎత్తి రగల్ బూతల్ క జేవ్ ఉదడ్డి రిసా, జబ్బుల్ జేవ్ గెచ్చయ్ తి రిసా జోవయింక సెక్తి అన్నె అదికారుమ్ దిలన్.

2 అన్నె, “దేముడుచి *రాజిమ్ పాచ జా అయ్ లిన్ చి రిసా తుమ్ బోదన కెర చి, మాన్సుల్ చ జబ్బుల్ గెచ్చవ” మెన తెద్రయ్ లన్.

* 9:2 9:2 మత్తయి 10:7. యేసు అయ్ లిన్ తెన్ జా రాజిమ్ పాచ జా అస్సె మెనుక జయెదె. ఈంజ మదెనె డీసె నాయ్, గని జోవయింక నంపజల మాన్సుల్ చి పెట్టి జో ఏలువ కెర్తయ్, చి అప్పె కి ఈంజ లోకుమ్ తె జోవయించి అత్తసెక్తి కామ్ కెర్తయ్. ఉగుమ్ మార్కువ జలె, జోవయించి రాజిమ్ పూర్తి డీసెదె.

3 తెద్రయతె పొది ఇసి మెలన్: “ప్రయానుమ్చి రిసా కిచ్చొ దెరన గెచ్చ నాయ్. టెక్నొ డండొ జలెకు, సంచె జలెకు, అన్నిమ్ జలెకు, డబ్బుల్ జలెకు, దొన్ని సొక్కల్ జలెకు దెరన గెచ్చ నాయ్.

4 పడ్డా కేన్ గెర్చ తుమ్క టాన్ దెవుల గే, తుమ్ జా గావ్ జవున్ ముల్తె వేదక, జయ్యి గెరి బస జా తా.

5 అన్నె, కేన్ పట్టుమ్తె జవున్ తుమ్క †మరియాద కెర్తి నాయ్ గే, జా పట్టుమ్ తెంతొ బార్ జతె పొది ‘జేవ్ దస్సి జలి రిసా దేముడుచ ‡నెంజితి’ మెన గుర్తుక తుమ్చ చట్టొచి దూడి పండ్లన గెల” మెన యేసు సంగిలన్.

6 తెదొడి జేవ్ బారజిన్ సిస్సుల్ బార్ జా గావ్వొ ఎత్తితె బుల బుల, చి రిసా బోదన కెర్తె తా, మాన్సుల్చ జబ్బుల్ గెచ్చయతె తిల.

హేరోదు అదికారి చి ప్రెజల్ సగుమ్జిన్ యేసుచి రిసా ఉచర్లిసి (మత్త 14:1-12; మార్కు 6:14-29)

7 జా పొది, గలిలయ ప్రాంతుమ్తె ఏలుప కెర్తొ అదికారి హేరోదు, యేసు జర్లు కెర్ల కమొ ఎత్తిచి రిసా నూన్లి రిసా, కిచ్చొ ఉచరుక నేన కెర బాద సేడ్లె. కిచ్చొక మెలె, యేసుక “యోహాను మొర తా అన్నె జివ్ జా అస్సె” మెన సగుమ్జిన్ సంగితె తిల,

8 గని అన్నె సగుమ్జిన్ “పూర్లుమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో కివలీయా అన్నె జా అస్సె” మెల, చి అన్నె సగుమ్జిన్ “పూర్లుమ్ దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో అన్నెక్కో మొర, అన్నె జివ్ జా అన్నె జా అస్సె” మెన ఉచర్తె తిల.

9 జా ఎత్తి నూన కెర, హేరోదు, “యోహానుక *బోడి గండల్ కెర గెలయ్, గని ఈంజేవ్ కమొ కెర్తొసాచి రిసా ఆవ్ ఒగ్గర్ సూనతసి. ఈంజొ కొన్సొ జయెదె?” మెన, యేసు తెన్ దస్సుల్ జంక మెన వాటు చజితె తిలో.

---

† 9:5 9:5 నెంజితి ‘బెదవంతి నాయ్’. ‡ 9:5 9:5 నెంజితి, ‘జోవయించి కోపుమ్ జోవయించి ఉప్పిరి అస్సె’ § 9:8 9:8 ఏలీయా పూర్లుమ్చొ మొరి నాయ్, గని ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోవయింక దస్సే పరలోకుమ్తె కడ నిలన్. రానల్ దొన్నిచి పుస్తకుమ్ 2:11. * 9:9 9:9 మత్తయి 14:10, మార్కు 6:27, 28.

యేసుచ బారజిన్ బారికుల్ అన్నె ఉట్ట అయ్లిసి
(మత్త 14:13-21; మార్కు 6:30-44; యోహా 6:1-14)

10 యేసుచ బారజిన్ †బారికుల్, జలె, జేవ్ బులుక మెన జో తెద్రయ్లిన్ తెంతో అన్నె ఉట్ట జా, జేవ్ జర్గు కెర్లిసి ఎత్తి జోక సంగిల చి, జో వేరతె జోవయింతెన్ గడియ తతి రితి, బేత్సయిదా మెంతి గవ్వి జోవయింక కడ నిలన్.

పాచ్ వెయిల్జిన్ మాన్సుల్క యేసు అన్నిమ్ దిలిసి

11 జలె, జోవయింక ‘ఒత్త బేత్సయిదాతె గెతయ్’ మెన యేసుచి రిసా ప్రెజల్ జనాబ్ సూన కెర, జోచి పట్టి గెల. జోతె పాచితికయ్, జో జోవయింక పాసి కెరన్లన్ చి, దేముడుచి ‡రాజిమ్చి రిసా జోవయింక బోదన కెర, జోవయింతె జొర్జొల్, బాదల్ తిలనక చెంగిల్ కెర్లన్.

12 జలె, పొద్దు గెచ్చుక దెర్లి చి, యేసుచ బారజిన్ కీసిస్సుల్ జోతె జా కెర, “ఈంజేవ్ జనాబ్ అన్నిమ్ దొర్కు కెరంతి రితి, నిద్ర తతి రిసా ఇన్నెక్ సుట్టునంతచ గవ్విలె తెద్రవు బయిలు దేసిమి అస్సుమ్, గెద. ఇన్నె కిచ్చోయ్ దొర్కు జయె నాయ్” మెల,

13 గని జో జోవయింక, “తుమి జోవయింక కిచ్చొ జవున్ అన్నిమ్ దాస” మెలన్. దస్సి మెంతికయ్, జేవ్ “అమ్చితె ఎక్కి పాచ్ పోడియె చి దొన్ని మొస్స అస్తి. నెంజిలె, అమ్ గెచ్చు ఈంజేవ్ ఎత్తిజిన్క అన్నిమ్ గెన ఆనుక గె?” మెల.

14 జా జనాబ్తెచ మున్సుబోదల్ కెత్తిజిన్ జవుల మెలె, పాచ్ వెయిల్జిన్. గని యేసు సిస్సుల్క “యాబయ్ జిన్క ఏక్ దవుని, యాబయ్ జిన్క అన్నెక్ దవుని, దస్సి దవుని దవునివొ తెన్ జేవ్ ఎత్తిజిన్క వెసడ” మెన సంగిలన్.

15 జేవ్ దస్సి కెర ప్రెజల్ ఎత్తిజిన్క వెసడ్ల.

† 9:10 9:10 లూకా 6:13-16 దెక. నగుమ్తె ‘బారజిన్ సిస్సుల్’ మెన అస్సె. జేవ్ ఈంజేవ్ ఎక్కి. తెలుగు-అపోస్తలు ‡ 9:11 9:11 4:43చి ఎట్టచి కోడు, చి 9:2 దెక. § 9:12 9:12 నెంజిలె ‘బారికుల్’.

16 తెదొడి యేసు జేవ్ పాచ్ పోడియో చి దొన్ని మొస్సు దెర, ఆగాసుమ్ పక్క దెక, 'ఈంజ తూయి దిలది' మెన దేముడు అబ్బొన్క జొబర సంగ కెర, జేవ్ పోడియో మోడ కెర, "ఎత్కిజిన్క వంట దాస" మెన సిస్సుల్చి అత్తి సొర్పు కెర దిలన్.

17 జేవ్ ఎత్కిజిన్ పేట్ బెర్తు కయ్ల చి, సేంసిల పోడియో గండల్ మొస్సు గండల్ బార గంపల్తె బెర్తు జల.

యేసుక 'క్రీస్తు' మెలో జెంక తిలో రచ్చించుప కెర్తొసా
(మత్త 16:13-19; మార్కు 8:27-29)

18 ఏక్ సుట్టు, యేసు ఎక్కిలోయి ప్రార్దన కెరై తిలన్, గని జోచ బారజిన్ సిస్సుల్క ఒత్తయ్ తిల, చి "కొన్సో మెన ప్రెజల్ అంక సంగితతి?" మెన యేసు సిస్సుల్క పుసిలన్.

19 పుసితికయ్, "బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాసు" మెన సగుమ్జిన్ తుక సంగితతి. అన్నె సగుమ్జిన్ తుక "దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో ఏలీయా జాఁ తయెదె" మెంతతి చి, అన్నె సగుమ్జిన్ "దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో అన్నెక్లో పూర్గుమ్చొ జీవ్ జా అమ్చితె జా అస్సె." మెంతతి మెల.

20 జేవ్ దస్సి మెంతికయ్, యేసు "తుమ్, జలె, కొన్సో మెన అంక సంగితసు?" మెన జోవయింక పుసిలన్ చి, " 'తెద్రయిందె' మెన దేముడు సంగ తిలో క్రీస్తు మెలో రచ్చించుప కెర్తొసా తుయి" మెన పేతురు జబాబ్ దిలన్.

21 గని "జా కోడు అన్నె కక్క కి సంగ నాయ్" మెన జోవయింక యేసు కచితుమ్ తెన్ ఆడ్ర దిలన్.

22 అన్నెజో, "ఆవ్ *మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా ఒగ్గర్ సైమల్ సేడుక అస్సె. †వెల్లెల సుదల్, వెల్లెల పూజర్లు చి, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డస అంక 'జివున్ నాయ్' మెనుక అస్సె చి, ఆవ్

* 9:22 9:22 5:24చి ఎట్టొచి కోడు దెక. † 9:22 9:22 వెల్లెల మాన్సుల్, వెల్లెల పూజర్లు చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డస మొత్తుము యూదుల్చి వెల్లి నబ వెసెతస జవుల. వెల్లెల మాన్సుల్తె పరిసయ్యుల్ చి నడ్డాకయ్యులు కి తవుల.

మొరుక అస్సె. గని తిర్రతక ఆవ్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక అస్సె” మెన యేసు సంగిలన్.

దేముడుచి రాజిమ్
(మత్త 16:21-28; మార్కు 8:30-9:1)

23 తెదొడి ఎత్తిజిన్క యేసు, “కో అంక నంపజా అంచి పట్టి బులుక ఉచరుల గే, జోచి సొంత ఇస్టుమ్ కెరుక ముల దా, రోజుక జోచి సొంత †సిలువ వయన అంచి పట్టి బులుక అస్సె.

24 కిచ్చొక మెలె, జోచి సొంత ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరనుక కో కోర్ప జవుల గే, జోచి ప్రానుమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె. గని అంచి రిసా కో జోచి ప్రానుమ్ దెతి రితి ఎక్కి మెన్సు నిదానుమ్ ఇండుల గే, జోచి ప్రానుమ్ రచ్చించుప జయెదె.

25 మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి కేన్ మాన్సు జవున్ కలుగు కెరన జోచి ప్రానుమ్ పాడ్ కెరనైగిన, జేవ్క సిచ్చ జలెగిన, జోక కిచ్చొ లాబుమ్? కిచ్చొ లాబుమ్ నాయ్.

26 కో జలెకు అంచి రిసాచి అంచ కొడొచి రిసా లాజ్ జా సత్తిమ్ నే ఒప్పునుల గే, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా పరలోకుమ్ గెచ్చు అంచి అన్నె అబ్బొసి జలో దేముడుచి దూతల్చి పరలోకుమ్చి ఉజిడ్చి గవురుమ్ తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జెతి దీసిక, జేవ్ మాన్సుల్క ‘అంచ’ మెన ఒప్పున్తి రితి అంచి తెన్ బెదవనుక అంక లాజ్ తయెదె.

27 గని తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితన్ మెలె, ఇన్నె టీచ తిలన సగుమ్జిన్ నే మొరై అగై దేముడుచి కిరాజిమ్ దెకుల” మెన యేసు సంగిలన్.

† 9:23 9:23 ‘సిలువ’ మెన కిచ్చొక సంగితయ్ మెలె, యేసుక విరోదుమ్ సుదల్ కిసి మారుల మెలె, జోవయింక ‘సిలువ’ మెలిన్తె అత్తిలె చట్టెలె మేకుల్ పెట టీచడ మొర్తి రితి ములుల. జోవయింక జా సిలువతె నే టీచడె అగై, వట్టె గెతె తిలి పొది, జోవయింక సొంత సిలువ జోవయింక మార్చిన్తె యేసు గడియ సొంత వయుక తియార్; యోహాను 19:17. వట్టె సీమోను మెలో ఎక్కిలో వయితి రితి తియార్; మార్కు 15:21. సిలువ మెలె, డేడిక అన్నెక్ డేడి రితి డండొ అడ్డుమ్ కెర బుయ్యె రోవ టీచడుల. § 9:27 9:27 మత్తయ 16:28, చి మార్కు 9:21 దెక.

తిగ్గ సిస్సుల్చి మొక్కె యేసు గడియ పరలోకుమ్చి ఉజిడి జలిసి
(మత్త 17:1-8; మార్కు 9:2-8)

28 జలె, యేసు ఈంజేవ్ కొడొ సంగ పాసి పాసి అట్టు దీనల్ గెతికయ్, ప్రార్దన కెరుక మెన, పేతురుక యోహానుక చి యాకోబుక వట్టె కడ దెరన, యేసు డోక్ తిలి మెట్టయ్ గెచ్చ వెగిల.

29 యేసు ప్రార్దన కెరై తతికయ్, జోచి *మొక్కొమ్ మార్కుప జలన్ చి, జోచ పాలల్ చొక్కెల జా దగదగాల్ప మెర్కుప జల.

30 అన్నె, ఈందె, దొగుల మున్నబోదల్ డీస యేసు తెన్ లట్టబ్బ. కొన్న మెలె, పూర్గుమ్చ దేముడుచి కబుర్లు సంగిత మోసె అన్నె ఏలీయా తిల.

31 జేవ్ పరలోకుమ్చి ఉజిడ తెన్ డీసిల చి, కిచ్చొచి రిసా లట్టబ్బై తిల మెలె, దేముడుచి కోడు తెన్ రెగిడ్లి రితి యేసు †మొరుక తిలిన్చి రిసా, జో మొర్తిసి ‡ఉట్ట గెతిసి యెరూసలేమ్తె జర్గు జంక తిలిన్చి రిసా.

32 పేతురు చి జోవయింతెన్ తిల దొగుల గూన్క నిజ తిల గని, అన్నె చెడ్డొయ జలె. యేసు పరలోకుమ్చి ఉజిడి జలిసి చి, జో తెన్ జేవ్ దొగుల పూర్గుమ్చ టీచిలిసి దెకిల.

33 జలె, జేవ్ పూర్గుమ్చ యేసుక ములుక దెర్లి పొది పేతురు యేసుక “గురుబాబు, అమ్ ఇన్నె తతిసి చెంగిలి. తుక ఏక్, మోసేక ఏక్, ఏలీయాక ఏక్ మొత్తుమ్ తిన్ని కుడియల్ బందుమ్దె” మెలన్, గని జో కిచ్చొ సంగితయ్ గే నేనె.

34 జలె, జో ఇసి సంగితె తతికయ్, మబ్బు ఏక్ ఉత్త్ర జా జోవయింక డంకిలన్ చి, డంకి జతికయ్, సిస్సుల్ బియఁ గెల.

35 మబ్బు తెంతో “ఈంజొ అంచొ పుత్తు, అవ్ కీనిసాన్లసా. ఇన్నెచి కోడు తుమ్ సూన” మెన జా మబ్బు తెంతో అవాడ్ సంగిలిసి సూన్ల.

* 9:29 9:29 మత్తయి 17:2. † 9:31 9:31 ఈంజ లోకుమ్చ మూస్సుల్చ పావల్ వయన గెచ్చయ్తి రిసా. ‡ 9:31 9:31 మొర్లె, అన్నె జివ్ జా, పరలోకుమ్తె కి ఉట్ట గెచ్చాదె. § 9:35 9:35 నెంజిలె, ఈంజ మత్తెలి రెగిడ్ల తొలితెచ నగుమ్ పుస్తకల్తె ‘అవ్ ప్రేమ తిలొసా’ మెన రెగ్ల అన్నె.

36 జలె, జా కోడు సంగ కేడయ్లి బేగి, యేసు ఎక్కిలోయి జేవ్ తీగ్గ సిస్సుల్ తెన్ తిలో. జలె, జర్గు జలిన్చి రిసా సిస్సుల్ తుక్లె తా, జేవ్ పొదులె కక్క కి జేవ్ దెకిలిన్చి రిసా ఎక్కి కోడు కి సంగితి నాయ్.

మార్పు సిద్ధే తిలో బూతుమ్ దెర్లొ నాడుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 17:14-18; మార్కు 9:14-27)

37 అన్నెక్ దీసి, జేవ్ మెట్టయ్ తెంతో ఉత్ర జెతికయ్. ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ యేసుక దస్సుల్ జల.

38 ఈందె, జేవ్ జనాబ్తెచొ మాన్సు కేక్ గలో. “గురుబాబు, అంక ఎక్కిలో పుత్తు. జోక దెకు, మెన తుక ఆవ్ బతిమాల్పు జతసి!

39 ఈందె, ఏక్ బూతుమ్ జోక దెరుక అలవాట్ అస్సె చి, కెయ దెర్లె, ఈంజొ కేక్ గలన ఒర్వెదె చి, బూతుమ్ జోక పొర్లుప కెరెదె చి, చోండివాట్ ఈంజొ పొగుర్లు బార్ కెరవంతయ్ చి, ఇన్నెక ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర పూర్తి అల్పు కెర కన్టనె ముల ఉట్ట గెతయ్.

40 అన్నె బూతుమ్క ఉదడ దాస మెన తుచ సిస్సుల్క బతిమాల్పు జా సంగితె తిలయ్, గని జేవ్ నెతిర్ల” మెన జో మాన్సు యేసుక సంగిలన్.

41 సంగితికయ్, యేసు కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “నముకుమ్ నెంజిలి వెర్రి బుద్దిచి కాలుమ్చ, తుమ్. తుమ్చి తెన్ ఆవ్ కెత్తి దీనల్ తంక? కెత్తి దీనల్ తుమ్క ఆవ్ ఒర్వుప జంక? అల్లె, జో నాడుక అంచితె కడ ఆను!” మెన సంగిలన్.

42 జలె, జో నాడు పాసి జెతె తతికయ్, బూతుమ్ జోక పొర్లు కెరవ గిజ్జిగిజ్జిల్ కెరయ్లన్. గని యేసు జో బూతుమ్క గోల కెర్లన్ చి, జో నాడుక చెంగిల్ కెర, అబ్బొన్చి అత్తి జోక అన్నె సార్పు కెర్లన్,

43 “దేముడు అమ్చొ కెద్ది సెక్తి అదికారుమ్చొ!” మెన ఎత్తిజిన్ జోచి ఆచారిమ్ సంగితె తిల చి, యేసు జర్గు కెర్లిన్చి రిసా ఎత్తిజిన్ జోచి ఆచారిమ్ సంగితె తతికయ్, యేసు జోచ బారజిన్ సిస్సుల్క,

44 “అవ్ అప్పె సంగితిసి తుమ్ చెంగిల్ నూన. మెలె, అవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాక విరోదుమ్ సుదల్ అన్నె మాన్సుల్చి అత్తి సార్ప కెర దెంక అస్సె” మెన సంగిలన్.

45 గని జా కోడుచి అర్దుమ్ జోవయింక జయె నాయ్. జేవ్ జా అర్దుమ్ నే కెరంతి రితి ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు లుంకడ్లన్ చి, యేసుక పుసుక బియఁ తుక్కె తిల.

“అమ్చితె కో వెల్లో జయెదె?”

(మత్త 18:1-5; మార్కు 9:33-37)

46 జలె, “అమ్చితె కో వెల్లో ముక్కిమ్ జయెదె?” మెన సిస్సుల్ లట్టబన ఇదిల్ గగ్గోల్ జల.

47 గని జోవయించి పెట్టి ఉచర్లిసి యేసు చిన కెర, ఏక్ బాలబోదక దెర, జోచి పక్క టీవడ,

48 జోవయింక ఇసి మెలన్. “*ఈంజో బాలబోదక జవున్ అంచి నావ్ తెన్ కో జలెకు మరియాద కెరెదె గే, అంకయ్ మరియాద కెర్లి రితి జయెదె. అన్నె, కో జలెకు అంకయ్ మరియాద కెరుల గే, అంక తెద్రయ్లో దేముడు అబ్బొక కి మరియాద కెర్లి రితి జయెదె. తుమ్ ఎత్కిజిన్తె కో దాకు కెరనెదె గే, జోయ్యి వెల్లో జయెదె” మెన జోవయింక సంగిలన్.

బూతల్క ఉదడ్లొ ఎక్కిలోచి రిసా సిస్సుల్ ఆచారిమ్ జలిసి

(మార్కు 9:38-40)

49 తెదొడి యోహాను మెలో సిస్సుడు యేసుక కిచ్చొ మెన సంగిలన్ మెలె, “గురుబాబు, ఎక్కిలో తుచి నావ్ తెన్ బూతల్క ఉదడ్లిసి దెకిలమ్. జో అమ్చి తెన్ తుచి పట్టి గెతోసా నెంజెచి రిసా జోక ఆటంకుమ్ కెర్లమ్” మెన సంగిలన్.

50 గని యేసు జోవయింక, “జోక ఆటంకుమ్ కెర నాయ్. కిచ్చొక మెలె, కో తుమ్చి కామ్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ కెరె నాయ్ గే, తుమ్చి పచ్చెన జతోసా జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

* 9:48 9:48 మార్కు 9:37 దెక.

సమరయ ప్రదేసిమ్చి ఏక్ గవ్వొచ మాన్సుల్ యేసుక టాన్ నే దిలిసి

51 ఒత్త తెంతో కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, యేసు మొర్తి పరలోకుమ్తె అన్నె గెతి సమయుమ్ పాసి జా అయ్లి పొది, 'యెరూసలేమ్తె అప్పె ఉట్ట గెచ్చుక అస్సె' మెన జాన కెర బార్ జలన్, అన్నె వట్టె గెతె తా,

52 'అంక టాన్ తెయార్ కెర్తు' మెన, సగుమ్జిన్క యేసు పుర్తె కబుర్ తెద్రయ్లన్. దస్సి మెన జేవ్ గెచ్చ, సమరయ సుదల్చి ఏక్ గవ్వొ గెల.

53 గని జా గవ్వొచ పైజల్ యేసుక టాన్ దెంక నెసిల. కిచ్చొక మెలె, † యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక జోచి ఉద్దెసుమ్.

54 'జా గవ్వొచ దస్సి బుద్ది తెన్ అస్తి' మెన యేసుచ సిస్సుల్ యాకోబు చి యోహాను దెక కెర, కిచ్చొ మెల మెలె, "ప్రబువ, ఇన్నెక డయ గెలి రితి ఆగాసుమ్ తెంతో ఆగి ఆనవుమ గె?" మెన పుసిల.

55 గని యేసు పసుల జోవయింక ‡గోల కెర్లన్.

56 జోచ సిస్సుల్ తెన్ తోడ్ అయ్ల తేర్బోదల్ తెన్ వట్టె గెచ్చ, అన్నెక్ గవ్వొ గెల.

యేసు తెన్ బుల్తన ఎక్కి మెన్సు తెన్ తంక మెన సంగిలిసి (మత్త 8:19-22)

57 యేసు సిస్సులీసి తెన్ వట్టె గెతె తతికయ్, ఏక్ మాన్సు యేసుతె జాఁ కెర, "తుయి కేనె గెలె కి, అవ్ కి తుచి తెన్ బెద జెయిందె" మెన యేసుక సంగిలన్ చి,

---

† **9:53 9:53** యెరూసలేమ్తె యేసు గెలె కిచ్చొక జేవ్ సమరయ సుదల్ కోపుమ్ జతతి మెలె, "ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుక మెలె, ఎక్కి అమ్చి యెరూసలేమ్చి దేముడుచి గుడితె సత్తిమ్ బక్తి కెరుక జయెదె" మెన యూదుల్ సంగతతి, అన్నె సమరయ సుదల్క నిస్కారుమ్ ఉచర్తతి, చి రిసా జా కోపుమ్క యెరూసలేమ్తె గెతనక మరియాద దెతి నాయ్. ‡ **9:55 9:55** ఈంజ మత్తెలి తోలితో రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె ఇసి అస్సె: గోల కెర, తుమ్చి బుద్ది కేనె తెంతో చి గే నేస్సు. కిచ్చొక మెలె, అవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా కిచ్చొక అయ్లయ్ మెలె, మాన్సుల్చ జీవితుమ్క పాడ్ కెరుక నాయ్, గని జోవయింక రచ్చించుప కెరుకయ్ అయ్లయ్ మెలన్.

58 యేసు జోక, “నక్కల్క పార్లు, ఆగాసుమ్చ పిట్టల్క గూడలు, గని ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాక బోడి వంపొ కెర్తి టాన్ నాయ్” మెన జబాబ్ దిలన్.

59 అన్నెక్లోక, “అంచి పట్టి జె” మెలన్, గని “ప్రబు, ఆవ్ తుచి తెన్ నే జెతె అగ్గె గెచ్చు కెర, అంచో అబ్బొ మొర గెతె ఎదక జోక పొస కెర, జో మొర్లె జోక రోవ గెలుక మెన, అంక సెలవ్ దె” మెన సంగిలన్.

60 యేసు జోక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె కి, “మొర్లస జోవయింఛ సొంత మొర్లసక రోవ గెల్లు, గని తుయి కిచ్చొ కెరుక అస్సె మెలె, ‘దేముడుచి రాజిమ్ పాచ జా అస్సె’ మెన, తుయి గెచ్చు, జా రాజిమ్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరు” మెన ఆడ్ర దిలన్.

61 ఒత్త తెంతో అన్నెక్లో “తుచి పట్టి జెయిందె, ప్రబు. గని తొలితో ఆవ్ గెరి గెచ్చు, గెర్చ మాన్సుల్క ఆవ్ సంగ జెతి రితి సెలవ్ దె” మెన యేసుక సంగిలన్.

62 జోక యేసు, “కో జలెకు నాజెల్ దెర కేనుక మొదొల్ కెర పడ్డె దెకితె తిలె, జో మాన్సు దేముడుచి రాజిమ్చి కామ్క నెంజె” మెన జబాబ్ దిలన్.

10

డబ్బుయ్జిన్ మాన్సుల్ దొగుల దొగులక యేసు తెద్రయ్లీసి

1 ఇన్నెచి పడ్డె యేసు అన్నె * డబ్బుయ్జిన్ మాన్సుల్క నిసాన, జేవ్ దొగుల దొగుల బార్ జా, జో గెచ్చుక తిలి ఎత్కి పట్టుమ్, ఎత్కి టాన్తె జేవ్ పుర్తె గెచ్చుక మెన జోవయింక తెద్రయ్లన్.

2 తెద్రయ్లీ పొది జోవయింక, “గట్టిజ పంటొ పిక † లాయితి కాలుమ్ జా అస్సె ‡. పంటొ బలేగ ఒగ్గర్ అస్సె, గని పికిల్ పంటొ లాయ ఆన్తి రిసా దస్సి ఆన్త మాన్సుల్ తొక్కిజిన్ అస్తి. జాకయ్,

* **10:1 10:1** సగుమతె ‘డబ్బుయ్దొన్నిజిన్’ మెన రెగ్గ అస్సె. † **10:2 10:2** యోహాను 4:35-38 దెక. ‡ **10:2 10:2** మాన్సుల్ సుబుమ్ కబుర్ సూన అంక సంపజా దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి కాలుమ్ జా అస్సె.

ఈంజ పంటో లాయితనక బార్ కెర తెద్రవు” మెన ఈంజ పంటో పికడ్తొ ఎజోమానిక తుమ్ ప్రార్దన కెర.

3 అల్లె, బార్ జా గెచ్చు. ఈందె, నక్కల్చి నెడిమి మెండ పిల్లల్క తెద్రయ్లి రితి తుమ్క ఆవ్ తెద్రయ్తసి.

4 డబ్బుల్ సెంచె జవున్, జోడ్లు జవున్ దెరన గెచ్చు నాయ్, అన్నె వట్టె సమయుమ్ పాడ్ కెర్తి రితి కచి తెన్ లట్టబా నాయ్.

5 అన్నె, కేన్ గెరి తుమ్ గెతె గే బేగి, “ఈంజ గేరుచి ఉప్పిరి దేముడుచి సేంతుమ్ తవున్!” మెన తుమ్ సంగ.

6 జా గెరితె సేంతుమ్చో మాన్సు తిలె, తుమ్ సంగిలి సేంతుమ్ జోవయించి ఉప్పిరి తయెదె. గని దసా మాన్సు నెంజిలె, తుమ్ ఆన్లి సేంతుమ్ ఒత్త నే తయెదె, పసుల తుమ్చితె అన్నె బుల జెయెదె.

7 జలె, కేన్ సేంతుమ్ గెర్చ తుమ్క టాన్ దిలె జయ్యి గెరి తా, వేరచితె ఉట్ట గెచ్చు నాయ్. అన్నె, తుమ్ ఒత్త తిలె పొది, జేవ్ దెతిసి కతె పితె తా జా గెరి తా, కిచ్చొక మెలె కామ్ కెర్తొసా జోచి జితుమ్ నజనుక నాయిమ్. గేర్ గేర్ బుల నాయ్.

8 తుమ్ కేన్ పట్టుమ్ గెలె కి, జేవ్ తుమ్క మరియాద కెర, జేవ్ తుమ్క కిచ్చొ దిలెకి జా కా.

9 అన్నె, జా పట్టుమ్చ జోర్టొల్ జబ్బుల్ తిల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర చి, “దేముడుచి రాజిమ్ తుమ్క పాసి జా అస్సె.” మెన జోవయింక బోదన కెర.

10 గని కేన్ పట్టుమ్ తుమ్క కిచ్చొ మరియాద కెర్తి నాయ్ గే, జా పట్టుమ్చ వీదులె తుమ్ గెచ్చు, ఇసి మెన సంగ.

11 “అమ్చ చట్టెలె లంబిలి తుమ్చి పట్టుమ్చి దూడి కి తుమ్చి బుద్దిచి ఉప్పిరి సాచి తతి రితి పంప్ల దా ఉట్ట గెతసుమ్. గని కిచ్చొ కోడు తుమ్ ఉచరన మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ పాసి జా అస్సె మెన తుమ్ సాచి సంగ.

12 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్క

వెళ్లి తీర్పు కెర్తి దీసి అయ్యె, సాదోమ మెలి పూర్ణుమ్ కుడ్డె సీనాసెనుమ్ జలి పట్టుమ్చి గత్తిచి కంట, తుమ్క మరియాద నే కెర్తి కేన్ పట్టుమ్చచి ఉప్పిర్ ఒగ్గర్ సిచ్చ జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

తిన్ని పట్టల్క యేసు గట్టిజ గోల కెర్తిసి

(మత్త 11:20-24)

13 “అయ్యో! కొరాజీనా పట్టుమ్చ చి బేత్నయిదా పట్టుమ్చ, తుమ్చి సిచ్చ కెర్తి! తుమ్చి నెడిమి ఆవ్ కెర్ల కమె అమ్చ యూదుల్ నెంజిల తూరు చి సీదోసు మెల పట్టలె ఆవ్ కెర్తయ్ జలె, జేవ్ పట్టల్చ మాన్సుల్, జేవ్ కెర్ల పాపల్క రిసా అగ్గెయి దుకుమ్ జా ములిత, జేవ్ కెర్ల పాపల్చి రిసాచి దుకుమ్క బన్తల్ బందన, సార్ గాంసన వెన తా జేవ్ జోవయించి పాపుమ్క దుకుమ్ జలిన్చి రుజ్జుల్ దెకయ్త.

14 గని పూర్ణుమ్ జేవ్ తూరు పట్టుమ్చ కి సీదోసు పట్టుమ్చ కి ఒగ్గర్ పాపుమ్ కెర్తె తిలె కి, ఈంజ లోకుమ్చ ఎత్తిజిన్క వెళ్లి తీర్పు కెర్తి జా దీసి తుమ్క జతి సిచ్చ జేవ్ పట్టల్ జతి సిచ్చచి కంట ఒగ్గరి జయెదె.

15 పడ్డె తూమ్, కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్చ మాన్సుల్, తుమ్ *పరలోకుమ్తె ఉక్కిల్ జస్తె గె? నాయ్, గెద, తుమ్ †వెళ్లి ఆగి గోయ్తె ఉత్త గెతె” మెన యేసు సంగిలన్.

16 తెదొడి యేసు జోచ సిస్సుల్క, “తుమ్చి కోడు కో సూనుల గే, అమ్చి కోడు సూన్లి రితి జయెదె. తుమ్కయ్ కో మరియాద కెర్తి నాయ్ గే, అంకయ్ కి మరియాద నే కెర్తి రితి జయెదె. కో అంకయ్ మరియాద

§ 10:12 10:12 సాదోమ పట్టుమ్ పూర్ణుమ్ కిసి నాసెనుమ్ జలి మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జా పట్టుమ్చి ఉప్పిరి ఆగి నువ దిలన్. ఆదికాండుమ్ 13:12, చి 18:20-19:29. * 10:15 10:15 నెంజిలె ‘ఉప్పిర్ గెచ్చ గవురుమ్ జస్తె గె? నాయ్, గెద, ఎట్టో గెచ్చ నిస్సారుమ్-జస్తె’ మెలి అర్దుమ్ కి ఉచరుక జయెదె. కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్చ మాన్సుల్ ‘ఆమ్ యూదుల్ జమ్దెచి రిసా ఆమ్ చెంగిల్ జమ్దె. తూరు చి సీదోసుచ మాన్సుల్ యూదుల్ నెంజితిచి రిసా గార్ జవుల’ మెన ఉచరుల. † 10:15 10:15 నెంజిలె ‘వెళ్లి ఆగి గోయ్తె’.

కెర్తె నాయ్ గే, అంక తెద్రయ్లో దేముడు అబ్బొక కి మరియాద నే కెర్లె రితి జతయ్” మెన సంగిలన్.

యేసు గవ్విలె అగ్గె తెద్రయ్ల డబ్బయ్జిన్ ఉట్ట అయ్లసి

17 యేసు అగ్గె గవ్విలె తెద్రయ్ల †డబ్బయ్జిన్ జోవయింబి కామ్ కెర కేడవన, సర్దసంతోసుమ్ తెన్ యేసుతె అన్నె ఉట్ట జా కెర, “ప్రబు, గెచ్చు మెన బూతల్క తుచి నావ్ తెన్ ఉదడ్లె, అమ్చి కోడు జేవ్ కి నూన ఉట్ట గెతతి” మెన జోవయింబి సర్ద సంగిల.

18 యేసు జోవయింక, “సయ్తాన్ పరలోకుమ్ తెంతో, జోచి టాన్ తెంతో బిజలి మొల్కిలి రితి. డీన సేడ గెలిసి ఆవ్ దెకిలయ్.

19 ఈందె, తుమ్క కెద్ది అదికారుమ్ దా అస్సి మెలె, తుమ్ అయివొక, పొట్టెల్క సుఁదిలె జవున్ తుమ్ కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ జసు నాయ్, సయ్తాన్చి సెక్తి తిలస ఎత్కిచి ఉప్పిరి తుమ్ ప్రమాదుమ్ నెంతె జిన్తె. తెద్ది సెక్తి అదికారుమ్ తుమ్క దా అస్సి.

20 గని ముక్కిమ్క తుమ్ కిచ్చొచి రిసా సర్దసంతోసుమ్ తంక మెలె, బూతల్ గట్ట తుమ్క బియఁ ఉట్ట గెతిన్చి రిసా నాయ్, గని ‘ఇన్నె జెవుల’ మెన తుమ్చ నవ్వొ పరలోకుమ్తె రెగిడ్డిన్చి రిసాయి తుమ్ సర్దసంతోసుమ్ జా” మెన యేసు జోవయింక సంగిలన్.

దేముడు అబ్బొన్చి రిసా సిస్సుల్క సంగిలిసి

(మత్త 11:25-27; 13:16-17)

21 జయ్యి గడియయ్ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్కికె యేసు ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ జా దేముడు అబ్బొన్క కిచ్చొ మెన ప్రార్దన కెర్లన్ మెలె, “పరలోకుమ్క కి బూలోకుమ్క కి అదికారుమ్ తిలొ ఓ బ, ‘జానుమ్’ మెన జోవయింక జెవ్వి గవురుమ్ ఉచరంతనక చి ఒగ్గర్ సదు కెర్లనక ఈంజ జర్గు జతిసి ఎత్కిచి అర్దుమ్ లుంకడ, బాలబోదల్ జల రిత గవురుమ్ నెంజిలసక అర్దుమ్ దెకవ అస్సిసి మెన తుక జోబర, మెన

† 10:17 10:17 నెంజిలె ‘డబ్బయ్జిన్’.

అంచి సర్ద ఆవ్ సంగితసి. తుచి దయతె ఇసి కెర్లది, గెద” మెన ప్రార్దన కెర్లన్.

22 “అంచొ అబ్బొ ఎత్తి అంచి అత్తి సార్ప కెర దా అస్సె. అన్నె, ఆవ్ పుత్తుసి కొన్సొ జయిందె గే అబ్బొ ఎక్కిలోయి జానె, చి అబ్బొ కొన్సొ జయెదె గే, ఎక్కి ఆవ్ పుత్తుసి జాని, చి అన్నె కక్క జోవయింక దెకయిందె గే, జెవ్వి జాన్తి” మెన సంగిలన్.

23 తెదొడి యేసు జోచ బారజన్ సిస్సుల్ తిలి పక్క పసుల ఎక్కి జోవయింకయ్, “తుమ్ దెకితిసి దెకిత మాన్సుల్క చెంగిలి!

24 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, పూర్గుమ్చక చి కంట తుమ్క ఒగ్గర్ చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, పూర్గుమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలన ఒగ్గర్జిన్, రానల్ ఒగ్గర్జిన్ తుమ్ దెకితిసి దెకుక జేవ్ కోర్ప జలెకి, దెకుక నెతిర్ల. తూమ్ సూన్తిసి సూసుక జేవ్ కోర్ప జలెకి, సూసుక నెతిర్ల. జా అవ్కానుమ్ జోవయింక దొర్కు జయె నాయ్” మెన యేసు సిస్సుల్క సంగిలన్.

ప్రేమబుద్ధి తిలో సమరయ సుదొచి రిసా సంగిలి టాలి

25 ఏక్ సుట్టు యూదుల్చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డొసా ఎక్కిలో టీచ కెర, యేసుక పరిచ్చ కెరుక ఉచర ఇసి పుసిలన్. “గురుబాబు, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె ఆవ్ బెద కెయెక తెయెక జితి వాట్ అంక దొర్కు జంక మెలె, ఆవ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె?” మెన పుసిలన్.

26 జో దస్సి పుసితికయ్, యేసు జోక, “మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల కిచ్చొ మెన రెగ్గ అస్సె? ఒత్త కిచ్చొ సంగితయ్?” మెన పుసిలన్.

27 జో యేసుక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె,

---

§ 10:26 10:26 తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రగ్గయలి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొణ్ణె ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పావ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుపియ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిణ్ణి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రగ్గవ అస్సె.

*“తుమ్చో ప్రబు జలొ దేముడుక
 తుచి ఎత్కి పెట్టి తెన్, తుచి ఎత్కి మెన్సు తెన్,
 తుచి ఎత్కి సెక్తి ఎత్కి తెన్,
 తుచి ఎత్కి బుద్ది తెన్ నిదానుమ్ ఎక్కి ప్రేమ కెర్తె తంక. అన్నె,
 తుమ్క తుమి కెద్ది ప్రేమ కెరంతసు గే,
 తుచి పక్కయ్చక కి తెద్ది ప్రేమ కెర్తె తంక”

నేన దేముడు మోసేచి అత్తి దిలి ఆగ్గుల్చి కోడు సంగిలన్.

28 జో దస్సి జబాబ్ దెతికయ్, యేసు జోక “తుయి సరిగా జబాబ్ దిలది. తుయి సంగిల్ రితి కెర్తె తిలె, పరలోకుమ్తె తుయి బెద కెయ్చ తెయ్చక జితి వాట తుక దొర్కు జయెదె” మెలన్.

29 జో మాన్సు, జలె, జో అన్నె సగుమ్జిన్క చెంగిల్ నే దెకితినక, ‘తప్పు నెంజె’ మెన రుజ్జు దెకుక ఉచర, “జలె, అన్నెమాన్సుల్క మెలె, కక్క?” మెన పుసిలన్.

30 పుసితికయ్, యేసు ఏక్ టాలి సంగ జబాబ్ దిలన్. ఇసి మెన; “అమ్చో యూదుడు ఎక్కిలో యెరూసలేమ్ తెంతో యెరికో పట్టుమ్తె గెచ్చుక మెన వట్టె గెతె తిలన్, చి చోర్లుచి అత్తి దెర్పు సేడ్డన్క, జేవ్ జోచ పాలల్ కడ కెర జోక పెట గెల కెర, జోక ఇదిలిదిల్ జివ్ తతె, జో మొర్తి రితి ముల దా ఉట్ట గెల.

31 “జలె, కిసి గే పూజరి ఎక్కిలో జయి వాట్ అయ్లన్, అన్నె, జో మాన్సుక దెక పాసి నే గెతె వాట్చి ఒత్తల్తో పక్క ఉట్ట గెలన్.

32 దస్సి, దేముడుచి గుడితెచి సేవ కెర్తె †లేవీయుడు ఎక్కిలో కి జా టాన్తె అయ్లె, జో కి దెక కెర, వాట్చి ఒత్తల్తోచి పక్క ఉట్ట గెలన్.

33 “గని ‡సమరయ సుదొ ఎక్కిలో జా వట్టె ప్రయానుమ్ గెతె తా, జో మాన్సు సేడ తిలిన్తె అయ్లన్, అన్నె జోక దెక కెర, యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకితో ఈంజొ సమరయ సుదొ, జో సేడ తిలో యూదుడుచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ జా,

* 10:27 10:27 ద్విత్వియోపదేశ కాండుము 6:5 చి లేవీయకాండుమ్ 19:18.

† 10:32 10:32 మెలె, లేవీ పూర్ణమచొచి సెకుమ్చొ. ‡ 10:33 10:33 సమరయ సుదల్క యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకితతి.

34 పాసి గెచ్చు దెబ్బల్ లయ్‌లిన్‌తె తేలు చి ద్రాచ రస్సుమ్ ‘ఓస్తు’ మెన సువ దా, కట్టు బందిలన్ చి, ఇన్నెచి సొంత గాడ్డెచి ఉప్పిరి వెగడ దా, ఏక్ అద్దె గెరితె న కెర, జోవయింక దొర్కు జలి సావైచన కెర్లన్.

35 అన్నెక్ దీసి, దొరత్ చి కూలిచి ఎదిలి డబ్బుల్ జేబితె తెంతో వెంట కెర, జా అద్దె గెరిచొ సావుకరిక దా, ఈంజొ మాన్సుక చెంగిల్ దెకితె తా, ఇన్నెచి రిసొ అన్నె కిచ్చొ కర్చు సేడ్తె గే, ఆవ్ అన్నె అయ్‌లి పొది తుక దెందె మెన ఈంజొ సమరయ సుదొ ఒప్పున్.

36 “జలె, చోర్లుతె దెర్ను సేడ్తె జో అన్నెక్లొక ఈంజేవ్ తీగ్లతె కేన్ మాన్సు ప్రేమ కెర్లొసొ జలో? కిచ్చొ ఉచర్తసి? సంగు” మెన జోక యేసు పరిచ్చ కెర్లన్.

37 “జోక కన్కారుమ్ దెకిలోసొ” మెన జబాబ్ దిలన్‌చి, రిసొ యేసు జోవయింక, “తుయి గో, చి అన్నె మాన్సుల్‌క దస్సి ప్రేమ కన్కారుమ్ దెకితె తా” మెన సంగిలన్.

మార్త మరియుచి గెరి యేసు గోత్ గెలిసి

38 జలె, యేసు అన్నె సిస్సుల్ వట్టె గెతె తతికయ్, ఏక్ గవ్వి పాచ అయ్‌లక, మార్త మెలి తేర్‌బోద జోవయింక మరియుద కెరుక మెన గెరి బుకార్లన్.

39 జాక మరియు మెలి బేన్సి తిలి. జా, జలె, ప్రబుచి చట్టె వెన జో సంగితె తిలి బోదన సూన్‌తె తిలి.

40 మార్త, కీగెర్‌చి కామ్ కెరుక మెన బమ్మ జతె తిలి, అన్నె, యేసుతె గెచ్చు కెర, “ప్రబు, ఆవ్ ఎక్కిలి ఈంజ కామ్ కెర్తి రితి అంచి బేసి బడ్డుకుమ్ జా ములితయ్ మెన దెకిన్ నాయ్ గె? జా అంక తోడు కెర్చు. సంగు” మెలన్.

41 గని ప్రబు జేవ్‌క కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “మార్త, మార్త, తుయి ఒగ్గర్ కమొ తియన బమ్మ జా పంబ్ర జతసి.

---

§ 10:40 10:40 నెంజిలె, ‘అన్నిమ్ తెయార్ కెరుక మెన’.

42 ఎత్తి కమొతె ఎక్కి ముక్కిమ్చి సుబుమ్ కబుర్ నూన్తి జయ్యి వాట మరియ నజన అస్సె, జా జాచి తెంతొ కడుక జెయె నాయ్.” మెన జాక సంగిలన్.

11

ప్రార్థన కెర్తినచి రిసా యేసు బోదన కెర్తసి
(మత్త 6:9-15)

1 ఏక్ దీసి కిచ్చొ జగ్గు జలి మెలె, యేసు ఏక్ టాన్తె ప్రార్థన కెర్తె తిలన్, అన్నె, ప్రార్థన కెర కేడయ్లె, జోచ సిస్సుల్తె ఎక్కిలో జోక “ప్రబు, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను జోచ సిస్సుల్తె ప్రార్థన కెరుక సికడ్లి రితి, అమ్క కి ప్రార్థన కెరుక తుయి సికడ.” మెన సంగిలన్.

2 దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక ఇసి మెలన్. “తుమ్ ప్రార్థన కెర్తె పొది ఇసి మెన;

*ఓ బ, తుచి నావ్ గవురుమ్ జవున్.
తుచి రాజిమ్ అమ్చితె జెవున్.

3 సరిపుచుప జతి అన్నిమ్ అమ్క రోజుక దొర్కు కెర దె.

4 పడ్డొ, అమ్క పాపుమ్ కెర్త మాన్సుల్క ఆమ్ †చెమించుప కెర్తసుమ్, చి ఆమ్ కెర్త పాపల్ తుయి అమ్క చెమించుప కెరు.

అమ్ పాపుమ్ నే కెర్తి రితి,
సయ్తాన్ పాపుమ్ కెరయ్తిన తెంతొ
దయ కెర అమ్క పిట్టవు,
మెన తూమ్ ప్రార్థన కెర” మెన యేసు సిస్సుల్క సికడ్లన్.

లాజ్ నెంతె వునితో మింతు
(మత్త 7:7-11)

5 తెదొడి జోవయింక అన్నె, “తుమ్తె కో జలెకు ఎక్కిలో మితుసి జలె, అందరె సొక్కుక మింతున్చి గెరి గెచ్చు, ఓ నేస్తము, అంక తిన్ని పొడియె బదుల్ దె.

* 11:2 11:2 నెంజిలె ‘ఓ పరలోకుమ్ తిలో అమ్చొ దేముడు అబ్బొ’. † 11:4 11:4 మెలె, జేవ్ అమ్క పాపుమ్ నే కెర్తి రితి అమ్ దెకితసుమ్.

6 అంచో అన్నెక్లొ మిత దూరి ప్రయానుమ్ జా అస్సె చి, జోక అన్నిమ్ దెతిసి అమ్తె కిచ్చొ కి నాయ్”.

7 పోడియెు సంగుక గెలి గేర్చొ ఎజొమాని, జలె, గేర్ తెడి తెంతో “అంక ఇసి అల్లర్ కెరుక పోని. కెప్పి డంక అస్సి చి, ఆవ్ అంచ బోదల్ నిజ అస్సుమ్. అప్పె ఉట్ట దెంక నెతిరి” మెనెదె,

8 జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జో జోక మింతున్ జయెదె చి రిసా నాయ్; మింతున్ జలెకి నెసె, గెద; గని జో లాజ్ నెంతె పునితె తత్తయ్చి రిసా, జో ఉట్ట కెర జోక దొర్కు జలిసి ఎత్కి దెయెదె.

9 జాకయ్ తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, దొర్కు జలిసి ఎత్కి, దేముడుతె తుమ్ సంగితె తా, తుమ్క దెయెదె. ఎక్కి మెన్సు తెన్ చజిలె దొర్కు జయెదె. కెప్పితె ఉంక్రయ్తె తిలె, తుమ్క కెప్పి ఉగ్గ దెయెదె.

10 కో నజిలె, జోక దొర్కు జయెదె, చజిలోసాక, దొర్కు జయెదె. కెప్పితె కో ఉంక్రయ్లె, జోచి రిసా ఉగ్గ దెయెదె.

11 తుమ్తె సగుమ్జిన్క బోదల్, తుమ్తె కేన్ జవున్ మాన్సుచొ పుత్తుసి ‡“మొస్సా రోస్ దె” మెలె, అబ్బొసి అయి దెయెదె గె? నాయ్, గెద.

12 నెంజిలె “అండొ దె” మెలె, పొట్టె దెయెదె గె? నాయ్, గెద.

13 జలె, తుమ్ మాన్సుల్ పాపుమ్ సుదల్ తిలె కి తుమ్చ బోదల్క చెంగిల్చి దెంక జాన్సు జలె, పరలోకుమ్ తిలొ దేముడు అబ్బొతె కో జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మక నజిలె దెయె నాయ్ గె? కచితుమ్ దెయెదె.

14 ఏక్ సుట్టు యేసు గుల్లో కెర్టొ ఏక్ బూతుమ్క ఉదడై తిలొ. జో బూతుమ్ జో మాన్సుక ముల దిలె, జో మాన్సు లట్టబుక మొదొల్ కెర్టొ, చి దెకిల పైజల్ ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జల.

15 గని జోవయింతె సగుమ్జిన్ కిపండితుల్ సూన కెర కిచ్చొ మెల మెలె, “బూతల్క రానొ జలొ *బయెల్జెబూల్చి నావ్ తెన్ ఈంజొ

‡ 11:11 11:11 నెంజిలె ఈంజ తొలితో రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె అన్నె కిచ్చొ బెద తిలి మెలె, “పోడియె దె” మెలె, అబ్బొసి పత్తురు దెయెదె గె? నెంజిలె “మొస్సా రోస్...”...

§ 11:15 11:15 మత్తయి 12:24, మార్కు 3:22. * 11:15 11:15 మెలె, నయ్తాన్.

బూతల్క ఉదడ్డయ్” మెన సంగిల.

16 అన్నె సగుమ్జిన్, జోక పరిచ్చ కెరుమ మెన ఉచర, “తుచి సెక్కి పరలోకుమ్చి అదికారుమ్చి తిలె, జా రుజ్జు దెకయ్తి కిచ్చొ జవున్ వెల్లి కామ్ అమ్చి మొక్కె కెరు” మెన సంగిల.

17 గని యేసు జోవయించి మెన్సుతె తిలిసి జానె చి, జోవయింక, “కేన్ జవున్ రాజిమ్తెచ మాన్సుల్ జోవయింక జెవ్వి విరోదుమ్ జా వర్న వర్న జా యుద్దుమ్ కెరన్లె, జా రాజిమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె, అన్నె, †కేన్ గేరు జవున్ మాన్సుల్ వర్న వర్న జా జోవయింక జెవ్వి విరోదుమ్ కెరన్లె, జా గేరు జవున్ సేడెదె.

18 దస్సి, నయ్తాన్ సయ్తాన్చి ఉప్పిరి జోయ్యి యుద్దుమ్ కెర్లె, జోచి రాజిమ్ కిసి టీవెదె, టీవుక నెత్తె మెలె, అంక బయెల్జెబూల్ జోవయింక సాయిమ్ తతికయ్ బూతల్క ఉదడ్డయ్” మెన తుమ్ సంగితస్సు.

19 జలె, ఏక్ కోడు తుమ్ ఉచర. ఆవ్ ఏక్ వేల బయెల్జెబూల్చి నావ్ తెన్ బూతల్క ఉదడ్డెగిన, తుమ్చయ్ సిస్సుల్ కచి నావ్ తెన్ ఉదడ్డతి? బూతల్క ఉదడ్డ తుమ్చయ్ సిస్సుల్ అంచి రిసా తుమ్క తిర్పు సంగుతు!

20 గని దేముడుచి ఆతుక మెలి కోడు జోచి సెక్కికయ్ ఆవ్ బూతల్క ఉదడ గెల్తసి జలె, కచితుమ్ దేముడుచి రాజిమ్ తుమ్తె అప్పె పావ జా అస్సె.

21 కేన్ జవున్ ‡బలుమ్ నుదొ, జోచ అయ్దల్ ఎత్తి దెరన జోచి సొంత గేరు రకితె తిలె, కో నే దెర గెతి రితి జోచ ఆస్తుల్ చెంగిల్ తవుల.

22 గని జోచి కంట ఒగ్గర్ కిసెక్కి తిలొసా అయ్లె, జోక పెట జిన్లె, జో మాన్సు నంప కెర్లె అయ్దల్ ఈంజొ అన్నె సెక్కి తిలొసా వెంట గెల కెర, జోచ ఆస్తుల్ దెర గెచ్చ జోచ మితర్సుల్ తెన్ వాటల్ కెరన వంటనుల.

23 “జలె, కో అంచి పచ్చెన జయె నాయ్ గే, అంక విరోదుమ్ జా అస్సె, చి అంచి రాజిమ్తె జేవ్ బెదితి రితి కో అంచి తెన్ మాన్సుల్క

† 11:17 11:17 మత్తయ 12:25, మార్కు 3:25. ‡ 11:21 11:21 నయ్తానుక

టాలి జయెదె. § 11:22 11:22 యేసుక్రీస్తుక టాలి జయెదె.

అంచితె ఆనె నాయ్ గే, అంచి మందక చెదుర్చు కెర్తయ్.” మెన యేసు సంగిలన్.

బూతుమ్ ముల దిలి గెరి అన్నె ఒగ్గర్ బూతల్ ఉట్ట జా బస జతిన్చి టాలి
(మత్త 12:43-45)

24 తెదొడి యేసు అన్నె కోడు సంగిలో, “ఏక్ మాన్సుక బూతుమ్ దెర తిలెగిన, జో బూతుమ్ జో మాన్సుచి తెంతో ముల దా తత్తిచి రిసా టాన్ చజన బయిలె గెచ్చు బులై తయెదె, గని టాన్ నే దొర్కు జలి రిసా, ఉచరన, ఆవ్ ముల దిలో గెరి అన్నె గెచ్చిందె మెన

25 జో గెరి అయ్లె, జో గెర్చొ మాన్సు వడ్డవ కెర సుబ్రుమ్ కెర అస్సె మెన దెక కెర

26 గెచ్చు, అన్నె జాచి కంట గర్చు సత్తు బూతల్క పట్టి కడ ఆనెదె చి, జేవ్ ఎత్తి జో మాన్సుతె పెన కెర, ఒత్తయ్ బస జవుల. జాచి రిసా, పట్టొ జో మాన్సుక అగ్గెచి కంట ఒగ్గర్ అల్లర్ జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

కక్క ఒగ్గర్ చెంగిల్ గే యేసు సంగిలిసి

27 యేసు ఈంజ కోడు సంగితికయ్, కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, ఒత్త బెర తిల జనాబ్తె ఏక్ తేర్బోద “తుక పాయిలి దూదు పియడ్డి అయాద్క ఒగ్గర్ చెంగిలి!” మెన కేక్ గలిలి.

28 జలె, యేసు కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “నాయ్, గెద. కక్క ఒగ్గర్ చెంగిల్ మెలె, దేముడుచి కోడు నూన, జయ్యి కోడ్ రితి ఇండితసకయ్” మెలన్.

జేవ్ యూదుల్చి అన్మానుమ్ బుద్దిచి రిసా సంగిలిసి
(మత్త 12:38-42; మార్కు 8:12)

29 అన్నె ఒగ్గర్జిన్ పైజల్ బెర జెతె తతికయ్, యేసు ఇసి మెన బోదన కెరుక దెర్లన్. “ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ ఒగ్గర్ పాపుమ్చ. అంచి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయ్త వెల్లెల కమొక కోర్ప జతసు, గని అంచి అదికారుమ్ దెకయ్తి రిసా ఎక్కిక పిట్టవ, కేన్ వేర కామ్

కెర దెంక నెంజె. కేన్ మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యోనా పూర్ణుమ్చొక జర్గు జలిసి జా వెల్లి కామ్ టాలి జయెదె.

30 * యోనా పూర్ణుమ్చొ తిర్తతి వెల్లి మొసొచ్చి పెట్టి తా బార్ జలిసి నినెవె పట్టుమ్చ మాన్సుల్క ఏక్ రుజ్జు జలి, గెద. దస్సి, మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లయ్ అంక † జర్గు జతిసి దొర్కు జలి రుజ్జు జయెదె.

31 “జలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్క వెల్లి తీర్పు కెర్తి దీసిక, తుమ్ ఈంజ కాలుమ్చ అన్మానుమ్ జల యూదుల్ కి, యోనా బోదన కెర్ల నినెవె పట్టుమ్చ పైజల్ కి, బెద టీవెతె. జేవ్ తుమ్క ‘గర్చ’ మెన రుజ్జు దెకవుల. కిచ్చొక మెలె, జా దేసిమ్చ మాన్సుల్ యోనా కెర్లి బోదన సూన కెర, జేవ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా దుకుమ్ జా, మెన్సు మార్పుప, నంపజా బుద్ది జల గని తూమ్ నాయ్. ఈందె, యోహానుచి కంట వెల్లి తుమ్చి నెడిమి ‡ అస్సె.

32 వడ్డె, వెల్లి తీర్పు కెర్తి జా దీసిక, కీసేబా మెలి దచ్చెన దేసిమ్చి పూర్ణుమ్ తిలి రాని ఎక్లి, ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ తెన్ టీవ, తుమ్క ‘గర్చ’ మెన రుజ్జు దెకయెదె. కిచ్చొక మెలె, పూర్ణుమ్ జా రాని ‘సొలొమోను రానొ సంగితి బుద్ది సూనిందె’ మెన, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ దూరి తెంతో అయ్లి. గని, ఈందె, సొలొమోనుచి కంట వెల్లి తుమ్చి నెడిమి * అస్సె.

మాన్సుచి పేట్ తెడి చెంగిల్ ఉజిడి కావలె మెలిసి

33 “కేన్ జవున్ మాన్సు ఏక్ దీవు లంబడ తిలె, జా దీవుక ఆరి లంబడ్లి రితి గెర్చి మజ్గెర్తె కూన్లి గొయితె జవున్ తితి నాయ్, నాడిచి తెడి జవున్ డంకితి నాయ్, గని గెరి జెత ఎత్కిజిన్క జా ఉజిడి దెతి రిసా దీవుకంబుమ్చి ఉప్పిరి తివుల.

---

* 11:30 11:30 యోనా 1-4 అధ్యాయల్. † 11:30 11:30 మెలె, యేసు మొర తిర్తక అన్నె జివ్ జా ఉట్టితిసి. లూకా 23, 24 అధ్యాయల్. ‡ 11:31 11:31 సొంతచి రిసా సంగితయ్. § 11:32 11:32 సొంతచి రిసా సంగితయ్. * 11:32 11:32 రానల్ మొదొల్ పుస్తకుమ్ 10 అధ్యయిమ్.

34 “తుమ్చి ఆఁగుక తుమ్చ అంకివో దీవు జలె, తుమ్చ అంకివో †టేంట తిలె, తుమ్చి ఒండి ఆఁగ్ ఉజిడ్ తెన్ తయెదె. గని తుమ్చ అంకివో మయల జా తిలె, తుమ్చి ఆఁగ్ ఎత్తి ఆమన్ రితి అందర్ తెన్ తయెదె.

35 జాకయ్, తుమ్చి పెట్టి తిలి ఉజిడి అందర్ నే జతి రితి జాగర్త తెన్ తా.

36 జలె, తుమ్చి ఒండి అఁగి కేన్ పక్క కి అందర్ నెంజితె రితి ఉజిడి బెర తిలె, దీవుచి ఉజిడి కిసి తుమ్క ఉజిడి దెకయెదె గే, దస్సి, తుమ్చి పెట్టిచి ఉజిడి సొస్టుమ్ డీసెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

పరిసయ్యుల్క చి దేముడుచి కొణొ సికడ్డనక యేసు తీర్పు సంగిలిసి

(మత్త 23:1-36; మార్కు 12:38-40; లూకా 20:45-47)

37 యేసు జా బోదన సంగ కేడయ్తికయ్, పరిసయ్యుడు ఎక్కిలో యేసుక జోచి గెరి అన్నిమ్ కా జె మెన బుకార్లన్, చి యేసు జో తెన్ గెరి గెచ్చు అన్నిమ్ కంక వెసిలన్.

38 జలె, యేసు అత్తో నే దొవన్తె అన్నిమ్ కతయ్ మెన దెక కెర జో ఆచారిమ్ జలో.

39 యేసుప్రబు జోక, “తుమ్ పరిసయ్యుల్ గలస్లు గిన్నలు ఉప్పిర్ పక్క దోవ, తుమ్చి ఆఁగుచి ఉప్పిరి దొవన్తను, గని గలసు గిన్న తెడి ముర్కి తా గెలి రితి, తుమ్చి పేట్ తెడి కిచ్చో అస్సి మెలె, ఆన బుద్ది పాపుమ్బుద్ది బెర అస్సి.

40 తుమ్ బుద్ది నెంజిలన, ఉప్పిరి తిలిసి జెర్మయ్లో దేముడు, తెడి తిలిసి కి జెర్మయ్లోసా నెంజె గె? కెర్లో, గెద!

41 జలె, తెడి తిలిసి దర్ముమ్క దాన, చి ఈందె, తుమ్క ఎత్తి సుద్ది జయెదె.

† 11:34 11:34 ‘టేంట అంకివో’ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెన్ యేసు తెన్ బెద జోవయించి బుద్ది దెరన జయ్యి బుద్దిక సత్తిమ్ ఇండితిసి. ‘మయల అంకివో’ మెలె, నయ్తాన్ తెన్ బెదిలిసి; జోవయించి పొరపాట్ బుద్ది, పాపుమ్బుద్ది దెరన పాపుమ్ ఇండితె తా గార్ జతిసి.

42 “అయ్యో తుమ్ పరిసయ్యుల్, తుమ్క సిచ్చ పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, తుమ్ పొచ్చెన్ రొడ్డొతె చెరమల్లితె దనచ ఎత్కితె దెస్సు వంతుల్ కెర, ఏక్ వంతు ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక దెతను. గని మాన్సుల్చి ఉప్పిరి సత్తిమ్ తీర్పు కెరుక చి, దేముడుక ప్రేమ కెరుక తుమ్ పచ్చితను. జలె, కిచ్చొ కిచ్చొ వస్తువల్తె దెస్సు వాటల్ కెర ఏక్ వాట జోవయింక దెంక తప్పు నెంజె, గని ముక్కిమ్క సత్తిమ్ తీర్పు కెరై తత్తదు జలె, దేముడుక ప్రేమ కెరై తత్తదు జలె, తుమ్క చెంగిల్ తత్తి!

43 “అయ్యో, తుమ్ పరిసయ్యుల్, తుమ్క సిచ్చ పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, సబ గెరిచ ముక్కిమ్ టాన్లుతె వెసుక కోర్ప జతను, సంతవీదులె ఎత్కిజిన్ అమ్క జొకర్తు మెన కోర్ప జతను.

44 అయ్యో, తుమ్క సిచ్చ పిట్టె నాయ్! తుమ్ కిసి జతను మెలె, బయిలె తతా నే డీస్త మెన్నల్ రిత అస్సున్. ‘మెన్నల్’ మెన నేన కెర, మాన్సుల్ ఒత్త సుదితతి” మెన యేసు టాలి కెర సంగిలన్.

45 తెదొడి, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తసా ఎక్కిలో యేసుక, “గురుబాబు, తుయి ఇసి సంగిలె, †అమ్క కి మరియాద కడ్తసి” మెలన్.

46 యేసు జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “తుమ్ మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తస, అయ్యో! తుమ్క కి సిచ్చ పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, కూలి మాన్సుల్క సావుకర్లు కిసి కంది వయితి జాడు వయడుల గే, దస్సి తూమ్, ఒగ్గర్ ఆడ్ర రితి కెరుక అస్సె మెన, ప్రెజల్క జాడు వయడ్డి రితి కెర్తను. గని తుమ్ వయడ్డ జాడ్లు రిత ఆడ్ర సుల్కన కెర్తి రిసా తుమ్చి కిడి ఊంటి కి నే చంపొ కెర్తి రితి, జేవ్ ప్రెజల్క కన్నారుమ్ జసు నాయ్.

47 అయ్యో, తుమ్చి సిచ్చ పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, తుమ్చ పూర్గుమ్చ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలనక మార్ల, చి జా టాన్క జోవయించి రిసా కిచెంగిల మెస్సున్లు తుమ్ బందయ్తను.

† 11:45 11:45 కిచ్చొక మెలె, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తస పరిసయ్యుల్ తెన్ బెదితన జవుల. § 11:47 11:47 మత్తయి 23:29-30.

48 దస్సి, జోవయించి పాపుమతె తుమ్ బెదిలిన్చి రిసా తుమ్చి ఉప్పిరి జోవయించి ఉప్పిరి సాచుల్ జతసు. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ జోవయింక మార్ల, చి తూమ్ జోవయింక మెస్సున్లు బందయ్తసు.

49 జాకయ్ దేముడుచి గ్యానుమ్ సంగిలిసి కిచ్చొ మెలె, అంచ కబుర్లు సంగితస సగుమ్జిన్క, అంచ బారికుల్ జతస సగుమ్జిన్క, జా కాలుమ్క అమ్చ యూదుల్తె తెద్రయిందె, చి జా కాలుమ్క అమ్చ యూదుల్ జోవయింతె సగుమ్జిన్క మారుల, సగుమ్జిన్క వేర సిచ్చల్ అల్లర్ కెరుల” మెన అస్సె.

50 దస్సి, బూలోకుమ్ జెర్మయ్లి తెంతో అప్పె ఎద అబ్బుదింసి తూమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలసచి లోయి సువిలి పాపుమ్ తుమ్ ఈంజయ్ కాలుమ్చ వయితె. కెయ తెంతో నూయి జలిసి మెలె,

51 *హాబెలు అన్యోసి అత్య కెర్లి తెంతో మొదొల్ కెర, †దేముడుచి గుడిచి నెడిమి బలి దెతి స్తంబుమ్ సాడి మాన్సుల్ మార్లొ జెకర్యాచి లోయి సువిలి ఎదచి లోయి. నిజుమి తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి, జేవ్ ఎత్తిజిన్చి లోయి సువిలి పాపుమ్చి సిచ్చ ఈంజయ్ కాలుమ్చక లయెదె.

52 “అయ్యె, తుమ్ మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డస, తుమ్క సిచ్చ పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, దేముడు రెగిడ్డిన్తెచి బుద్ది గ్యానుమ్చి ‡గేరుచి తాలల్ కడి తుమ్ దెర గెచ్చు లుంకాడ అస్సున్. తూమ్ కి ఒత్త పచ్చు నాయ్, చి ఒత్త పెసుక గెల అన్నె మాన్సుల్క కి అడ్డు కెర, ఒత్త పెసడ్డు నాయ్” మెన యేసు సంగిలన్.

53 యేసు ఒత్త తెంతో ఉట్ట గెతికయ్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డస చి పరిసయ్యుల్ జోచి ఉప్పిరి ఒగ్గర్ కుస్సిదుమ్ జా, కిచ్చొ కిచ్చొచి రిసా జోవయింక పుస లట్టబడ పరిచ్చ కెర్లి రితి జెతె తిల.

* 11:51 11:51 ఆదికాండుమ్ 4:8. † 11:51 11:51 2 దిన: పుస్తకుమ్ 24:20-22. యేసు నే జెతె అగ్గె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో ఆకర్వొ మాన్సు ఈంజొ జెకర్యా మెలోసా. ‡ 11:52 11:52 మత్తయి రెగిడ్డిన్తె, మత్తయి 23:13 తె కిచ్చొ అస్సె మెలె, “మాన్సుల్చి మొక్కె తుమ్ పరలోకుమ్చి కెచ్చొవొ డంకితసు.....”.

54 ‘ఏక్ వేల జో కిచ్చొ జవున్ తప్పు సంగిలె జోక దెరుక జయెదె’ మెన, రకితె తిల.

12

మాయబుద్ధిచి రిసా యేసు సంగిలిసి

1 తెదొడి * ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన మాన్సుల్ యేసుతె బెర జా ఎక్కిలోక ఎక్కిలో నుద నుది జతె తతికయ్, యేసు తొలితొ జోచ సిస్సుల్ తెన్ లట్టబుక దెర, “పరిసయ్యుల్ జేవ్ సొంత సికడ్డి బుద్ధి ఇండితి నాయ్. పొడియొ కెర్తి పీట్తె కిసి జా పొడియొ కెర్తిసి ఎత్కిక పులయెదె గే, దస్సి పరిసయ్యుల్ చి జా మాయబుద్ధి దెకిలె, అన్నె మాన్సుల్ కి దస్సి మాయబుద్ధి సికుక జయెదె. జాకయ్ తుమ్ జాగర్త దెకన.

2 డంకి జలిసి కిచ్చొ జలెకి కెయఁక తెయఁక నే డిస్సె తయె నాయ్. లుంకడ్డిసి కిచ్చొ జలెకి కెయఁక తెయఁక ఎత్కిక నే జాన్తి రితి జెయె నాయ్. ఆకర్క డిసెదె, ఆకర్క జానుప జయెదె.

3 అందర్తె తుమ్ కిచ్చొ సంగ తస్సె గే, ఉజిడతె సూనయ్ జయెదె, చి అన్నె కోయి నెంతె కెల్లివొ డంకన కిచ్చొ కచి కండయి సంగ తస్సె గే, మేడల్చ ఒరైల్ తెంతొ నాట్ట జయెదె.

కక్క బింక గే నే బింక గే యేసు సంగిలిసి

(మత్త 10:28-31)

4 “జాకయ్, గోతుసుదల్, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చి ఆఁగుక మారుక తెరితసక తుమ్ బియఁ నాయ్. జేవ్చి పడ్డొ తుమ్క అన్నె కిచ్చొ అల్లర్ కెరుక నెతిర్తి

5 నాయ్, గని తుమ్ కక్క బింక గే తుమ్క సంగితసి. కక్క మెలె, మాన్సుచి ఆఁగుక మార్లి పడ్డొ జోవయింక వెల్లి ఆగి గొయ్తె గల దెతి అదికారుప్ తిలో దేముడుకయ్ తుమ్ బియఁ. తుమ్ జోకయ్ బియఁ మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి.

* 12:1 12:1 నెంజిలె, జా అర్దుమ్క ‘లచ్చుజన్ మాన్సుల్’ మెన రెగ్గ అస్సె.

6 “ఈంజ దేసిమ్చ మాన్సుల్ పాచ్ గెర్పిట్టల్ దొన్ని కాసుక వికుల, గెద. జలె, దసచక ‘విలువ’ మెన మాన్సుల్ నే దెకిలెకి, దేముడు జోవయింతె ఎక్కిక కి పవ్వె నాయ్.

7 దేముడు తుమ్చి ఉప్పిర్ కెద్ది ప్రేమ అస్సె మెలె, తుమ్చి బోడిచ సెండి వాడల్ ఎత్తి మొత్తుమ్ కెత్తి అస్తి గే, జొయ్యి జానె. జాచి రిసా తుమ్ బియఁ నాయ్. తుమ్ పిట్టల్చి కంట ఒగ్గర్ విలువ అస్సున్.

యేసుక నంపజలెగిన, మాన్సుల్చి మొక్కె ఒప్పన సంగుక అస్సె
(మత్త 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 “జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, కో అంక నంపజా యేసుక్రిస్తుకయ్ ఆవ్ నంపజా అస్సి, మెన మాన్సుల్చి మొక్కె ఒప్పనుల గే, అంచయ్ మాన్సుల్, మెన, పరలోకుమ్తె దేముడుచ దూతల్చి మొక్కె ఆవ్ మాన్సు జా జెర్నున్ అయ్లోసా ఒప్పనిందె.

9 గని, మాన్సుచి మొక్కె కో అంచి రిసా జోచొ నెంజి మెనుల గే, దస్సి, ఒత్త దూతల్చి మొక్కె జోవయించి రిసా ‘అంచ నెంజితి’ మెన ఆవ్ సంగిందె.

10 “అన్నె, కో గడియ బమ్మ జా కెర ఆవ్ మాన్సు జా జెర్నున్ అయ్లోసాచి రిసా అన్మానుమ్ కోడు లట్టబుల గే, జోవయింతె ఎత్తి మాన్సుచి జా పాపుమ్ చెమించుప కెరుక జయెదె. గని, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మక కో దూసుప కెరుల గే, జోవయింతె కచి పాపుమ్ చెమించుప జయె నాయ్.

11 “అన్నె కిచ్చొ మెలె, తుమ్చి ఉప్పిరి కోపుమ్ జల యూదుల్ తుమ్క నిందల్ కెర జోవయించ సబ గెరల్ నెంజిలె అదికార్లుచి మొక్కె, నెంజిలె రానల్చి మొక్కె పరిచ్చు కెరుల, గని తుమ్ కిసి రుజ్జు నజనుక గే, కిచ్చొ జబాబ్ దెంక గే, తుమ్ కిచ్చొ సంగుక గే, తుమ్ బియఁ నాయ్.

12 కిచ్చొక మెలె, తుమ్ కిచ్చొ సంగుక గే తెదొడక, జయి గడియయ్ పరలోకుమ్చొ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్క సికడెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

సామ్మారుమ్ జతి ఆసక జితిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

13 తెదొడి ప్రజల్తె ఎక్కిలో యేసుక ఇసి మెలన్: “ప్రబు, అమ్చి అస్తితెచి అంచి వాట దెవున్ మెన అంచొ అన్నొక సంగు” మెలన్.

14 యేసు, జలె, జోక, “ఓ మాన్సు, జోక చి తుక నెడిమి తీర్పు దెతోసా ఆవ్ జతి రితి, జోచి తుచి అస్తి వంటితి రితి, దస్సి కెరిందె మెన కో అంక టీవ అస్తి?”

15 జనాబ్క అన్నె, “తుమ్ సూన. సొమ్మారుమ్ దొర్కు కెరంతి ఆస నే జతి రితి తుమ్ జాగర్త తెన్ తా. మాన్సుక కెద్ది సొమ్మారుమ్ తిలె కి, †జోవయించి ఆత్మక జియడ్డిసి నెంజె, జా” మెలన్.

బుద్ది నెంజిలో సొమ్మారిచి టాలి

16 తెదొడి జనాబ్క యేసు ఏక్ టాలి సంగిలన్. కిచ్చొ మెలె, “సొమ్మారి ఎక్కిలో తిలన్. జోచి బుయింతె చెంగిల్ పంటొ పికడ్డన్.

17 గట్టిజ పంటొ పికిత్కయ్ కిచ్చొ ఉచర్లన్ మెలె, ‘అంచి దాను సువుక టాన్ దెరె నాయ్. కీన్ కెరుక?’ మెన ఉచర, అన్నె,

18 ఒహొ, జాని. దాన్ కొట్టు తియంత గెరల్ సేడవ కెర, అన్నె వెల్లెల్చ బందయిందె, చి ఒత్తయ్ అంచ దాన్ చి అంచి సొమన్ ఎత్కి తియనిందె.

19 అన్నె, కిచ్చొ మెననిందె మెలె, తుయి అద్రుస్తుమ్చొ! కెత్తిగే వెర్సుల్ తుక కామ్క జెతిసి తుక సొమ్మారుమ్ అన్నె. సుక్కుమ్ తెన్ తా, చి ఇస్తుమ్ అయ్లి రితి కా పియ సర్ద కెరంతె తా జి మెననిందె మెలన్.

20 గని దేముడు జో మాన్సుక, ‘తుయి బుద్ది నెంజిలో వెర్రి సుదొ, తుచి. జీవు ఆజి రాతికయ్ కడ నెంక జెవుల. జయి అంచి ఆడ్ర. తుకయ్ తుయి కుడవస్లిసి తెదొడ్క కచి జయెదె?’ మెలన్.

21 జలె, కో ఈంజ లోకుమ్చి అస్తి కుడవన సొమ్మారుమ్ కెరనుల చి దేముడుక పచ్చు జో దెతి ఆత్మ సొమ్మారుమ్ జోక తయె నాయ్ గే, జోచి గత్తి ఈంజ టాలిచొ మాన్సుచి గత్తి ఎక్కి” మెన యేసు సంగిలన్.

† 12:15 12:15 నెంజిలె, ‘జో ఒగ్గర్ దీసల్ జతి రితి నెలవ్ దెతిసి నెంజె’. నెంజిలె ‘జోవయింక జియడ్డిసి నెంజె, జోవయించి జీవితముక నిజమ్ ముక్కిమ్ తిలిసి నెంజె’.

**‘కీసి జా జిమ్దె?’
(మత్త 6:25-34; 6:19-21)**

22 “జాకయ్, ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ‘కిచ్చొ కమ్దె గే, కిచ్చొ గలనుమ్దె గే, కీసి జా జిమ్దె’ మెన తుమ్చి మెన్సుతె చింత గలన నాయ్.

23 కిచ్చొక మెలె, అన్నిమ్చి కంట మాన్సుచి †ఆత్మ ముక్కిమ్ గెద, పాలల్చి కంట ఆగ్ విలువ గెద?

24 కాడల్చి రిసా తుమ్ ఉచర. జేవ్ ఉంపితి నాయ్, పంటొ లాయితి నాయ్, చి జోవయింక కొట్లు నాయ్ కొట్లు గెరల్ నాయ్ జలెకి, దేముడు జోవయింక అన్నిమ్ దెతయ్. జలె, పిట్టల్చి కంట తుమ్ ఒగ్గర్ విలువ అస్సున్ గెద? కచితుమ్ తుమ్క దొర్కు జలిసి జో దొర్కు కెరెదె.

25 పడ్డె, తుమ్చితె కో కెద్ది చింత గలన్లెకి, సీజోచి బత్సుక కొల్తక అత్తెక్ జవున్ ఒగ్గర్ కెరనుక తెరె గే? నెత్తె.

26 దస్స ఇన ఇదుద్ల కమొ జర్గు కెరుక నెతుర్సు జలె, అన్నె తిల కమొ జర్గు కెరుక కిచ్చొక బమ్మ జతను?

27 “డొగ్రెచ పుల్లొ కీసి వడ్డితతి గే, తుమ్ ఉచర. జేవ్ కామ్ కెర్తి నాయ్, పాలల్ వీంతి నాయ్. జలెకి, ఎదివాట్ సొమ్మారుమ్ కలుగు జలొ పూర్గుమ్చొ రానొ సొలొమోను కి ఈంజేవ్ పుల్లొచి రితి నూటి కెరనుక నేన్లొ.

28 తుమ్ తొక్కి నముకుమ్ తిలన, ఏక్ కోడు ఉచర. ఆజి బట్టి వడ్డితి, గని కలిక డయ దెతి వెర్రి చివ్వర్క దేముడు ఎదిలి నూటి కెర్తయ్, జలె, కచితుమ్ తుమ్ మాన్సుల్క అన్నె చెంగిల్ గలంతిసి దొర్కు కెరెదె.

29 అన్నె, ‘అన్నిమ్ కీసి దొర్కు జయెదె, పితిసి కీసి దొర్కు జయెదె?’ మెన తుమ్ బమ్మబుద్ది తెన్ తా నాయ్.

---

† 12:23 12:23 నెంజెలె ‘జివు’. § 12:25 12:25 నెంజెలె, ‘జోవయింక దిల దీసల్చి కంట జోవయింక ఇస్టుమ్క అన్నె దీసల్ జంక జయెదె గే?’

30 కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమ్చ ఎత్తి, మాన్సుల్ ఇస వస్తువల్ దొర్కు కెరనుక ఆస జతతి. ఇస సామన్సు తుమ్క కి దొర్కు జతతి మెస తుమ్క అబ్బొది జతో దేముడు జానె.

31 తూమ్, కిచ్చొ కెరుక అస్సె మెలె, *జోచి రాజిమ్తె బెద, జోక గవురుమ్ కెర్తి బుద్ది ఇండుక ఆస జా, చి దొర్కు జల ఈంజేవ్ అన్నె వస్తువల్ కి తుమ్క జో దొర్కు కెరెదె.

పరలోకుమ్తెచి ఆత్మ సామ్నారుమ్క ఆస జతిన్చి కోడు

32 “అంచి ఇదిలిసి మంద జల అంక నంపజలస, తుమ్ బియఁ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, †జోచి రాజిమ్తె తుమ్ బెద జో తెన్ ఏలుప కెర్తి రితి అంచొ అబ్బొసి జలో దేముడుచి ఉద్దెసుమ్.

33 తుమ్చ ఆస్తుల్ విక గెల కెర, బీద సుదల్క జా డబ్బుల్క తుమ్ దర్ముమ్ దాస. పరలోకుమ్తెచి పోర్న నే జతి రగుమ్ పాడ్ నే జతి రగుమ్ సెంచెల్ కోడు దొర్కు కెరన తా. జేవ్ సెంచెల్తె కిచ్చొ తంక మెలె, పాడ్ నే జతి, కేన్ చోరు జా దనుమ్క పాసి గెచ్చుక నెతిర్తి, చి కేన్ కీవు జాక కంక నెతిర్తి.

34 తుమ్ కేన్ లోకుమ్తె దనుమ్ సంపాదన కెరన తస్త గే, ఒత్త తిలిన్చి రిసా తుమ్చి పెట్టి ఉచర్తె తస్తె.

యేసు అన్నె ఉత్త జెతిన్క తెయార్ జా

(మత్త 24:42-51)

35-36 “పెండ్లి విందు తెంతో బుల జెతో కేన్ ఎజొమాని గెరి అన్నె జెతిన్క జోచ సేవ కెర్తన జోచ పాలల్ చెంగిల్ కుంచన దీవు లంబడ తా, జో అయ్లె కెష్టితె ఉంక్రయ్లె కెష్టి ఉగ్గ దెంక మెస, రకితె తవుల, గెద. తుమ్, జలె, దస్సి తెయార్ జా తా.

37 ఆవ్ ఎజొమాని అన్నె ఉట్ట అయ్లె, అంచ సేవ కెర్తన రితనతె కో చెదొయ్ తా రకితె తిలె, జోవయింకయ్ చెంగిలి. తుమ్క కిచ్చొ

* **12:31 12:31** నెంజలె ‘జోచి రాజిమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఎదార్దుమ్ బార్ జతిన్క ఆస జాచి జోక గవురుమ్ కెర్తి బుద్ది ఇండ’. † **12:32 12:32** లూకా 22:29-30, డీసయ్లిసి 5:10, 20:4, 6 చి తిమోతిక రెగిడ్లి దొన్ని నంబర్ ఉత్తమ్ 2:12 దెక.

కచితుమ్ మెంతసి మెలె, ఆవ్ అంచి పాలుమ్ కుంచన జోవయింక అన్నిమ్క వెసడ దా, జోవయించి రిసా జోగుడ దెయిందె.

38 అన్నె ఆల్నిమ్ అయ్లి రితి సొక్కుక నెంజిలె కుకుడొ వాంసెనె అయ్లె, తెద్ది గడియ గెలె కి కో దస్సి చెద్దొయ్ తా రకితె తవుల గే, జోవయింక చెంగిలి!

39 “గని ఏక్ టాలి తుమ్ చెంగిల్ అర్దుమ్ కెరన. కిచ్చొ మెలె, కేన్ సమయుమ్క చోరు జెయెదె మెన గెర్చొ ఎజొమాని కో జులెకు జాన్తో జలె, †జో చెద్దొయి తత్తో, అన్నె చోరు జోచి గెరి పెసెతి అవ్కాసుమ్ తతి రితి గేర్ ములిత్తో నాయ్.

40 జలె, తుమ్ తెయార్ జా తా రకితె తంక అస్సె. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ నే ఉచర్ది సమయుమ్క ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా అన్నె జెయిందె” మెన యేసు సంగిలన్.

41 తెదొడి పేతురు “ప్రబు, ఈంజ టాలి కీఅమ్కయ్ సంగితసి, గే ఎత్తిజున్చి రిసా గె?” మెన యేసుక పుసిలన్.

42 యేసుప్రబు జోక, “ప్రయానుమ్ గెచ్చుక మెన ఎజొమాని బార్ జంక జలె, జోచ గేర్చక దెక సమయుమ్క అన్నిమ్ దెంక మెన జో నిసాన నిదానుమ్చొ గొత్తి సుదొ కో జవుల?

43 జో ఎజొమాని అన్నె ఉట్ట అయ్లె, జో గొత్తి సుదొ జో ఎజొమాని తియార్లి కామ్ కెర్తె తిలె, గొత్తి సుదొక చెంగిలి.

44 దస్సి నిదానుమ్ కెర తయెదె మెలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ మెంతసి మెలె, జో ఎజొమాని అయ్లె, జోచి ఆస్తి ఎత్కిచి ఉప్పిరి జో చెంగిల్ రకిలొ గొత్తి సుదొక అదికారుమ్ దెయెదె.

45 గని జో గొత్తి సుదొ ఏక్ వేల ఎజొమాని ఆల్నిమ్ కెర్తయ్ మెన ఉచర, జోచి జత జల అన్నె మున్సుబోద గొత్తి సుదల్క జలెకి, తేర్బోద గొత్తి సుదల్క జలెకి, పెటుక చి కంక పింక నూరు పియ మచ్చుక దెర్లె,

46 ‘ఎజొమాని ఆజి జెయె నాయ్’ మెన గొత్తి సుదొ ఉచర నే రకితె దీన్క, గడియక జో ఎజొమాని ఉట్ట జెయెదె చి, జోక *మొర్తి సిచ్చ

† 12:39 12:39 ఈంజ మత్తెలి తొలితో రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె ‘జో చెద్దొయి తత్తో, అన్నె’ చి కోడు తయె నాయ్. § 12:41 12:41 ఏక్ వేల సిస్సుల్కయ్ పేతురు ఉచర్తయ్.

* 12:46 12:46 నెంజిలె టాలిక ‘కండ గెలెదె’.

తియడ కెర, జోక †నంప నెంజిలన సిచ్చ జతిన్తె జో గలెదె.

47 “జో కిచ్చొ కామ్ కెరుక మెన జోచొ ఎజొమాని తియార అస్సె గే కేన్ గొత్తి సుదొ జానె గని జోచొ ఎజొమానిచి ఇస్టుమ్ జర్గు కెరె నాయ్ అన్నె జా జర్గు కెరుక తెయార్ కి జయె నాయ్ గే, జోవయింక ఎజొమాని గట్టిజ పెటయెదె.

48 జోచొ ఎజొమానిచి ఇస్టుమ్ కిచ్చొ జయెదె గే నేన కెర, పెట్టి సిచ్చచి ఎదిలి తప్పు కేన్ గొత్తి సుదొ కెరెదె గే, జోక ఎజొమాని తొక్కి పెటయెదె. కక్క దేముడు ఒగ్గర్ బుద్ది గే, సెక్తి గే, ఆస్తి గే, కిచ్చొ గే దా తయెదె గే, జో మాన్సు నిదానుమ్ తెన్ జా వాడిక కెర ప్రబుచి సేవ కెరుక అస్సె, చి అమ్క ‘దస్సి నిదానుమ్ కెర్ల గే, నాయ్ గే’ జో ప్రబు దెకెదె. దస్సి, కచి అత్తి జో ఒగ్గర్ సార్పు కెర తయెదె గే, జో మాన్సు అన్నె లాబుమ్ తెన్ అన్నె దెంక అస్సె.

యేసు అయ్లిసి ఎక్కి సేంతుమ్ కెరయ్తిసి నెంజె
(మత్త 10:34-36)

49 “బూలోకుమ్చి ఉప్పిరి ఆగి సువుక అయ్లయ్, చి జా ఆగి అప్పె లంబ తత్తి జలె ఆవ్ ‘చెంగిల్’ మెన్తయ్.

50 ఏక్ మాన్సు మాములుమ్ పానిచి బాప్తిసుమ్ నజనుక జలె, కీసి పానితె డుబుక తయెదె గే, దస్సి ఆవ్ సైమల్తె డుజ మొరుక అస్సె, చి జా పూర్తి జర్గు జతె ఎదక అంచి పెట్టి కెద్ది బాద సేడ్తసి!

51 “జలె, అంక ‘జో బూలోకుమ్తె అయ్లిసి మాన్సుల్తె ఎక్కి సేంతుమ్ కెరెదె’ మెన తుమ్ ఉచర్తసు గె? ఆవ్ అయ్లిసి సేంతుమ్ దెయె నాయ్, గని ఆవ్ అయ్లి రిసా మాన్సుల్ జట్లు జవుల.

52 మెలె, అప్పె తెంతొ ఎక్కి గెరి పావ్జిన్ తిలె, జట్లు జవుల. దొగుల ఏక్ జట్లు జా, తీగ్ల ఏక్ జట్లు జా, దొగులచి ఉప్పిరి తీగ్ల విరోదుమ్ జవుల. నెంజిలె, తీగ్లచి ఉప్పిరి దొగుల విరోదుమ్ జవుల.

53 దస్సి, పుత్తున్చి ఉప్పిరి అబ్బొసి విరోదుమ్ జయెదె, అబ్బొన్చి ఉప్పిరి పుత్తుసి విరోదుమ్ జయెదె, దువినచి ఉప్పిరి అయ్యసి చి,

† 12:46 12:46 నెంజిలె ‘నిదానుమ్ నెంజిలనక’.

అయ్యోన్చి ఉప్పిరి దువిసి విరోదుమ్ జవుల, చి నూనున్చి ఉప్పిరి అత్తన్, చి అత్తన్చి ఉప్పిరి నూనుసి విరోదుమ్ జవుల” మెన యేసు సంగిలన్.

**కాలుమ్ కీసిచి గే చినితిన్చి రిసాచి కోడు
(మత్త 16:2-3)**

54 యేసు ప్రజల్క, “పడమర పక్క పాని దెతి మబ్బు అయ్లె, ‘పాని పెటెదె’, మెన తుమ్ బేగి సంగితను గెద, కచితుమ్ జర్గు జతయ్.

55 వడ్డె దచ్చెన పక్క తెంతో వాదు వీర్లె, ‘ఆజి గట్టిజ వేడి కెరెదె’ మెన చినితె చి, దస్సి జర్గు జయెదె గెద?

56 తుమ్ ఉప్రమెన్గుచో మాన్గుల్! తుమ్ చినితిన్క ‘నేనుమ్’ మెంతసు. బుయిక్ చి ఆగాసుమ్క దెకిలె కీసి కెరెదె గే చినితను జలె, ఈంజ కాలుమ్తె జర్గు జతిసి దెకిలె ఈంజ కాలుమ్క కీసిచి గే చినుక నెతుర్పు గె? చినుక తెరితను, గెద” మెన సంగిలన్.

**నేరిమ్ వయడ్తొసా తెన్ నేరిమ్ జలోసా సేంతుమ్ కెరంతిన్చి టాలి
(మత్త 5:25-26)**

57 యేసు అన్నెకిచ్చొ బుద్ది జోవయింక ఉచరయ్లన్ మెలె, “తుమ్ కిచ్చొ కెల్లె చెంగిల్ తయెదె గే, కిచ్చొక చినున్ నాయ్?

58 తుచి తగు సూనితో తీర్పు కెర్తొన్తె గెచ్చుక మెన తుక నేరిమ్ వయడ్తొసాచి తుయి నేరిమ్ జలోసా వట్టె గెతె తిలె పొది, జోవయింతెన్ తుయి సేంతుమ్ జంక దెకను. నెంజిలె, తీర్పు కెర్తొసాతె తుక ఒగ్గొడ తిలె, తుచి తగు సూన్లె, తీర్పు కెర్తొసా తుక జమాన్లుచి అత్తి సార్పు కెర దెయెదె, చి జమాన్లు తుక జేల్తె గల దెయెదె.

59 ‡ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుయి తుచి సిచ్చచి ఆకర్ కాసు ఎద కి తుయి పూర్తి తీర్పుప కెర్తె ఎదక, తుక ములుక నెంజె.”

13

సగుమ్జిన్ ప్రమాదుమ్ జా మొర్లిన్చి రిసా సంగిలిసి

1 యేసు జేవ్ కొణొ సంగిలి సమయుమ్ తిలస సగుమ్జిన్ జోక, సగుమ్జిన్ గలిలయుల్ మొర్లిన్చి రిసా సంగిల. “జేవ్

* గలిలయుల్ యెరూసలేమ్తె దేముడుక బలి దెతె తతికయ్, పిలాతు అదికారి జోవయింక †కండయలన్, చి జేవ్ అర్పితుమ్ దిలిన్తె జోవయించి లోయి కలొయ్ జలి” మెన సంగిల.

2 యేసు జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఈంజేవ్ గలిలయుల్ ఇసి మొర గెలి రిసా, తిల గలిలయుల్చి కంట ఒగ్గర్ పాపుమ్చ జవుల మెన ఉచర్తసు గె?

3 నాయ్, దస్సి నాయ్, మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. గని తుమ్క కిచ్చొ ఆవ్ సంగితసి మెలె, తుమి పాపుమ్ ఇండుక ముల దెంకయ్, నెంజిలె తూమ్ కి ఇసి మొర గెతె.

4 “నెంజిలె, అమ్చి యెరూసలేమ్తె సిలోయము పక్కచి గోపురుమ్ సేడ గెలి పొది జాచి తెడి తిల అట్టర జిన్ మాన్సుల్ తెడి తా మొర్లిన్క ఉచర్తె, అన్నె యెరూసలేమ్తె తిల మాన్సుల్చి కంట, జేవ్ అన్నె పాపుమ్చ జా తిల మెన తుమ్ ఉచర్తసు గె?

‡ 12:59 12:59 ఈంజ కోడుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 59. తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చి పాపుమ్చి రిసా తుమ్క నేరిమ్ వయణ్ణొ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు తెన్ తుమ్చితె కో మదెనె సేంతుమ్ జసు నాయ్ గే, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్క పరిచ్చ కెర్ తీర్పు కెర్తె పొదిక, సిచ్చ జస్సి, చి జా సిచ్చచి రునుమ్చి ఆకర్చి కాసు ఎద కి పూర్తి తీర్పుప కెర్తె ఎదక మెలి కోడు, తుక ములుక నెంజె. జా తీర్పుప కెరుక నెతుర్పుచి రిసా జా సిచ్చ కుట్టె నాయ్. కిసి సేంతుమ్ జంక మెలె, అమ్చి పాపుమ్ ఒప్పున యేసుక నంపజా పాపుమ్బుద్ది ముల జోచి ఇస్టుమ్ కెరుక దెరుక. *

* 13:1 13:1 గలిలయుల్ మెలె, గలిలయ ప్రాంతుమ్చ యూదుల్. † 13:1 13:1 గలిలయుల్తె సగుమ్జిన్, బెర్తె, జోవయింక ఆక్రమించుప కెర్తె రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్క ఉదడుక ఉచర కిచ్చొ కిచ్చొ అల్లర్ కెర్తె తిల. ఏక్ వేల ఈంజేవ్ మాన్సుల్క ‘అమ్చి ప్రబుతుమ్క అల్లర్ దెతతి’ మెన ఉచరయ్ పిలాతు కండయలన్.

5 దస్సి నాయ్ మెన ఆవ్ సంగితసి గని, తుమ్క ముక్కిమ్క ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, తుమి పాపుమ్ ఇండుక ముల దెంకయ్, నెంజిలె తూమ్ కి ఇసి మొర గెతె” మెన యేసు సంగిలన్.

పలితుమ్ నే దిలి అంజూరుమ్ రూక్చి టాలి

6 తెదొడి యేసు ఈంజ టాలి సంగిలన్: “ఎక్కిలోక ఏక్ అంజూరుమ్ రూకు అస్సి. తిన్ని వెర్పుల్ జలి జో రూకు జోచి ద్రాచ తోటతె రోవ అస్సి. జలె, జో ఎజొమాని ‘జా రూక్తె పండ్లు అస్తి కిచ్చొగె. దొన్ని కోడిందె’ మెన రూక్తె అయ్లె, ఎక్కి పండు కి నాయ్.

7 తెదొడి జా తోటక దెకితో గొత్తి సుదొక ఎజొమాని, ఈందె, పండ్లు చజ కోడుక మెన †తిన్ని వెర్పుల్ జలి ఆవ్ జెతసి, గని కేన్ పండు కి దెరె నాయ్. ఈంజో రూకు కండ గెలు. ఆరి ఈంజ టాన్క పాడ్ కెర్తయ్” మెలన్.

8 జో ఎజొమాని దస్సి సంగితికయ్, జా తోట రకితోసా, “బాబు, ఏనుమ్ జవున్ దెకుమ. రూకుక మత్తి వెగవ కెర, సొవును సువ దెకిన్దె,

9 పోరుమ్క పండ్లు దెర్లె రూకు తవున్, నే దెర్లె, కండ గెలుమ” మెలన్.

సాగ టీవ్క నెత్తిరి తేర్బోదక విస్తాంతి దీసి యేసు చెంగిల్ కెర్లసి

10 జలె, ఏక్ సెలవ్ కడన్ల దీసి, యేసు సబగేరి బోదన కెర్తె తతికయ్,

11 బూతుమ్ చి రిసాచి జబ్బు తిలి తేర్బోద ఒత్త తిలన్. జా తేర్బోదక జా జబ్బు జా అట్టర వెర్పుల్ జా తిలి. జా కుబ్బి జా, వంపొ జా ఎద్దరె టీవ్క నెత్తె.

12 జలె, యేసు జాక దెక కెర, “పాసి జె” మెన జాక బుకారా కెర, “అమ్మ, తుచి జబ్బు తెంతో చెంగిల్ జా అస్సిన్” మెన సంగ,

† 13:7 13:7 యేసు తిన్ని వెర్పుల్ బుల బుల బోదన కెర్తె తిలన్, జొర్లొ బాదల్ తిల మాస్సుల్క చెంగిల్ కెర్తె తిలన్, గని ఒగ్గర్ బుద్ది పలితుమ్ జేవ్ ప్రైజల్తె నే దెర్లి రితి తిలి, చి “తుమ్చి బుద్ది నే మార్పుప జలె, తుమ్చి పాపుమ్ నే ములిలె, చెంగిల్ బుద్దిపంటో నే దెర్లె, తుమ్చి సిచ్చ వయితె” మెన ఈంజ టాలి తెన్ జాగర్త సంగితయ్.

13 జేవ్ క చడిల్ బేగి సోగ జా టీ.విలన్, అన్నె దేముడుచి గవురుమ్ సంగిలన్.

14 గని సెలవ్ కడన్ల దీసి జా తేర్బోదక చెంగిల్ కెర్తి రిసా జేవ్ యూదుల్చి జో సబగేర్చో అదికారి కోపుమ్ జా, ప్రైజల్క, “సత్తరెక్క మాన్సుల్ కామ్ కెర్తి రిసా సొవ్వు పొదుల్ అస్తి. తుమ్క జొర్వోల్ గట్ట తిలె, సెలవ్ కడన్ల దీస్ నాయ్, గని తిల సొవ్వు పొదుల్తె జా” మెన సంగిలన్.

15 దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “తుమ్ ఉప్రమెన్సుచ, సెలవ్ దీస్ కామ్ కెరుక నెంజె మెంతను, గని సెలవ్ కడన్ల దీసి కి తుమ్చ బెయిలల్ కి గాడ్డెల్ కి కిచ్చొ సొమ్ముల్ జలెకి యిప జేవ్ పాని పింక మెన గడ్డె ఉదడ నెసు నాయ్ గె? దస్సి కెర్తను, గెద.

16 జలె, ఈంజ తేర్బోద, అమ్ యూదుల్చి అబ్రాహామ్చి సెకుమ్చి తేర్బోదక సయ్తాన్ బంద, అట్టర వెర్సుల్ జా అస్సె. జలె, తుమ్చ సొమ్ముల్క సెలవ్ కడన్ల దీసి యిపుక జతయ్ జలె, సెలవ్ కడన్ల దీసి జలెకి ఈంజ తేర్బోదక బందిలిన్ తెంతొ ఇన్నెక యిప, విడ్డల్ కెరుక అన్నె ముక్కిమ్ నాయ్ గె?” మెన యేసు సంగితికయ్,

17 జోక ‘తప్పు కెర్తయ్’ మెన ఉచర్లస ఎత్తిజిన్ ‘అమ్చి తప్పు’ మెన లాజ్ జల చి, జోచి అత్తి జర్గు జల వెల్లెల కమె ఎత్తిచి రిసా ప్రైజల్ ఎత్తి సర్లసంతోసుమ్ జా గెల.

దేముడుచి రాజిమ్క చి సొర్పు గిడ్డక సంగిలి టాలి

(మత్త 13:31-33; మార్కు 4:30-32)

18 జో జర్గు కెర్లిన్క ప్రైజల్ దస్సి సర్లసంతోసుమ్ జతికయ్, యేసు, “దేముడుచి రాజిమ్ కీసి జతయ్ గే ఉచరుమ. జాక కిచ్చొ టాలి ఉచరుమ?

19 ఈందె, సొర్పు గిడ్డక జలిన్చి రితి జతయ్. ఏక్ మాన్సు సొర్పు గిడ్డ ఆన, జోచి పట్టయ్ రోవిలన్, చి మొక్క వడ్డ రూకు జా గెలన్,

చి జేవ్చ కొమ్ముల్తె పిట్టల్ గూడల్ బంద జల” మెన సీటాలి బెదవ సంగిలన్.

పులయ్తి పీట్చి రిసాచి టాలి
(మత్త 7:13-14,21-23)

20 ఒత్త తెంతో యేసు అన్నెక్ కోడు పున *కిచ్చొ టాలి సంగిలన్ మెలె, “దేముడుచి రాజిమ్క కిచ్చొ అన్నెక్ టాలి ఉచరుమ?

21 ‘పోడియె కెర్తి పీట్ ఎత్తి పొంగుప జా పులున్’ మెన, ఏక తేర్బోద తినడి పీట్తె పులయ్తి పీట్ గలిలి. గల జా పాకుమ్ పులితి రితి తియ దిలి, చి జా పులయ్తి పీట్ ఇదిలిదిల్ జలెకి. జా కలొయ్లి పాకుమ్ తిరిమ్ తిరిమ్ పుల, ఒగ్గర్ జా గెలి” మెన సంగిలన్.

పరలోకుమ్తె పెసితి గుమ్ముమ్చి రిసాచి బోదన

22 జేవ్ పొదులె యేసు †యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక మెన ప్రయానుమ్ గెతె తిలన్. జలె, వట్టె అన్నె ఒగ్గర్ పట్టలె గెవ్వలె గెలన్.

23 జేవ్ పొదులె కో గే జోక కిచ్చొ మెన పుసిలన్ మెలె, “ప్రబు, పాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప జా పరలోకుమ్తె గెతన తొక్కిజిన్ జవుల గె?” మెన పుసిలన్, చి యేసు ఒత్త తిలనక,

24 “పరలోకుమ్చి గుమ్ముమ్ ఇర్కు జయెదె. జా ఇర్కు గుమ్ముమె తుమ్ పెసితి రితి ‡దొర్కు జలిసి కెరనుక దెకన. కిచ్చొక మెలె, జా గుమ్ముమె పెనుక మెన ఒగ్గర్జిన్ ఉచర్లె కి, జోవయింతె ఒగ్గర్జిన్ నెత్తిర్.”

---

§ 13:19 13:19 ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమి మొదొల్క తొక్కిజిన్ మాన్సుల్ తిలెక, జా రాజిమ్ వడ్డెదె, చి ఆకర్క ఒగ్గర్జిన్ జేవ్తె బెద తవుల, చి పిట్టల్ రూక్తె గూడల్ బందిలిసి అమ్ ఉచర్లె, జా రాజిమ్తె బెదిల మాన్సుల్క జా రాజిమ్ నీడ, చెంగిల్ తతి టాన్, దిలి రితి జయెదె. * 13:20 13:20 ఈంజ టాలితె దొన్ని ఉచరుక జయెదె. తొలితో తొక్కిజిన్ జా రాజిమ్తె తిలె కి, వడ్డె తిరిమ్ తిరిమ్ ఒగ్గర్జిన్ జా రాజిమ్తె బెదితిసి ఉచరుక జయెదె. వడ్డె జా ఓస్తు కీసి జా కలొయ్లి పిట్టుచి రూపుమ్ జేవ్చి వానెన గట్టక మార్పుప కెరెదె గే, దస్సి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్ ఒగ్గర్జిన్క మార్పుప కెరెదె, చి జోవయించి బుద్ధిక మార్పుప కెర చెంగిల్ కెరెదె. † 13:22 13:22 9:51, 53 దెక. ‡ 13:24 13:24 బారికుల్ 4:12, 16:31, యోహూన 3:15, 16 చి లూకా 10:25-28.

25 “పరలోకుమక ‘గేరు’ మెనుమ. జో గేర్చొ ఎజొమాని ఉట్ట తెదొడ్క కెప్పి డంక దెయెదె, చి తెదొడ్క తుమ్ జా కెప్పి ఇత్తల్తో బయిలె టీవ ఉంక్రవుక దెర, ‘ప్రబువ, అమ్క కెప్పి ఉగ్గ దె’ మెంతె, చి జో తుమ్క కిచ్చొ జబాబ్ దెయెదె మెలె, ‘తుమ్ కేనె తెంతొచ గే నేని’ మెనెదె. §

26 తెదొడ్క తుమ్ కిచ్చొ మెంతె మెలె, ‘తుచి తెన్ బెద అన్నిమ్ కయ్లమ్ పిలమ్, చి అమ్చి వీదులె తుయి బోదన కెర్లది’ మెంతె,

27 గని జో తుమ్క కిచ్చొ మెనెదె మెలె, ‘నాయ్, తుమ్ కేనె తెంతొ జెతసు గే నేని. తుమ్క కచితుమ్ నేని. తుమ్ గార్ కమె కెర్లసా అంచి తెంతొ దూరి ఉట్ట గెచ్చు’ మెనెదె.

28 జలె, అమ్చ పూర్గుల్ అబ్రాహామ్, ఇస్సాకు, యాకోబు తెన్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్గుమ్చ జోచి రాజిమ్తె పరలోకుమ్తె తిలిసి తుమ్ తెదొడ్క దెకితె, గని తుమి ఒత్త పెసుక సెలవ్ తయె నాయ్ చి రిసా ఏడుకుడు జస్తె, దంతొ చప్లన్తె తస్తె.

29 తుమ్ నంప నెంజిలన ఒత్త పెసున్ నాయ్, గని తూర్పు పక్క తెంతొ, వడమర పక్క తెంతొ, ఉత్తర పక్క తెంతొ చి దచ్చైన పక్క తెంతొ యూదుల్ నెంజిల ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ జా కెర, దేముడుచి పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె వెస, జో తెన్ అన్నిమ్ కవుల.

30 అన్నె, అప్పె పడ్డొ జలన జా అగ్గె జవుల, చి అగ్గె జలన *పడ్డొ జవుల” మెన యేసు సంగిలన్.

యేసుక పరిసయ్యుల్ బియడ ఉదడుక ఉచర్చిసి
(మత్త 23:37-39)

§ 13:25 13:25 జానె. జేవ్ యూదుల్ జవుల చి “అమ్కయ్ రచ్చన దొర్కు జయెదె. అమి పరలోకుమ్తె గెచ్చుమ్దె” మెన జేవ్ ఉచర్చె కి జేవ్ నంపనెంజిలి రిసా దస్సి సంగితయ్. * 13:30 13:30 జా కాలుమ్క అగ్గెచ బూలోకుమ్ గెచ్చవ గెల కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు నొవి బూలోకుమ్ జర్గు కెరెదె, చి రచ్చించువ జల పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదిల జోచయ్ జల మాన్సుల్ తెన్ జయెదె, డీసయ్లిసి 21:1-8, చి జోవయింతెన్ బెద ఏలుప కెరుల, లూకా 22:29-30.

31 జయి గడియయ్ పరిసయ్యుల్ సగుమ్జిన్ యేసుతె జాఁ కెర జోక కిచ్చొ మెల మెలె, “తుయి కేనెగె వేరతె గో. హేరోదు అదికారి తుక మారుక ఉచర్తయ్” మెల.

32 జేవ్ దస్సి మెంతికయ్, యేసు జోవయింక, “తుమ్ గెచ్చ, జో †నక్కొ రితో మాన్సుక కిచ్చొ మెన మెలె, ‘ఈందె, ఆజి చి కలిక ఆవ్ బూతల్క ఉదడ్డసి చి, జబ్బుల్ తిల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్తసి చి, పేర్క అంచి కామ్ పూర్తి జయెదె.

33 జలెకి, ఆజి కలికచి పేర్క ఆవ్ అంచి ప్రయానుమ్ గెచ్చ గెచ్చ యెరూసలేమ్తె పాచుక అస్సె. మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగితో మాన్సు యెరూసలేమ్క వేర టాన్తె మొరుక బెదె నాయ్’ మెన జోక తుమ్ సంగ” మెన పరిసయ్యుల్క యేసు సంగిలన్.

34 తెడొడి యేసు కిసి జలన్ మెలె, “ఓ యెరూసలేమ్చ, అమ్చి యెరూసలేమ్చ మాన్సుల్! అమ్ తెద్రయ్ల కబుర్ ఆన్లసక చి బోదన కెర్లసక పత్రల్ గల మార్తసు! కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ తుమ్క నే లయితి రితి కుకిడి జాచ పిల్లల్క రెప్పల్ తెడి కిసి ముద్దో కెరన తయెదె గే, దస్సి, ఆవ్ తుమ్క కెత్తిగే సుట్లు ముద్దో కెరంతి రితి తుమ్క చెంగిల్ కెర్తయ్, గని తుమ్ నెసిలదు.

35 ఈందె, తుమ్చి గేర్ కో నెంజితె రితి తుమ్క తూమి ముల దెస్సె. అన్నె అప్పె తెంతో మొదొల్ కెర ‡‘ప్రబుచి నావ్ తెన్ జెతోసొక జెయ్యి! జెయ్యి!’ మెన తుమ్ కేకే గల్తి దీసి ఎద అంక అన్నె దెకున్ నాయ్ మెన తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి.” మెన యేసు సంగిలన్.

14

విస్త్రాంతి దీసి అత్తో చట్టో పుల తిలో మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

† 13:32 13:32 ‘నక్కొ రితో మాన్సు’ మెలె, జోక తెల్వచ మోసిమ్ కెర్త ఉడ్డెసుమ్లు తవుల. పడ్డె యూదుల్ తెన్ ఇదిల్ దకిలో రితో నిస్కారుమ్ జలో మాన్సుక దస్సి మెనుల. జెతె. జో హేరోదు అదికారి జయెదె, గని జోచి బుద్దికయ్ యేసు దస్సి సంగితయ్. ‡ 13:35 13:35 ఈంజి కోడు ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెద్రయ్తో రచ్చించుప కెర్తొసొక సంగితి కోడు.

1-2 అన్నె కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, సెలవ్ *కడ దీసి, అన్నిమ్క మెన యేసు పరిసయ్యుల్చొ అదికారి ఎక్కిలోచి గెరి గెచ్చు తతికయ్, అత్తో చట్టొ పుల తిలో మాన్సు ఎక్కిలో యేసుచి మొక్కె తిలన్, చి “యేసు కిచ్చొ కెరెదె గే దెకుమ” మెన ఒత్త తిల మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్ చెంగిల్ దెకితె తిల.

3 జలె, జేవ్ పరిసయ్యుల్చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డనచి మెన్సుతె తిలి జోవయించి ఉప్పిర్చి కుస్సిదుమ్ యేసు జాన కెర, జోవయింక, “సెలవ్ కడన్లి దీసి జబ్బు తిలనక చెంగిల్ కెరుక అమ్చి మోసిచి అత్తి దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ తెన్ బెదితయ్ గే నాయ్? గె? తుమ్ సంగ” మెన పుసిలో.

4 గని జేవ్ ఎత్తిజన్ తుక్లె తిల. తెదొడి జో అత్తో చట్టొ పుల తిలో మాన్సుక యేసు పాసి బుకారా కెర జోక చెంగిల్ కెర “గో” మెలన్.

5 తెదొడి యేసు జేవ్ పండితుల్క అన్నె కిచ్చొ పుసిలన్ మెలె, “తుమ్చి తెన్ ఎక్కిలోక పుత్తున్ జలెకు, బెయిలు జలెకు తిలె, జో పుత్తున్ జలెకు బెయిలు జలెకు సెలవ్ కడన్లి దీసి కుండితె సేడ తిలె, జయ్యి దీసి, సెలవ్ కడన్లి దీసి జలెకి, బేగి జోక జా కుండితె తెంతో కడె నాయ్ గె? కడెదే, గెద” మెలన్.

6 ‘జో సంగిలిసి సత్తిమ్’ మెన జేవ్ కిచ్చొ జబాబ్ దెంక నెత్తిర్ల.

గవురుమ్ నే ఉచరంతిన్చి రిసొచి కోడు

7 జలె, జా అన్నిమ్క జో పరిసయ్యుడు బుకార్లనతె సగుమ్జన్ వెసుక మెన గవురుమ్చ టాన్లు నిసాన, యేసు జోవయింక ఇసి మెన ఏక్ టాలి సంగిలన్.

* 14:1-2 14:1-2 యూదుల్చి అలవాట్ తెన్, సత్తరెక్క సత్తు దీసల్ కిచ్చొ కామ్ నే కెర్ల దేముడుక జోకర్లె దీన్. విస్రాంతి దీసి-తెలుగు. ఎత్తి సెన్వర్ యూదుల్క బక్తి కెర్లె సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయించ సబ గెరలె గెచ్చు, దేముడుచి కొడె నూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక ‘యెహోవ’ మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి ‘కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్’ మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ పైజల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్లెన్చి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ అచ్చి ఉచర అప్తి. ఇన్నె, దొన్ని ఎన్నులు కోణ్ణిన్క ‘కామ్’ మెన నింద కెర్తతి.

8 “కో జలెకు తుమ్చితె కక్క జలెకు పెండ్లి విందుతె బుకార్లెగిన, విందుతె అయ్లోసా తుయి గవురుమ్చి టాన్తె వెసు నాయ్, నెంజిలె తుచి కంట వెల్లో మాన్సుక జో బుకారా తిలె,

9 జో వెల్లో మాన్సు అయ్లె, తుక చి జోక బుకార్లొసా తుచితె జాఁ కెర ‘ఈంజో మాన్సుక జా టాన్ దేసు’, మెన సంగిలె, తుయి లాజ్ జా ఎత్కిచి కంట తొక్కి గవురుమ్చి టాన్తె తుయి తిరిమ్ గెచ్చ వెసిన్తె.

10 తుక కో జలెకు బుకార్లె, ఎత్కిచి కంట తొక్కి గవురుమ్చి సాడిచి టాన్తె గెచ్చ వెసు, చి తుక బుకార్లొసా అయ్లె తుక ‘మిత, అన్నె చెంగిల్తె వెసు’, మెన సంగిలెగిన, జా విందుక తుచి తెన్ వెన తిల ఎత్కిజన్చి మొక్కె తుయి గవురుమ్ జన్తె.

11 కిచ్చొక మెలె, కో జోవయింక జొయ్యి గవురుమ్ కెరనెదె గే, దేముడు జోవయింక దాక్ కెరెదె, గని కో జోవయింక జొయ్యి దాక్ కెరనెదె గే, దేముడు జోవయింక వెల్లో కెరెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

విందుల్తె ముక్కిమ్క కక్క బుకారుక గే యేసు సంగిలిసి

12 తెదొడి జా అన్నిమ్క బుకార్లొ పరినయ్యుడుక యేసు, “తుయి మెద్దెన్చి జవున్ సంజెచి జవున్ అన్నిమ్క మాన్సుల్క బుకారుక ఉచర్లె, ముక్కిమ్క మితర్దుల్క జవున్, బావొదింసిక జవున్, తుమ్చ బందుగుల్క జవున్, నెంజిలె అన్నె సొమ్సార్లుక జవున్ బుకారా నాయ్. కిచ్చొక మెలె, †జేవ్ జోవయించ అన్నిమ్తె తుమ్క అన్నె బుకారుక జోవయింక సెక్తి అస్సె, చి తుమ్క జేవ్ బుకార్లె, ఈంజయ్ లోకుమ్తె తుమ్చి బవుమానుమ్ సంగుక తన్తె.

13 తుమ్ ‡అన్నిమ్క మాన్సుల్క బుకారుక మెలె, కక్క బుకారా మెలె, బీద సుదల్క, మొండివొ మాన్సుల్క, సొట్ట మాన్సుల్క, గుడ్డి మాన్సుల్క, చి

† 14:12 14:12 అన్నె అర్దుమ్ కి ఇన్నె ఉచరుక జయెదె. కిచ్చొ మెలె, తుమ్క అన్నె బుకారుక సెక్తి తిలసక బుకార్లె గని నెంజిల మాన్సుల్క నాయ్ మెలిగిన, జా కిచ్చొ ఒగ్గర్ ప్రేమ? మత్తయి 5:46, 6:2-4, 16-18 దెక. ‡ 14:13 14:13 నెంజిలె ‘విందుతె’.

14 జేవ్ తుమ్క అన్నె బుకారుక నెతిర్తన్చి రిసా తుమ్క చెంగిల్ జయెదె. కిచ్చొక మెలె, సత్తిమ్ ఇండిలస అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితి పొదిక తుమ్క ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు బవుమానుమ్ దెయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

వెల్లి విందుచి టాలి
(మత్త 22:1-10)

15 జా అన్నిమ్క యేసు తెన్ వెన తిలో మాన్సు ఎక్కిలో జోచి జా కోడు సూన కెర, “దేముడుచి రాజిమ్తె, కో జో తెన్ బెద అన్నిమ్ కవుల గే, జోక ఒగ్గర్ చెంగిలి!” మెలన్.

16 యేసు టాలిక కిచ్చొ మెలన్ మెలె, “ఏక్ మాన్సు వెల్లి విందు తెయార్ కెర, ఒగ్గర్జన్క బుకార్లన్.

17 జలె, విందు వంటితి సమయుమ్ జా అయ్లి పొది, ‘తుమ్ జా, విందు తెయార్ జా అస్సె’ మెన బుకార్ల సుదల్క సంగు మెన ఎజోమాని జోచొ గొత్తి సుదొక తెద్రయ్లన్.

18 గని జేవ్ బుకార్లన్ ఎత్తిజిన్ ఎక్కి బుద్ది జా, జోవయింతె ఎత్తి మాన్సు జెంక నెతిరి మెల. జోవయింతె తొలితొచొ జో ఎజోమాని తెద్రయ్లో గొత్తి సుదొక, ‘ఆవ్ బుయి గెన అస్సి, చి జా దెకుక మెన గెచ్చుక అస్సి. దయ కెర, ఆవ్ నే జెతిసి చెమించుప కెరు’ మెలన్.

19 పడ్డొ అన్నెక్లొ, ‘ఆవ్ పాచ్ జతల్ బెయిలల్ గెన అస్సి చి, జేవ్ చెంగిల్ కామ్ కెరుల గె నాయ్ మెన దెకుక గెతసి. దయ కెర, ఆవ్ నే జెతిసి చెమించుప కెరు’ మెలన్.

20 పడ్డొ అన్నెక్లొ, ‘ఆవ్ అప్పె పెండ్లి జలయ్ చి, జాకయ్ ఆవ్ జెంక నెతిరి’ మెలన్.

21 “జాకయ్ జో గొత్తి సుదొ ఎజోమానితె అన్నె ఉట్ట జా కెర, జేవ్ మాన్సుల్ సంగిలిసి ఎత్తి జో ఎజోమానిక సంగిలన్, చి జో ఎజోమాని ఒగ్గర్ కోపుమ్ జా, జోచొ గొత్తి సుదొక, ‘తుయి బేగి గో, చి పట్టుమ్చ విదులె వట్టెలె కో బీద సుదల్, మొండివొ మాన్సుల్, గుడ్డి మాన్సుల్చి సొట్ట మాన్సుల్ తవుల గే, జోవయింక అంచి విందుతె కడ ఆను’ మెన సంగిలన్.

22 సంగితికయ్, జో దస్సి గెచ్చ దస్సి కెర, అన్నె జా కెర ఎజొమానిక బాబు, తుయి సంగిల్ రితి కెర అస్సి, గని విందుతె అన్నె టాన్ అస్సె, మెలన్,

23 జో గొత్తి సుదొక ఎజొమాని అన్నె, జలె, పట్టుమ్ ఒత్తల్తోచి బయిలె తుయి గెచ్చ ఒత్తచ వట్టెలె కో తిలె, ఏడెల్చి తెడి కో బిచ్చిమ్ నజీతస జవున్ వెస తిలె, జేవ్ ఎత్కిజిన్క బలవంతుమ్ కెర కడ ఆను. అంచొ గేరు సీబెరుకయ్ మెలన్.

24 జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జేవ్ తొలితో బుకార్లనచ రిత జల మాన్సుల్తె కో కి * అంచి విందు కంక ఆవ్ సెలవ్ దెయి నాయ్." మెన యేసు సంగిలన్.

యేసు సిస్సుడు జంక కో ఉచర్లె, చెంగిల్ ఉచరుక
(మత్త 10:37-38)

25 జలె, యేసు యెరూసలేమ్తె గెతి రిసా వట్టె గెతె తతికయ్, ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ జో తెన్ బెద గెతె తిల. తతికయ్, యేసు పనుల జోవయింక,

26 "అంచొ సిస్సుడు జంక మెన కో అంచితె జెయెదె గే, అంక ప్రేమ కెర్తి కంట అబ్బొన్క, అయ్యన్క, తేర్సిక, జోవయించ బోదల్క, అన్నసీంసిక, అప్పసీంసిక చి జోకయ్ తొక్కి ప్రేమ నే కెర్లె, నెంజె.

27 జోచి సాంత †సిలువ వయన, కో అంచి పట్టి జెయె నాయ్ గే, జో, అంచొ సిస్సుడు జంక నెత్తె.

28 "తుమ్చితె కో జలెకు ఉప్పిర్ గేర్ బందుక ఉచర తిలె, జా పూర్తి బందితి రిసా డబ్బుల్ సరిపుచుప జయెదె గే నాయ్ గే దెకుక మెన, లెక్క కెరుక మెన వెసెదె.

---

§ 14:23 14:23 నెంజిలె బెరుక. 24. తుక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జేవ్ ఆవ్ తొలితో బుకార్ల మాన్సుల్తె కో కి అంచి విందు కంక ఆవ్ సెలవ్ దెయి నాయ్ మెన జో ఎజొమాని సంగిలో మెన యేసు టాలి సంగిలన్. * 14:24 14:24 యేసు దెతి విందు కిచ్చొ మెలె, పరలోకుమ్తెచి విందు మెలి రితి మెలె, పరలోకుమ్తె గెచ్చ కెయెడ తెయెడ ఎత్కి అదికారుమ్ తిలె దేముడు తెన్ యేసు తెన్ జితిసి. † 14:27 14:27 లూకా 9:23 దెక, అన్నె జా 9:23 కోడుచి ఎట్టెచి కోడు దెక.

29 జో తొల్లితో జా లెక్క నే కెరై జా ఉప్పిర్ గేర్చి వునాది గలిలె పడ్డో డబ్బుల్ సరిపుచుప నే జతినచి రుజ్జు పడ్డో దెక పూర్తి బందుక నెత్త ముల దిలె, దెకితన ఎత్తిజిన్ జోక ఆనుల.

30 ‘ఈంజొ మాన్సు ఉప్పిర్ గేర్ బందుక మొదొల్ కెర్లొ, గని పూర్తి బందుక నెత్’ మెన ఆనుల.‡

31 “అన్నె, ఏక్ రానొ అన్నెక్లొ రానొచి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెరుక ఉచర్తయ్. ఈంజొ రానొక దెస్సు వెయిల్జిన్ సయన్యుమ్ సుదల్ తిలె, గని జో అన్నెక్లొ రానొక విస్సెక్ వెయిల్జిన్ సయన్యుమ్ సుదల్ తిలె, ఈంజొ తొక్కి సయన్యుమ్ తిలొసొ తొలితో వెన, ‘జో అన్నెక్లొచి ఉప్పిరి జినుక సెక్తి అస్సె గే, నాయ్ గె’ మెన ఉచరెదె.

32 ‘జినుక సెక్తి నాయ్’ మెన డిసిలె, ఈంజేవ్ జోక దూరి తా పాసి నే జతె అగ్గె, ‘అమ్ కట్టు జమ. తుమ్క అమ్ కిచ్చొ దెంక గే తుమ్ సంగ’ మెన ఈంజొ రానొ జో అన్నెక్లొ రానొక కబుర్ తెద్రయెదె.‡

33 “దస్సి, తుమ్చితె కో జోక తిలిసి ఎత్తి ములె నాయ్ గే, అంచొ సిస్సుడు జంక నెత్తె” మెన యేసు సంగిలన్.

కామ్క నెంజలి లోన్చి కోడు
(మత్త 5:13; మార్కు 9:50)

34 “లోన్ చెంగిల్ అస్సె, గని లోన్చి కారు గెలెగిన, జా లోన్ కిసి అన్నె కారు జయెదె? జయె నాయ్. అన్నె

35 జా కారు గెలి లోన్క ‘ఎరు’ మెన బుయ్యె సువుక కి కామ్క నెంజె. ఆరి వెంట గెలుక జయెదె. సూన్త కంగ్గొ కక్క తిలె, సూన్తు!”

‡ 14:30 14:30 ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘అంచొ సిస్సుడు జంక ఉచర్లె. ఆకర్ ఎద అంచి కామ్ కెర కేడవుక తుమ్క సెక్తి అస్సె గే నాయ్ గే తుమ్ చెంగిల్ ఉచర’ మెన యేసు సంగితయ్. § 14:32 14:32 ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘అంక దొర్కు జలి సేవ నే కెర్లె ఓడుప జస్సె గే నాయ్ గే తుమ్ చెంగిల్ ఉచర’ మెన యేసు సంగిల్ రితి జతయ్.

15

నెన గెలి మెండపిల్లచి టాలి
(మత్త 18:12-14)

1 ఏక్ సుట్టు *సిస్తు నజిత సుంకర్లు చి 'పాపుమ్ సుదల్' మెన యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకిత అన్నె ఒగ్గర్జిన్ యేసుచి బోదన సూనుక మెన పాసి జెతె తిల, చి

2 పరిసయ్యుల్ చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన దెక కెర, "ఈంజో మాన్సు పాపుమ్ సుదల్ బెదవన జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కతయ్" మెల.

3 జాకయ్ జోవయింక ఈంజ టాలి యేసు సంగిలన్. ఇసి జతయ్:

4 "తుమ్తె, మెనుమ, ఎక్కిలోక పుంజెక్ మెండల్ తిలె, చి జోవయింతె ఏక్ నెన తిలె, జేవ్ తిలి బయిలె తిల ఏక్ తకు పుంజెక్ మెండల్క ముల దా కెర, జో నెన తిలో మెండపిల్ల చజనుక గెచ్చెదె.

5 గెచ్చు చజ, డిసిల్ బేగి సర్దనంతోసుమ్ జా కందిగోడో కెరన

6 గెరి దెరన జెయెదె, అన్నె, గోతుసుదల్క చి పాసి గెరల్చ మాన్సుల్క బుకారా కెర, 'అంచి సంతోసుమ్తె తుమ్ బెద. కిచ్చొక మెలె, నెన తిలి అంచి మెండపిల్ల అన్నె దొర్కు జా అస్సె' మెనెదె.

7 దస్సి తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చి తెన్ పుంజెక్ మెండల్తె ఏక్ నెన తిలె, జా ఏక్ అన్నె దొర్కు జలె కిసి సర్దనంతోసుమ్ జస్తె గే, దస్సి, పుంజెక్ జిన్ మాన్సుల్తె ఏక్ తకు పుంజెక్జిన్ 'పాపుమ్ సుదల్ నెంజుమ్' మెన ఉచరన్లన తిలె, గని అన్నెక్లో జో కెర్ల పాపల్ చినన దుకుమ్ జా పాపుమ్ ముల దిలె, జేవ్ ఏక్ తకు పుంజెక్జిన్చి రిసొచి కంట జోవయించి పాపుమ్ ముల మార్పువ జలొసొచి రిసొ పరలోకుమ్తె ఒగ్గర్ సర్దనంతోసుమ్ జవుల.

నెన గెలి వెండి కానుచి టాలి

* 15:1 15:1 'సిస్తు సంగిత సుంకర్లు' చి 'పాపుమ్ సుదల్' మెలిన్చి అర్థముక 5:30చి ఎట్టెచ జాచి కచ కొడో దెక.

8 “అన్నెక్ టాలి ఉచరుమ. ఏక్ తేర్బోదక దెస్సు †వెండి కాసుల్ తిలె, జోవయింతె ఏక్ సేడ గెలె, జా కిచ్చొ కెరెదె? దీవు లంబడ, గేరు వడ్డవ, జా డీస్తె ఎదక సరిగా చజెదె, గెద!

9 జలె, జా డీసిలె, బేగి జేవ్చ గోతుసుదల్క చి జేవ్చి గేర్క పాసి తిల గెరల్చ మాన్సుల్క బుకారా కెర, ‘అంచి సంతోసుమ్తె తుమ్ బెద. కిచ్చొక మెలె, నెస తిలి అంచి వెండి కాసు అన్నె డీస అన్నె’ మెనెదె.

10 దస్సి, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, కో జలెకు ఎక్కిలో కి జో కెర్ల పాపల్ చినన దుకుమ్ జా పాపుమ్బుద్ది ముల దిలె, పరలోకుమ్తె దేముడుచ దూతల్ నర్లసంతోసుమ్ జవుల” మెన యేసు సంగిలన్.

నెస గెలో పుత్తున్చి రిసాచి టాలి

11 తెదోడి యేసు అన్నె, “ఏక్ మాన్సుక దొగుల పుత్తర్లు తిల.

12 జేవ్ పుత్తర్లుల్తె దకిలో పుత్తుసి అబ్బొన్క ఇసి మెన సంగిలో. ‘ఓ బ, తుచి ఆస్తితె అంక జెతి వాట అప్పె దె’ మెలన్. జలె, జో అబ్బొసి జోచి ఆస్తిక దొన్ని వాటల్ కెర, జేవ్ దొగుల ఎక్కెక్క జెత వాటల్ జోవయింక వంట దిలన్.

13 “జలె, ఒగ్గర్ దినల్ నె గెతె అగ్గె, జో దకిలో పుత్తుసి జోచి వాట సామన్లు ఎత్కి కి ‡బెదవన కెర, ఏక్ దూరి దేసిమి గెచ్చుక మెన బార్ జలన్. జా దూరి దేసిమి గెచ్చు తా, ఈంజొ కిచ్చొ కెర్లన్? బుద్ది నెంజిల కమొతె జోక దిలిసి ఎత్కి పాడ్ కెర గెలన్.

14 జా పూర్తి కేడ్డికయ్, జా దేసిమి వెల్లి గార్ జా గెలి, చి జింక అల్లర్ జలన్.

15 జింక అల్లర్ జా, జా దేసిమ్చొ మాన్సు ఎక్కిలోతె కామ్ నజనుక గెలో, చి ‘అంచ అండ్రుల్ కతిన్తె గెచ్చు జేవ్క రక్కు’ మెన కామ్ దిలన్, చి యూదుల్ తెన్ జా కామ్ నిస్కారుమ్చి జలెకి, కెర్లన్. §

† 15:8 15:8 జా దేసిమి ఏక్ వెండి కాసు కెర్లి విలువ జయెదె మెలె, ఏక్ దీసిచి కూలిచి ఎదిలి డబ్బుల్. ‡ 15:13 15:13 నెంజిలె ‘ఏక కెర, డబ్బుల్ దెరన,....’ § 15:15 15:15 యూదుల్ అండ్రు ముక్కల్ కతి నాయ్.

16 జలె చూ బమ్మక జో ఉబెడొ కీసి జలో మెలె, జేవ్ అండ్రుల్ *కతిసి జో కి సర్ద తెన్ కతో, గని జోక కో దెతి నాయ్.

17 “దస్సి, జోక కొవ్ని నాయ్, తోడు నాయ్ చి రిసా సగుమ్ దీసల్ గెతికయ్, జోక బుద్ది అయ్లి, చి కిచ్చొ మెన ఉచరన్లన్ మెలె, ‘అబ్బొచ గొతిమాన్సుల్క సరిపుచుప జతి అన్నిమ్ అస్సె, గని ఆవ్ పుత్తుసి ఇన్నె చుక మొర గెతసి. ఈంజ అల్లర్ ఆవ్ కిచ్చొక సేడుక?

18 అబ్బొతె గెచ్చిందె, చి ఓ బ, దేముడుక అన్నె తుక విరోదుమ్ జలి రితి, ఆవ్ పాపుమ్ కెర అస్సి.’

19 ‘అంచొ పుత్తు’ మెన తుయి అంక సంగుక జలె, అంక విలువ నాయ్, గని అంక ‘అంచొ గొతిమాన్సు’ మెన తుయి అంక తియన కామ్ దె” మెన సంగిందె మెన జో ఉబెడొ ఉచరన,

20 ఉట్ట, అబ్బొనెతె అన్నె గెచ్చుక బార్ జలో. జలె, అబ్బొనెచొ గేరుక అన్నె దూరి తిలి పొది, అబ్బొసి జోవయింక దెక కెర, జో బుద్ది నెంజ తిలో గని అప్పె ఇదిల్ బుద్ది జలో పుత్తునెచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ జా నిగ జా కెర, జోక అమ్డ చుంబిలన్.

21 “తెదొడి జో పుత్తుసి జోక ‘ఓ బ, దేముడుచి ఉప్పిరి, అన్నె తుచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జలి రితి, ఆవ్ పాపుమ్ కెర అస్సి. అంచొ పుత్తు మెన తుయి అంక సంగుక అంక విలువ నాయ్,’ మెలన్.

22 గని అబ్బొసి జోవయించ గొత్తి సుదల్క బుకారా కెర, ‘అమ్చ పాలల్ ఎత్కితె చెంగిల్చి బే బేగి ఆన ఇన్నెక గల దాస, చి ఇన్నెచి ఉంటితె ఉంగారుమ్ చి చట్టెలె జోడ్లు గల దాస.

23 దస్సి కెర్లదు మెలె, అమ్ బల్పువ జలో పోతుపిల్ల తుమ్ ఆన కండ, చి ఈంజొ గెరి ఉట్ట అయ్లి సర్దక విందు కెరుమ.

24 కిచ్చొక మెలె, ఈంజొ అంచొ పుత్తు మొర గెచ్చ అన్నె జియ అస్సె. నెన తిలో, చి అన్నె దొర్కు జలో” మెన అబ్బొసి సంగిలో, అన్నె, ఎత్కి తెయార్ జతికయ్, సర్ద కెరనుక దెర్ల.

* 15:16 15:16 ఏక్ రగుమ్ రుక్చ కాయల్, బెరై, అండ్రుల్క ఒత్తవ కవడుల.

25 “జలె, ఈంజో గెరి ఉట్ట అయ్లో ఉబెడోచో అన్నోసి జోవయించి బుయితె కామ్ కెర్తె తిలో, చి గెరి అన్నె ఉట్ట జెతె తిలి పొది పాసి అయ్లె, బాజె నచితి అవాడ్ సూన్లన్.

26 నూన కెర, గొత్తి సుదో ఎక్కిలోక బుకారా కెర, ‘కిచ్చొక బజయితతి, సర్ల కెరంతతి?’ మెన పుసిలన్,

27 చి గొత్తి సుదో జోక, ‘బావోది గెరి అయ్లన్ చి జో జీవ్ తా గెరి ఉట్ట జా అస్సెచి రిసా అబ్బొది బేడు తిలో పోతుప్పిల్ల కండయ్లన్.’

28 “జలె, జో మాన్సుచో ఈంజో వెల్లో పుత్తున్క కోపుమ్ అయ్లి, చి గెరి పెసుక కి జోక ఇస్టుమ్ నాయ్. జాకయ్ అబ్బొసి బార్ జా, తెడి జె మెన బతిమాల్పా జా సంగిలన్, గని

29 అబ్బొన్క జో, ‘ఈందె, ఎత్తి వెర్పుల్ తుచి సేవ కెర్లయ్, తుయి సంగిలిసి నిదానుమ్ కెర, కెయ్య కి పిట్టవి నాయ్. జలెకి, అంచ గోతుసుదల్ తెన్ ఆవ్ సర్ల తెన్ విందు కెరంతి రితి కెయ్య కి ఏక్ ఇదిలిసి గొరై కి దెస్సి నాయ్.

30 గని సానివో తెన్ బెద తుచి †ఆస్తి పాడ్ కెర్లొ ఈంజో పుత్తుది గెరి జెతికయ్, తుయి బేడు తిలో పోతు కండయ్లది! కిచ్చొ సత్తిమ్, జా!’ మెన జో వెల్లో పుత్తుసి సంగిలన్, చి

31 అబ్బొసి జోక, ‘ఓ పుత్త, తుయి కెయ్క కి అంచి తెన్ అస్సిసి, చి అంచి ఆస్తి ఎత్తి తుచి.

32 జలెకి, ఈంజో తుచో బావోది మొర గెచ్చ అన్నె జీవ్ జలన్. నెస తిలన్, గని అన్నె దొర్కు జలొచి రిసా ఇసి విందు దా సర్ల కెరనుక చెంగిలి’ మెన సంగిలన్, మెన సిస్తు సంగిత సుంకర్లుక చి ‘పాపుమ్ సుదల్’ మెన అన్నె మాన్సుల్ నిస్కారుమ్ సంగిలన్ జోవయింక నంప కెర్తెన్చి రిసా యేసు పండితుల్క టాలి సంగ జేవ్ పండితుల్చి తప్పచి రిసా ఉచరయ్లన్.”

16

† 15:30 15:30 నెంజలె ‘డబ్బుల్’.

తెల్వి తిల గొత్తి నుదొచి టాలి

1 తెదొడి యేను జోచ సిస్సుల్క, “సొమ్సారి ఎక్కిలో తిలన్. జోచి గెరచి కామ్ ఎత్తి దెకుక చి జోచి ఆస్తి ఎత్తి దెకుక జోతె ఏక్ మాన్సు తిలో. జలె, ‘తుచి ఆస్తి దెకితోసా జా ఆస్తి పాడ్ కెర్తయ్’ మెన జో ఎజొమానిక కబుర్ అయ్లీ.

2 జో జోచి ఆస్తి దెకితోసాక బుకారా కెర, ‘తుచి రిసా ఆవ్ సూన్లసి కిచ్చొక? అప్పె తెంతో తుక ఇన్నె కామ్ నాయ్. తుచి అత్తి ఆవ్ సొర్న కెర్లిన్క కిచ్చొ కెర అస్సిన్ గే కక్క కెద్ది దా అస్సిన్ గే లెక్కల్ కెర రెగుడ అంక దెకవు’ మెన ఎజొమాని సంగిలో.

3 “జలె, ఎజొమానిచి ఆస్తి దెకితో ఈంజొ మాన్సు కిచ్చొ తెలివి ఉచరన్లన్ మెలె, అంచో ఎజొమాని అంక కడ గెలెదె జలె, ఆవ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె? కూలి కామ్ కెరుక అంక నత్తు నాయ్, అవ్ నెతిరి. బిచ్చిమ్ నజుక లాజు, మెన ఉచర అస్సి.

4 ఎజొమాని అంక కడ గెలె పొది మాన్సుల్ అంక సినేతుమ్ జా తా జోవయించ గెరలె బుకార్లె బాద తయె నాయ్ మెన ఉచరన కెర,

5 ఎక్కిలోకచి పడ్డె అన్నెక్కిలోక వర్న తెన్ జోచొ ఎజొమానితె రునుమ్ జల ఎత్తిజిన్క బుకారా కెర, తొలితోచొక అంచో ఎజొమానిక తుయి కెద్ది బాకి జా అస్సిసి? మెన పుసిలన్.

6 జో రునుమ్ జలొసా చెత్తర్ వెయిల్ కాయల్ తేలు మెలన్, చి ఈంజొ జలె తుచి బాకి నజ తిలి పుస్తకుమ్ బేగి చజన వెన ‘దొన్ని వెయిలు’ మెన రెగుడు మెలన్.

7 “తెదొడి ఎజొమానిచొ గేర్ దెకితోసా అన్నెక్కోక బుకారా కెర, ‘తుయి కెద్ది బాకి జా అస్సిన్’, మెన పుసిలన్, చి జో ‘వెయి నాడివొ గోదుమ్’ మెంతికయ్, ‘దస్సి జలె, తుచి బాకి కాగుమ్ వెంట అట్టు పుంజొ’ మెన రెగ్గను మెలన్.

8 “జలె, జోచి ఆస్తిక దెకితో జో అబద్దుమ్ కెర్లొ మాన్సుచి తెలివి దెక, తెలివి కామ్ కెర్లది మెన జో ఎజొమాని సంగిలో. ఈందె, దేముడుచి ఉజిడ్ బుద్ది జలనచి కంట ఈంజ లోకుమ్చి బుద్ది తిలన జోవయించి ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ తెన్ బలే తెలివి దెకన్తతి.

9 “జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి? *ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్ తెన్ తుమ్క నేస్తమ్ కెరన, చి జా డబ్బుల్ కేడ్లె పరలోకుమ్తె ఎల్లకాలుమ్ జియతస్తితె తుమ్క †బెదవనుల. ‡

10 ఈందె, కో జలెకు ఇదిలిన్ కామ్తె నిదానుమ్ కెరెదె గే, వెల్లి కామ్తె కి నిదానుమ్ కెరెదె. గని కో జలెకు ఇదిలిన్ కామ్తె అబద్దుమ్ కెరెదె గే, వెల్లి కామ్తె కి అబద్దుమ్మి కెరెదె.

11 జాకయ్, మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి డబ్బుల్ వాడిక కెర్తినతె తుమ్ నిదానుమ్ నే కెర తిలెగిన, పరలోకుమ్చి దనుమ్ తెన్ తుమ్ కామ్ కెర్తి రితి దేముడు కీసి తుమ్చి అత్తి జా సార్పు కెర దెయెదె! తుమ్క జో కీసి నంప కెరుక జయెదె!

12 అన్నె, జోవయించి ఆస్తిక తుమ్ దెకుక మెన అన్నెక్లొ తుమ్చి అత్తి సార్పు కెర తిలె, గని తుమ్ జా ఆస్తిక నిదానుమ్ నే కెర్లె, తుమ్క జెతికయ్ తుమ్చి సొంత ఆస్తి కో తుమ్క దెవుల! దిలె, పాడ్ కెరుల మెనుల.

13 కేన్ గొతిమాన్సు ఎక్కె దడి దొగుల ఎజొమాన్లుచి సేవ కెరుక నెత్తె. కిచ్చొక మెలె, ఎక్కిలోక విరోదుమ్ కెర, అన్నెక్లొక ప్రేమ కెరెదె, నెంజిలె జో అన్నెక్లొక నిదానుమ్ కెర, తొలితొచొక నిస్కారుమ్ దెకెదె. జలె, దేముడుక చి ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్క ఎక్కె దడి సేవ కెరుక నెతుర్పు” మెన యేసు జోచ సిస్సుల్క సంగిలన్.

యేసు సంగిల దొన్ని కొడె
(మత్త 11:12-13)

* 16:9 16:9 ఎజొమాని మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక టాలి జతయ్.
† 16:9 16:9 నెంజిలె, ఎజొమాని, మెలె ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు బెదవనెదె.
‡ 16:9 16:9 నెంజిలె గ్రీకు తెన్ చి ఈంజ 9 నంబర్ కోడు తొలితొ రెగిడ్లెన్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెన అన్నె సగుమ్జన్ ఉచర్తతి మెలె, 9. జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్చి డబ్బుల్ పాపుమ్చి జలెకి, తుమ్ బుద్ది తెన్ ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సేవ కెర్తి రితి జా డబ్బుల్ వాడిక కెరన నేస్తమ్ కెరన, చి జా కేడ్లె తుమ్ మొర గెలె, పరలోకుమ్తె తుమ్క బెదవనుల నెంజిలె ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు బెదవనెదె. గ్రీకు బాస తెన్ తిలిసి కీసి జతయ్ మెలె, ‘పాపుమ్చి డబ్బుల్క నేస్తమ్ కెరన, చి జా డబ్బుల్ కేడ్లె, పరలోకుమ్తె తుమ్క బెదవనుల. గని ఉప్పిరి జా మత్తలి రెగిడ్లెన్తె రెగిడ్లి రితి అర్దుమ్ అన్నె సంగితయ్’ మెన ఉచర్తనుమ్.

14 ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్చి రిసా యేసు తెదొడి సిస్సుల్క సంగిలిసి పరిసయుల్ సూన కెర జోక కొకడ్ల. కిచ్చొక మెలె దేముడుచి నేవ కెర్తనుమ్ మెనన్లె కి, డబ్బుల్క జోవయింక ఒగ్గర్ ప్రేమ.

15 యేసు జోవయింక, “మాన్సుల్చి మొక్కె పున్నిమ్ తిలి రితి డీసుక ఆస జతస తుమి. గని తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొ బుద్ది అస్సె గే దేముడు జానె. జలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ కిచ్చొచి రిసా ‘ముక్కిమ్చి’ మెనుల గే, దస్సిచిక దేముడు వెట్కారుమ్చి మెనెదె.

16 “బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను బార్ జలి ఎదక మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్ల ఆగ్గుల్, అన్నె పూర్గుల్చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లు రెగిడ్లిసి ముక్కిమ్ జా తిల. గని యోహాను అయ్లి తెంతొ, దేముడుచి రాజిమ్ పాచ జా అయ్లిన్చి రిసాచి, సుబుమ్ కబుర్ సూనయి జతయ్, జో సూనయ్లో, ఆవ్ సూనయ్తసి, చి పాచ జా అయ్లి ఈంజ రాజిమ్తె బెదితస ఎత్కిజిన్ బెదుక మెన బమ్మ జతతి.

17 మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్ల ఆగ్గుల్చి ఎక్కి అచ్చుమ్చి విలువ గెచ్చె నాయ్, జెతె కేన్ అచ్చుమ్ కామ్క నెంజితి రితి జతి కంట, పరలోకుమ్ బూలోకుమ్ కేడ గెచ్చుక సుల్లు.

18 “కో జలెకు జో జోచి తేర్నిక ముల దా అన్నెక్లిక పెండ్లి కెరన్లె, లంజె వంసుమ్చొ జతయ్, చి జాకయ్ పెండ్లి ముల దిలి కేన్ తేర్బోదక కో పెండ్లి జయెదె గే, జో కి లంజె వంసుమ్చొ జతయ్.

లాజర్ మెలో బీద సుదొ చి సామ్నూరుమ్ తిలోన్చి రిసా టాలి

19 “సామ్నూరి ఎక్కిలో తిలన్. జో రోజుక చెంగిల చెంగిల సామ్నూర్లు గలంతి ఊద రంగుచ ఒగ్గర్ కరీద్చ పాలల్ గలనెదె, చి రోజుక ఇస్టుమ్ అయ్లి నర్ల కెరన సుక్కుమ్ తెన్ జితె తిలో.

20 జలె, జో సామ్నూరోచి మేడచి గుమ్ముమె లాజర్ మెలో బీద సుదొ ఎంగ్ల తయెదె. జోచి ఆగ్ బెర్లు గావ్వో తిల.

21 జో సొమ్మారో అన్నిమ్ కెర్తి బల్లయ్ తెంతో సేడ్త చింబో గిడ్డల్ జో బీద సుదొక దొర్కు జలె, సర్ల తెన్ కణ్, తెద్ది మాలజ్ జా తెద్ది చూ జా తిలో, అన్నె సూనర్లు జోచ గావ్వో లేంవితె తిల.

22 “జలె, ఏక్ దీసి జో బీద మాన్సు మొర గెలో, చి పరలోకుమ్తె అబ్రాహామ్ పూర్గుడు తెన్ తతి రితి దూతల్ జో బీద జలో లాజర్క వయ కడ నిల. జలె, జో సొమ్మారో కి మొర గెలన్, చి జోక మాన్సుల్ రోవ గెల.

23 అన్నె జో వెల్లి ఆగ్ లగితి గొయితె ఒగ్గర్ సిచ్చల్ జతె తా, ఉప్పిరి దెకిలె, దూరిక అబ్రాహామ్క చి జోచి పాసి వెన తిలో లాజర్క దెకిలన్.

24 దెక కెర, ‘ఓ అమ్చో అబ్రాహామ్ తాతో, అంచి ఉప్పిరి కన్నారుమ్ తి, చి జోచి ఊంటి పానితె బుడ్డవ అంచి జీబుతె ఇదిల్ లయడ తిమడ్డి రిసా జో లాజర్క అంచితె తెద్రవు. ఈంజ ఆగి అంక ఒగ్గర్ నొప్పి దెతయ్చి రిసా’ మెన సొమ్మారో బతిమాల్పా జా సంగిలన్.

25 గని అబ్రాహామ్ జోక, ‘పుత్త, తుయి బూలోకుమ్తె జితె తిలి పొది కీతుక ఇస్టుమ్ అయ్లిసి దొర్కు కెరన సుక్కుమ్ తెన్ జితె తిలది. గని లాజర్ కస్టల్ సేడ్తె తిలన్. గని అప్పె జో ఇన్నె సుక్కుమ్ జా అస్సె, చి తుయి ఒత్త సిచ్చల్ సేడ్తె తత్తసి.

26 అన్నె కిచ్చో మెలె, తుమ్క అమ్క మదెనె వెల్లి గొయి అడ్డు అస్సె. ఏక్ వేల ఇన్నె తెంతో సగుమ్జిన్ ఒత్త గెచ్చుక ఉచర్లె అడ్డు తవుసు. నెతుర్సు’ చి ‘ఒత్త తిలన కో కి ఇన్నె డేవ జెతు నాయ్ మెన జా గొయి అడ్డు అస్సె’ మెన

27 అబ్రాహామ్ సంగితికయ్, సొమ్మారో అన్నె, దస్సి జలె, తాతో, అంచి ఏక్ మనవి సంగిమ్దె. దయ కెర, అంచో అబ్బొచి గెరి జో లాజర్క తెద్రవు.

28 అంక పాచేజిన్ బావుడ్డు అస్తి, చి జేవ్ కి ఈంజ సిచ్చ జతి లోకుమ్తె నే ఉత్త, సేడ్తి రితి జోవయింక బుద్ది సికడ్సు మెలన్.

29 గని అబ్రాహామ్ జోక అన్నె, ‘మోసేచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచి

ఆగ్నల్, అన్నె దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్గుల్ రెగిడ్ల పుస్తకల్ ఎత్తి-జోవయింక అస్సె. ఒత్త తిలిసి సరిగా నూన్తు, చి జేవ్ బుద్ది జంక జయెదె' మెన అబ్రాహామ్ సంగిలన్.

30 గని జో అన్నె అబ్రాహామ్ తెన్, 'నాయ్, ఒత్త తిలిసి నూనై కి కెర్రి నాయ్, గని మొర గెలోసా కో జలెకు జేవ్తె గెచ్చు బుద్ది సంగిలె, జేవ్ కెర్ల పాపల్ చినన దుకుమ్ జా పాపుమ్బుద్ది ముల మార్పుప జవుల' మెలన్.

31 చి ఆకర్క అబ్రాహామ్ జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, 'మోసేచి అత్తి దేముడుచి ఆగ్నల్ రెగిడ్లి కొడొ కి, దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్గుల్ రెగిడ్లి కొడొ నూన నంప నే కెర్లె, కో జవున్ మొర్లొ మాన్సు అన్నె జివ్ జా ఉట్లెకి నంప కెర్రి నాయ్.' ", మెన పరిసయ్యుల్క యేసు సంగిలన్.

17

పాపుమ్ కెరయ్తినచి రిసాచి కోడు
(మత్త 18:6-7,21-22; మార్కు 9:42)

1 తెదొడి యేసు జోవయించ సిస్సుల్క, " *పాపుమ్ కెరయ్త అల్లర్ కచితుమ్ జెయెదె, గని కచి అత్తి దస అల్లర్ జెవుల మెలె, అయ్యె, జోవయింక సిచ్చు పిట్టె నాయ్!

2 అంక నంపజల ఇన బాలబోదల్ జలసతె ఎక్కిలోక కి, కో †పాపుమ్ కెరయెదె గే, జోచి టొట్రయ్ తిర్వేలి వత్తురు. ఒడొవ దా జోవయింక నముద్దుమ్తె బుడ్డవ గెలుక చెంగిలి.

3 తూమ్ జాగర్త తా. తుమ్చితె కో గే మెనుమ. తుచొ కేన్ జవున్ బావొ పాపుమ్ కెర్లెగిన, జోవయింక బుద్ది నంగు, చి జోవయించి తప్పుక దుకుమ్ జా బుద్ది జలెగిన, జోవయింక చెమించుప కెరు.

4 అన్నె, రోజుక నత్తు సుట్లు కి తుక పాపుమ్ కెర జేవ్ నత్తు సుట్లు తుచి పక్క పసుల 'అంచి తప్పు. చెమించుప కెరు' మెన జో

* 17:1 17:1 నెంజిలె, 'నముకుమ్ పిట్టయ్త...' † 17:2 17:2 నెంజిలె, 'జోవయించి నముకుమ్ పిట్టయెదె గె,....'

సంగిలెగిన, తుయి జోక చెమించుప కెరుక అస్సె” మెన యేసు జోచ సిస్సుల్క బుద్ది సంగిలన్.

నముకుమ్చి రిసాచి కోడు

5 తెదొడి యేసుచ జేవ్ బారజిన్ †బారికుల్ యేసుప్రబుక కిచ్చొ మెలన్ మెలె, “అమ్క అన్నె ఒగ్గర్ నముకుమ్ దె” మెల చి,

6 యేసు జోవయింక, “సొర్పుగిడ్డచి ఎదిలి నముకుమ్ తుమ్క తిలె, ఈంజొ సీమారోడు రూకుక ‘ఉట్టి జా సముద్రుమ్తె గెచ్చు రోవి జా’ మెలె, తుమ్ సంగిలె, జా కోడు నూనె జా దస్సి జయెదె.”

సేవ నిదానుమ్ కెరుక తిలిన్చి కోడు

7 “తుమ్చితె ఎక్కిలోక గొత్తి సుదొ తయెదె మెనుమ, చి జో గొత్తి సుదొ కేస్సొతో జవున్, మెండల్ రక తా జవున్ గెరి అన్నె అయ్లె, ‘తుయి బేగి గెచ్చు అన్నిమ్ కెరు’ మెన ఎజొమాని సంగెదె గె?

8 నాయ్, గెద. ‘తోలితో అంచి రిసా అన్నిమ్ తెయార్ కెర తుచొ పాలుమ్ కుంచన అంక జోగుడ దె, చి ఆవ్ అన్నిమ్ కెర పాని పిలి పడ్డొ తుయి కా, పి’ మెన ఎజొమాని సంగెదె.

9 అన్నె, జో గొత్తి సుదొ జోక దిలి కామ్ కెర జోచి పూచి తిలిసి కెర్లి రిసా జో ఎజొమాని జోక ‘తుయి దయ కెర్లది’ మెనెదె గె? నాయ్, గెద.

10 జలె, తుమ్చి పూచి తెన్ కి దస్సి, దేముడు తుమ్క సంగిలిసి ఎత్కి కెర తుమ్చి పూచి కెర తిలె, తుమ్ కిచ్చొ మెన మెలె, ‘అమ్ రితయ్ గొత్తి సుదల్. అమ్ గవురుమ్క విలువ నాయ్. అమ్క పూచి తిలిసి కెర అస్సుమ్. తెద్దిలి’ మెన తుమ్” మెన యేసు సిస్సుల్క సంగిలన్.

వెల్లి రోగుమ్ దెర్ల దెస్సుజిన్క యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

11 ఒత్త తెంతొ అన్నె కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె గెచ్చుక మెన సమరయ ప్రదేసిమ్క చి గలిలయ ప్రాంతుమ్క మదెనె గెతి వట్టె గెతె తా,

† 17:5 17:5 6:13 దెక. జోవయించ బారజిన్ సిస్సుల్ బారజిన్ బారికుల్ ఎక్కి.

§ 17:6 17:6 ఏక్ రగుమ్ పండ్లు దెరెదె.

12 ఏక గాఢక పాసి అయ్యె, వెల్లి రోగుమ్ దెర్ల దెస్సుజిన్ మాన్సుల్ జోక దస్సుల్ జంక మెన అయ్యె, అన్నె, ఇదిల్ దూరి తా

13 కేక్ గల. కిచ్చొ మెన కేక్ గల మెలె, “యేసుప్రబు, బాబు, అమ్చి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ తీ” మెన కేక్ గల.

14 జలె, యేసు జోవయింక దెక కెర “దేముడుచి గుడితె తుమ్ గెచ్చు, ఒత్తచ *పూజర్లుతె దెకవన” మెన సంగిలన్, చి ఒత్త యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక మెన వట్టె గెలె కిచ్చొ జర్లు జలి మెలె, జోవయించి ఆగ్ చెంగిల్ జా సుద్ది జల.

15 జలె, జోవయింతె ఎక్కిలో జో చెంగిల్ జలిసి దెకన, గట్టిజ అవాడ కెరన దేముడుచి గవురుమ్ సంగ సంగ, యేసు తిలిస్తె ఉట్ట అయ్యెలన్.

16 ఉట్ట జా, “అంక రచ్చించుప కెర దయ కెర్లది” మెన యేసుక జోచి సర్ల సంగ యేసుచి చట్టె నెర్ను నేడ్డో. జో మాన్సు †సమరయ సుదో.

17 జలె, యేసు తెదొడి, “దెస్సుజిన్క చెంగిల్ కెర్లయ్, గెద. జేవ్ అన్నెక్ నొవ్వుజిన్ కేతె?

18 ఈంజొ యూదుడు నెంజిలోసాక పిట్టవ, జేవ్ అమ్చ యూదుల్తె అన్నె కో జోవయించి సర్ల సంగుక జెతి నాయ్ గె?” మెన పున కెర,

19 జో చెంగిల్ జలోసాక అన్నె, “తుయి ఉట్ట, గెరి గో. అంచి ఉప్పిరి తుయి నముకుమ్ తిలి రిసా ‡చెంగిల్ జా అస్సిసి” మెన యేసు జో మాన్సుక సంగిలన్.

దేముడుచి రాజిమ్చి రిసాచ కొడొ
(మత్త 24:23-28,37-41)

* 17:14 17:14 యూదుల్ తెన్ వెల్లి రోగుమ్ ఏక మాన్సుక ముల తిలె, జో మాన్సుక ‘చెంగిల్, సుద్ది జలొ’ మెన రుజ్జు సంగుక ఎక్కి పూజర్లుకయ్ అదికారుమ్, 5:12చి ఎట్టొచి కొడు దెక. † 17:16 17:16 సమరయ సుదల్క యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకుల, గని జేవ్ యూదుల్ ఇన్నె బుద్ది ఉచర్తి నాయ్. ఎక్కి సమరయ సుదొ బుద్ది ఉచర్లొ. ‡ 17:19 17:19 నెంజిలె ‘రచ్చించుప జా అస్సిసి’.

20 జలె, “దేముడుచి రాజిమ్ కెయక జెయెదె?” మెన సగుమ్జిన్ పరిసయుల్ యేసుక పుసిల చి, జో, “దేముడుచి రాజిమ్ డీస్తిసి నెంజె. కెయక గే డీన జెయెదె మెన నాయ్.

21 ‘ఈందె, ఇన్నె అస్సె’ జలెకు, ‘ఓదె, ఒత్త అస్సె’ జలెకు మెనుక బెదె నాయ్. కిచ్చొ మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ అప్పెయి కి కీతుమ్చి నెడిమి అస్సె” మెన సంగిలన్.

యేసు ఎదార్లుమ్ ఏలుప కెరుక మెన అన్నె జెతిన్చి రిసాచి కోడు

22 జోచ సొంత సిస్సుల్క యేసు, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాక “ఏక్ దీసి గడియ జవున్ డీసున్” మెన తుమ్ ఒగ్గర్ ఆస జత దీసల్ జెవుల, గని జా మదెనె అంక దెకుక నెతుర్పు.

23 అన్నె, “ఓదె, ఒత్త అస్సె. ఓదె, ఒత్తయ్ అస్సె” మెన సగుమ్జిన్ తుమ్క సంగుల, గని జోవయించి పట్టి తుమ్ గెచ్చ నాయ్.

24 కిచ్చొక మెలె, బిజలి మొల్కిలె, కిసి ఆగాసుమ్ పూర్తి ఏక్ పక్క తెంతో అన్నెక్ పక్క ఎద ఉజిడి దెయెదె, దస్సి, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా * ఏలుప కెరుక మెన ఉత్త జెతి దీసిక కేన్ పక్క కి డీసిందె.

25 గని జా నే జతె అగ్గె తొలితో ఆవ్ ఒగ్గర్ బాదల్ సైమల్ సేడుక అస్సె, ఈంజ కాలుమ్చ † మాన్సుల్ అంక “అమ్క నాయ్. మొర్పు!” మెనుక అస్సె.

26 నోపహు పూర్లుమ్చొచి కాలుమ్ మాన్సుల్ కిన్ జతె తిల గే, దస్సి, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా అన్నె నే జెతె అగ్గెచి మదెనె ఆవ్ జెతె ఎదక మాన్సుల్ దస్సి జతె తవుల.

§ 17:21 17:21 కిచ్చొక దస్సి మెన్తయ్ మెలె, జో యేసు అయ్లిన్ తెన్ జా రాజిమ్ అయ్లి, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయించి అత్తి. అన్నె జోవయించ సిస్సుల్చి అత్తి జా రాజిమ్చి రచ్చించుప కెర్తి కామ్ జో కెర్తయ్. ‘తుమ్చి నెడిమి అస్సె’ మెలి కోడుక సగుమ్జిన్ ‘తుమ్చి పెట్టి అస్సె’ మెన రెగ్గ అస్సి, గని నంపతిలసచి పెట్టి జా రాజిమ్ తయెదె, గని నంపనెంజిలసచి పెట్టి నాయ్. జేవ్ పరిసయుల్తె ఒగ్గర్జిన్ యేసుక నంప కెర్తి నాయ్. * 17:24 17:24 లూకా 1:32-33, డీనయ్లిసి 5:10, చి 20:4-6 దెక. † 17:25 17:25 లూకా 9:22 దెక.

27 మెలె, 'జోవయించి పాపుమ్చి రిసాచి సిచ్చక' మెన ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు వెల్లి వర్దల్చి పాని గెడ్డుప కెరయ్లీ గడియ ఎద, నోవహు జోచి కుటుంబుమ్ తెన్ జా వెల్లి ఓడతె పెస కెడ్డి డంకిల్ ఎద, నే నంప కెర్తె మాన్సుల్ కతె తా, పితె తా, పెండ్లివో కెర్తె తా, పెండ్లివో జతె తా జితె తిల, చి †జేవ్ ఎత్కిజిన్క వర్దల్చి పాని గీడ గెలి.

28 పడ్డో లోతు పూర్గుమ్చొచి కాలుమ్ కి జో జితె తిలి సాదోమ పట్టుమ్చ దస్సి జతె తిల. ప్రెజల్ కతె తా, పితె తా, బియ్యారి కెర్తె తా, వంటో పికయ్తె తా, గెరల్ బందితె తిల.

29 గని కోలోతు జా సాదోమ పట్టుమ్ తెంతో బార్ జా ముల దిలి దీసి, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు పరలోకుమ్ తెంతో జా పట్టుమ్చి ఉప్పిరి ఆగిచి ఎడ్డి రితి ఇంగుడు సువ దిలన్, చి జా పట్టుమ్చ ఎత్కిజిన్ మొర గెల.

30 అన్నె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లొసా ఏలువ కెరుక మెన అన్నె ఉత్ర జా డిస్తి దీసి జెతి ఎద దస్సి మాన్సుల్ అంక నే ఉచర్తె, బుద్ది నే ఉచర్తె ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి జితె తవుల, చి తెదొడక *తిర్పు జా సిచ్చ జవుల.

31 "జా దీసిక జోచి గేరుచి ఒర్నెకో తవుల గే, జోచి సామన్ గెరి తిలె కి, జా వెంట నెంక మెన ఉత్తుతు నాయ్, అన్నె కో జోచి బట్టి జవున్ తిలె, కిచ్చొ వెంటుక పసుల్తు నాయ్, †గని బే బేగి ఉట్ట గెతు.

32 లోతుచి తేర్ని జా సాదోమ పట్టుమ్క ఇదిల్ ఇస్టుమ్ జా జాక దెకుక మెన పసుల లోన్చి †పత్తురు మర్లు జా గెలి, గెద. జలె, జాక దస్సి జర్లు జలిసి తుమ్ పచ్చ నాయ్.

33 కిచ్చొక మెలె, సొంత ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరనుక కో ఉచరుల గే, జోవయించి ప్రానుమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె, గని దేముడు దిలి వాటు

---

‡ 17:27 17:27 అదికాండుమ్ 7 అద్యయిమ్. § 17:29 17:29 అదికాండుమ్ 18:16-19:29. * 17:30 17:30 లూకా 212:34-36 దెక. † 17:31 17:31 మత్తయి 24:15-18. ‡ 17:32 17:32 అదికాండుమ్ 19:26.

ఎక్కి సత్తిమ్ ఇండుక మెన జోవయించి ప్రానుమ్ కో దెవుల గే, జోవయించి ప్రానుమ్ రచ్చించుప జయెదె.

34 “జా రాతిక దొగుల ఎక్కితె నిజ తిలె, ఎక్కిలోక ముల దా, అన్నెక్కిక కడ నెవుల.

35 దస్సి, దొగుల తేర్బోదల్ రోడ్తె తిలె ఎక్కిక ముల దా, అన్నెక్కిక కడ నెవుల,

36 కీఅన్నె, దొగుల మున్నుబోదల్ బట్టి తిలె, ఎక్కిలోక ముల దా, అన్నెక్కిక కడ నెవుల” మెన యేసు సంగిలన్.

37 దస్సి సంగితికయ్, “కేనె కడ నెవుల, ప్రబు?” మెన సిస్సుల్ పుసిల, చి జోవయింక, “పీనుమ్ కేనె తయెదె గే, ఒత్త గిద్దుల్ బెరుల.” మెన సంగిలన్.

18

తీర్పు కెర్తి టాన్తె తోడు సంగితో ఎక్కిలోచి టాలి

1 తెదొడి యేసు జేవ్ సిస్సుల్క ఈంజ టాలి సంగిలన్. కిచ్చొక మెలె, *జో తీర్పు కెర ఏలుప కెరుక మెన అన్నె జెతె ఎదకచి మదెనె జేవ్ బద్దుకుమ్ గే అన్మానుమ్ గే నే జతె ప్రార్దన కెర్తె తంక మెన జోవయింక సికడ్డి రిసా సంగిలన్.

2 ఇసి జతయ్ “ఏక్ పట్టుమ్తె తీర్పు కెర్తి టాన్తె తీర్పు దెతోసా ఎక్కిలో తిలో. జో అన్నె మాన్సుల్క బియె నాయ్, దేముడుక బియె నాయ్.

3 పడ్డో, జయి పట్టుమ్తె రండెల్ మాన్సు ఎక్కి తిలి. ఈంజ జలె, రోజుక జో తీర్పు దెతోసాతె గెచ్చు కెర, ‘విరోదుమ్ సుదొ ఎక్కిలో అంచి ఉప్పిరి దావ దా అస్సె. అంచి సంగిలీన్ సూన్లె జో మాన్సు సంగిలి నిందక ఆరిచి మెన రుజ్జు దెకయ్తిన్తె అంక తోడు తా’ మెన పుసితె తిలన్.

---

§ 17:36 17:36 ఈంజ మత్తెలి తోలితో రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 36 నంబర్చి కోడు తయె నాయ్. * 18:1 18:1 లూకా 21:5-36.

4 ఒగ్గర్ దీనల్ జో ఒప్పనె నాయ్, గని వడ్డొ కిచ్చొ బుద్ది జోక అయ్లె మెలె, ఆవ్ దేముడుక బితొసొ, మాన్సుక బితొసొ నెంజి, గని

5 ఈంజ రండెలి అంక అల్లర్ దా పుసుక ములె నాయ్ చి రిసొ, జాచి సంగిలీన్ సూన్తిస్తె తోడు సంగిమ్దె. నెంజిలె, జా రోజుక జెతె తతిన్క అంక పూర్తి అల్పు కెరెదె మెలన్” మెన యేసువ్రబు టాలి సంగిలన్.

6 కిచ్చొ అర్దుమ్ సంగిలన్ మెలె, “ఆదె, జో బుద్ది నెంజిలో తీర్పు దెజొసొ కిస్ సంగిలో!

7 జలె, రాతి మెద్దెనె జాక జాచి బాదల్ కష్టల్ సంగిత జో నిసాన్ల జోచయ్ జల మాన్సుల్చ ప్రార్దనల్ దేముడు సూనె నాయ్ గె? జోవయింక తోడు జెయె నాయ్ గె? కచితుమ్ సూనెదె, తోడు జెయెదె. అన్నె జా తోడు జెంక ఆల్సిమ్ కెరెదె గె? నాయ్ గెద.

8 బే బేగి తోడు జెయెదె. గని, జాగర్ల, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసొ ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జెతి షొదిక మాన్సుల్ †నిదానుమ్ నముకుమ్ తవుల గే నాయ్ గె?” మెన యేసు సంగిలన్.

పరిసయ్యుడుచి సుంకరొచి రిసొ సంగిలి టాలి

9 పడ్డొ ‘అమ్క పున్నిమ్’ మెనన అన్నె మాన్సుల్క నిస్కారుమ్ ఉచర్ల మాన్సుల్క ‘సూన్తు’ మెన యేసు అన్నెక్ టాలి సంగిలన్.

10 “ప్రార్దన కెరుక మెన దొగు మాన్సుల్ అమ్చి దేముడుచి గుడితె గెల. జోవయింతె ఎక్కిలో పరిసయ్యుడు, ఎక్కిలో సిస్తు నజితో సుంకరో.

11 జలె, పరిసయ్యుడు పురైతొ టీఁవ, జోచి పెట్టి ఉచరన ఇసి ప్రార్దన కెరన్లన్, ‘ఓ అమ్చొ దేముడు, ఆవ్ జేవ్ అన్నె మాన్సుల్చి రితి నెంజిల్ రిసొ తుక అంచి సర్ల ఆవ్ సంగితసి. జేవ్, జలె, మాన్సుల్క బియడ, జోవయించి అస్తి దొర్కు కెరంతతి, కిచ్చొ కిచ్చొ నాయిమ్ నెంజిల కమొ కెర్తతి, లంజెకమొ కెర్తతి, చి సగుమ్జిన్ కి జో ఒత్తల్తోచొ సిస్తు నజితొసొచి రితి జతతి.

† 18:8 18:8 నెంజిలె, ‘నిదానుమ్ ప్రార్దన కెర్తి నముకుమ్ తెన్ తవుల గే నాయ్ గె?’

12 గని అవ్ నత్తరెక్క తివ్వెరి చువ్వె తత్తసి, చి అంక దొర్కు జతిన్ ఎత్కితె దెస్సు వాటల్తె ఏక్ వాట తుక దెతసి' మెన దేముడుక ప్రార్దన కెర్లన్.

13 "గని, జో సిస్తు నజితోసా, ఇదిల్ దూరి టీవ తా, మాములుమ్ జేవ్ యూదుల్ కెర్తి రితి నే కెర్తె, ఉప్పిరి నే దెకితె, లాజుక మొకొమ్ లుంకడ గుండెతె పెటన 'ఓ దేముడు, ఆవ్ పాపుమ్చొ మాన్సు. అంచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ జా అంచ పాపల్ చెమించుప కెరు!' మెన ప్రార్దన కెర్లన్.

14 జలె, జేవ్ దొగులతె కక్క 'సత్తిమ్ జలొ' మెన దేముడు దెకిలన్? జో గవురుమ్ ఉచరన్లొసొక, నాయ్, గని పాపుమ్ ఒప్పన్లొ ఈంజొ సుంకరోకయ్, మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. జోచి పాపుమ్ చెమించుప జా గెరి ఉట్ట గెలన్. కిచ్చొక మెలె, కో జోక జొయ్యి గవురుమ్ కెరనెదె గే, జోక దేముడు దాక్ కెరెదె, గని కో జోక జొయ్యి దాక్ కెరనెదె గే జోక దేముడు వెల్లొ కెరెదె" మెన సంగిలన్.

**బాలబోదల్క యేసు చడ వరుమ్ దిలిసి
(మత్త 19:13-15; మార్కు 10:13-16)**

15 జలె, జా దీసి 'యేసు జోవయింక చడ చెంగిల్ వరుమ్ దెవుసు' మెన, సగుమ్జిన్ ప్రెజల్ జోవయించ బాలబోదల్క జోతె కడ ఆన్తె తిల. గని జేవ్ జెతె తిలిసి యేసుచ సిస్సుల్ దెక కెర, జేవ్ బోదల్క కడ ఆన్ల మాన్సుల్క "పోన" మెన గోల కెర్ల.

16 గని యేసు జా దెక కెర, జోవయింక పాసి బుకారా కెర, "బోదల్ అంచితె జెతు. జోవయింక ఆటంకుమ్ కెర నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ ఇన బాలబోదల్ జల సుదల్చియి.

17 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, మాన్సు గవురుమ్ నే ఉచరంతె బాలబోదల్చి రితిచి నముకుమ్ తెన్ దేముడుచి రాజిమతె బెదితి వరుమ్ నజ్నెకయ్, పరలోకుమతె గెచ్చుక జయెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

సామ్యూరుమ్ తిలో ఉబెడొ ఎక్కిలో దేముడుచి రాజిమ్చి రిసా యేసుక పుసీతికయ్
 (మత్త 19:16-30; మార్కు 10:17-31)

18 యూదుల్చొ అదికారి ఎక్కిలో యేసుతె జా కెర, “చెంగిల్ తిలో గురుబాబు, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె ఆవ్ కెయళ తెయళ జితి వాట అంక దొర్కు జంక మెలె, ఆవ్ కిచ్చొ కామ్ కెర్లె జయెదె?” మెన పుసీలన్.

19 పుసీతికయ్ యేసు, “ ‘చెంగిల్ తిలోసా’ మెన అంక కిచ్చొక సంగిలది? చెంగిలోసా దేముడు ఎక్కిలోయి, గని అన్నె కోకి చెంగిలోస నెంజితి.

20 జో దిల ఆగ్గుల్ మెలె తుయి జాన్సి.

లంజెకమొ కెరుక జయె నాయ్,

నరు అత్య కెరుక జయె నాయ్,

చోరుక జయె నాయ్,

అబద్దుమ్ సాచి సంగుక జయె నాయ్,

అయ్యద్అబ్బొద్క గవురుమ్ దెకితె తంక అస్సె.

దసచయ్” మెన జోక యేసు సంగిలన్.

21 సంగితికయ్ జో మాన్సు, “బాల తతె తెంతొ ఈంజేవ్ ఆగ్గుల్ రితి ఆవ్ నిధానుమ్ కెర దెకన్తసి” మెన జబాబ్ దిలన్.

22 జా కోడు సూన కెర యేసు, జోక, “అప్పెక తుక ఎక్కి పిట్ట అస్సె. తుచి ఆస్తి ఎత్తి తుయి విక కెర, జా వికిలి డబ్బుల్ బీద నుదల్క దేసు, దస్సి కెర్లెగిన పరలోకుమ్తె తుక ఆస్తి కలుగు జెయెదె. అన్నె అంచి తెన్ బెద అంచి పట్టి జె!” మెన సంగిలన్.

23 గని ఈంజ కోడు సూన కెర, జోక ఒగ్గర్ సామ్యూరుమ్ తిలిచి రిసా జో మాన్సు ఒగ్గర్ విసారుమ్ జలో.

24 తెదొడి, జో మాన్సు దస్సి విసారుమ్ జలిసి దెక కెర యేసు, “సామ్యూర్లు దేముడుచి రాజిమ్తె గెచ్చుక జలె, కెద్ది గే కస్టుమ్ జలెకయ్ జయెదె.

25 కిచ్చొక మెలె, ఇస సామ్యూర్లు దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి కంట, సూజిబొరొ వాట్ ఒంటి గెచ్చుక నుల్లు!” మెన సంగిలన్.

26 జలె, జా కోడు నూన్లన “దస్సి జలె, కో †రచ్చించుప జంక జయెదె?” మెన బమ్మ జల.

27 గని యేసు, “మాన్సు కెర్క నెత్తిర్లిసి కి, దేముడు జర్గు కెరుక తెరె” మెలన్.

28 తెదొడి యేసుచ బారజిన్ బారికుల్తె తిలో పేతురు మెలో సిస్సుడు “ఈందె, అమ్చ గెరల్ ఎత్తి ముల దా ఆమ్ తుచి పట్టి బులితసుమ్” మెలన్.

29 యేసు జేవ్ బారికుల్క, నిజుమి, అన్నె తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ మెంతసి మెలె, దేముడుచి రాజిమ్చి కామ్ కెర్తి రిసా గేరు జలెకు, తేర్చిక జలెకు, అన్నొబావొక జలెకు, అయ్యన్అబ్బొన్క జలెకు, బోదల్క జలెకు కో ముల తవుల గే,

30 అప్పె ఈంజ లోకుమ్తె ఈంజ కాలుమ్తె కి జోక దనచ అన్నె ఒగ్గర్ వంతుల్ రితి దొర్కు జయెదె, అన్నె, జెతి కాలుమ్తె, కెయెక తెయెక పరలోకుమ్తె జితి వాట జోక దొర్కు జయెదె.

జో మొరుక తిలిన్చి రిసా యేసు అన్నెక్ సుట్టు సంగిలిసి

31 తెదొడి జేవ్ యెరూసలేమ్తె గెతె తిలి వట్టె యేసు జోచ బారజిన్ సిస్సుల్క పక్క కడన ఇసి మెలన్. “ఈందె, అమ్ యెరూసలేమ్తె గెతసుమ్, చి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాచి రిసా దేముడుచ కబుర్లు సంగిలన రెగిడ్లిసి ఎత్తి కచితుమ్ పూర్తి జర్గు జయెదె.

32 కిచ్చొక మెలె, యూదుల్ నెంజిలసచి అత్తి అంక సార్ప కెర దెవుల, చి అంక కొంకడుల, అంచి మరియాద కడుల, చి అంక తుంక దెవుల.

33 అంక కొర్డల్ తెన్ పెటుల, చి అంక మారుల, తిర్రత్క అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిందె” మెలన్.

34 గని ఇన్నెచి కిచ్చొ అర్దుమ్ కి కెరంతి నాయ్. జా అర్దుమ్ లుంకిల్ రితి తిలి, చి జో కిచ్చొచి రిసా సంగిలో గే నేన్ల.

† 18:26 18:26 మెలె, పావుమ్ తెంతో రచ్చించుప జంక, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుక.

గుడ్డి జలో మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 20:29-34; మార్కు 10:46-52)

35 యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక మెన యేసు వట్టె గెతె తా యెరికో పట్టుమ్క పాసి అయ్లి పొది, గుడ్డి జలో మాన్సు ఎక్కిలో వాట్ సొడి వెస తా, బిచ్చిమ్ నజితె తిలో.

36 ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ జా వాట్ గెతె తిలిన్చి అవాడ్ సూన కెర, “కిచ్చొక ఒగ్గర్ జనాబ్ ఈంజ వాట్ గెతతి?” మెన పుసిలన్.

37 పుసిలె, జేవ్ “నజరేతు గెవ్విచొ యేసు ఈంజ వాట్ గెతయ్” మెన జోక సంగిల,

38 చి సూన, జో “ఓ యేసుప్రబు, దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మిలో రచ్చించుప కెర్లొసొ, అంచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ తియ, అంచ చెంగిల్ కెరు!” మెన కేక్ గలన్.

39 తెదొడి పురైతొ ఇండితె తిలస సగుమ్జిన్ జో గుడ్డి మాన్సుక “తుక్కె తా” మెన గోల కెర్ల, గని జో అన్నె, “దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మిలో రచ్చించుప కెర్లొసొ, అంచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ తియ చెంగిల్ కెరు!” మెన అగ్గెచి కంట గట్టిజ కేకుల్ గలో.

40 ఇని జతికయ్, యేసు టీవ కెర, “జోక ఇత్తల్ కడ ఆన” మెన ఆడ్ర దిలన్, చి జోక జోచితె కడ ఆన్లస పాసి జెతికయ్,

41 “ఆవ్ తుక కిచ్చొ కెరుక మెన తుయి కోర్ప జతసి?” మెన పుసితికయ్, జో గుడ్డి మాన్సు, “ప్రబు, ఆవ్ దెకిత్ రితి కెరు” మెలన్.

42 యేసు జోక, “ఈందె తుచ అంకివొ డీస్తు. అంచి ఉప్పిరి తుయి నముకుమ్ తిలి రిసొ తుయి కీచెంగిల్ జా అస్సిసి” మెన సంగితికయ్,

43 బేగి జో మాన్సుచ అంకివొ డీసిల చి, దేముడుచి గవురుమ్ సంగ యేసుచి పట్టి గెలన్. అన్నె, పైజల్ ఈంజ ఎత్కి దెక తా, జేవ్ కి దేముడుచి గవురుమ్ సంగిల.

19

§ 18:42 18:42 నెంజితె ‘రచ్చించుప జా అస్సిసి’.

జక్కయ్య మెలో సిస్టు నజీతో సుంకరో

1 జలె, యేసు యెరికో పట్టుమ్ వెన జా పట్టుమ్ వాట్ గెచ్చ ముల్తి పొది,

2 ఒత్త జక్కయ్య మెలో మాన్సు తిలన్. జో సిస్టు నజీత సుంకర్లుచో అదికారి, చి జో ఒగ్గర్ సొమ్నారుమ్ తిలో.

3 జలె, 'యేసు కిసాచొగె దెకిన్దె' మెన ఇన్సుమ్ జలన్, గని జో పాట్టి మాన్సు, చి యేసుచి సుట్టునంత బెర్ల జనాబ్ అడ్డు జా అస్తి.

4 జాకయ్ జో కిచ్చొ కెర్లన్ మెలె, యేసు జా వాట్ గెచ్చెదె, చి జో పురైతో నిగ గెచ్చ, ఏక్ బొడ్డ రూక్తె వెగిలన్.

5 జలె, యేసు ఒత్త పావ కెర, ఉప్పిరి రూక్తె దెక, "జక్కయ్య, బే బేగి ఉత్తు. ఆజి ఆవ్ తుచి గెరి తంక అస్సె" మెలన్.

6 దస్సి మెంతికయ్, జక్కయ్య బమ్మ తేన్ జా రూక్తె తెంతో ఉత్త జా, నర్ల తెన్ యేసుక గెరి కడన, మరియాద ఎత్తి కెర్లన్.

7 ఇసి జర్లు జలిసి దెక కెర ప్రెజల్ ఎత్తి కుసుమ్కసుమ్ లట్టబ్బ. "పాపుమ్ సుదొచి గెరి జో గోత్ గెచ్చుక కిచ్చొక?" మెల.

8 జలె, యేసు ఒత్త తిలి పొది, జక్కయ్య పురై జా టీచ ప్రబుక కిచ్చొ కోడు సంగిలన్ మెలె, "ఈందె, ప్రబు, అంచి ఆస్తితెచి ఏక్ వంతు బీద సుదల్క దా గెలిందె. అన్నె, డబ్బుల్క ఆవ్ కక్క మోసిమ్ కెర తిలె, జోవయింక ఆవ్ మోసిమ్ కెర నజీలి కంట అన్నె అన్నె చెత్తర్ వాటల్ జోవయింక అన్నె దెయిందె" మెన ఒప్పున్లన్.

9 దస్సి జతికయ్, యేసు జోక, "దేముడు పాపల్ చెమించుప కెర్తి రచ్చన ఆజి ఈంజ గెరి పావ అస్సె. పాపుమ్ ఇండితె తిలె కి ఈంజొ కి *అబ్రాహామ్చి సెకుమ్చొ, గెద.

10 మెలె, ఆత్మక నెస గెలనకయ్ చజన జోవయించ పాపల్ తెంతో రచ్చించుప కెరుక మెనయ్ ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసొ ఈంజ లోకుమ్తె అయ్లయ్".

* 19:9 19:9 యూదుల్క అబ్రాహామ్ ముక్కిమ్చొ పూర్ణమ్చొ జా తిలె.

బజర్చ కనులచి టాలి
(మత్త 25:14-30)

11 యేసు సంగిలి కోడు ప్రజల్ నూన్తె తిలి పొది, యెరూసలేమ్క పాసి జెతె తిల, చి ప్రజల్ జేవచి పెట్టి కిచ్చొ మెన ఉచర్తె తిల మెలె, “యేసు అమ్చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె పావెలె, దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్దుమ్ ఏలుప కెరుక మొదోల్ జయెదె.” మెన ఉచర్తె తిల.

12 జాకయ్ యేసు జోవయింక ఏక్ టాలి సంగిలన్. “వెల్లొ మాన్సు ఎక్కిలో తిలో. ఈంజ దేసిమ్క రానొ జంక మెన, రానల్క టీవడ్తొసా తిలి దూరి దేసిమి ఉట్ట గెచ్చు జెంక మెన, ఈంజొ బార్ జలో.

13 గని, నే గెతె అగ్గె, జోచ దెస్సుజిన్ గొత్తి సుదల్క బుకారా కెర, జోవయింక ఎక్కిక్లొక ఎక్కిక్ †బజర్చ కనుల దా కెర, ‘ఆవ్ జెతె ఎదక ఇన్నెతెన్ బియ్యారి కెరె తా’ మెలన్.

14 గని జోవయించ ప్రజల్ జోక ఒగ్గర్ విరోదుమ్ జా అస్తి, చి ‘ఈంజొ మాన్సు అమ్చి ఉప్పిరి ఏలుప కెరుక మెలె, అమ్క ఎద్దరె ఇస్టుమ్ నాయ్’, మెన జో మాన్సుచి పట్టి కబుర్ తెద్రయలన్.

15 “గని, జో మాన్సు రానొ జా బుల అయలన్, చి జో డబ్బుల్ దా తిల గొత్తి సుదల్ బియ్యారి కెర కెద్ది లాబుమ్ కెర అస్తి సూనుక మెన జేవ్క బుకార్లన్.

16 తొలితొచొ జా కెర, రానొచి పురెతొ టీవెలన్ అన్యె, ‘బాబు, తుయి దిలి బజార్ కనుక అన్నె దెస్సు బజార్ కనుల్ లాబుమ్ దొర్కు జా అస్సె’ మెలన్, చి

17 ‘బొల్లొయ్ కెర్లది, తుయి చెంగిలో గొత్తి సుదొ. ‡ఇదిలిసి కామ్ దెతికయ్ తుయి నిదానుమ్ కెర్లది, చి తుయి దెస్సు పట్టల్చి ఉప్పిరి ఏలుప కెరుక మెన తుక ఆవ్ అదికారుమ్ దెతసి’ మెన రానొ సంగిలన్.

18 తెదొడి అన్నెక్లొ గొత్తి సుదొ అయ్లో, అన్యె, ‘బాబు, తుయి దిలి బజార్ కనుక అన్నె పావ్ బజార్ కనుల్ లాబుమ్ దొర్కు జా అస్సె’

† 19:13 19:13 ఏక్ బజార్ కనుచి ఏలుప కెద్ది మెలె, పుంజెక్ పొదుల్చి కూలి డబ్బుల్చి ఎదిలి. ‡ 19:17 19:17 లూకా 16:10 దెక.

మెలన్, చి

19 'బొల్లాయ్ కెర్లది, తుయి చెంగిలో గొత్తి సుదో, పాచ్ పట్నల్చి ఉప్పిరి ఏలుప కెరుక మెన తుక ఆచ్ అదికారుమ్ దెతసి' మెన రానో సంగిలన్.

20 "తెదొడి అన్నెక్లో గొత్తి సుదో అయ్లో అన్నె, 'బాబు, ఉండ, తుచి బజార్ కాసు. ఇన్నెక మూటో బంద తియ దిలయ్'.

21 కిచ్చొక మెలె, తుయ్ 'కన్కారుమ్ నెంజిలోసా' మెన బిలయ్. తుయి కామ్ నే కెర్లిసి నజన్తసి, తుయి నే ఉంపిలిసి లాయితసి మెలన్.

22 జలె, జోక జో రానో కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, 'తుయి గర్చొ గొత్తి సుదో! తుయి సొంత సంగిలిసి తుకయ్ నేరిమ్ వయడ్డయ్. అంక కన్కారుమ్ నెంజిలోసా, సొంత కామ్ నే కెర్లిసి నజితోసా, సొంత నే ఉంపిలిసి లాయితోసా' మెన తుయి జాన్సి.

23 జలె, 'అంచి డబ్బుల్ కిచ్చొక సావుకర్తె జవున్ తిసి నాయ్? సావుకర్తె జవున్ తితది జలె, ఆచ్ బుల అయ్లి పొది సర్ల తెన్ వడ్డి నజన్తయ్' మెన జో గర్చొ గొత్తి సుదొక సంగ కెర,

24 పాసి టీచ తిల మాన్సుల్క, జా బజార్ కాసు జోతె నజన, దెన్ను బజార్ కాసుల్ తిలో జో అన్నెక్లో గొత్తి సుదొక దాన, మెలన్.

25 జో దస్సి మెంతికయ్, జేచ్ తిల గొత్తి సుదల్ గోస జా, గని బాబు, జోక దెన్ను బజార్ కాసుల్ అస్తి! జోక అన్నె కాసుల్ కిచ్చొక దెంక! మెల.

26 గని జో రానో కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, 'తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, కిక్క తిలె, జోక అన్నె దెంక జయెదె. కక్క నెంజిలె, జోక తిలిసి కి జోతె తెంతో అన్నె కడ గెలుక జయెదె.

27 జలె, అంక అమ్చి ఉప్పిరి జో ఏలుప కెరుక మెలె, అమ్క ఎద్గెరె ఇన్ఱమ్ నాయ్' మెల అంచ విరోదుమ్ సుదల్క కిచ్చొ కెరుక? జోక ఇన్నె కడ ఆన, చి అంచి మొక్కె కండ గెల మెన రానో సంగిలన్" మెన యేసు

§ 19:26 19:26 మత్తయి 25:29 దెక. ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె 'ఇదిల్ జవున్ బుద్ది తిలోసొక అన్నె బుద్ది సికడుక జయెదె, గని బుద్ది నెంజిలోసా తెంతో జో సిక తిలిన్ కి కడ గెలుక జయెదె'.

* టాలి సంగిలన్.

యేసు గాడ్డె పిల్లతె వెగ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క అయ్లీసి
(మత్త 21:1-11; మార్కు 11:1-11; యోహా 12:12-19)

28 యేసు ఈంజ టాలి సంగ కేడవ కెర, యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక మెన జోచ సిస్సుల్చి పురై గెలన్.

29 జలె, బేత్సగే చి బేతనియ మెల గవ్వొక పాసిచి †బలీవ మెంతి మెట్టయ్ పావిలి పొది, యేసు జోచ సిస్సుల్తె దొగులక పాసి బుకారా కెర,

30 “తుమ్చి మొక్కై తిలి గవ్వొ తుమ్ పెన, చి గవ్వొ పెసెలదు మెలె, బంద తిలి ఏక్ గాడ్డె పిల్ల బేగి తుమ్క డీసెదె. జాచి ఉప్పిరి అప్పె ఎద కో కి వెగుక నేతయ్. జాక యిప కెర ఉదడ ఆన.

31 అన్నె, ‘కిచ్చొక యిపితను?’ మెన తుమ్క కో జవున్ పుసిలె, తుమ్ కిచ్చొ మెన మెలె, ‘ఇన్నెతెన్ ప్రబుక కామ్ అస్సె’ ” మెన సంగ, మెన యేసు జేవ్ దొగుల సిస్సుల్క సంగ జా గవ్వొ తెద్రయ్లన్.

32 జలె, జో తెద్రయ్ల దొగుల గెచ్చు కెర, యేసు సంగిల్ రితి జలి మెన దెకిల.

33 జేవ్ జా గాడ్డె పిల్లక యిపుక దెర్తికయ్, “గాడ్డె పిల్లక కిచ్చొక యిపితను?” మెన జేవ్చ సావుకర్లు పుసిల.

34 పుసితికయ్, “ఇన్నెతెన్ ప్రబుక కామ్ అస్సె” మెల.

35 జలె, జేవ్ సిస్సుల్ జా గాడ్డె పిల్లక యేసుతె ఉదడ ఆన కెర, జోవయించ దుప్పట్లు గాడ్డెచి ఉప్పిరి గల దా, యేసుక వెగడ్డ,

36 అన్నె, యెరూసలేమ్తె జో గెతె తతికయ్, జో గెతి వట్టె ‡జనాబ్ జోవయించ పాలల్ అంతిర్ల.

* **19:27 19:27** ఈంజ టాలితె రానొ కో మెలె, యేసు. జోవయించ విరోదుమ్ సుదల్ కో మెలె, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్. గొత్తి సుదల్ మెలె, జోక నంపజలన. డబ్బుల్ వాడిక కెర్తెన్ మెలె, జో దిలి కామ్. డబ్బుల్ మెలె, జో దిల సెక్తివొ. † **19:29 19:29** ‘బలీవ మెట్ట’ మెన కిచ్చొక నావ్ తియ అస్తి మెలె, ఒత్త బలీవ వండ్లు రూకుల్ తిల. ‡ **19:36 19:36** మత్తయి 21:8, చి మార్కు 11:8 దెక.

37 అన్నె, యేసు జా ఒలీవ మెట్టచి కొన్న జీన యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ పక్క ఉత్త పాసి పావిలి పొది, జోక నంపజల ప్రెజల్ ఎత్కిజిన్ సర్దసంతోసుమ్ జా గట్టిజ అవాడ్ కెరన,

38 “దేముడుచి నావ్ తెన్ జెతో రానొక జోబర, జోబర! పరలోకుమతె సేంతుమ్, చి ఎత్కిచి ఉప్పిర్ టాన్తె తిలోసొక జోబర!” మెన కేకుల్ గల, యేసుచి అత్తి కెర్ల జేవ్ దెకిల కమొచి రిసొ దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల.

39 తెదొడి జేవ్ జనాబ్తె బెద తిల సగుమ్జిన్ పరిసయ్యుల్ యేసుక “గురుబాబు, తుచ సిస్సుల్ తుక్లె తతి రితి సంగు” మెలె,

40 గని యేసు జేవ్ కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజేవ్ తుక్లె తత్త జలె, ఈంజేవ్ పత్తల్ కేక్ గలుల” మెలన్.

యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క జెంక తిల అల్లర్చి రిసొ యేసు ఏడ్డిసి

41 యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క అన్నె పాసి జా జొక దెక కెర, జాచి రిసొ ఏడ్లన్.

42 కిచ్చొ మెన ఏడ్లన్ మెలె, “ఓ యెరూసలేమ్, దేముడు తెన్ కిసి సేంతుమ్ జంక తుయి ఆజి జాన్తతి జలె, చెంగిల్ తత్తి! గని నాయ్, అప్పె జా అర్దుమ్ ఎత్కి తుమ్క లుంకిల్ రితి అస్సె.

43 ఓ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్, తుయి ఒగ్గర్ సైమల్ సేడ్డి ఏక్ కాలుమ్ జెతయ్. జేవ్ దీనల్క తుక కిచ్చొ జయెదె మెలె, తుచ విరోదుమ్ సుదల్ తుచి సుట్టునంత మత్తి డిబ్బల్ వెగడ, తుచి సుట్టునంత బెర జా, ఎత్కి పక్కల్ తెంతొ వెల జెవుల.

44 తుచ కోటల్, తుచ గెరల్ పూర్తి సేడవ గెల కెర, తుచి తెడి తిల మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్క జేవ్ మారుల, చి తుచితె పత్తుర్చి ఉప్పిరి పత్తురు తతి రితి ములితి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడు తుక

రచ్చించుప కెర్తి వాటు ఆప్ దెకయ్లయ్, గని చినుస్ నాయ్” మెన యేసు కియెరూసలేమ్చి రిసా ఏడ గెలన్.

వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక మారుక మెన రకితె తిలిసి
(మత్త 21:12-17; మార్కు 11:15-19; యోహా 2:13-22)

45 యేసు పట్టుమ్తె పాచ కెర, దేముడుచి గుడితె పెన కెర, ఒత్త *సామన్ వికితనక ఉదడ గెలుక దెర,

46 జోవయింక, “ ‘అంచి గేరు ప్రార్దన కెర్తి గేరు, జా దస్సే తవున్’ మెన దేముడుచి కొడొతె రెగ్దవ అస్సె, గని తూమ్ చోర్లు జితో రితో గేరు జతి రితి జాక మార్కువ కెర అస్సున్.” మెన సంగిలన్.

47 జలె, జా దొరతి యేసు రోజుక దేముడుచి గుడితె బోదన కెర్తె తిలన్, అన్నె వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక మారుక వాట్ చజితె తిల, గని

48 ప్రెజల్ ఎత్తి రోజుక జెతె తా జోవయించ కొడొ ఒగ్గర్ సర్ద తెన్ నూన్తె తిల, చి నెతిర్ల.

20

వెల్లెల సుదల్ యేసుక పరిచ్చ కెర్తిసి
(మత్త 21:23-27; మార్కు 11:27-33)

1 తెదొడి ఏక్ దీసి, యేసు దేముడుచి గుడితె ప్రెజల్క బోదన కెర్తె తా సుబుమ్ కబుర్ సంగితె తతికయ్, వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి అన్నె సగుమ్జిన్ వెల్లెల మాన్సుల్ జోతె జాక కెర,

---

§ 19:44 19:44 యేసు జెర్మ ముప్పుయ్ తిన్ని వెర్పుల్క మొర అన్నె జిలన్, చి యేసు జెర్మ డబ్బయ్ వెర్పుల్క రోమ్ దేసిమ్చ సయ్న్యమ్ సుదల్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క, దేముడుచి గుడిక పాడ్ కెర్తె. జా పట్టుమ్ దస్సి జా జా పట్టుమ్చ మాన్సుల్ జా సిచ్చ జవుల మెంతి గుర్తుక యేసు ఇసి సంగిలన్. * 19:45 19:45 మత్తయి 21:12-13, చి మార్కు 11:15-17 చి యోహాను 12:12-19 దెక.

2 “తుయి కెర్త కమొ కెరుక, తుయి బోదన కెరుక, తుక కిచ్చొ అదికారుమ్ అన్నె? కొన్నొ తుక అదికారుమ్ దిలన్?” మెన జోక గోల కెర్ల.

3 యేసు జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఆవ్ కి తుమ్ కయ్ ఏక్ కోడు పుసిందె. జలె, అంక తుమ్ సంగ.

4 యోహాను బాప్తిసుమ్ దెతె తిలిన్ చి అదికారుమ్ కేనె తెంతో చి? పరలోకుమ్ తెంతో చి గే, మాన్పు తెంతో చి గే, తుమ్ సంగ” మెన వెల్లెల మాన్పుల్ క యేసు పుసిలన్.

5 దస్సి పుసితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్పుల్ కిసి జల మెలె, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో బమ్మ తెన్ లట్టబన, ఇసి మెంతె తిల, “పరలోకుమ్ తెంతో చి మెన అమ్ సంగిలెగిన, ‘దస్సి జలె, తుమ్ కిచ్చొ జోక నంప కెర్పు నాయ్?’ మెన ఈంజో అమ్ క సంగెదె.

6 గని, ‘మాన్పు తెంతో చి’ మెన సంగిలె, జనాబ్ అమ్ క పత్రల్ తెన్ పెట మారుల. యోహానుక ‘అమ్ చొ దేముడుచ కబుర్లు సంగితోసా కచితుమ్ తిలో’ మెన జేవ్ జనాబ్ క నముకుమ్.”

7 జాకయ్ జేవ్ యేసుక కిచ్చొ జబాబ్ దిలి మెలె, “జా అదికారుమ్ కేనె తెంతో గే నేనుమ్” మెలె.

8 జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక, “దస్సి జలె, కేన్ అదికారుమ్ క ఆవ్ అంచ కమొ కెర్తసి గే, ఆవ్ తుమ్ క సంగి నాయ్” మెన సంగ జేవ్ క ముద్దొ కెర్లన్.

ద్రాచ తోటచొ ఎజొమానిచొ పుత్తున్ క మార్లిన్ చి టాలి యేసు సంగిలిసి

(మత్త 21:33-46; మార్కు 12:1-12)

9 తెదొడి యేసు ప్రెజల్ క ఈంజ ఏక్ *టాలి సంగుక దెర్లన్. “ఏక్

* 20:9 20:9 ఈంజ టాలితె, ‘గుత్త నజ తోట రకితన’ కొన్న మెలె, ముక్కిమ్ క యూదుల్ క ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దెకయ్ లి వాల్ సికడ్ వల్లెల మాన్పుల్, మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్లన, పరిసయ్యుల్, పూజర్లు. ‘ఎజొమాని’ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు. ‘ఎజొమాని తెద్రయ్ ల గొత్తి సుదల్’ మెలె, జోవయించ కబుర్లు సంగిలన. ‘ఎజొమానిచొ పుత్తుసి’ మెలె, యేసు. ‘ద్రాచ తోట’ మెలె, యూదుల్, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి బక్తి కెర్త అన్నె మాన్పుల్.

మాన్యు ద్రాచ తోట రోపడ కెర, రకితసక నిసాన, జేవ్ క జా తోట గుత్త దా, ఇదిల్ ఒగ్గర్ దీసల్ వేర దేసిమి గెచ్చ తంక మెన, ఉట్ట గెలన్.

10 జలె, పంటొ పికిలి పొది, 'సమయుమ్ జా అయ్లి' మెన, జేవ్ గుత్త నజీలనతె జా తోటచి పంటొ ఏక్ వాట నజ ఆన్తి రిసా, గొత్తి సుదొ ఎక్కిలోక ఎజొమాని తెద్రయ్లన్. గని జో గొత్తి సుదొ ఒత్త పాదితికయ్, గుత్త నజీల జేవ్ రకిత మాన్సుల్ జోక పెట గెల కెర, కిచ్చొ నే దెతె ఉదణ్ణొ.

11 “ఒత్త తెంతొ, అన్నెక్లొ గొత్తి సుదొక జో ఎజొమాని తెద్రయ్లన్, గని జేవ్ రకితన జోక కి పెట కెర జోచి మరియాద కడ, జోక కి కిచ్చొ నే దెతె ఉదడ గెల.

12 ఒత్త తెంతొ అన్నెక్లొ గొత్తి సుదొక ఎజొమాని తెద్రయ్లన్ చి, ఇన్నెక కి బలే అల్లర్ కెర గంటివొ గాయిమ్లు కెర దా ఉదడ గెల.

13 “తెదొడి జా ద్రాచ తోటచొ ఎజొమాని, 'ఆవ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె? నాయ్, గెద, ఇసి కెరిందె. అంచొ ప్రేమ తిలో పుత్తుక తెద్రయిందె. జోకయ్ మరియాద దెకుల, కిచ్చొగె' మెన ఆకర్క జోకయ్ తెద్రయ్లన్.

14 జేవ్ తోట గుత్త నజీలన జోక దెక కెర, 'ఇన్నెకయ్ అబ్బొన్చి దనుమ్ కలుగు జయెదె. అల్లె, ఇన్నెక మారుమ, చి ఇన్నెక కలుగు జతి వాట అమ్కయ్ దొర్కు జయెదె' మెన జోవయింక జెవ్వి లట్టబన,

15 జో ఎజొమానిచొ పుత్తున్క దెర కెర, జోక తోట తెంతొ పెలవ న కెర, †బయిలె మార గెల. జలె, జేవ్ ఎజొమానిచొ పుత్తున్క దస్సి కెర్లి రిసా, జా తోటచొ ఎజొమాని జోవయింక కిచ్చొ కెరెదె?

16 కిచ్చొ కెరెదె మెలె, జాఁ కెర, జేవ్ గుత్త నజీలనక మొరవ కెర, జా తోట వేర మాన్సుల్క గుత్త దెయెదె” మెన యేసు సంగిలన్. ప్రెజల్ జాక నూన కెర, దస్సి కెయ్చ జర్గు జంక జయె నాయ్! మెల.

17 గని యేసు జోవయించి పక్క పసుల దెక, “జలె, దేముడు దేముడుచ కొడతె రెగ్గయ్లి ఏక్ కోడు సంగిందె, జాచి అర్దుమ్ కిచ్చొ గే తుమ్ ఉచర.

† 20:15 20:15 యేసుక కి వడ్డె యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతొ బయిలె కడన మార్ల; సిలువతె. లూకా 23:26-33.

‘కామక నెంజె’ మెన గేరు బందిలస జా ఏక్ వత్తురు పిట్టవుక మెన ఉచర్లె కి, జయ్యి పత్తురు గేరుక బోడిపత్తుర్ జలన్. మెన రెగిడ్డి కోడు.

18 ఈంజొ పత్తుర్చి ఉప్పిరి కో సేడుల గే, జేవ్ బద్దల్ జా గెచ్చుల, గని కచి ఉప్పిరి ఈంజొ పత్తుర్ సేడెదె గే, జోక బీడవ గెలెదె.” మెన యేసు ‡ సంగిలన్.

19 పంటొ నజుక గెలసక మార్ల సంగిలస మెన అమ్చి రిసా యేసు సంగితయ్ మెన మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి వెల్లెల పూజర్లు చినన కోపుమ్ జా, జోక జయ్యి గడియయ్ దెరుక ఉచర్ల, గని ‘ప్రైజల్ కోపుమ్ జా అల్లర్ కెరుల’ మెన, జోవయింక బియ్ కెర, తుక్లె తిల.

సిస్సు డబ్బుల్ దెతిన్చి రిసా యేసుక పరిచ్చ కెరయ్లిసి
(మత్త 22:15-22; మార్కు 12:13-17)

20 జలె, ‘వాట్ అయ్లె యేసుక దెరుమ్దె’ మెన మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి వెల్లెల పూజర్లు దెకితె తిల చి, సగుమ్జిన్క లంచుమ్ దా కెర, “తుమ్ సత్తిమ్క పుసిల్ రితి డీన” మెన, జేవ్ మాన్సుల్ యేసుక ఏక్ కోడు పుసితి రితి తెద్రయ్ల. జోవయించి ఉద్దెసుమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘యేసు కిచ్చొ జవున్ తప్పు సంగిలె, జోక దెర, రోమ్ దేసిమ్చొ అదికారితె సొర్ప కెర దెంక జయెదె చి, యేసుచి రిసా సూన, సిచ్చ దెయెదె’ మెన కోర్ప జతతి.

21 జలె, జేవ్ మాన్సుల్ యేసుతె జా కెర, “గురుబాబు, తుయి సత్తిమ్ లట్టబ, సత్తిమ్ బోదన కెర్తసి మెన. తుయి మొకమాటుమ్ నే దెకితె, వెల్లెల మాన్సుల్ కిచ్చొ ఉచరుల గే నే బితె, దేముడు దెకయ్లి

‡ 20:18 20:18 ఈంజొ టాలితె ‘దేముడుచి గుడి’ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్, యేసుక సంపజా జోవయింక నిదానుమ్ జలస మొత్తుమ్ జిన్. బోడిపత్తుర్ మెలె, యేసు. ‘బోడిపత్తుర్ నెసిలస’ మెలె, ముక్కిమ్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్. ‘పత్తురు జోవయించి ఉప్పిరి సేడ బీడయ్తిసి’ మెలె, జేవ్ పూర్త సంపనెంజలిన్ నెసిలిసిచి సిచ్చ.

వాటించి రిసా సత్తిమ్ తెన్ బోదన కెర్తసి మెన జానుమ్” మెన పులయ్తి రితి సంగ,

22 అన్నె, “రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చొ కైసర్ రానొక అమ్ సిస్తు దెంక నాయిమ్ గే నాయ్ గె?” మెన పుసిల.

23 గని యేసు జోవయించి కీఉచరన్ల, జోవయించి ఉప్రమెన్సు చిన కెర,

24 “ఏక్ వెండి *కాసు అంక దెకవ” మెలన్, చి జేవ్ ఆన దెకయ్తికయ్, “ఇన్నెతె కచి బొమ్మ కడ అస్తి? కచి నావ్ డీస్తయ్?” మెన పుసిలన్ చి, “కైసర్ రానొచి” మెన జనాబ్ సంగిల.

25 యేసు జోవయింక, “దస్సి జలె, కైసర్ క దెతిసి కైసర్ క, దేముడుక దెతిసి దేముడుకయ్ తుమ్ దాస.” మెన, జోవయింక జబాబ్ దిలన్.

26 దస్సి, జో సంగిలిన్తె తప్పు నాయ్ చి, ప్రెజల్చి మొక్కె జో కిచ్చొ తప్పు సంగితిన్చి రుజ్జు దెకవుక నెతిర్ల, చి దెరుక నెతిర్ల. గని జో దిలి జబాబ్చి తెల్విక ఆచారిమ్ జా, తుక్లె జల.

సద్దూకయ్యులు మెల పండితుల్ యేసుచి తెలివి పరిచ్చ కెరుక
(మత్త 22:23-33; మార్కు 12:18-27)

27 పడ్డె, ‘మొర గెలెగిన అన్నె జీవ్ జంక నెంజె, అన్నెక్ లోకుమ్తె గెచ్చుక నెంజె’ మెన ప్రెజల్క సికయ్త సద్దూకయ్యులు సగుమ్జిన్ యేసుతె జాఁ కెర,

28 “గురుబాబు, ఈందె, ‘ఎక్కిలోచొ అన్నొసి పెండ్లి జా బోదల్ నెంతె మొర గెలెగిన, జో బావొసి అన్నొన్చి తేర్పిక ఆనన, అన్నొన్చి నావ్ తెన్ బోదల్ పాయిక అస్సె’ మెన, మోసే పూర్గుమ్చొ అమ్ యూదుల్చి రిసా రెగ్ల అస్సె.

---

§ 20:23 20:23 జోవయించి కిచ్చొ ఉచర్ల మెలె, ‘అమ్క ఆక్రమించువ కెర్లి రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్క సిస్తు దెంక నెంజె’ మెన ఏక్ వేల జో సంగిలె, జా ప్రబుతుమ్చి మొక్కె జోవయింక నేరిమ్ వయడ సిచ్చ కెరవుక జయెదె. గని ‘జా సిస్తు దెంక చెంగిల్’ మెన జో సంగిలె మాములుమ్ ప్రెజల్ కోవుమ్ జవుల. మెలె, జా వేర దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్క సిస్తు దెంక ఆగ్గు తిలె కి, జేవ్ యూదుల్ నెసితి. * 20:24 20:24 యెరూసలేమ్తె దొన్ని రగల్ కాసుల్ తవుల. ఏక్ రగుమ్ దేముడుచి గుడితె దెతిసి, ఏక్ రగుమ్ ప్రబుతుమ్క దెతిసి, మాములుమ్ బియ్యార్క వాడిక కెర్తెసి.

29 జలె, సత్తుజిన్ బావుడ్లు తిల. జోవయింతె తొల్పుర్ తెర్ని ఆనన, బోదల్ నెంతె మొర గెలన్.

30 జో మాన్సుచి పట్టి జెర్మిలోసా కి జాక ఆనన, బోదల్ నెంతె మొర గెలన్.

31 జోచి పట్టిచొ, జోచి పట్టిచొ, దస్సి వర్స తెన్ సత్తుజిన్ మొత్తుమ్ జా తెన్ పెండ్లి జా సంతానుమ్ నెంతె మొర గెల.

32 ఆకర్క జా తేర్బోద కి మొర గెలి.

33 జాకయ్, మొర గెలన అన్నె జీవ్ జతి పొదిక, జా తేర్బోద జోవయింతె కక్క తేర్ని జా తయెదె? జేవ్ సత్తుజిన్ వర్స తెన్ జా తెన్ పెండ్లి జల, గెద” మెన యేసుక పుసిల.

34 ఇసి జతికయ్, యేసు జేవ్ సద్దుకయ్యుల్క, “ఈంజయ్ కాలుమ్చ మాన్సుల్ పెండ్లి జా పుత్తర్సుల్క పెండ్లివొ కెర్తతి,

35 గని ‘అన్నె జీవ్ జా పరలోకుమ్తె జా కాలుమ్క జితు’ మెన కక్క దేముడు విలువ దెకెదె గే, ఒత్త పెండ్లివొ నెంతె దస్సే తవుల.

36 కిచ్చొక మెలె, ఒత్త గెలె దూతల్ కీసి మొర్తి నాయ్ గే, దస్సి, ఈంజేవ్ కి కెయడ కి అన్నె మొర్తి నాయ్. అన్నె, జేవ్ మొర గెచ్చ అన్నె జీవ్ జలి రిసా, జేవ్ దేముడుచ పుత్తర్సు జా అస్తి.

37 “జలె, ‘మొర గెలన అన్నె జీవ్ జవుల’ మెన †రూకు తెడి జా ఆగి లగితె తిలిన్చి రిసా జో రెగిడ్లిన్తె అమ్చొ మోసే పూర్గుమ్చొ కి దెకయ్తయ్. కేన్ కోడుతె మెలె, దేముడుచి రిసా ‘అబ్రాహామ్చొ దేముడు, ఇస్సాకుచొ దేముడు, చి యాకోబుచొ దేముడు’ మెన ఏక్తె సంగితయ్, గెద.

38 జలె జేవ్ మొర్ల పూర్గుల్క మోసేచి కాలుమ్ ఎద కి జో దేముడు తా కామ్క అయ్లీన్ తెన్ జేవ్ అన్నెక్ లోకుమ్తె గెచ్చ జివ్వి అస్తి మెన రుజ్జు జతయ్. రితి మొర గెలనక నాయ్, గని జీవ్ తిలనకయ్ జో దేముడు తయెదె. కో దేముడుచి రిసా జియ మొర అస్తి గే, జోవయించి రిసా జితతి” మెన యేసు సంగిలన్.

† 20:37 20:37 నిర్గమకాండుమ్ 3:1-6.

39 జలె, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తన కి ఒత్త తిల. జేవ్, జలె, పరిసయ్యుల్ తెన్ బెదితన జవుల చి, మొర్లె జీవ్ జంక జయెదె, అన్నెక్ లోకుమ్తె గెచ్చుక జయెదె మెన నంప కెర్తతిచి రిసా “గురుబాబు, తుయి చెంగిల్ జబాబ్ దిలది!” మెన సంగిల.

40 ఒత్త తెంతో జోవయింతె అన్నె కో కి యేసుక కిచ్చో పుసుక కి దయిరిమ్ జతి నాయ్.

దేముడు తెద్రయ్లో క్రిస్తు

(మత్త 22:41-46; మార్కు 12:35-37)

41 తెదోడి యేసు జోవయింక ఇసి మెలన్. “ దేముడు తెద్రయ్లో రచ్చించుప కెర్లొసా జతో క్రిస్తు అమ్చో దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మ జోక పుత్తుసి జయెదె’ మెన కీసి సంగుక జతయ్?” మెన, అన్నె,

42-43 క్రిర్ననల్తె దావీదు,

‡“తుచ విరోదుమ్ సుదల్ తయె సుదితి పొద్దొ జతి రితి ఆవ్ కెర్తి ఎది ఎద

తుయి అంచి ఉజెతో పక్కయ్ వెన తా

అంచి తెన్ ఏలుప కెరు, మెన

ప్రబు అంచో ప్రబుక సంగిలన్

మెన రెగిడ్డన్.

44 దస్సి, దావీదు రానొ క్రిస్తుక ‘ప్రబు’ మెన సంగితయ్ జలె, జో క్రిస్తు కీసి జోక సీపుత్తుసి జయెదె? తుమ్ ఉచర” మెన ఒత్త తిలసక యేసు సంగిలన్.

దేముడుచి కొడొ సికడ్తనచి రిసా ప్రెజల్క యేసు జాగర్త సంగిలిసి

(మత్త 23:1-36; మార్కు 12:38-40; లూకా 11:37-54)

---

‡ 20:42-43 20:42-43 క్రిర్న 110:1. § 20:44 20:44 కీసి మెలె, యేసు ఎత్తి. అదికారుమ్ తిలో దేముడుచో పుత్తున్ జయె దేముడి జతయ్, గని మాన్సు జా దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మ జోవయింక పుత్తున్ రితో జతయ్. సగుమ్జిన్ ప్రెజల్ జా కోడు ఒప్పన్; మత్తయి 9:27, 21:9. ‘మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా’ మెలి జో యేసు సంగన్లి నావ్తె కి జా అర్దుమ్ ఇదిల్ లుంకిల్ రితి అస్సె.

45 ప్రజల్ ఎత్కి నూన్తె తతికయ్, యేసు జోచ సిస్సుల్క ఇసి మెలన్.

46 “దిగిల నూటిచ పాలల్ గలన బులిత గవురుమ్ ఉచరంత ఆమ్చ మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డసచి రిసా తుమ్ జాగర్త తెన్ తా. జేవ్ సంతవీదులె టీచ మాన్సుల్ ఎత్కి ఆమ్క జోకర్తు మెన కోర్ప జతతి. సబ గెరలె ముక్కిమ్చ టాన్లుతె, విందుల్తె ముక్కిమ్చ టాన్లుతె వెసుక కోర్ప జతతి.

47 జేవ్ మోసిమ్లు కెర రండెల్ మాన్సుల్చ గెరల్ విక కతతి, అన్నె ఉప్రమెన్సుక దిగిల ప్రార్దనల్ కెర్తతి. దస్సి, జోవయించి పాపుమ్ ఒగ్గరి, చి వెల్లి సిచ్చ సేడుల” మెన యేసు సంగిలన్.

21

బీద జలి రండెల్ మాన్సు ఎక్లి జాక కలుగు జలిసి ఎత్కి దేముడుక దిలిసి

(మార్కు 12:41-44)

1 దేముడుచి గుడితె డబ్బుల్ దెతి కానుక పెటె ఏక్ తయెదె. దేముడుచి కామ్క మెన మాన్సుల్ ఒత్త డబ్బుల్ గలుల. జలె, యేసు జా పక్క అంకి గల, సొమ్సార్లు జోవయించి డబ్బుల్ జా పెట్టెతె గల్తె తిలిసి దెకిలన్.

2 తెదొడి ఎద్దె నెంజిలి రండెల్ మాన్సు జా డబ్బుల్ దెతి కానుక పెట్టెతె దొన్ని ఇదుల రాగి కాసుల్ గలిలిసి యేసు దెకిలన్.

3 జా దెక కెర, యేసు, “నిజుమి తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జేవ్ సొమ్సార్లు ఎత్కిజిన్ మొత్తుమ్ దిలిన్చి కంట ఈంజ ఎద్దె నెంజిలి రండెల్ మాన్సు ఒగ్గర్ దా అస్సె.

4 జోవయించి ఎదివాట్ సొమ్సారుమ్ తెంతొ సేంసిలిసి జేవ్ దా అస్తి. ఇన్నెక, మాత్తుమ్, కిచ్చొ నెంజిలె కి, కలుగు జలిసి ఎత్కి దాయి గెల అస్సె” మెన యేసు సంగిలొ.

దేముడుచి గుడి పాడ్ జంక తిలిన్చి రిసా సంగిలిసి

5 దేముడుచి గుడి “చెంగిల్ పత్రల్ తెన్ కెడ్డి సూటి తెయార్ కెర అన్తి, *కెడ్డి తమ్మస వస్తువల్క సూటి కెర అన్తి!” మెన †సిస్సుల్ యేసుక దెకయ్ల.

6 యేసు, “తుమ్ దెకితిసి ఎత్తి జలె, సగుమ్ దీసల్ గెలె కీసి జయెదె మెలె, అప్పె పత్తుర్చి ఉప్పిరి పత్తురు దొత్తల్ తిలె కి, ఎక్కి జలెకు నే టీవెతె గలి జతి ‡దీసి జెయెదె” మెన సంగిలన్.

ఉగుమ్ మార్పువ జతిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

7 తెదొడి యేసుక, జోచ బారజిన్ సిస్సుల్ “గురుబాబు, తుయి సంగిలిసి కెయెచ జర్గు జయెదె? ఈంజ జర్గు జతి పొది అయ్లి మెలె, అమ్ చినితి రిసా కిచ్చొ గుర్తు తయెదె?” మెన పుసిల.

8 జోజోవయింక, “కొన్సొ జలెకు తుమ్క అంచి రిసా మోసిమ్ నే కెర్తి రితి తుమ్ జాగర్త దెకన. కిచ్చొక మెలె, ‘ఆవ్వి క్రీస్తు’ మెనన జలెకు. క్రీస్తు జెతి సమయుమ్ జా అయ్లి మెన జలెకు, కో కో మాన్సుల్ బార్ జవుల. జోవయించి పట్టి తుమ్ గెచ్చ నాయ్.

9 అన్సె, దేసిమ్చి ఉప్పిరి దేసిమ్ యుద్దుమ్ కెర్తిన్చి రిసా జలెకు, ఏక దేసిమ్చ జోవయించి ఉప్పిరి జెవ్వి యుద్దుమ్ కెర్తిన్చి రిసా జలెకు తుమ్ సూన్లె, తుమ్ బమ్మ జా నాయ్. దసచ ఎత్తి జర్గు జంక అన్సె, గని ఈంజ ఉగుమ్ తెడ్డి బేగి పూర్తి జయె నాయ్” మెన సంగ కెర

10 జోవయింక అన్సె, దేసిమ్చి ఉప్పిరి దేసిమ్, రాజిమ్చి ఉప్పిరి రాజిమ్ యుద్దుమ్క టీవ్ల.

11 వేర వేరతె బూకంపల్ కరువుల్ చి, కిచ్చొ కిచ్చొ కన్టల్ నన్టల్ జర్గు జవుల చి, ఆగాసుమ్ తెంతో జెత ఒగ్గర్ బయిమ్ దెత వెల్లో గుర్తులు జెవుల.

---

* **21:5 21:5** ఇస్టుమ్ తిల సామ్మార్లు బజార్ వస్తువల్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక దెతికయ్, దసచక దేముడుచి గుడి సూటి కెర తిల. † **21:5 21:5** మార్కు 13:1, మత్తయి 24:1 దెక. ‡ **21:6 21:6** యేసు జెర్కడబ్బయ్ వెర్సుల్ గెతికయ్, రోమ్ దేసిమ్చ సయన్సుమ్ పాడ్ కెర్.

12 “గని ఈంజ ఎత్తి జర్గు నే జతె అగ్గె, మాన్సుల్ తుమ్క దెర, జోవయించి కోపుమ్క తుమ్క కిచ్చొ కిచ్చొ అల్లర్ కెర, ‘అదికారుల్ జోవయింక సిచ్చ కెర్తు’ మెన అమ్క యూదుల్చ సబ గెరలె జోవయించి అత్తి సొర్పు కెర దెవుల, చి తుమ్క జేల్తె గల దెవుల. అంచి సేవ తుమ్ కెర్తుసుచి రిసా, రానల్చి మొక్కె అదికార్లుచి మొక్కె తుమ్ తీర్పు జతి రిసా సిచ్చల్ జతి రిసా తుమ్క టీచడుల.

13 జేవ్ దస్సి కెర్తి పొదిక, అంచి రిసా తుమ్ సాచి సంగితె.

14 తుమ్ అప్పె మెన్సుతె కిచ్చొ బుద్ది దెరన మెలె, మాన్సుల్చి మొక్కె తుమ్ పరిచ్చు జంక జలె, జా నే జతె అగ్గె, జేవ్ పరిచ్చు కెర్లె కిచ్చొ జబాబుల్ దెమ్దె?, మెన తుమ్ ఉచరంతె తా నాయ్.

15 కిచ్చొక మెలె, తుమ్క చోడి దెయిందె, తుమ్క దొర్కు జలి బుద్ది గ్యానుమ్ దెయిందె. తుమ్చ జబాబుల్చి తెల్విచి ఉప్పిరి జేవ్ అల్లర్ కెర్తనతె వెల్లెల మాన్సుల్తె కో జీనుక నెత్తిర్తి, తుమ్క కిచ్చొ జబాబ్ సంగుక నెత్తిర్తి.

16 “అదికారుల్చి అత్తి తుమ్క సొర్పు కెర దెతనతె సగుమ్జిన్ కొన్న జవుల మెలె, తుమ్చ అయ్యదింసి, అన్నొబావొదింసి, తుమ్చ బందుగులు, తుమ్చ సినేతులు. అన్నె, తుమ్తె సగుమ్జిన్క మాన్సుల్ మారుల.

17 అన్నె, తుమ్ అంచి నావ్ తెన్ బులితె తత్తెచి రిసా, ఎతివాట్జిన్ తుమ్క విరోదుమ్ జవుల.

18 గని, సీపరలోకుమ్తె తుమ్ జెతిన్క ఉచర్లె, తుమ్చ సెండివాడల్తె ఎక్కి కి నాసెనుమ్ జా గెచ్చె నాయ్, ఈంజ లోకుమ్తె ఈంజ ఆగ్క మాల్లె కి, తుమ్ పరలోకుమ్తె గెతిసి అడ్డు కెరుక నెత్తిర్తి.

19 తుమ్ ఎక్కి నిదాసుమ్ ఓర్పుప జా, చి పరలోకుమ్తె గెతి రితి తుమ్చి జీవు దొర్కు కెరన తా.

---

§ 21:18 21:18 నెంజెలె, ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సెలవ్ నెంతె తుమ్చ సెండివాడల్తె ఎక్కి కి నాసెనుమ్ జా గెచ్చె నాయ్’.

యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ పాడ్ జంక తిలిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి
(మత్త 24:15-21; మార్కు 13:14-19)

20 “గని యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క సయ్న్యమ్ ఒండి సుట్టునంత బెర తతిసి తుమ్ కెయఱ దెకితె గే, ‘పట్టుమ్ పాడ్ జంక తిలి సమయుమ్ పావ జా అస్సె’ మెన చినితె.

21 జా గుర్తు దెకిలె, తుమ్చితె కో ఈంజ యూదయ ప్రదేసిమి తవుల గే, చట్టున డొంగ్రలె ఉట్టు నిగుతు చి, పట్టుమ్చి తెడి తిలన బార్ జా ఉట్టు గెతు, చి పట్టుమ్ ఒత్తల్తోచి బయిలె గవ్వెలె జవున్ కో తవుల గే, పట్టుమ్తె అన్నె పెసుత్ నాయ్.

22 కిచ్చొక మెలె, జోవయింక పచ్చిల్ రితి ఇండిల జోవయించ అమ్చ యూదుల్క దేముడు సిచ్చ దెత దీసల్ జవుల, జేవ్. జో అగ్గె రెగిడ్డిసి దస్సి జర్గు జా పూర్తి జంక అస్సె.

23 “అయ్యో! జేవ్ దీసల్క వయ తిల తేర్బోదల్, బోదల్ వడ్డివొ ఉట్టు నిగుక నెత్త ఒగ్గర్ సైమల్ జవుల! ఈంజ దేసిమి ఒగ్గర్ కస్టల్ సిచ్చల్ జవుల!

24 అమ్చ యూదుల్తె సగుమ్జిన్క కండ గెలుల, సగుమ్జిన్క దెర వేర దేసిమ్లుతె కడ నెవుల. అన్నె యూదుల్ నెంజిలన ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి ఉప్పిరి, ఈంజ దేముడుచి గుడిచి ఉప్పిరి ఏలుప కెర్తి కాలుమ్ కేడ్డె ఎదక జేవ్ ఈంజ ఎత్తి సుంద గెలుల.

దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్డుమ్ ఏలుప కెరుక దెర్తిసి చి రిసా యేసు సంగిలిసి
(మత్త 24:29-35; మార్కు 13:24-31)

25 “పడ్డొక, పొద్దుతె, జోనుతె, చి సుక్కల్తె కిచ్చొ కిచ్చొ గుర్తుల్ డీసుల చి, తుపాన్ కెర్లె సముద్రుమ్చ కెర్లల్ ఎదిలి డొంకక జా, బుయ్యో ఉట్టు జా గెరల్ గుడ్డ దెర గెలె, జా అల్లర్ జా అవాడ్ కీన్ తయెదె గే, దస్సి జయెదె చి, దసచచి రిసా ఒండి లోకుమ్తె వేర వేర దేసిమ్లుచ మాన్సుల్ సైమల్ సేడుల చి, కిచ్చొ ఉచరుక గే నేన గెచ్చుల.

26 ఈంజ లోకుమ్తె జెంక తిల అల్లర్చి రిసాచి జోవయించి బయిమ్క మాన్సుల్చి మొకొమ్ గుంజు సేడుల. కిచ్చొక మెలె, ఆగాసుమ్తె సెక్తి తిలిసి ఎత్తి అద్దుర్ జా గెచ్చెదె.

27 తెదొడ్క, ఎదివాల్ అదికారుమ్ తెన్, పరలోకుమ్చి ఉజిడి తెన్ ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా మబ్బుతె పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్ర జెతిసి * ఎత్తిజిన్ దెకుల.

28 “జలె, ఈంజ ఎత్తి జర్గు జంక దెర్లె పొది, అమ్చి రచ్చన పాసి జా జెతయ్ మెనన, తుమ్ సోగ టీచ దయిరిమ్క ఉప్పిరి దెక, సర్దనంతోసుమ్ జా” మెన యేసు సంగిలన్.

29 తెదొడి యేసు జోవయింక అన్నె కిచ్చొ టాలి సంగిలన్ మెలె, “అంజూరుమ్ రూకుక చి అన్నె రగల్ రూకుల్క ఉచరుమ.

30 జేవ్ వలొయలె బేగి, ‘వేసెగు అప్పె పాచ జెయెదె’ మెన తుమ్ చినితసు, జాన్సు.

31 దస్సి, ఆవ్ సంగిల గుర్తుల్ జర్గు జతిసి తుమ్ దెకిలె, †‘దేముడుచి రాజిమ్ పాచ జా అస్సె చి జెయెదె’ మెన జాన్తె.

32 “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఆవ్ సంగిల సైమల్ గుర్తుల్ పూర్తి జర్గు జతి ఎద ఈంజ ఉగుమ్ అంతుమ్ జయె నాయ్.

33 ఆగాసుమ్ బుయి నాసెనుమ్ జా గెచ్చుల, గని అంచ కొడొ ‡ఎద్దరె పిట్టితి నాయ్.

‘తెలివి తా పాపుమ్తె దెర్ము నే సేడ్డి రిసా ప్రార్దన కెర్తె తా’

* 21:27 21:27 మత్తయి 24:30. † 21:31 21:31 మత్తయి 24:33 అన్నె మార్కు 13:29 తె యేసు అన్నె ఉత్ర జెతిన్చి రిసాచి కోడు అస్సె. మెలె, జో అన్నె ఉత్ర జెతిసి తెస్సి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్దుమ్ ఏలువ కెరుక దెరెదె. జా రాజిమ్ ఏలువ కెర్తెన్తె యేసుయి రానొ జయెదె, చి ఎత్తిచి ఉప్పిరి జీస్టో మెలె, దేముడు అబ్బొన్చి అత్తి జో ఎత్తి సార్చు కెర దెయెదె, చి అబ్బొసి కెయెడ తెయెడ ఎత్తిచి ఉప్పిరి పూర్తి ఏలువ కెరెదె. ఇన్నెక కొరిందియిల్క వవులు రెగిడ్డి ఏక్ నంబర్ ఉత్రమ్ 15:24-28 సదు కెర. యేసు ఏలువ కెర్తె పొదిక, జోవయించి తెడి జోవయింక నంపజా జోవయించయ్ జల మాన్సుల్ కి ఏలువ కెరుల. ఇన్నెక డీసయ్లిసి 5:10 సదు కెర. ‡ 21:33 21:33 నెంజెలి ‘నెరవెర్చువ జంక ఎద్దరె పిట్టితి నాయ్’.

34 “తుమ్ మెన్నుతె కిచ్చొ బుద్ది ఇండితె గే తుమ్ జాగర్త దెకన! నెంజిలె, తుమ్ ఓడుప జతి రితి ఒగ్గర్ సూరు పియ మచ్చితిన్ గట్ట, దస్సి మచ్చితిన్క వెర్రి రితి ఇండితిన్ గట్ట చి, ఈంజ లోకుమ్చ రోజుకచ బాదల్ చి రిసా ఉచర్తిసి తుమ్క పెల గెలెదె. తుమ్ దసచతె అలవాట్ జా తిలె, ఈంజ ఉగుమ్చి జా ఆకర్ దీసి అయ్లె, బోసుక ‘అస్సె’ మెన జంతు నేన్లె కీసి చట్కున దెర్ను సేడుక జయెదె గే, దస్సి తుమ్ చట్కున లాజ్ బెట్టుక జయెదె.

35 కిచ్చొక మెలె, బూలోకుమ్ తిలస ఎత్కిజిన్క జా దీసి లయెదె.

36 ఈంజేవ్ సైమల్తె జా దీసి జెతికయ్ గుర్తుచ అల్లర్ ఎత్కితె తుమ్ ఓర్సువ జా జిన్తి రితిచి, జిన ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా ఏలువ కెరుక మెన అన్నె జెతి పొదిక అంచి మొక్కి తుమ్ టీవ్తి రితి, తుమ్ జాగర్త దెకన, జా ఎత్కిక దొర్కు జలి సెక్తి తుమ్క తవుస్ మెన తుమ్ ప్రార్దన కెర్తె తా” మెన యేసు సిస్సుల్క సంగిలన్.

37 జలె, జా దొరతి యేసు రోజుక మెద్దెన్ పొది దేముడుచి గుడితె గెచ్చు బోదన కెర్తె తయెదె చి, రోజుక సంజె పట్టుమ్ తెంతో బార్ జా ఓబలీవ మెట్టయ్ నిర్ద తయెదె.

38 రోజుక పెందల్ పొది ప్రెజల్ ఎత్కి బే బేగి బార్ జా జోచి బోదన సూసుక మెన దేముడుచి గుడితె గెచ్చుల.

22

జా దేసిమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక దెర మారుక మెన కుట్ట కెర్తిసి

(మత్త 26:1-5,14-16; మార్కు 14:1-2,10-11; యోహా 11:45-53)

---

§ 21:37 21:37 మార్కు 11:11-12, చి 19-20తె దెకిలె, ‘ఒబీవ మెట్టయ్’ మెన నాయ్, గని ‘బేతనియ గచ్చొ’. బేతనియ గావ్ ఒబీవ మెట్టయ్ పాసి తయెదె.

1* పస్కా వండుగు, జలె నే పులయ్ల పొడియొ కతి వండుగు పాసి జా అయ్లీ.
 2 తెదొడి “కెయక కీసి పైజల్క బమ్మ నే కెర్తె యేసుక మారుమ?” మెన వెల్లెల పూజర్లు చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన కుట్ర ఉచర్తె తిల. కిచ్చొక మెలె, పైజల్క †బితె తిల.

యూదా యేసుక దెర దెంక ఒప్పన్లీసి

3 తెదొడి, యేసుచ బారజిన్ సిస్సుల్తె తిలో ‡ఇస్కరియోతు మెలొ యూదాక నయ్తాన్ దెర్లన్.

4 యూదా వెల్లెల పూజర్లుతె చి దేముడుచి గుడిచ జమాస్సు సుదల్చ అదికారుల్తె గెచ్చ కెర, “యేసుక తుమ్చి అత్తి ఆవ్ దెర దెయిందె. కీన్ కెరుమ?” మెన జోవయింతెన్ లట్టబ్బ,

5 జేవ్ సర్ల జా “తుక డబ్బుల్ దెమ్దె” మెన ఒప్పన్ల.

6 జో కి ఒప్పన్లొచి, జనాబ్ నెంజిలిన్తె యేసుక దెర దెంక మెన వాట్ చజితె తిలొ.

పస్కా వండుగచి అన్నిమ్ యేసుచ సిస్సుల్ తెయార్ కెర్లీసి

(మత్త 26:17-25; మార్కు 14:12-21; యోహా 13:21-30)

7 తెదొడి నే పులయ్ల పొడియొ కతి దీసి అయ్లీ. జా దీసి పస్కా వండుగచి రిసాచి §మెండపిల్ల కండ అర్పితుమ్ దెవుల.

* **22:1 22:1** ‘ఇసి దస్సి వండుగు కెర’ మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సంగిలిసి కేసె నడు కెరుక జయెదె మెలె, నిర్లమకాండుమ్ 12 అద్యయిమ్తె. † **22:2 22:2** ‘పైజల్క బితె తిల’ మెలె, దొన్నిచి రిసా ఉచరుక జయెదె. యోహాను 11:48 దెకిలె, ‘యేసుక కిచ్చొనే కెర్తె దస్సి బోదన కెర్తె తయెదె, చి పైజల్ పూర్తి జోవయింక నంపజా గెచ్చుల, చి రోమ్ దేసిమ్చ నయ్స్యమ్ అమ్చి దేముడుచి గుడి పాడ్ కెరుల, అమ్చి అదికారుమ్ కుడ్డె గెచ్చువుల’, మెన బితె తిల. జా ఏక్, గని అన్నె కిచ్చొ మెలె, మత్తయి 26:5 చి మార్కు 14:2 తె దెకిలె, వండుగు పొది జోవయింక మారుక పొని, నెంజిలె వండుగక బెర అయ్లె పైజల్ అల్లర్ దెవుల మెన జేవ్ వెల్లెల మాస్సుల్ బితె తా అల్లర్ జలిన్చి రిసా సంగితయ్. ‡ **22:3 22:3** జోవయింక ‘ఇస్కరియోతు’ మెన కిచ్చొక జోవయింక నావ్ తిలి మెలె, జో ఇస్కరియోతు గవ్వెచొ మాస్సు జయెదె. § **22:7 22:7** యేసు కి జయి వండుగు కెర్తి పొది అర్పితుమ్ జలన్. జో, జలె, కెయక తెయక సరిపుచువ జలి అర్పితుమ్ జలన్. జొయ్యి అర్పితుమ్ జలిసి తెంతొ అన్నె అర్పితల్ నాయ్. ఎబ్రియల్ 9:28, 10:10.

8 జాకాయ్ యేసు పేతురుక చి యోహానుక “తుమ్ గెచ్చు, చి పస్కా-పండుగు అన్నిమ్ అమ్ కతి రిసా దొర్కు జలిసి తెయార్ కెర” మెలన్.

9 “అమ్ కేనె తెయార్ కెరుక తుచి ఆన?” మెన జేవ్ వుసిల.

10 జోవయింక, “ఈందె, పట్టుమ్చి తెడి పెసిలదు మెలె, పాని వయితొసా ఎక్కిలో తుమ్క దస్సుల్ జయెదె. జోచి పట్టి తుమ్ గెచ్చు చి, కేన్ గెరి జో పెనెదె గే,

11 జో గెర్చొ ఎజొమానిక తుమ్ కిచ్చొ మెన మెలె, ‘అంచ సిస్సుల్ తెన్ ఆవ్ పస్కా అన్నిమ్ కతి గది కేన్ మెన అమ్చొ గురుబాబు సంగితయ్’ మెన తుమ్ సంగ,

12 సామన్ తెయార్ కెర్లె వెల్లి అంతస్తు గది ఏక్ తుమ్క జా దెకయెదె. ఒత్తయ్ అమ్చి రిసా పస్కా అన్నిమ్ తుమ్ తెయార్ కెర తా” మెన యేసు సంగిలన్.

13 జేవ్ గెచ్చు కెర, ‘జో సంగిల్ రితి ఎత్కి జర్గు జా అస్సె’ మెన దెక కెర, జా పస్కా అన్నిమ్క దొర్కు జలిసి ఎత్కి తెయార్ కెర్లె.

యేసు సిస్సుల్ తెన్ పండుగ్ అన్నిమ్ కంక

(మత్త 26:16-30; మార్కు 14:22-26; 1 కొరి 11:23-25)

14 పండుగ్ అన్నిమ్ కెర్తి సమయుమ్ పావ జెతికయ్, యేసు సిస్సుల్ తెన్ జా అన్నిమ్ కంక మెన వెసిల.

15 తెదొడి యేసు జోవయింక, ఆవ్ సేడుక తిల సైమల్ నే జతె అగ్గె తుమ్చి తెన్ ఈంజ పస్కా అన్నిమ్ కంక మెన ఆవ్ ఒగ్గర్ ఆన జలయ్.

16 కిచ్చొక మెలె, దేముడు ఎదార్డుమ్ ఏలుప కెరుక అయ్లె పొదిక, జోచి రాజిమ్తె ఈంజ పస్కా పండుగు *గుర్తు జతి రచ్చనచి

* **22:16 22:16** జా పస్కా పండుగు మెన మాములుమ్ యూదుల్ కిచ్చొక కెరుల మెలె, పూర్ణమ్ పొది జేవ్ ఐగుప్తు దేసిమి తా గొతిమాన్సుల్ జలిసి తెంతొ ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోవయింక రచ్చించుప కెర్లెసి ఏద కెరుక. నిర్గమకాండుమ్ 3 అద్యయమ్ తెంతొ యెహోసువ ఎద ఈంజ మత్తెలి పూర్తి తయెదె. ముక్కిమ్క అప్పె నిర్గమకాండుమ్ 12, 13 అద్యయల్ దెకిలె సగుమ్ అర్దుమ్ జెయెదె. గని ‘పస్కా పండుగ్చి గుర్తు జతి ముక్కిమ్చి రచ్చన’ మెలె, పాపుమ్ తెంతొ, పాపుమ్చి ఉగుమ్ తెంతొ, పాపుమ్చి లోకుమ్ తెంతొ మాన్సుల్ రచ్చించుప జా పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదితిసి, పరలోకుమ్తె గెతిసి.

ముక్కిమ్చి అర్దుమ్చి కామ్ పూర్తి జర్గు కెర్తె ఎదక ఈంజ మదెనె, ఈంజ పండుగ్ అన్నిమ్ ఆవ్ అన్నె కయి నాయ్ మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి.

17 జా పండుగ్ అన్నిమ్ పితి డొమ్ము ద్రాచ రస్సుమ్ యేసు తెదొడి దెర కెర, 'ఈంజ తుయి దా దయ కెర్లది' మెన దేముడు అబ్బొస్క సంగ కెర, సిస్సుల్క "ఉంద, ఇన్నె తిలిసి తుమ్ వర్చ తెన్ పియ వంటన.

18 కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్దుమ్ ఏలుప కెర్తె రితి జెతె ఎదక ఈంజ మదెనె ఆవ్ ద్రాచ రస్సుమ్ పియ నాయ్ మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి" మెన యేసు సంగ కెర,

19 పొడి వెంట 'తుయి ఈంజ దయ కెర్లది' మెన దేముడు అబ్బొస్క సంగ కెర, జా పొడి మోడ కెర, సిస్సుల్క దా "ఉంద, ఈంజ అంచి ఆగ్. †అంక తుమ్ ఏద కెర్తి గుర్తుక తుమ్ ఇసి కంక అలవాట్ జా. ఉంద కా," మెన దిలన్.

20 దస్సి, జా అన్నిమ్ కా కేడయ్లి పొది ‡గలన్ అన్నె దెర, "ఈంజ గలన్ ద్రాచ రస్సుమ్, ఆవ్ దెతి నొవి ప్రమానుమ్. తుమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి రిసా సువ దెతి అంక లోయి. జా లోయిచి గుర్తు ఈంజ ద్రాచ రస్సుమ్.

21 "ఈందె, అంక దెర, సార్చు కెర దెతోసా ఈంజ బల్లతె వెన అంచి తెన్ అన్నిమ్ కెర్తయ్. జోచి ఆతు అంచి ఆతు తెన్ ఈంజ బల్లచి ఉప్పిరి అస్సె.

22 కిచ్చొక మెలె, 'జర్గు జంక అస్సె' మెన దేముడు అగ్గె తెంతో రెగిడ్డి రితి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా కీగెచ్చుక అస్సె, గని అయ్యె! కేన్ మాన్సు అంక దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్చు కెర దెయెదె గే, జో మాన్సు జతి సిచ్చ కెర్ది!" మెన సంగిలన్.

23 జో దస్సి సంగితకయ్, 'ఆవ్ గె? ఆవ్ గె?' మెన ఎక్కిలో తెన్

† 22:19 22:19 ఈంజ ఎత్తి తొలితో రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 'తుమ్చి' తెంతో 20 నంబర్చి కోడు పూర్తి తెన్ చ కొణె తయె నాయ్. ‡ 22:20 22:20 దన పండుగ్ అన్నిమ్తె బెర్తె, చెత్తర్ సుట్టు ద్రాచ రస్సుమ్ పివుల. § 22:22 22:22 మెలె, 'మొరుక అస్సె'.

ఎక్కిలో లట్టబుక దెర్ల.*

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సేవ కెర్తి బుద్ది తెన్ తతిసి చి కోడు

24 జలె, జోవయింతె కొన్సొ వెల్లో జయెదె గే సిస్సుల్ లట్టబనుక దెర్ల.

25 జేవ్ దస్సి జతికయ్, యేసు జోవయింక, “యూదుల్ నెంజిల వేర రాసల్ సొంత గవురుమ్ ఉచరన ప్రెజల్క జాడ్లు వయడ్తె తిలి రిత జోవయింక పోటి తెన్ ఏలుప కెర్తతి, అన్నె ప్రెజల్చి ఉప్పిర్చ అదికారుల్ ‘దర్ముమ్ కెర్తస’ మెనంతతి.

26 గని తుమ్చి తెన్ దస్సి తంక జయె నాయ్. తుమ్చి తెన్ వెల్లో జతోసొ ఎత్కిచి కంట దకిలో రితో జవున్ చి, తుమ్క ఏలుప కెర్తొసొ సేవ కెర్తొసొ రితో జవున్.

27 మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి రగుమ్ ఉచరై, కొన్సొ వెల్లో జయెదె? అన్నిమ్క బల్లతె వెసితోసొ గే జోవయించి అన్నిమ్ వంట దెతో గొత్తి సుదొ గె? బల్లతె వెసితోసొ వెల్లో జయెదె, గెద. జలె, ఆవ్ తుమ్చి నెడిమి తా వంట దెతో †గొత్తి సుదొచొ రితో జతసి. ఈంజ అర్దుమ్ కిచ్చొ జయెదె గే తుమ్ ఉచర.

28 “‡తుమ్ అంచ సిస్సుల్ ఆవ్ సేడ్ల బాదల్ ఎత్కితె బెద నిదానుమ్ తా అస్సున్,

29 అన్నె, జోచి రాజిమ్చి ఉప్పిరి ఆవ్ ఏలుప కెర్తి రిసొ కీసి అంచొ దేముడు అబ్బొ అంక అదికారుమ్ దా అస్సు గే, దస్సి

30 తుమ్ అంచి రాజిమ్తె అంచి బల్లతె వెస కంక పింక చి, §తుమ్ బారజిన్ బార సిజాసనల్తె వెస, ఇస్రాయేలుల్చ బార సెకుమ్లుచక

* 22:23 22:23 ఒత్త తెంతో యేసుక దెర దెతో యూదా బార్ జా అదికారుల్తె గెలో. యోహాను 13:30. † 22:27 22:27 యోహాను 13:2-16. ‡ 22:28 22:28 యూదా జోవయింతె నాయ్. 23నంబర్ కోడుచి ఎట్టొచి కోడు దెక. § 22:30 22:30 ‘తుమ్ బారజిన్’ మెలె, జో యూదా పిట్టొ, గెద-యేసుక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సొర్పు కెర దిలోచి రిసొ. గని యేసు జీవ్ జా పరలోకుమ్తె వెగ గెలి వడ్డొ, తిల సిస్సుల్ ప్రార్దన కెర అన్నెక్లొక, మెలె మత్తియ్ మెలోసొక నిసాన బెదవన్ల, చి అన్నె బారజిన్ జా గెల. బారికుల్ 1:15-26.

అంచి తెడి ఏలుప కెరుక మెన తుమ్క ఆవ్ నిసాన అస్సి” మెన యేసు జోచ సిస్సుల్క సంగిలన్.

పేతురుక “ ‘జోక నేని’ మెన అంచి రిసా తుయి తివ్వెరి సంగితె”
(మత్త 26:31-35; మార్కు 14:27-31; యోహా 13:36-38)

31 పడ్డె, పేతురుచి అగ్గెచి నావ్ దెర, “సీమోను, సీమోను, ఈందె, తేర్బోద కిసి తందుడు పూన నిసెదె గే, దస్సి తుమ్క నిసితి రితి అల్లర్చి పరిచ్చ కెరుక మెన సయ్తాన్ సెలవ్ నజన అస్సె.

32 గని తుచి నముకుమ్ పాడ్ జా గెస్సు నాయ్ మెన ఆవ్ ప్రార్దన కెర అస్సి. అన్నె, తుమ్ అన్నె బుద్ది జా అంచి పచ్చెన అన్నె జెతి రితి తుమ్ మార్కుప జలదు మెలె, తుమ్చ బావుడ్లు జల అంక నంపజల అన్నె మాన్సుల్చి నముకుమ్ తుమ్ డిట్టుమ్ కెర” మెన యేసు పేతురుక చి, అన్నె సిస్సుల్క సంగిలన్.

33 తెదొడి పేతురు “ప్రబు, తుయి జేల్తె జేలి తంక జలెకి, మొరుక జలెకి, తుచి తెన్ బెద జేలి జయిందె జవున్, మొరిందె జవున్, అంక బి నాయ్” మెలన్.

34 జలె, పేతురు దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోక, “ఓ పేతురు, తుక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జోక ఆవ్ నేని మెన, తుయి తివ్వెరి అంచి రిసా సంగితె ఎదక కుకుడొ వాసె నాయ్”.

డబ్బుల్, సామన్చి కడ్డుమ్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

35 తెదొడి యేసు సిస్సుల్క అన్నె, “జా నుట్టు దేముడుచి రాజిమ్ పాసి జా అయ్లిన్చి రిసాచి నుబుమ్ కబుర్ సంగ సంగ మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర కెర తుమ్ బుల” మెన తుమ్క ఆవ్ తెద్రయ్లి పొది “నెంచె నెంతె, డబ్బుల్ నెంచె నెంతె, చి జోడ్లు నెంతె గెచ్చ మెన *సంగిలయ్ గెద. జలె, దనచ నెంతె గెతికయ్, తుమ్క కిచ్చొ జలెకు కొత్తు తిలి గె?” మెన పుసిలన్, చి “కిచ్చొయ్ కొత్తు నాయ్” మెల.

* 22:35 22:35 లూకా 10:4, 9:3.

36 †దన్ని జబాబ్ దెతికయ్, జోవయింక అన్నె, “అప్పె జలె, కక్క-సెంచె గే డబ్బుల్ సెంచె గే అన్నె గే, దెర తంక, చి కక్క కండా తయె నాయ్ గే, జోవయించి కోటు విక కండా గెననుక.

37 కిచ్చొక మెలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె,
‡క కి ‘నేరిమ్ కెల్లొసా’ మెన తీర్పు కెరు
మెన దేముడుచి కొడొతె రెగ్డయ్లి కోడు అంచితె పూర్తి జర్గు జంక అన్నె. కిచ్చొక మెలె, అంచి రిసా రెగిడ్లిసి ఎత్కి కచితుమ్ జర్గు జయెదె” మెలన్.

38 §తెదొడి సిస్సుల్, “ఈందె, ప్రబు, అమ్చితె దొన్ని కడ్డుమ్లు అస్తి” మెల, చి “సాలు” మెలన్.

యేసు మొరుక తిలిన్చి రిసా జో ప్రార్దన కెర్లిసి
(మత్త 26:36-46; మార్కు 14:32-42)

39 యేసు ఒలివ మెట్టయ్ గెచ్చుక అలవాట్ తిలి చి, తెదొడి బార్ జా ఒత్తయ్ గెలన్. జోచ సిస్సుల్ కి జో తెన్ బెద గెల.

40 జలె, ‘గెత్నేమనే’ మెంతి జో గెతి ఒత్తచి తోటతె పాచె కెర, సిస్సుల్క యేసు, “అప్పె జెత అల్లర్ తుమ్క ఏక పరిచ్చ రితి జయెదె. ఈంజ ఎత్కితె తుమ్ పాపుమ్ నే కెర్తి రిసా ప్రార్దన కెర్తె తా” మెన యేసు సంగ కెర,

41 పత్తురు గల్తి ఎదిలి దూరి గెచ్చు కెర, మొగ్రల్ టక,

42 “ఓ బ, తుక ఇస్టుమ్ తిలె, ఈంజ గిన్నచి ఆవ్ నే పితి రితి అంక పిట్టవు, గని అంచి ఇస్టుమ్ పోని. తుచి ఇస్టుమ్ జర్గు జవున్” మెన దేముడు అబ్బొన్క ప్రార్దన కెర్లన్.

† 22:36 22:36 ఈంజ 36నంబర్చి కోడు కిచ్చొక సంగితయ్, బెర్తె, ‘అల్లర్ జెవుల చి తుమ్ డిట్టుమ్ తతి రిసా తెయార్ జా’ మెలి అర్దుమ్కయ్. గని ‘మాములుమ్ అయ్దల్క యుర్దుమ్ కెరుక తెయార్ జా’ మెలి అర్దుమ్క యేసు సంగె నాయ్. పడ్డొ పేతురు జో మాన్సుచి కంగ్గొ కండా తెన్ సిందితికయ్ యేసు గేల కెర్లన్. మత్తయి 26:52, యోహాను 18:11, లూకా 22:51.

‡ 22:37 22:37 యెనయా 53:12. § 22:38 22:38 నెంజిలె కడ్డుమ్లుచి రిసాచి టాలి సిస్సుల్ అర్దుమ్ నే కెరన్లి రిసా “ఈందె ప్రబు, అమ్చితె దొన్ని కడ్డుమ్లు అస్తి” మెల, చి “సాలు, అన్నె దన్ని లట్టబా నాయ్” మెలన్.

43 * పరలోకుమ్ తెంతొ దూత ఎక్కిలో డీస జోక డిట్టుమ్ కెర్లన్.

44 † తెదొడి జోచి పెట్టి ఒగ్గర్ బాద దుకుమ్ సేడ, అన్నె ఒగ్గర్ ఆస తెన్ ప్రార్దన కెర్లన్ చి, జోచి గాము కీసి పుట్టిలి మెలె, సుక్కల్ లోయి జా బుయ్యె సేడ గెలన్.

45 జలె, యేసు ప్రార్దన కెరుక ముల ఉట్ట కెర సిస్సుల్ తిలిన్తె అయ్లె, జేవ్ ఒగ్గర్ దుకుమ్క అల్పు జా నిజ గెల అస్తి.

46 అన్నె, జోవయింక “తుమ్ కిచ్చొక నిజుక? ఉట్ట, చి ఈంజ జెతి అల్లర్చి పరిచ్చతె తుమ్ పాపుమ్ నే కెర్తె రితి ప్రార్దన కెర్తె తా” మెలన్.

యేసుక దెరుక మెన యూదా చి జనాబ్ జట్టు తెన్ అయ్లిసి
(మత్త 26:47-56; మార్కు 14:43-50; యోహా 18:3-11)

47 యేసు జా కోడు సంగితె తతికయ్, ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ మాన్సుల్ జట్టు తెన్ అయ్లె, చి కో జోక పురె గెచ్చ వాట్ దెకయ్తె తిలన్ మెలె, యేసుచ బారజిన్ సిస్సుల్తె తిలొ ఇస్సురియోతు యూదా. జో యూదా, జలె, యేసుక చుంబుక మెన జోచి పాసి అయ్లన్,

48 గని యేసు జోక, “ఓ యూదా, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాక దెర దెతి పొది ఉప్తమెన్సుక చుంబ దెతె గె?” మెన జోక పుసిలన్.

49 జలె, ‘జోక దెరుల’ మెన యేసు తెన్ తిల జోచ సిస్సుల్ దెక కెర, “ప్రబు, అమ్చ కడ్డుమలు తెన్ జోవయింక కండుమ గె?” మెన పుసిల.

50 జోవయింతె ‡ ఎక్కిలో కిచ్చొ కెర్లొ మెలె, కిఎత్కిక వెల్లొ పూజరిచొ గొత్తి సుదొక కండుక గెచ్చ, జోచొ ఉజిలొ కండ్లొ సింద గెలన్.

* 22:43 22:43 ఈంజ ఎత్కి రెగిడ్ల నగుమ్ పుస్తకల్తె 43 చి 44నంబర్లుచ కొడె తయె నాయ్. † 22:44 22:44 ఈంజ ఎత్కి రెగిడ్ల నగుమ్ పుస్తకల్తె 43 చి 44నంబర్లుచ కొడె తయె నాయ్. ‡ 22:50 22:50 కొన్సొ మెలె, పేతురు. యోహాను 18:10 దెక.

§ 22:50 22:50 ‘ఎత్కిక వెల్లొ పూజరి’ మెలె, మొత్తుమ్ వెల్లెల పూజర్లుతె ఎక్కిలో ‘ఎత్కిక వెల్లొ పూజరి’ జయెదె. దేముడుచి గుడిచ నగుమ్ కమొ జో ఎక్కిలోయి కెరెదె. జేవ్ ఎత్కిక జో వెల్లొ జయెదె.

51 జలె యేసు “అన్నె దన కమొ పోన” మెన సంగ కెర, జో గొత్తి సుదొచొ కంగ్గొ చెంగిల్ కెర్లన్.

52 తెదొడి జోక దెరుక మెన బార్ జా అయల వెల్లెల పూజర్లుక, దేముడుచి గుడిచ సయన్యుమ్ సుదల్చ అదికారుల్క చి వెల్లెల సుదల్క యేసు, “ఆవ్ కిచ్చొ చోర్లయ్ గే, చి కత్తులు *డండల్ దెరన తుమ్ అయలదు?

53 ఆవ్ రోజుక దేముడుచి గుడితె గెతె తిలె కి, తెదొడి తుమ్ అంక దెర్లద్ నాయ్. గని తుమ్చి కామ్ తుమ్ జర్లు కెర్తి గడియ ఈంజ, అందర్ లోకుమ్చి సెక్తి ఏలుప కెర్తి గడియ ఈంజ” మెన సంగిలన్.

యేసుచి రిసా ‘జోక నేని’ మెన పేతురు తివ్వెరి సంగిలిసి

(మత్త 26:57-58,69-75; మార్కు 14:53-54,66-72; యోహా 18:12-18,25-27)

54 తెదొడి యేసుక దెర ఎత్కిక వెల్లొ పూజరిచి మేడతె కడ నిల. కడ నెతె తిలి పొది పేతురు, జలె, దూరి దూరి యేసుచి పట్టి గెతె తిలన్, అన్నె,

55 ఎత్కిక వెల్లొ పూజరిచి మేడచి వీదిచి నెడిమి సగుమ్జిన్ చల్లిక ఆగి లావ తప్పక మెన వెన తతికయ్, పేతురు జోవయింతెన్ వెసిలన్.

56 పేతురు దస్సి ఆగిచి ఉజిడతె వెన తతికయ్, తేర్బోద గొత్తి సుదొ ఎక్తి జోక దెక కెర, చెంగిల్ దెక కెర, “ఈంజొ మాన్సు యేసు తెన్ బుల్తె తిల్లొ” మెలి.

57 గని పేతురు “అమ్మ, జోక ఆవ్ నేని” మెన సంగిలన్.

58 పడ్డొ అన్నె గడియ గెతికయ్, అన్నెక్లొ పేతురుక దెక కెర, “తుయి కి జో తెన్ తిలొసా” మెలన్, గని “బాబు, ఆవ్ నెంజి” మెన పేతురు సంగిలన్.

59 అన్నెక్ గంట గెతికయ్, అన్నె అన్నెక్లొ పేతురుచి రిసా “నిజుమి, ఈంజొ మాన్సు కచితుమ్ జో యేసు తెన్ తిలన్. ఈంజొ కి †గలిలయు సుదొ గెద!” మెలన్.

* 22:52 22:52 నెంజెలె ‘బెడ్డిసా’. † 22:59 22:59 యేసు యూదయ ప్రదేసిమ్చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె జెర్మిలెకి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె వడ్డిలన్.

60 పేతురు “బాబు, తుయి సంగితిన్చి అర్దుమ్ ఆవ్ నేని” మెలన్, జో అన్నె లట్టబై తతికయ్, బేగి కుకుడో వాసిలన్.

61 తెదొడి యేసుప్రబు పసుల పేతురుక చెంగిల్ దెకిలన్ చి, “కుకుడో ఆజి నే వాసితె అగ్గె తుయి తివ్వెరి అంచి రిసా ‘జోక నేని’ మెంతె” మెన యేసుప్రబు సంగిలిసి పేతురు ఏదన్త కెర్లను, చి

62 జా వీదె తెంతో బార్ జా బయిలె గెచ్చు కొక్క కొక్క ఏడ్లన్.

యేసుక రకితె తిలన జోక కొకడ పెట్టిసి

(మత్త 26:59-68; మార్కు 14:55-65; యోహా 18:19-24)

63 తెదొడి యేసుక రకితె తిల మాన్సుల్ యేసుక కొకడ కెర దెబ్బల్ పెట్ట చి,

64 జోచ అంకివొతె కచ్చెల్ బంద కెర, “తుక కో పెట్ట గే †తుయ్ క్రిస్తు గద, అమ్క సంగు!” మెల, అన్నె

65 జోక దూసుప కెర్త అన్నె ఒగ్గర్ కొడో సంగిల.

66 రాత్ పాయితికయ్, యూదుల్చ వెల్లెల సుదల్, జోవయించ వెల్లెల పూజర్లు చి, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తన తగు కెరుక మెన వెసిల చి, జా తగు కెర్తిన్తె యేసుక కడ ఆన్.

67 “ ‘తెద్రయిందె’ మెన దేముడు సంగిలో క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా తుయి గే?” మెన అగ్గెతె వెసిలన పుసిల. యేసు కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “ఆవ్ తుమ్క సంగిలె, అంక నంప కెర్పు నాయ్,

68 అన్నె, తుమ్క ఆవ్ ఏక్ కోడు పుసిలె, అంక జబాబ్ దేసు నాయ్,

69 గని ఇన్నెచి పడ్డొ ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా ఎత్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలో అమ్చొ దేముడుచి ఉజెతో పక్క వెన తతిసి దెకితె” మెలన్.

70 “దస్సి జలె, అమ్చొ దేముడుచొ పుత్తుసి తుయి గే?” మెన పుసిల, చి జో జోవయింక “తుమ్ సొంత సంగిల్ రితి జొయ్యి ఆవ్” మెలన్.

† 22:64 22:64 మత్తయి 26:68 దెక.

71 యేసు దస్సి సంగితికయ్, 'దేముడుచొ పుత్తుసి ఆవ్' మెన యేసు ఒప్పస్లిసి జో దేముడు తెన్ సమ్మందుమ్ సంగన్లి రితి జతయ్. జా తప్పు మెన ఉచర, "అమ్క అన్నె సాచి అవ్సురుమ్ నాయ్. జో సొంత సంగితికయ్ సూన్లమ్."

23

పిలాతు అదికారిచి మొక్కె యేసుక నింద సంగిలిసి

(మత్త 27:1-2,11-14; మార్కు 15:1-5; యోహా 18:28-38)

1 తెదొడి తగుతె వెసిల వెల్లెల సుదల్ ఎత్తి ఉట్ట యేసుక పిలాతు *అదికారితె కడ నిల చి,

2 జోచి మొక్కె జోక టీవడ కెర, కిచ్చొ నేరిమ్ సంగిల మెలె, "†కైసర్ రానొచి అమ్క ఏలుప కెర్తొ ప్రబుతుమ్క సిస్తు దాస నాయ్" మెన. "ఆవ్ క్రీస్తు, ఆవ్ రానొ మెనన, ఈంజొ మాన్సు అమ్చ ప్రెజల్క వెర్రి సికడ్లయ్".

3 పిలాతు అదికారి యేసుక కిచ్చొ పుసిలన్ మెలె, "తుయి యూదుల్చొ రానొ గె?". "తుయి సంగిల్ రితి మెన", యేసు జబాబ్ దిలన్.

4 తెదొడి వెల్లెల పూజర్లుక చి జనాబ్క "ఈంజొ మాన్సు కిచ్చొ నేరిమ్ నే కెర్లి రితి అంక డీస్తయ్" మెన పిలాతు అదికారి తీర్పు సంగిలన్.

5 జేవ్ కిచ్చొ మెల మెలె, గలిలయతె మొదొల్ కెర ఈంజె యెరూసలేమ్ ఎద కి "అమ్చ యూదుల్ జితిన్ ఎత్తితె, ఈంజొ కిచ్చొ కిచ్చొ సికడ, ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిర్ ప్రెజల్చి సేంతుమ్ పిట్టయ్తయ్" మెన యేసుచి రిసా పిలాతుక బియడొక ఉచర అబద్దుమ్ సంగిల.

హేరోదుతె పిలాతు యేసుక తెద్రయ్లిసి

6 గలిలయచి కోడు పిలాతు అదికారి సూన కెర, యేసుచి రిసా "దస్సి జలె, ఈంజొ మాన్సు గలిలయుడు గె?" మెన పుసిలన్

* 23:1 23:1 పిలాతు అదికారి రోమ్ దేసిమ్చి నావ్ తెన్ యూదయ ప్రదేసిమ్చి ఉప్పిరి చి సమరయ ప్రదేసిమ్చి ఉప్పిరి ఏలుప కెర్తె తిలన్. † 23:2 23:2 కైసర్ రానొ రోమ్ దేసిమ్చి ఉప్పిరి జేవ్ ఆక్రమించుప కెర్ల దేసిమ్లుచి ఉప్పిరి వెల్లొ రానొ జా తిల్.

7 'హేరోదు ఏలువ కెర్తి గలిలయతె తెంతో యేసు బార్ జలో' మెన నూన కెర, జోక జో హేరోదు రానొతె తెద్రయలన్. జా పొది హేరోదు యెరూసలేమ్తె జా తిలన్.

8 జలె, హేరోదు యేసుక దెక కెర, సర్లసంతోసుమ్ జలో. కిచ్చొక మెలె, జోచి రిసా అగ్గెయ్ తెంతో నూన తిలో చి, 'జో కెర్తి కిచ్చొ జవున్ వెల్లి కామ్ దెకిన్దె' మెన హేరోదు జోక దెకుక ఒగ్గర్ ఆస జా తిలో.

9 జాకయ్, యేసుక జేవ్ మాన్సుల్ ఒత్త కడ నెతికయ్, హేరోదు ఒగ్గర్ కొడోల్ జోక పుసిలన్, గని యేసు ఎక్కి కొడు కి జబాబ్ దెయె నాయ్.

10 తెదొడి వెల్లెల పూజర్లు చి మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన పురె టీవ కెర, ఒగ్గర్ విస్సుమ్ తెన్ యేసుచి ఉప్పిరి నేరిమ్లు వయడుక దెర్ల.

11 అన్నె హేరోదు అదికారి జోచి సయ్న్యుమ్ తెన్ జోక నిస్కారుమ్ దెకిత్ రితి మార్పువ జా, కొకడ్ల చి, చెంగిల పాలల్ జోక గల దా, పిలాతుతె అన్నె తెద్రయలన్.

12 చి హేరోదు చి పిలాతు అగ్గె తెంతో ఎక్కిలోక ఎక్కిలో విరోదుమ్ జా తిలె కి, జయ్యి దీసి తెంతో సినేతుమ్ బందిల.

పిలాతు యేసుక జోవయించి అత్తి సార్ప కెర్లిసి

(మత్త 27:15-26; మార్కు 15:6-15; యోహా 18:39-19:16)

13 తెదొడి పిలాతు వెల్లెల పూజర్లుక చి యూదుల్చ అదికారుల్ ఎత్కిక బుకారా కెర,

14 జోవయింక, " 'ప్రెజల్ ప్రబుతుమ్చి తెడి సేంతుమ్ నే తతి రితి ఈంజో సికడ్డయ్' మెన సంగ తుమ్ ఈంజో మాన్సుక అంచితె కడ ఆన్లదు, అన్నె, తుమ్చి మొక్కె ఆవ్ పరిచ్చ కెర్లె, ఈందె, ఇన్నెక ఉప్పిరి తుమ్ సంగిల నేరిమ్లుతె కేన్ కి 'కెర్లొ' మెన రుజ్జు డీసె నాయ్.

15 హేరోదు కి పరిచ్చ కెర్లొ చి, జోక అమ్తె అన్నె తెద్రయ్లో, గెద. ఈందె, మొర్తి సిచ్చ జతి కిచ్చొ నేరిమ్ కి కెరె నాయ్.

16 జాకయ్, ఇన్నెక ఇదిల్ బుద్ది సికడ్డి రితి అంచ సయ్ న్యుమ్లు కొర్డల్ తెన్ పెటుతు చి, ఇన్నెక విడ్డల్ కెరిందె” మెలన్.

17 †కిచ్చొక మెలె, యూదుల్క సర్ద కెర్తి రితి వెర్ని వెర్ని జా పండుగు పొది జేలి జలొ కేన్ జవున్ మాన్సుక విడ్డల్ కెరుక జో అదికారిక అలవాట్.

18 గని “జో మాన్సుక పోని. జోక మారు చి, బరబ్బుక ములు. జోకయ్ అమ్క కావలె” మెన ఎక్కి జట్టు జా కేక్ గల.

19 బరబ్బు, జలె, కొన్సొ మెలె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిరి పైజల్ విరోదుమ్ కెర్తి రితి జో అల్లర్ కెర తిలి రిసాచి, నరు అత్య జో కెర తిలి రిసా జోక జేలి కెర జేల్తె గల తిల.

20 తెదొడి కిచ్చొ జలి మెలె, యేసుక విడ్డల్ కెరుక మెన తెదొడి ఎద పిలాతుక ఇస్టుమ్ తిలి రిసా, దస్సి మెన కేక్ గల బెర తిలసక అన్నెక్ సుట్టు సంగుక దెర్తికయ్,

21 జేవ్ ఎత్కిజన్ “జోక సీలువతె గల టీవడ మొర్తి సిచ్చు కెరు! మొర్తి సిచ్చు కెర!” మెన కేక్ గల.

22 తెదొడి అన్నెక్ సుట్టు, ఇన్నెతెన్ మొత్తుమ్ తివ్వెర్ జలి, పిలాతు “కిచ్చొక? ఈంజొ కిచ్చొ నేరిమ్ కెర అస్సె? మొర్తి సిచ్చు జతి ఎదిలి కేన్ నేరిమ్ ఈంజొ కెర్లిన్చి రుజ్జు అంక డీసె నాయ్. జాకయ్ ఇన్నెక కొర్డల్ తెన్ పెట బుద్ది సికడ్డు చి, విడ్డల్ కెరిందె” మెలన్.

23 గని బెర తిల జనాబ్ “జోక సీలువ గలు! మొర్ను!” మెన కేకుల్ గల గల, బలవంతుమ్ కెర జిన్ల.

24 జాకయ్ “జేవ్ బలవంతుమ్ కెర సంగిలి రితి జర్గు జవున్” మెన పిలాతు తీర్పు దిలన్,

† 23:17 23:17 ఈంజ ఎత్కి రెగిడ్ల తొలితొచ సగుమ్ పుస్తకల్తె 17నంబర్చి కోడు తయె నాయ్. § 23:21 23:21 ‘సీలువ’ మెలె, ఏక్ టీవ్తి చి ఏక్ అడ్డుమ్ జతి దొన్సి డండల్ బెదవుల. జా సిచ్చు జతో మాన్సుక జా సీలువతె ఎంగ్గవ కెర, జోవయింప అత్తో చట్టొ చంపొ కెరవ, అత్తోవట్టొతె మేకుల్ పెట, సీలువ బుయ్యొ టీవ రోవ కెర, దస్సి ములుల. జో సిచ్చు జతో మాన్సు దస్సి ఒడొయ్ జా మొరెదె. రోమ్ దేసిమ్చి అలవాట్ తెన్ చి సిచ్చు, జా.

25 అన్నె, ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిరి ప్రైజల్క విరోదుమ్ సికణ్ణో నరు అత్య కెర తిలో బరబ్బుకయ్ ముల దిలన్; బెర తిల జనాబ్ బలవంతుమ్ కెర తిలి రిసా-చి “యేసుక కిచ్చొ కెరై గే కెర తుమ్చి ఇన్సుమ్ తుమ్చి పూచి” మెన, జోవయించి అత్తి జోక సొర్పు కెర దిలన్.

యేసుక సిలువతె టీవడుక మెన కడ నిలిసి
(మత్త 27:32-44; మార్కు 15:21-32; యోహా 19:17-19)

26 జలె, యేసుక పట్టుమ్ ఒత్తల్తోచి బయిలె కడ నెతె తా, ‘యేసుక టీవడ్డి సిలువ వయన జోవయించి పట్టి ఇండున్’ మెన, కేనె గే బయిలు దేసిమ్ తెంతో జా వాట్ జెతె తిలో సీమోను మెలో కురేనియు ప్రాంతుమ్చొ మాన్సుక దెర కెర, జోక జా సిలువ వయడ్ల.

27 అన్నె, యేసుచి పట్టి ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ జెతె తిల, అన్నె జోవయింతెన్ ఒగ్గర్జిన్ తేర్బోదల్ గుండెతె పెటన ఏడుకుడు జతె తిల.

28 గని యేసు పసుల జోవయింక, “ఓ యెరూసలేమ్చ తేర్బోదలు, అంక జెతి బాద చి రిసా తుమ్ ఏడ నాయ్, గని తుమ్ కిచ్చొచి రిసా ఏడుక మెలె, తుమ్క చి తుమ్చ బోదల్క రిసాయ్ ఏడ.

29 మెలె, ఈందె, ‘గొడ్డు జలసక, బోదల్ నే పాయిలసక, దూద్ నే పియడ్లసక చెంగిలి!’ మెన తుమ్ సంగిత దీసల్ జెవుల.

30 కిచ్చొక మెలె, జేవ్ దీసల్కచ సిచ్చల్ దెక కెర, ‘అమ్చి ఉప్పిరి సేడ అమ్క డంక గెల’ మెన డొంగ్రల్క చి మెట్టల్క సంగుల.

31* అవ్వి తిలి మట్టుక మాన్సుల్ ఇసి కెరై, సుకా గెలి మట్టుక కిచ్చొ కెరులగే?” మెన జేవ్క సంగిలన్.

32 యేసు తెన్ మొర్తి సిచ్చు జతి రిసా అన్నె దొగులక కి ఒత్త కడ నిల. జేవ్ నిజుమి నేరిమ్లు కెర్లన.

యేసుక సిలువతె టీవడ్డిసి

33 జలె, ‘గిడ్డి రితి పొలికచి మెట్ట’ మెలిన్తె జేవ్ ఎత్కిజిన్ గెచ్చు పావ కెర, యేసుక జోచి సిలువతె టీవడ్ల చి, జో డెత్తి పక్క ఎక్కిలోక చి

* 23:31 23:31 నెంజెలి, ‘అవ్ తిలో దారు జలోసాక మాన్సుల్ ఇసి కెరై, తుమ్ సుకా గెలి దారు జతసక కిచ్చొ కెరుల?’

ఉజెతో పక్క ఎక్కిలోక జేవ్ దొగుల నేరిమ్ కెర్లసక కి ఎక్కెక్ సిలువల్తె టీవడ్డ.

34 † అన్నె, జోక దస్సి కెర్లసచి రిసా యేసు “ఓ బ, ఇన్నెక చెమించుప కెరు. కిచ్చొ కెర్తతి గే నేనీతి” మెన దేముడు అబ్బొన్క ప్రార్దన కెర్లన్.

జోక సిలువతె టీవడ్డ ‡ జమాన్లు సుదల్ జోచ పాలల్ వంటనుక మెన చీటి గలిల.

35 ప్రెజల్ పాసి టీచ తా దెకితె తిల, “జో అన్నె మాన్సుల్క రచ్చించుప కెర్లొ, గెద. దేముడు ‘తెద్రయిందె’ మెన సంగ తిలొ రచ్చించుప కెర్లొసా క్రిస్తు జయెదె జలె, జొయ్యి నిసాన్లొసా జయెదె జలె, జోక జొయ్యి రచ్చించుప కెరన్ను!” మెన యూదుల్చ అదికారుల్ జోక ఆసెల.

36 జమాన్లు సుదల్ కి జోక కొకడ్ల. జోచి పాసి జా కెర, సీఅమ్డి తిలి ద్రాచ రన్నుమ్ చంపొ కెర దా,

37 “తుయి యూదుల్చొ రానొ జలె, తుకయ్ తుయి రచ్చించుప కెరను!” మెన కొకడ్లె తిల.

38 పడ్డె అన్నె కిచ్చొ కెర్ల మెలె, * “యూదుల్చొ రానొ ఈంజొ” మెన రెగిడ్లి దార్చిగండ యేసుచి బోడిచి ఉప్పిరి ఒడెయ్ల.

యేసు తెన్ సిలువల్తె ఒడెయ్ జా తిల దొగుల చొర్లు

39 ఒత్త అన్నె సిలువల్తె ఒడెయ్ జా తిల నేరిమ్ కెర్ల దొగులతె ఎక్కిలో, జలె, “ ‘తెద్రయిందె’ మెన దేముడు సంగిలొ క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్లొసా నెంజిన్ గె? జలె, తుకయ్ తుయి రచ్చించుప కెరను చి అమ్క కి రచ్చించుప కెరు!” మెన యేసుక దూసుప కెర సంగిలన్.

† 23:34 23:34 ఈంజ ఎత్తి తొలితో రెగిడ్లి గ్రీకు బాసచ నగుమ్ వుస్తకల్తె ఈంజ ‘అన్నె’ తెంతొ ‘ప్రార్దన కెర్లన్’ ఎదచి కోడు తయె నాయ్. ‡ 23:34 23:34 యోహాను 19:23.

§ 23:36 23:36 రాసల్, సామ్సార్లు నెంజిల మాములుమ్ మాన్సుల్ పితి రగుమ్ అమ్డి తిలి ద్రాచ రన్నుమ్ * 23:38 23:38 యోహాను 19:20 తె దెకిలె, పిలాతు అదికారి జా దార్ గండ సొంత రెర్ల తిలన్. తిన్ని బాసల్ తెన్ రెర్ల తిల; గ్రీకు బాస తెన్, రోమ్ దేసిమచి లాటిన్ బాస తెన్, చి జేవ్ యూదుల్చి సొంత ఎల్లి బాస తెన్.

40 జలె, జో ఎక్కిలో దస్సి లట్టబ్బికయ్, అన్నెక్కో జోక “ఇన్నెతెన్ తుయి ఎక్కి రితి సిచ్చ జలెకి, దేముడుక బిస్సి నాయ్ గె?

41 ఆమ్ జలె, అమ్ నేరిమ్లు కెర్లి రిసాయి నాయిమ్ తెన్ అమ్క సిచ్చ కెర అస్తి, అమ్ కెర్ల కమొక జెతి సిచ్చతె అమ్క గల అస్తి. గని ఈంజో మాన్సు కిచ్చో ఇదిలిన్ తప్పు కి కెరె నాయ్” మెన ఈంజో అన్నెక్కో †చోరు తొల్లితొచొక గోల కెర.

42 జో యేసుక, “ఓ యేసుప్రబు, తుయి రానో జా ఏలుప కెర్తి తుచి అదికారుమ్ తెన్ అన్నె జెతి పొదిక అంక ఉచర దయ దెకు” మెన సంగిలన్.

43 యేసు జోక, “తుక ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఆజి కి చెంగిల్ తోట రితి ‡పరదైసుతె అంచి తెన్ తస్త” మెన సంగిలన్.

యేసు మొర గెలిసి

(మత్త 27:45-56; మార్కు 15:33-41; యోహా 19:28-30)

44 మెద్దెనె, బార గంటల్ జలి పొది తెంతో, జలె, తిన్ని గంటల్ ఎద, పొద్దు అందర్ జా గెలి చి, కీజా దేసిమి ఒండి అందర్ జా గెలి.

45 అన్నె కిచ్చో జర్గు జలి మెలె, దేముడుచి గుడితె ఒడొవ తిలి *తెర ఉప్పిర్ తెంతో ఎట్టో ఎద చిరి జా దొన్ని గండల్ జా గెలి.

46 తెదొడి యేసు గట్టిజ అవాడ్ కెరన “ఓ బ, తుచి అత్తి అంచి జీవు ఆవ్ సార్చ కెర దెతసి” మెన సంగ ప్రానుమ్ ముల దిలన్.

47 జలె, యేసుక దెకితె తిలో †పుంజెక్జీన్ జమాన్లక వెల్లో, జర్గు జలిసి ఎత్కి దెక కెర, దేముడుక గవురుమ్ కెర్లో చి, “ఈంజో మాన్సు కచితుమ్ పున్నిమ్చో!” మెన సంగిలన్.

† 23:41 23:41 మత్తయి 27:44. ‡ 23:43 23:43 నెంజిలె ‘పరలోకుమ్తె’.

§ 23:44 23:44 నెంజిలె ‘ఒండి బూలోకుమ్తె’. * 23:45 23:45 ఎక్కి ఎత్కి వెల్లో పూజరి వెర్నెక్క ఎక్కి నుట్టు పెన అర్చితుమ్ దెతి గదిక అడ్డు కెర్లి తెర, జా. జా చిరి జా దొన్ని గండల్ జలిన్చి అర్దుమ్ కిచ్చో మెలె, యేసు మొర్లిన్ తెన్ ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక చి మాన్సుల్క అడ్డు తిల పాపుమ్ జో యేసు గెచ్చయ్లిన్చి అర్దుమ్. ఏబ్రియులుక రెగిడ్లి ఉత్తమ్ 10:19, 20. † 23:47 23:47 జో లోమియుడు జయెదె జలెకి.

48 అన్నె, కిచ్చొ జర్గు జయెదె గే దెకుమ మెన ఒత్త గెచ్చు తిల మాన్సుల్ ఎత్తిజిని, జర్గు జలిసి దెక కెర, గుండెతె పెటన గెరి ఉట్ట గెల.

49 అన్నె యేసుచ గోతుసుదల్, చి గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో జోచి పట్టి జా †నవైచన కెర తిల తేర్బోదల్ కి సిలువల్క ఇదిల్ దూరి టీవ తా జర్గు జలిసి ఎత్తి దెకితె తిల.

యేసుచి పీనుమ్ ఎంగ్గవ దిలిసి

(మత్త 27:57-61; మార్కు 15:42-47; యోహా 19:38-42)

50 అరిమతయ్ మెంతి ఏక్ గవ్విచొ యోసేపు మెలో ఎక్కిలో తిలో. యూదుల్చి వెల్లి తగుతె వెసితోసా జయెదె, జో, చెంగిలో సత్తిమ్చొ మాన్సు జయెదె.

51 జేవ్ అన్నె వెల్లెల సుదల్ యేసుచి ఉప్పిరి కుట్ర కెర్లిన్తె జో బెదె నాయ్, జోక ఇస్టుమ్ నాయ్ చి, ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్ కెయళ ఎదార్డుమ్ డీసెదె, జా రాజిమ్చొ క్రీస్తు రానొ ఏలుప కెరెదె?’ మెన జో రకితె తిలన్.

52 ఈంజొ మాన్సు, జలె, పిలాతు అదికారితె గెచ్చు కెర, “యేసుచి పీనుమ్ అంక దె” మెన జా ఉత్తవ వెంట గెల్తి రిసా సెలవ్ నజిలన్,

53 అన్నె, ఉత్తవ కెర, జోచి ఉప్పిరి చెంగిల్ విలువ కీబట్ట గండ పంగ్రవ కెర, కక్క అగ్గె నే రోవ తిలి సాప్రయ్ డొల్మి కెర్లి మెన్సున్తె రోవ దిలన్.

54 *కేన్ దీసి దస్సి కెర్లన్ మెలె, యూదుల్చి సెలవ్ కడన్ల దీసిక బోగి జయెదె.

55 యేసుక †నవైచన కెరుక మెన అగ్గె గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో జో తెన్ బెద జా తిల తేర్బోదల్ జలె, †యోసేపుచి పట్టి జా తిల,

‡ 23:49 23:49 లూకా 8:1-3 దెక. § 23:53 23:53 యూదుల్ తెన్ బట్టక దిగిల

గండల్ కెర గుడియవుల, పీనుమ్క. * 23:54 23:54 ‘సాంజ్ జలె అన్నెక్ దీసి మొదొల్ జా తయెదె-సెలవ్ దీసి; చి రిసా, తెదొడ్క వెంట గెలుక నెంజె’ మెన జేవ్ యూదుల్చి రితి ఉచర, సాంజ్ నరిగా నే జతె అగ్గె వెంట గెల. † 23:55 23:55 లూకా 8:1-3 దెక.

‡ 23:55 23:55 యోసేపు తెన్ నీకోదేమొ మెలో బెద వెంట గెల. యోహాను 19:39-40.

మెస్సుస్ దెక, యేసుచి పీనుమ్ కీసి ఎంగ్డవ దిల గే దెకిల.

56 దెక కెర, జేవ్ తతా గెరలె గెచ్చు కెర, జోక వణ్ణొ గాఁసుక మెన చెంగిల వాసెన తేల్లు తెయార్ కెర్ల. అన్నె దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్తె రెగిణ్ణి రితి సెలవ్ కడన్ణి దీసి తుక్లె తిల.

24

యేసుక 'జీవ్ జా అస్సె' మెన రుజ్జు అయ్లిసి
(మత్త 28:1-10; మార్కు 16:1-8; యోహా 20:1-10)

1 సెలవ్ కడన్ణి దీసి రాత్ పాయితె తతికయ్, జేవ్ తేర్బోదల్ జేవ్ తెయార్ కెర్ల వాసెన తేల్లు దెరన మెస్సె గెల.

2 జలె, ఒత్త పావెలె, కిచ్చొ దెకిల మెలె, జా సాప్రయ్ డొల్మి కెర్లి మెస్సుస్ పెసితి వాట్క డంక తిలొ వెల్లొ పత్తురు ఒస్సుల్ జా అస్సె మెన దెకిల,

3 పెసిలె, యేసుచి పీనుమ్ జేవ్క డీసె నాయ్.

4 జలె, యేసుచి పీనుమ్ అప్పె నెంజిలిసిచి రిసా కిచ్చొ ఉచరుక గే జేవ్ నేన తతికయ్, ఈందె, దగదగాల్లు మెర్పువ జల పాలల్ గలన్ణ దొగుల ఉబెడల్ రిత దూతల్ జోవయించి పాసి టీవెల.

5 ఈంజేవ్ తేర్బోదల్ బియఁ గెచ్చు బుఁయి పక్క దెకితె తతికయ్, జేవ్ దూతల్ జోవయింక కిచ్చొ మెల మెలె, "జీవు తిలొసాక కిచ్చొక మెస్సె చజితును? జో ఇన్నె నాయ్. జో జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె.

6 ఈందె, జో తెదొడి గలిలయతె తా ఒత్త తెంతో నే బార్ జతె అగ్గె తుమ్క సంగిలిసి తుమ్ ఏద కెర."

7 కిచ్చొ మెలె, "ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లొసాక విరోదుమ్ సుదల్ అన్నె పాపుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్పు కెర దెంక అస్సె చి, జేవ్ అంక సిలువతె టీవడ మారుక అస్సె, చి తిర్తత్క ఆవ్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక అస్సె, మెన సంగిలన్, గెద" మెన దూతల్ సంగిల.

8 జేవ్ తేర్బోదల్ యేసుచ తెదొడచ కొడొ ఏదన్ణ కెర్ల,

* 24:7 24:7 లూకా 9:22, 24.

9 అన్నె, మెన్నె తెంతో పనుల ఉట్ట గెచ్చు, †ఎగరజిన్ యేసుచ సిస్సుల్క చి జోవయింక నంపజల అన్నె ఎత్తిజిన్క జా కబుర్ సంగిల.

10 జేవ్ ఎగరజిన్ యేసుచ ‡బారికుల్క జో జీవ్ జా ఉట్టిన్చి రుజ్జు సంగిల జేవ్ తేర్బోదల్ కొన్న మెలె, మగ్గల గవ్విచి మరియు, యోహన్న, కీయాకోబుచి అయ్యసి మరియు, చి జోవయింతెన్ తిల *అన్నె తేర్బోదల్.

11 జేవ్ సంగిలిన్క 'వెర్రి కోడు' మెన ఈంజేవ్ ఎగరజిన్ ఉచర నంప కెర్రి నాయ్.

12 †గని పేతురు ఉట్ట కెర, మెస్సున్తె నిగ గెలో, అన్నె ఒత్త పాచ వంపొ జా తెడి దెకిలె, యేసుచి పీనుమ్క అగ్గె పంగ్రవ తిలి బట్టయ్, గని పీనుమ్ నాయ్, కిచ్చో నాయ్. జలె, జర్గు జలిన్క ఆచారిమ్ జా ఉచరన ఉచరన, గెరి ఉట్ట గెలన్.

ఎమ్మాయు గవ్వి దొగుల సిస్సుల్క యేసు దన్నుల్ జా బెద గెలిసి
(మార్కు 16:12-13)

13 జయ్యి దీసి, యేసుచ సిస్సుల్ జల దొగుల ఎమ్మాయు మెంతి గవ్వి గెతె తిల. జా గావ్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క ఎగర కిలోమిటర్లు దూరి తయెదె.

14 జర్గు జలిన్ ఎత్తిచి రిసా జేవ్ దొగుల లట్టబై తిల,

15 జలె, జేవ్ దస్సి లట్టబై తతికయ్, యేసు సొంత జా వాట్ జా జోవయింతె పాచ కెర, జోవయింతెన్ బెద ఇండుక దెర్గన్.

---

† 24:9 24:9 యేసుక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి దెర దిలో యూదా మదెనె అత్య కెరన తిలో. మత్తయి 27:5, బారికుల్ 1:18. ‡ 24:10 24:10 ఒగ్గర్తె 'సిస్సుల్' మెన అన్నె. 'బారికుల్' మెలి పుస్తకుమ్తె పూర్తి 'బారికుల్' మెంతె తయెదె. § 24:10 24:10 ఈంజ మరియు యేసుచి అయ్యసి జయెదె; మార్కు 6:3. * 24:10 24:10 జోవయింతె ఎక్కి 'సలోమే' మెలిసి; మార్కు 15:40. † 24:12 24:12 ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 12 నంబర్చి కోడు తయె నాయ్.

16 జలె, జోక దెకిలెకి, జోక జేవ్ చినుక †అడ్డు కెరై తిలన్, చి చినితి నాయ్.

17 తెదొడి యేసు జోవయింక “తుమ్ ఇండ ఇండ, కిచ్చొచి రిసా ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబై అన్నున్?” మెన పుసిలన్ చి, జేవ్ ముసుర్లు జా ఇదిలిన్ మొకొమ్ కెరన అస్తి.

18 జోవయింతె ఎక్కిలో క్లెయొపా మెలోసా. జో, జలె, “ఈంజ మదెనె యెరూసలేమ్తె జర్గు జలిసి ఒత్త అయ్లన ఎత్కిజిన్ జాన్తి. ఎక్కి తుయి నేన్సి గె?” మెన జోచి ఆచారిమ్ సంగిలో.

19 యేసు జోవయింక “కిచ్చొ జర్గు జలిసి?” మెలన్, చి జేవ్ జోక నజరేతు గవ్వొచొ యేసుచి రిసా జర్గు జలిసి. జో దేముడుచ కబుర్లు సంగితొసా జా తిలో. జో కెర్లి బోదన, జో కెర్ల వెల్లెల కమొ, దేముడు దిలన చి, జోచి బోదన జోచ కమొక ఎత్కిజిన్ వైజల్ నంప కెర తిల.

20 గని అమ్చ వెల్లెల పూజర్లు చి అమ్చ అదికారుల్ ‘జో మొర్తి సిచ్చు జవున్ తుమ్ మొర్తి సిచ్చు తియ’ రోమ్ దేసిమ్చ అదికారుల్చి అత్తి సార్పు కెర దిల చి, సిలువతె టీవడ మార్ల.

21 అమ్, జలె, జోక “ ‘అమ్చ ఇస్రాయేలుల్క కీరచ్చించుప కెరుక తిలోసా జొయ్యి’ మెన ఆన జా తిలమ్. అన్నె, అమ్ సంగిలిసి జర్గు జలి తెంతొ, జో మొర్లి తెంతొ, అప్పె తిర్రతి జా అస్సి.

22 అన్నె కిచ్చొ మెలె, అమ్చి తెన్ బెదిత సగుమ్జిన్ తేర్బోదల్ ఆజి అమ్క ఆచారిమ్చి కోడు సంగిల. రాత్ పాయితె తతికయ్. జేవ్

† 24:16 24:16 ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సెలవ్కయ్ జా అడ్డు తయెదె. మార్కు 16:12 తె దెకిలె, యేసుచి పోలిక ఇదిల్ మార్కుప జా తిల. § 24:21 24:21 నెంజలె ‘అన్నె గెనన విడ్డల్ కెరుక తిలోసా’. మాములుమ్ యూదుల్ జోవయింప ఈంజ లోకుమ్చ బాదల్ తెంతొ చణ్ణొ జోవయింక ఆకమించుప కెర్లి రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్ తెంతొ చి రచ్చనక ఉచర్తై తిల. బారికుల్ 1:6-8 కి దెక. ఈంజేవ్ సిస్సుల్ కి జా రగుమ్ రచ్చనచి రిసా ఉచర్తై తిల, కిచ్చొగె. అప్పెచి మట్టుక ముక్కిమ్క పాపుమ్ తెంతొ చి రచ్చన దొర్పు. కెరుక యేసు అయ్లో, చి జాచి రిసా దొర్పు. జలి అర్పితుమ్ జలో. లూకా 5:24 యోహూస 3:16-18 దెక. ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ఆకర్కయ్ ఆగాసుమ్ బూలోకుమ్ మార్కుప కెరెదె, చి తెదొడకయ్ యేసు ఎదార్డుమ్ ఏలుప కెరెదె, చి ఈంజ లోకుమ్చ బాదల్ పూర్తి గచ్చుల. డీసయ్లిన్ 21:3-5, కొరిందిల్క రెగిడ్లి ఏక్ నంబర్ ఉత్తమ్ 15:24-28.

మెన్నె గెల చి,

23 ఒత్త యేసుచి పీనుమ్ డీసె నాయ్, చి అమ్తె జా కెర అన్నె కిచ్చొ మెల మెలె, దూతల్ అమ్క డీసన్ సేడ్ల చి, యేసుక 'జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె' మెన అమ్క సంగిల మెల.

24 అమ్చితె తిలస సగుమ్జిన్ మెన్నె గెచ్చు దెకిల చి, జేవ్ తేర్బోదల్ సంగిల్ రితి తిలి. గని యేసుక, దెకితి నాయ్" మెన జేవ్ దొగుల సంగిల.

25 యేసు జోవయింక, "కిచ్చొ గ్యానుమ్ నెంజిలస, తుమ్! దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్లుచ కొడొ అర్దుమ్ కెరనుక నంప కెరుక అల్సిమ్ కెర్తసు, కిచ్చొక?

26 క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్తొసా దస బాదల్ సేడ జో గవురుమ్ జతినతె గెచ్చుక దొర్కు జలి, గెద" మెన,

27 మోసే చి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గుల్, అన్నె దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్లుచి అత్తి రెగిడ్ల, జోచి రిసాచ దేముడుచ కొడొతె రెగిడ్ల ఎత్కిచి అర్దుమ్ యేసు సంగిలన్.

28 జలె, జేవ్ గెతి గావ్ పాసి జా జెతికయ్, యేసు అన్నె దూరి గెచ్చుక మెలి రితి జలో,

29 గని, "సాంజ్ జలి. పొద్దు గెతయ్. అమ్చి తెన్ ఇన్నె తుయి నిద్ర తా" మెన జోక బతిమాల్పా జా సంగిల, చి జేవ్ తతినతె బెద గెలన్.

30 జలె, జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కంక మెన వెసిలో, అన్నె, ఏక్ పొడి అత్తి దెరన 'ఈంజ తుయి దా దయ కెర్లది' మెన దేముడు అబ్బొన్క జోబర సంగ కెర, జా పొడి మోడ కెర, జోవయింక వంట దిలన్.

31 దస్సి కెర్తికయ్, జోవయించ అంకివొ టేంట జల చి, అర్దుమ్ అయ్లి చి జోక చినిల. చినిలి బేగి, యేసు మాయ జా ఉట్ట గలో.

32 దస్సి జర్గు జతికయ్. "నిజుమి, అమ్ వట్టె జో తెన్ జెతె తిలి పొది, దేముడుచ కొడొచి అర్దుమ్ అమ్క జో దెకయ్తె తిలి పొది అమ్చి పెట్టి డడ్డిల్ రితి సర్ల తిలి, గెద" మెన లట్టబన్.

33 జోవయించి ఒగ్గర్ సర్లక బేగి ఉట్ట జయ్యి గడియయ్ బార్ జా యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె అన్నె గెల. ఒత్త పావ కెర, ఎగరజిన్

యేసుచ సిస్సుల్క చి జోవయింతెన్ తిలసక చజిల చి,

34 జేవ్ ఈంజేవ్ దొగులక కిచ్చొ మెల మెలె, “ప్రబు నిజుమి జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె. *సీమోసుక డీసిలన్!” మెన జేవ్ సంగితికయ్,

35 యేసు ఎమ్మాయున్తె గెతి వట్టె దస్సుల్ జలిసి అన్నె పోడి మోడ్డికయ్ ఈంజేవ్ జోక చినిలిసి ఈంజేవ్ జోవయింక సంగిల.

జోచ ఎగరజిన్ సిస్సుల్క యేసు డీసిలిసి

(మత్త 28:16-20; మార్కు 16:14-18; యోహా 20:19-23; బారి కమ్మొ 1:6-8)

36 జేవ్ దస్సి లట్టబంతె తతికయ్, యేసు డీన జోవయించి నెడిమి టీవిలన్, అన్నె, †“తుమ్క సేతుమ్ తవున్. తుమ్ బమ్మ జా నాయ్. ఆవ్వి, గెద” మెలన్.

37 గని జేవ్ బియఁ గెచ్చు బమ్మ జల. జోక ‘డుంబొ’ మెన ఉచర్ల.

38 జో, జలె, జోవయింక “తుమ్ కిచ్చొక బమ్మ జతను? తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొక అన్మానుమ్ జతను?

39 అంక సిలువతె గలిలి పొది జేవ్ అంచ అత్తిలె చట్టెలె పెట్ట మేకుల్చ మచ్చుల్ దెక అంక తుమ్ చిన. ఆవ్వి గెద. అంక చడ దెక. డుంబొక ఆఁగ్ తయె నాయ్ అడ్డొ తయె నాయ్, గెద, గని అంక అస్సె.”

40 ‡మెన జోచ అత్తో చట్టొ జోవయింక దెకయ్లన్.

41 జలె, జోవయించి సర్దసంతోసుమ్, జోవయించి ఆచారిమ్క జేవ్ తెదొడి ఎద నంప కెరుక ఇదిల్ అల్లర్ జలి రిసొ, “ఇన్నె కిచ్చొ జలెకు కతిసి అస్సె గె?” మెన పుసిలన్.

42 మొస్సొ గండ దిల,

43 జో డుంబొ నెంజిలిన్చి రుజ్జుక జో నజన జోవయించి మొక్కె కయ్లన్.

* 24:34 24:34 ‘సీమోసు’ మెలె, పేతురు. † 24:36 24:36 “తుమ్క” తెంతొ 36నంబర్ కోడుచి ఆకర్ కోడు ‘మెలన్’ ఎదచి కోడు ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె తయె నాయ్. ‡ 24:40 24:40 ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 40నంబర్చి కోడు తయె నాయ్.

44 తెదొడి జోవయింక, “ఆవ్ తుమ్చి తెన్ తిలి పొది, ‘మోసే పూర్ణుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్డయల కీఆగ్గుల్తె అంచి రిసా మోసే పూర్ణుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గుల్, దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్ణుమ్చచి కోడు, చి *కీర్తనల్తె †రెగిడ్లిసి ఎత్కి కచితుమ్ పూర్తి జర్గు జంక అస్సె’ మెన సంగిలయ్, గెద” మెన సంగ కెర,

45 దేముడుచ కొడొతె తిలిసి జేవ్ అర్దుమ్ కెరంతి రితి ‡అర్దుమ్ దెకయ్లన్.

46 జోవయింక కిచ్చొ మెలన్ మెలె, “దేముడుచి కోడుతె రెగ్డయ్లిసి కిచ్చొ మెలె, ‘దొర్కు జలో క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా ఒగ్గర్ బాదల్ సేడ మొర తిర్రత్క అన్నె జివ్ జా ఉట్టుక అస్సె’ మెన కీఅస్సె. అన్నె, ‘కచితుమ్ జర్గు జయెదె’ మెన దేముడుచి అప్పెచి సెలవ్ కిచ్చొ మెలె,

47 మాన్సుల్ జేవ్ కెర్ల పాపల్ చినన జేవ్ పాపల్క దుకుమ్ జా ఒప్పన ములిలె, క్రిస్తు దొర్కు జలి అర్పితుమ్ జలిన్చి రిసా అప్పె జేవ్ కెర్ల పాపల్ చెమించుప జతి వాటు దొర్కు జా అస్సె మెన ఆవ్ క్రిస్తుచి నావ్ తెన్ తొలితొ యెరూసలేమ్తె పడ్డొ ఒండి లోకుమ్చ పైజల్ ఎత్కిచ మాన్సుల్తె తుమ్ బోదన కెరుక అస్సె.

48 ఈంజ ఎత్కిచి రిసా సాచుల్ జా అస్సున్, చి తుమ్ బుల సాచి సంగుక అస్సె.

---

§ 24:44 24:44 తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్లి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్కి బైబిల్తె అగేచి పాచ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్డయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుపియ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ణుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రగ్గవ అస్సె. * 24:44 24:44 జేవ్ కీర్తనల్తె దావీదు రానొ జలో పూర్ణుమ్చొ ఒగ్గర్ రెగిడ్లిన్. † 24:44 24:44 లూకా 18:31, 22:37, కీర్తనలు 20:42. ‡ 24:45 24:45 నెంజిలె ‘సెక్తి తిలన్’. § 24:46 24:46 యెసయా 53:1-9 ఎద జో బాదల్ సేడ మొర్తినచి రిసాచి టాలి అస్సె, చి దెస్సు నంబర్ తెంతొ బార నంబర్ ఎద జో అన్నె గపురుమ్ జతిన్చి రిసాచి కోడు అస్సె. జో తిర్రత్కయ్ అన్నె జివ్ జా ఉట్టిన్చి రిసా జా నే జతె అగ్గె అన్నె పూర్ణుమ్చి వాట్ దేముడుచి కొడొతె, ‘జా జర్గు జయెదె’ మెన కేనె టాలి డీస్తయ్ మెలె, యోనా పుస్తకుమ్తె. యోనాక వెల్తో మొస్సా గీడ తిర్రత్క జోవయింక ఒక్క విడ్డల్ కెర్లిసి. యేసు మొర తిర్రత్క అన్నె జివ్ జంక తిలిన్చి రిసాచి టాలి జా.

49 ఈందె, అంచొ దేముడు అబ్బొ ‘జోవయించి పెట్టి *తెద్రయిందె’ మెన సంగ తిలి జోచి పరలోకుమ్చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి తెద్రయిందె, గని పరలోకుమ్ తెంతొ చి జా ఆత్మనెక్కి తుమ్చి పెట్టి జా తుమ్క తెయార్ కెరై ఎదక, ఈంజ మదెనె ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె తుమ్ రకితె తా” మెన యేసు జేవ్ ఎగరజిన్క చి ఒత్త తిల జోక నంపజల అన్నె మాన్సుల్క సంగిలన్.

యేసు పరలోకుమ్తె వెగ గెలిసి
(మార్కు 16:19-20; బారి కమ్మొ 1:9-11)

50 తెదొడి యేసు జోవయించ సిస్సుల్క కడన, †బేతనియ గావ్ పక్క గెల చి, అత్తో ఉక్కుల జోవయింక దీవెన దిలన్.

51 జో దస్సి జా దీవెన దెతె తా, జోవయించి నెడిమి తెంతొ ముల ఉక్కిల్ జా పరలోకుమ్తె ఉట్ట గెలన్.

52 తెదొడి జేవ్ నెర్ను సేడ జోక బక్తి కెర తా ఒగ్గర్ సర్దనంతోసుమ్ తెన్ యెరూసలేమ్తె అన్నె గెల.

53 రోజుక దేముడుచి గుడితె గెచ్చ, యేసుచి రిసా జో దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల.

---

* 24:49 24:49 యోవేలు 2:28, 29 దెక. † 24:50 24:50 బేతనియ గావ్ ఒలీవ మెట్టయ్ అస్సె; ఎట్టొ పక్కయ్. బారికుల్ 1:6-12చి దెకితె, జో పరలోకుమ్తె వెగ గెలిన్చి రిసా ఒత్తయ్ కి అస్సె.

clxi

Kupia

Kupia: Kupia New Testament (New Testament)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kupia

Contributor: SIL International (in Asia)

All rights reserved.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files
dated 6 May 2025

7ccb2690-4432-5e86-88c1-f8ee976f30f4